GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OPOLE LUBELSKIE NA LATA 2017-2024

Załącznik nr 1 do uchwały nr XL/268/2017 Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim z dnia 8 listopada 2017 r.

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna
OPOLE LUBELSKIE #odnawiamy
Unia Europejska Fundusz Spójności

Opracowanie zostało wykonane na zlecenie Gminy Opole Lubelskie w ramach projektu zatytułowanego: „Opole Lubelskie – do dotknięcia, do zasmakowania, przygotowanie gminy Opole Lubelskie do rewitalizacji gospodarczo-społecznej obszarów zdegradowanych”

Zespół wykonujący opracowanie:

Zespół Instytutu Ekonomiki Przestrzeni w składzie:
dr Janusz Jeżak- kierownik tematu – ekspert ds. zintegrowanego procesu rewitalizacji,
dr Hubert Mącik- zagadnienia dziedzictwa kulturowego,
mgr Rafał Garpiel – ekspert ds. komunikacji i partycypacji,
mgr Michał Donocik – bazy danych, analizy przestrzenne,
mgr inż. arch. Joanna Pach – opracowanie graficzne

Zespół Zadaniowy ds. rewitalizacji w składzie:
Gabriela Teresińska- Pruchniak- Zastępca Burmistrza Opola Lubelskiego,
Izabela Zarzycka- Z-ca Kierownika Wydziału Integracji Europejskiej i Promocji,
Marcelina Dziechciarz- Inspektor ds. pozyskiwania środków pomocowych,
Iwona Bednarz- Kierownik Wydziału Inwestycji, Planowania i Rozwoju,
Grażyna Grabczak- Kierownik Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Ochrony Środowiska i Rolnictwa,
Iwona Strawa- inspektor ds. gospodarki przestrzennej,
Sławomir Szczęsny – instruktor kulturalny w Opolskim Centrum Kultury,
Justyna Kocon- Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim
Beata Wojewoda- Teresińska instruktor kulturalny w Opolskim Centrum Kultury.

Redakcja: dr Janusz Jeżak
Skład: mgr inż. arch. Joanna Pach
Rysunki: Michał Donocik, Janusz Jeżak, Krzysztof Jeżak, Arconel Sp. z.o., Urząd Miejski w Opolu Lubelskim
Copyright © Instytut Ekonomiki Przestrzeni Sp. z o. o. oraz Urząd Miejski w Opolu Lubelskim
GPR | Kraków, listopad 2017
Źródła rysunków: opracowanie własne, Urząd Miejski w Opolu Lubelskim, publikacje
Fotografie: Janusz Jeżak, Hubert Mącik, Urząd Miejski w Opolu Lubelskim, inne.

Instytut Ekonomiki Przestrzeni Sp. z o.o.
ul. Na Błonie 15a/22 (korespondencja)
30-150 Kraków
iep@iep.krakow.pl
ul. Kamienna 43a lok 5 (biuro)
31-403 Kraków

„Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020”

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna
OPOLE LUBELSKIE
Unia Europejska Fundusz Spójności

„Dobre polityki zależą od dobrych informacji,

dobre informacje zaś zależą od dobrego zrozumienia polityki..”

D. Hübner

01 Wprowadzenie

Wstęp 9

02 Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

1 Przyjęta metodyka 13

2 Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe na obszarach objętych rewitalizacją 16

2.1 Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych 16
2.1.1 Negatywne procesy demograficzne 16
2.1.2Bezrobocie 24
2.1.3 Ubóstwo 32
2.1.4 Przestępczość 48
2.1.5 Niski poziom edukacji 56

2.2 Występowanie innych negatywnych zjawisk 66
2.2.1 Negatywne zjawiska gospodarcze 66
2.2.2 Negatywne zjawiska środowiskowe 74
2.2.3 Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne 78
2.2.4 Negatywne zjawiska techniczne 102

3 Lokalne potencjały obszarów rewitalizacji 108

4 Zdiagnozowany charakter potrzeb rewitalizacyjnych 110

06 Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

1 Komplementarność problemowa 159
2 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna 164
3 Komplementarność międzyokresowa 164
4 Komplementarność źródeł finansowania 172
5 Komplementarność przestrzenna 173

07 Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji 177

Spis treści

03 Powiązania gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy

1 Strategia rozwoju Opola Lubelskiego na lata 2017-2021 113
2 Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2020 118
3 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy 122

04 Wizja i cele działań rewitalizacyjnych

1 Wizja gminnego programu rewitalizacji 126
2 Cele gminnego programu rewitalizacji 128
3 Włączenie interesariuszy rewitalizacji – partycypacja w procesie tworzenia i wdrażania GPR 130

05 Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne 137
2 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne 158

08 System wdrażania, monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

1 Struktura zarzdządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji 181
1.1 System wdrażania gminnego programu erwitalizacji 183
1.2 System monitorowania gminnego programu erwitalizacji 183
2 Ramowy harmonogram realizacji programu 186
3 Koszty zarządzania GPR 187

09 Realizacja gminnego programu rewitalizacji

1 Planowanie przestrzenne 189
1.1 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 189
1.2 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego 189
1.3 Miejscowy plan rewitalizacji 190
1.4 Specjalna strefa rewitalizacji 190
2 Określenie niezbędnych zmian w uchwałach 191
2.1 Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 o ochronie praw lokatorów,mmieszkaniowym zasobiegminnym i o zmianie kodeksu cywilnego 191
2.2 Określenie zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji- komitet rewitalizacji 191

10 Załączniki 192

01

Wstęp

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie na lata 2017-2024 (GPR) został opracowany na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.). Zgodnie z tą ustawą Gminny Program Rewitalizacji jest sporządzany dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w drodze uchwały i przyjmuje go rada gminy. W przypadku podziału obszaru rewitalizacji na podobszary, gminny program rewitalizacji jest opracowywany z podziałem na podobszary. Uchwałą XX/130/2016 Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim z dnia 17 czerwca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w gminie Opole Lubelskie wyznaczono jeden obszar rewitalizacji, obejmujący ścisłe historyczne centrum miasta (rozdział 2).

Opracowany Gminny Program Rewitalizacji zawiera szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji (rozdział II), obejmującą analizę negatywnych zjawisk, lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru. W raporcie zawarto opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym *Strategią Rozwoju Gminy Opole Lubelskie na lata 2016-2025, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Opole Lubelskie oraz Strategią rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Opole Lubelskie na lata 2016-2020* (rozdział 3).

Ważnym elementem programu jest opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji wraz z celami rewitalizacji oraz odpowiadającymi im kierunkami działań służącymi eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, zaprezentowany w rozdziale 4.

Wyznaczone w programie cele instrumentalizowane są poprzez przedsięwzięcia rewitalizacyjne, których opis zawarto w rozdziale 5. Charakterystyka przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, obejmuje takie kwestie jak: nazwę, wskazanie podmiotu realizującego, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, okres realizacji, źródło finansowania, prognozowane rezultaty o ile możliwe było to do wskazania.

W programie zgodnie z ustawą o rewitalizacji opisane zostały mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z podaniem szacunkowych ram finansowych uwzględniających podział środków finansowych na źródła publiczne i prywatne (rozdział 6).

Z uwagi na długi horyzont czasowy podejmowanych prac w programie zawarto opis struktury zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu.

Opracowany program będzie podlegał stałej ocenie, stąd w programie zawarto opis systemu monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji (rozdział 8).

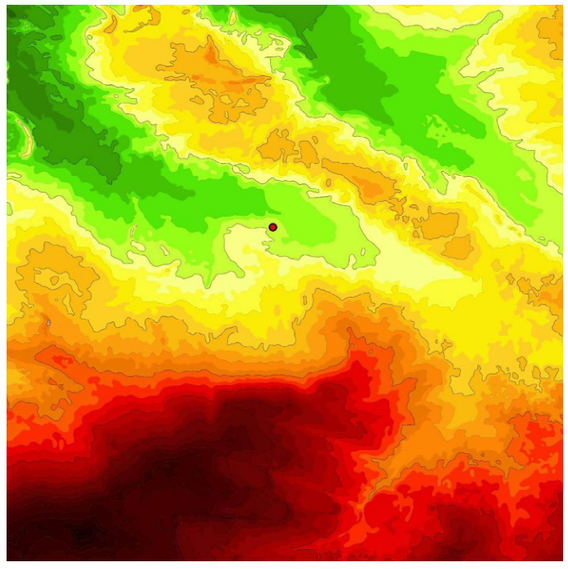

Rys. 1 Dolina Bałdoni, mapa hipsomtryczna
Źródło: Główny Urząd geodezji i Kartografii

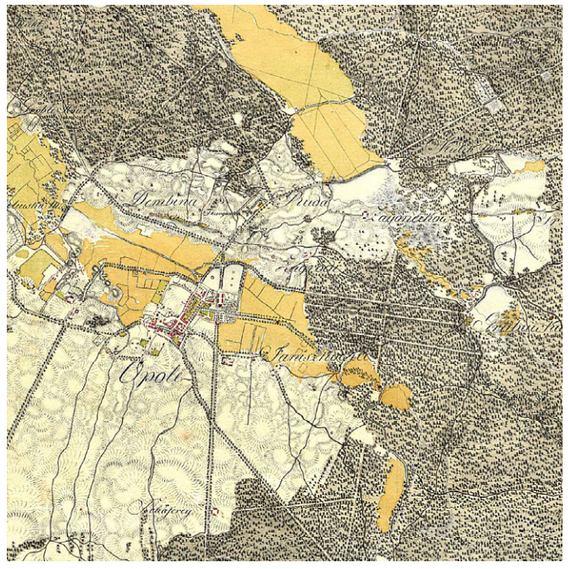

Rys. 2 Karte von Westgalizien z lat 1801-1804
Źródło: Kriegsarchiv w Wiedniu

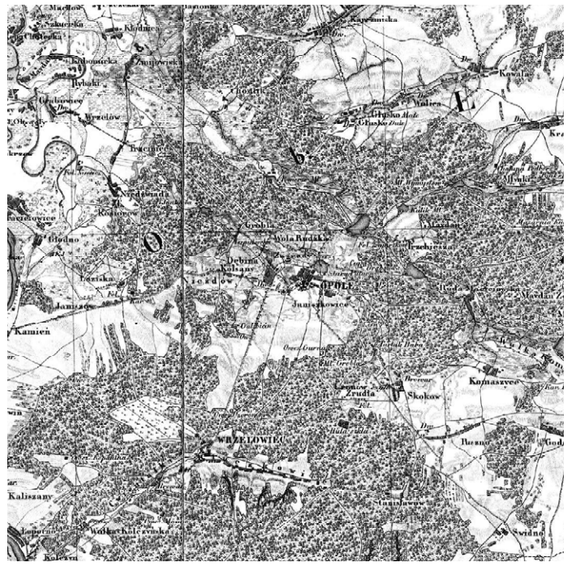

Rys. 3 Karta topograficzna Królestwa Polskiego, 1843
fragmnet arkusza K5S7 Solec, wydana w 1843 roku, ale ukazująca stan sprzed 1831 roku

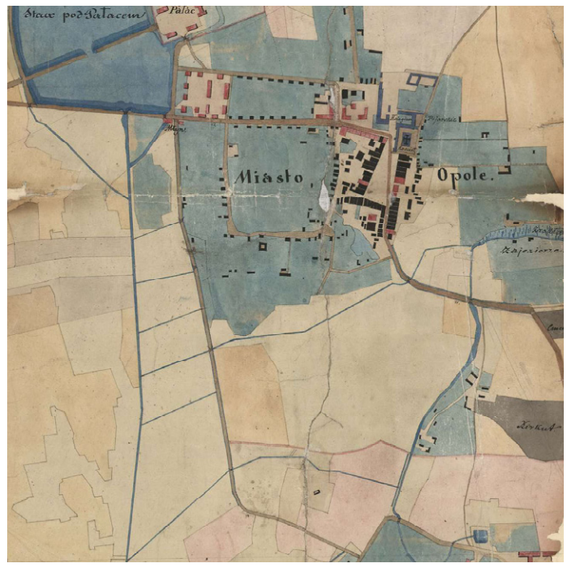

◄ Rys. 4 Plan Opola J. Rusieckiego, ok. 1853
Źródło: Główny Urząd geodezji i Kartografii

◄ Rys. 5 Plan ulic w osadzie Opole, 4 ćw. XIX w.
Źródło: WUOZ Lublin

◄ Rys. 6 Opole Lubelskie, lata 80-te XX wieku
Źródło: WGSP w Opolu Lubelskim

02

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

1 Przyjęta metodyka

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji Gminny Program Rewitalizacji powinien zawierać przede wszystkim szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych oraz analizę lokalnych potencjałów występujących na terenie obszaru rewitalizacji.

Jak wskazano to wcześniej w ramach wykonanej *Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Opole Lubelskie tom I i II* wyznaczono jeden obszar rewitalizacji obejmujący centrum Opola Lubelskiego.

Przystępując do wykonania pogłębionej diagnozy wyznaczonego obszaru rewitalizacji przyjęto metodykę postępowania, zgodnie z którą obszar rewitalizacji jeśli było to tylko możliwe, oceniony został indywidualnie pod kątem występowania negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych.

Szczegółowa diagnoza podzielona została na trzy części.

W pierwszej omówiono charakterystykę obszaru rewitalizacji w układzie sfer. Pogłębioną analizę przeprowadzono w oparciu o:

- wyniki obserwacji ekspertów (spacery badawcze),
- pogłębione wywiady prowadzone z pracownikami Osrodka Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim, Urzędu Miejskiego, Policji, Urzędu Pracy,
- warsztaty przeprowadzone z dziećmi i młodzieżą zamieszkującą obszar rewitalizacji,
- warsztaty tematyczne przeprowadzone z seniorami,
- warsztaty i wywiady przeprowadzone z przedsiębiorcami,
- warsztaty przeprowadzone z organizacjami pozarządowymi,
- studia literaturowe,
- pozyskane od instytucji publicznych dane.

Podsumowaniem każdej sfery jest wykaz kluczowych zjawisk i czynników kryzysowych zdiagnozowanych w obszarze rewitalizacji. Przedstawiony opis został dodatkowo zwizualizowany w postaci drzewa problemów zestawiającego zbiorczo zasygnalizowane problemy.

Opracowane drzewa problemów wykonano w oparciu o metodę japońskiego specjalisty z zakresu zarządzania, Kaoru Ishikawy, profesor Uniwersytetu Tokijskiego. Diagram Ishikawy, diagram przyczyn i skutków znany także jako diagram ryby (*ang. fishbone diagram*), a także diagram drzewa błędów, używany jest do ilustrowania związków przyczynowo-skutkowych, pomaga w ten sposób oddzielić przyczyny od skutków danej sytuacji i dostrzec złożoność problemu. Diagram przyczynowo-skutkowy jest graficzną analizą wpływu różnych czynników oraz ich wzajemnych powiązań wywołujących określony problem jakościowy.

W pierwszym kroku zdefiniowano analizowany problem, z jakim samorząd ma do czynienia, następnie zebrano informacje i opisano wszystkie możliwe przyczyny rozważanego zjawiska oraz ustalono główne kategorie możliwych przyczyn.

Opracowując drzewa przyjęto do analizy następujące kategorie:

1 Procedury

Kategoria obejmuje zinstytucjonalizowaną formę realizacji określonych działań przez samorząd opisany przepisami prawa lub wewnętrznymi ustaleniami. Kategoria ważna z uwagi na częste problemy z właściwym określeniem podmiotów odpowiedzialnych za realizację procedur, ich formułowanie, egzekucje oraz współpracę przy ich wdrażaniu.

2 Otoczenie

Kategoria dotyczy zjawisk zachodzących poza obszarem rewitalizacji (w sąsiedztwie, otoczeniu prawnym, sytuacji ekonomicznej kraju) ale wpływających na sytuację na obszarze rewitalizacji.

3 Polityka

W ramach tej kategorii analizowano prowadzone przez samorząd lub inną instytucje polityki, mogące mieć wpływ na analizowany problem. W ramach kategorii ustalano ewentualny brak potrzebnej ze względu na występujące problemy polityki miejskiej.

4 Narzędzia

Kategoria obejmuje czynniki mogące wpływać na analizowane zjawisko.

5 Ludzie

W ramach tej kategorii opisywane są postawy mieszkańców, osób przebywających na obszarze objętym rewitalizacją, podmiotów gospodarczych przyczyniające się do powstania negatywnego zjawiska.

6 Metody

Ta kategoria opisuje niezbędne działania których zaniechanie mogło przyczynić się do zaistnienia negatywnego zjawiska.

7 Pomiar

Ta kategoria opisuje sposoby pomiaru zjawiska, który mogłby pomóc w szybkim ustaleniu jego natężenia, a także na bieżąco ułatwić jego monitoring.

Po przeprowadzeniu wywiadów i warsztatów z różnymi grupami interesariuszy, ustalono, że diagramy opracowane zostaną w następujących obszarach: uczestnictwo w życiu publicznym seniorów (z uwagi na starzenie się populacji zamieszkującej obszar rewitalizacji), bezrobocie (ze względu na wysokie wskaźniki bezrobocia), bezpieczeństwo (z powodu niskiego odczuwanego poziomu bezpieczeństwa wśród mieszkańców), zanieczyszczenie środowiska (z uwagi na sygnalizowane uciążliwości z tym związane), dekapitalizacja zabytkowego zasobu (ze względu na duży udział zasobu zabytkowego w granicach obszaru rewitalizacji, oraz duży udział własności gminy), przestrzenie publiczne (z uwagi na degradację ważnych z kulturowego i ekonomicznego znaczenia przestrzeni miasta, duże zapotrzebowanie zgłaszane przez interesariuszy procesu udostępnieniem wysokiej jakości przestrzeni publicznych).

Drugim elementem szczegółowej diagnozy jest analiza lokalnych potencjałów. W tej części raportu wskazano kluczowe czynniki mogące stać się motorem rozwoju lokalnego, zgodnie z zasadą, iż rewitalizacja nie jest walką z patologiami, ale długoletnią inwestycją w zmiany w obszarze zdegradowanym, które mają przynieść rozwój obszaru i gminy.

Zamknięciem przeprowadzonej szczegółowej diagnozy jest charakterystyka zdiagnozowanych potrzeb rewitalizacyjnych.

2 Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe na obszarach objętych rewitalizacją

2.1 Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

2.1.1 Negatywne procesy demograficzne

Obszar rewitalizacji zajmuje 26,17 ha co stanowi poniżej 1% powierzchni gminy oraz 1,73% powierzchni miasta. Obszar ten zamieszkuje 1123 osoby, co stanowi 6,35% mieszkańców gminy oraz 12,82% mieszkańców miasta. Średnia gęstość zaludnienia na obszarze rewitalizacji wynosi 4291os./km^2, przy średniej gęstości zaludnienia w mieście na poziomie 579 os./km^2.

Średnia gęstość zaludnienia w polskich miastach wg GUS wyniosła na koniec 2014 r. 1078 os./km2. Obszar ten charakteryzuje się zatem wysoką koncentracją mieszkańców, na stosunkowo niewielkim obszarze.

Na obszarze objętym analizą udział osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi 15,5% co jest wartością niższą o prawie 1% od średniej dla miasta (przy średniej dla Polski na koniec 2014 r. wynoszącej 16,28%). Udział osób w wieku poprodukcyjnym w granicach obszaru rewitalizacji wynosi 21% (45,89 mężczyzn oraz 54,10% kobiet). Liczba osób w tym wieku w obszarze rewitalizacji wzrosła w stosunku do 2012 r o blisko ¼. W całym mieście udział osób w wieku poprodukcyjnym wyniósł na koniec 2015 r. 19%.

Kształt piramidy wieku wskazuje na regresywną strukturę ludności zamieszkującej wyznaczony obszar. Starzenie się społeczności obszaru rewitalizacji potwierdza współczynnik obciążenia demograficznego, wynoszący 63,28 dla obszaru rewitalizacji (znacząco wyższy od średniego wskaźnika odnotowywanego w mieście wynoszącego 30,64). Wskaźnik ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym kształtował się bardzo niekorzystnie i był zdecydowanie wyższy od części miejskiej (56,5) i wiejskiej (62,8) wynosząc w 2015 r. 273.

W historycznym centrum miasta (9,2 ha, 35% obszaru objętego rewitalizacją) obejmującym ulice: Kościuszki, Piekarską, Piłsudskiego, Stary Rynek, Lubelską, Nowy Rynek, Strażacką, Ogrodową oraz Syndykacką, zamieszkuje zaledwie 290 osób.

W granicach obszaru rewitalizacji zlokalizowanych jest wiele niezamieszkanych gminnych lokali o łącznej powierzchni 2185,85 m^2.

W granicach obszaru rewitalizacji zamieszkuje duża społeczność Romska licząca 84 osoby łącznie 17 rodzin (44 osoby dorosłe oraz 40 dzieci). Wg danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim na jednego mieszkańca tej społeczności przypada 7,86m2 powierzchni mieszkalnej, przy średniej w budynkach komunalnych wynoszącej 17,69 m2.

Główne problemy na obszarze objętym rewitalizacją:

1 **Mała liczba mieszkańców w obszarze rewitalizacji**

2 **Wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym**

3 **Starzenie się mieszkańców obszaru objętego programem**

4 **Duża liczba wolnych lokali (pustostanów)**

5 **Duża społeczność romska**

6 **Brak infrastruktury wspierającej osoby starsze**

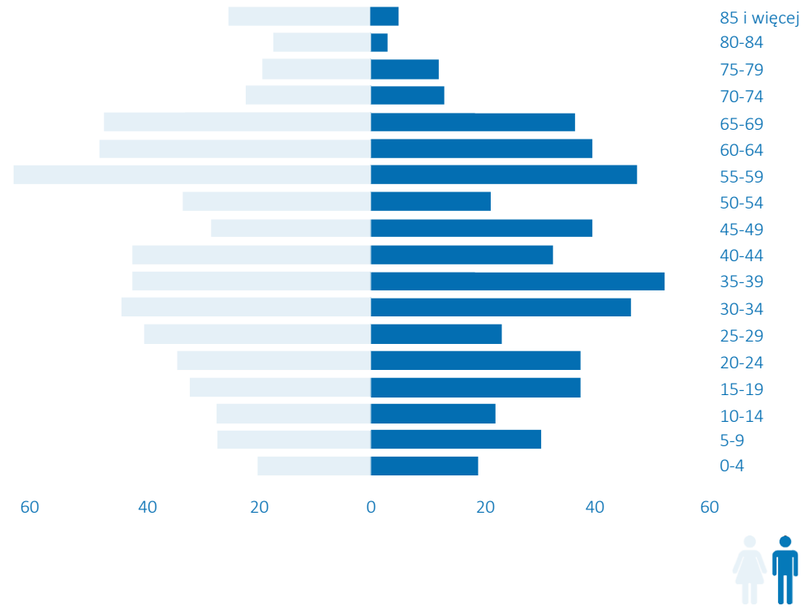

◄ Rys. 7 Piramida wieku i płci osób zamieszkujących obszar zdegradowany

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe na obszarach objętych rewitalizacją
Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

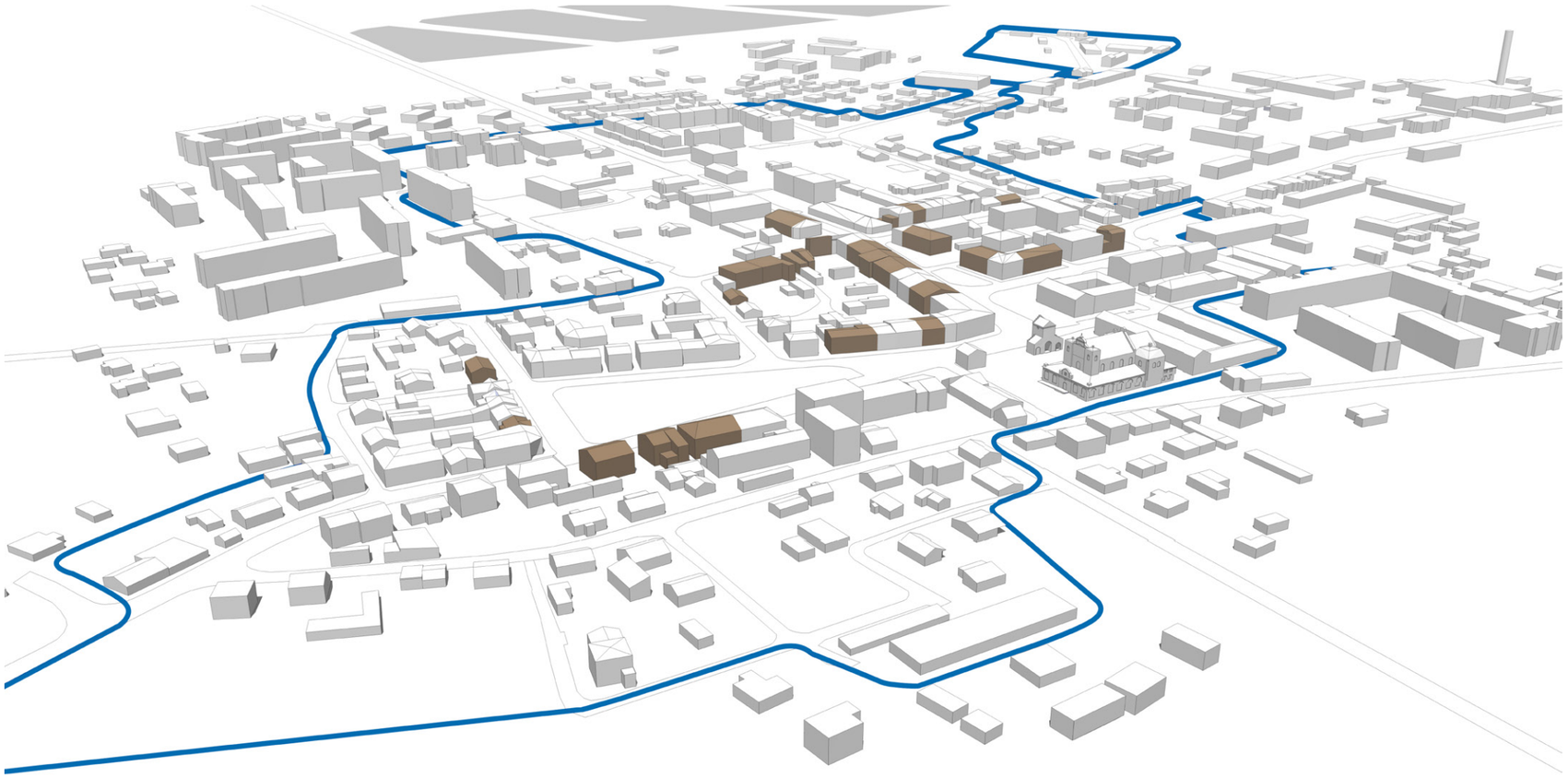

Rys. 8 Pustostany na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

Mimo negatywnych tendencji demograficznych jako atutu obszaru rewitalizacji należy wskazać dużą liczbę organizacji pozarządowych.

NGO's działające na obszarze rewitalizacji:

1. Ochotnicza Straż Pożarna w Opolu Lubelskim
Działa przy ul. Stary Rynek 1, liczy około 63 czynnych członków. Oprócz celów statutowych związanych z ochroną przeciwpożarową dodatkowo jednostka prowadzi zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży z zakresu pierwszej pomocy.

2. Stowarzyszenie Owocne Inwestycje
Ul. Strażacka 8, stowarzyszenie zrzeszające lokalnych przedsiębiorców. Organizacja liczy obecnie 20 członków.

3. Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Twórczej w Opolu Lubelskim - ul Ogrodowa 8
Stowarzyszenie kultywuje tradycje rzemieślniczo – rękodzielnicze na terenie gminy Opole Lubelskie. Liczba członków: 25.

4. Miejski Klub Sportowy Opolanin
Celem klubu jest popularyzacja i upowszechnianie sportu wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w postaci dyscypliny sportowej jaką jest piłka nożna. Klub liczy ok. 150 osób w różnych przedziałach wiekowych.

5. Taneczny Klub Sportowy eM Studio
Klub prowadzi zajęcia sportowe, taneczne, wyczynowe, turystyczne i rekreacyjne. Klub liczy ok.40 członków.

6. Klub Sportowy „Opolanki"
Celem klubu jest upowszechnianie i popularyzacja sportu w zakresie tenisa stołowego wśród chłopców i dziewcząt. Klub zrzesza 32 osoby.

7. Opolskie Towarzystwo Cyklistów
Stowarzyszenie skupia swoje cele na promocji turystyki rowerowej wśród mieszkańców Opola Lubelskiego i okolic. Członkowie propagują zdrowy i aktywny styl życia czego efektem jest poprawa kondycji fizycznej wśród mieszkańców poprzez wzajemną integrację miłośników aktywnego wypoczynku. Opolskie Towarzystwo Cyklistów liczy ok. 50 członków.

8. Stowarzyszenie „Nasza Historia" ul. Lubelska 4
Celami stowarzyszenia jest odtwarzanie i podtrzymywanie tradycji wojskowych i patriotycznych, wyposażenia, umundurowania i uzbrojenia, ponadto upowszechnianie wiedzy o wydarzeniach historycznych oraz tradycji wojskowości. Stowarzyszenie liczy ok. 15 członków.

9. Uniwersytet III wieku
Jest filią Lubelskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Uniwersytet liczy 150 członków. Cel główny to kształcenie wiedzy wśród seniorów w wieku 65+.

10. Towarzystwo Przyjaciół Miasta Opola Lubelskiego
Cel główny: popularyzacja wiedzy o Opolu Lubelskim. Towarzystwo liczy ok. 50 członków.

11. Lokalna Grupa Działania „Owocowy Szlak"
Podejmuje działania w kierunku rozwoju obszarów wiejskich, w tym aktywizowania i wspierania społeczności lokalnej, wsparcia przedsiębiorczości i promocji obszarów wiejskich.
Stowarzyszenie zrzesza 170 członków. Dodatkowo gminy powiatu opolskiego są członkami LGD.

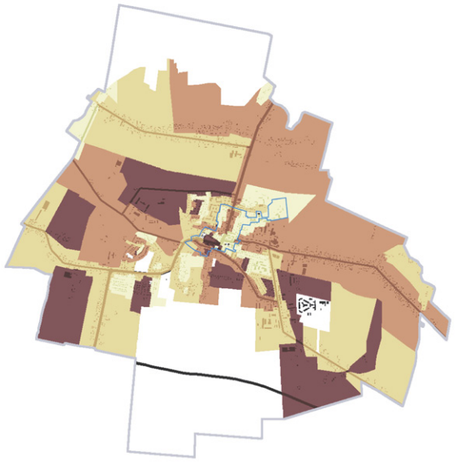

Rys. 9

18%

Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
poniżej 14%
od 14% do 18%
od 18% do 21%
powyżej 21%

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Rys. 10

19%

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
poniżej 15%
od 15% do 19%
od 19% do 22%
powyżej 22%

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Rys. 11

63%

Odsetek osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
poniżej 59%
od 59% do 63%
od 63% do 67%
powyżej 67%

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

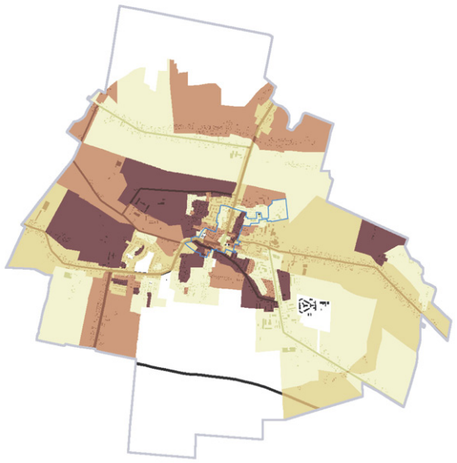

Rys. 12

▼ 5%

Zmiana liczby osób w wieku przeprodukcyjnym w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 11%
spadek od 1% do 11%
bez zmian lub spadek poniżej 1%
wzrost o co najmniej 1%

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Rys. 14

▼0.28%

Zmiana liczby osób w wieku produkcyjnym w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 4%
bez zmian lub spadek poniżej 4%
wzrost poniżej 4%
wzrost powyżej 4%

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

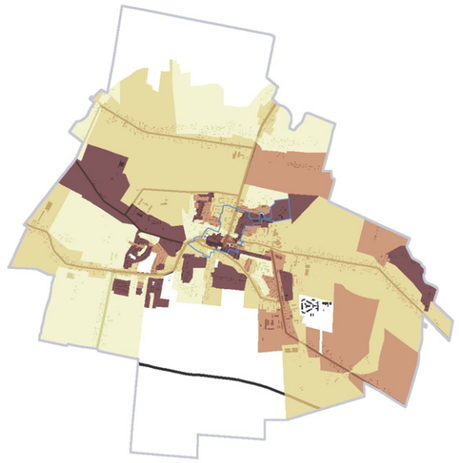

Rys. 13

▲25%

Zmiana liczby osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
wzrost poniżej 13%
wzrost od 13% do 25%
wzrost od 25% do 40%
wzrost powyżej 40%

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe na obszarach objętych rewitalizacją
Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

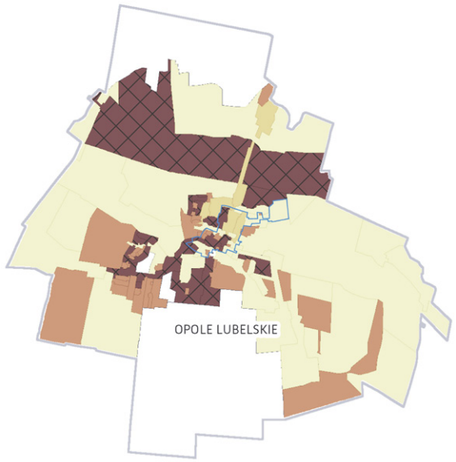

Rys. 15

▲15%

Średni przyrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Rys. 16

92 os./km²

Gęstość zaludnienia na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Negatywne procesy demograficzne

2.1.2 Bezrobocie

W granicach obszaru zdegradowanego udział osób bezrobotnych w 2015 r. wyniósł 12,07% i był niemal dwukrotnie wyższy od wskaźnika dla miasta. W latach 2012-2014 wskaźnik ten w graniach miasta spadł o cztery punkty procentowe, podczas gdy w obszarze zdegradowanym jedynie o 0,7%.

Udział osób długotrwale bezrobotnych jest blisko dwukrotnie wyższy od średniej dla miasta i wyniósł w 2015 r. 7,72%. Mimo podejmowanych działań w obrębie obszaru zdegradowanego w latach 2012-2015 udział osób długotrwale bezrobotnych pozostaje na niezmienionym poziomie podczas gdy w granicach miasta spadł o ponad 31%. Potwierdza to kryzysowy charakter obszaru rewitalizacji.

W latach 2012-2015 wzrosła o 29% grupa bezrobotnych w wieku powyżej 55 lat.

Osoby te w większości chcą podjąć pracę legalną, na umowę o pracę, na pełny etat i na stałe. Barierę stanowi nieadekwatne do obecnego rynku pracy wykształcenie lub jego brak.

Obserwowany jest brak zainteresowania pracodawców pracownikami w wieku 55 lat i więcej. Wspomniana grupa walczy z bezrobociem poprzez podejmowanie prac dorywczych u miejscowych gospodarzy, wyjeżdża za granicę podejmując nielegalną pracę. Znaczna część rejestruje się w Powiatowym Urzędzie Pracy w oczekiwaniu na skierowanie do pracy, na staż, kurs.

Bezrobotni jako główne przyczyny (okoliczności) utraty pracy wskazują:

- niedostosowanie do wymogów obecnego rynku pracy
- nieznajomość obsługi komputera,
- brak umiejętności poszukiwania pracy na obecnym rynku
- upadek małych firm, w których pracowali
- ograniczenie etatów przez zakłady pracy
- zły stan zdrowia

Główne problemy na obszarze objętym rewitalizacją:

1. **Dwukrotnie wyższy od pozostałych obszarów gminy poziom bezrobocia.**
2. **Mimo poprawy sytuacji gospodarczej utrzymywanie się wskaźnika na niemal niezmienionym poziomie od 2012 r.**
3. **Wysoki i utrzymujący się udział osób długotrwale bezrobotnych.**
4. **Wzrost o 30% grupy bezrobotnych w wieku powyżej 55 lat.**

Rys. 17 Wyłączenie z rynku pracy dużej grupy osób w wieku powyżej 55 lat

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe na obszarach objętych rewitalizacją
Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

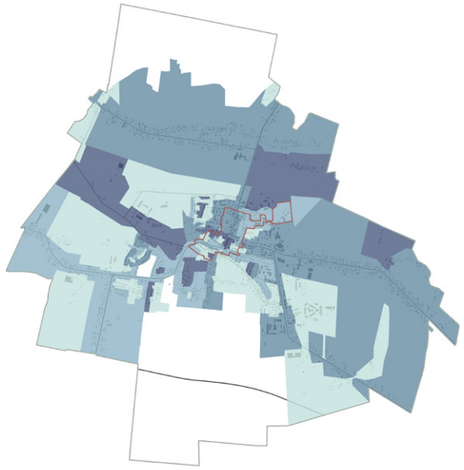

Rys. 18

61.04%

Odsetek osób długotrwale bezrobotnych wśród osób bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak osób długotrwale bezrobotnych
poniżej 50%
od 50% do 78%
powyżej 78%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

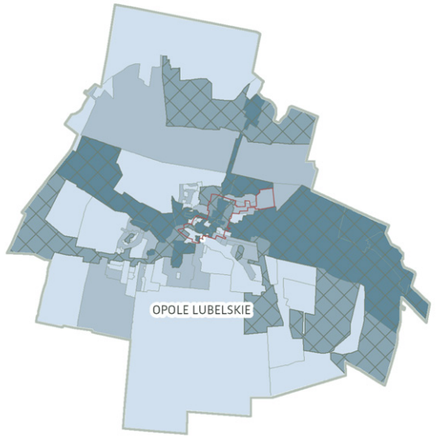

Rys. 19

2.4%

Średni odsetek osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku

granica obszaru rewitalizacji
granica miasta
brak
do 2,2%
od 2,2% do 4,3%
od 4,3% do 25%
obszar gdzie odsetek osób długotrwale bezrobotnych jest wyższy od średniej dla gminy

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

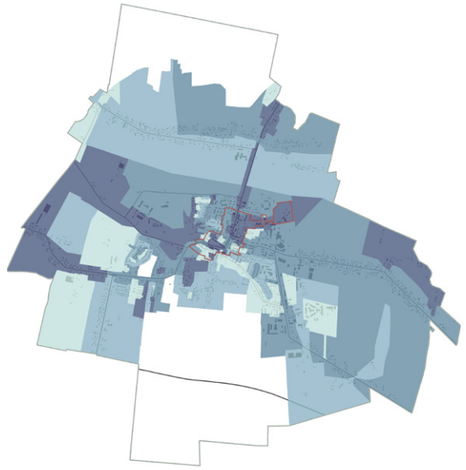

Rys. 20

7.44%

Odsetek osób bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak osób bezrobotnych
poniżej 6,5%
od 6,5% do 12%
powyżej 12%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

Bezrobocie

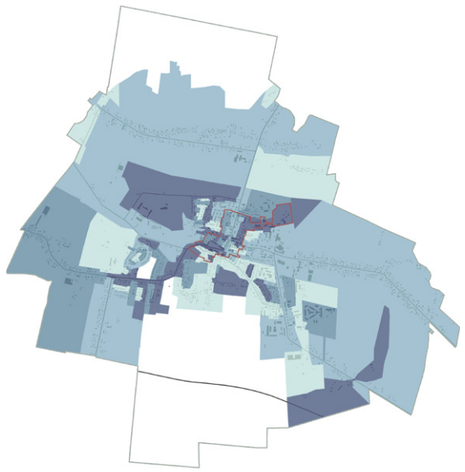

Rys. 21

▼40.67%

Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

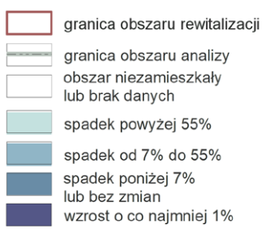

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

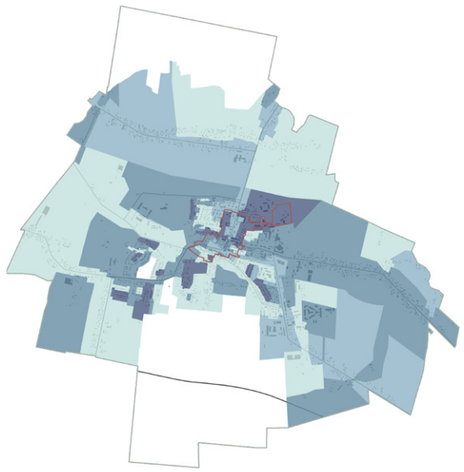

Rys. 22

▼30.27%

Zmiana liczby osób długotrwale bezrobotnych w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

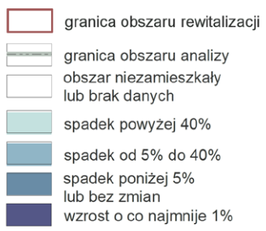

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

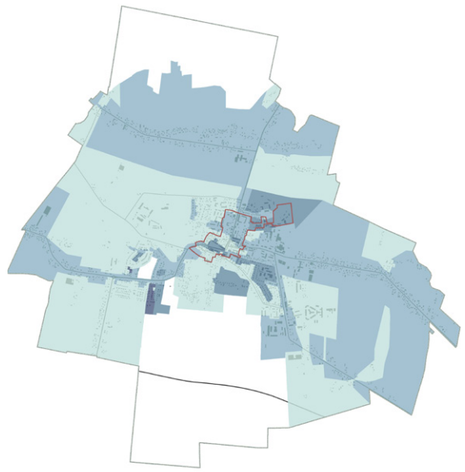

Rys. 23

14.81%

Odsetek osób w wieku poniżej 25 lat wśród osób bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

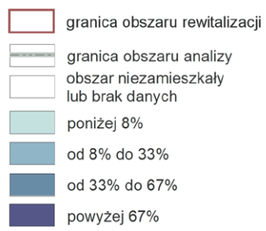

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

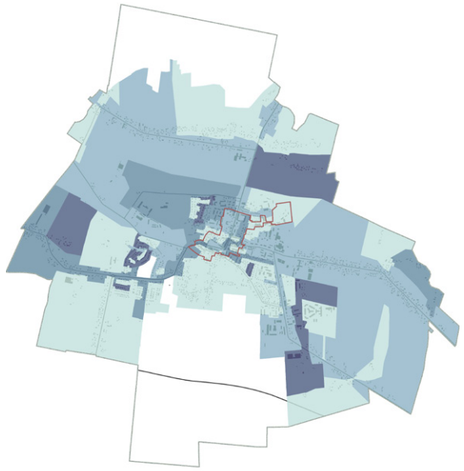

Rys. 24

28.05%

Odsetek osób w wieku 25 do 35 lat wśród bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

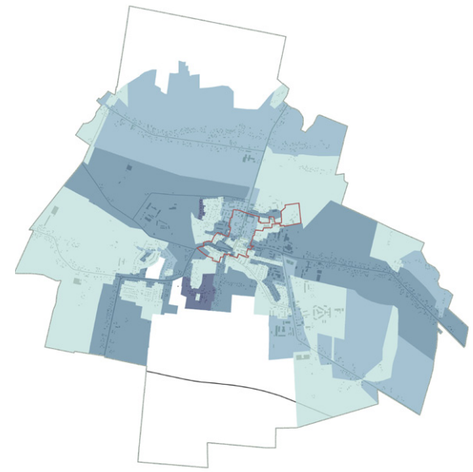

Rys. 25

16.36%

Odsetek osób w wieku 35 do 45 lat wśród bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

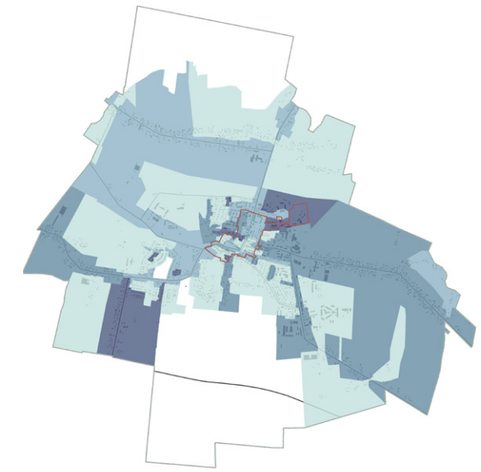

Rys. 26

18.96%

Odsetek osób w wieku 45 do 55 lat wśród bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

Bezrobocie

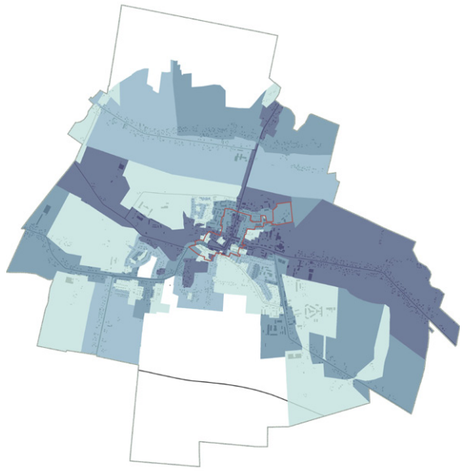

Rys. 27

21.82%

Odsetek osób w wieku powyżej 55 lat wśród osób bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak osób długotrwale bezrobotnych
poniżej 3,5%
od 3,5% do 8%
powyżej 8%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

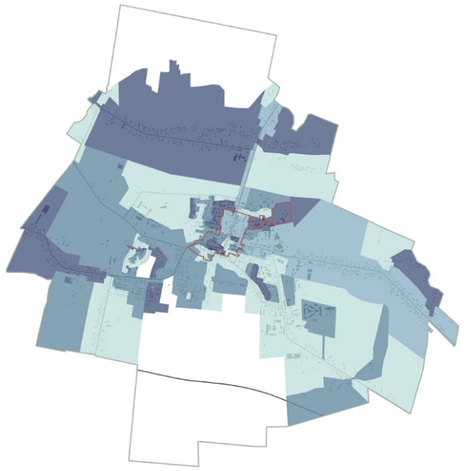

Rys. 28

▼47.71%

Zmiana liczby osób bezrobotnych w wieku poniżej 25 lat w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 66%
spadek od 25% do 66%
spadek poniżej 25% lub bez zmian
wzrost o co najmniej 1%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

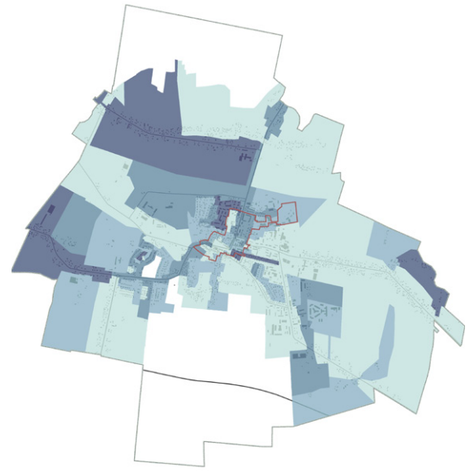

Rys. 29

▼31.21%

Zmiana liczby osób bezrobotnych w wieku od 25 do 35 lat w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 46%
spadek poniżej 46% lub bez zmian
wzrost poniżej 100%
wzrost powyżej 100%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

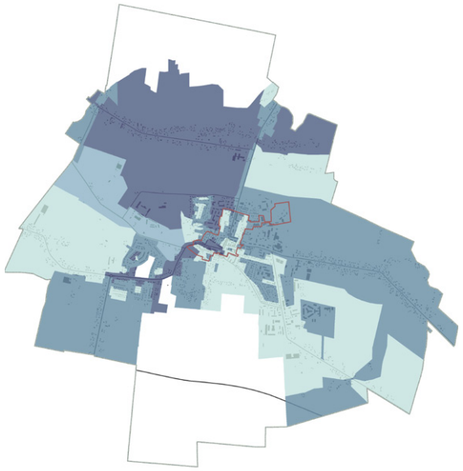

Rys. 30

▼39.42%

Zmiana liczby osób bezrobotnych w wieku od 35 do 45 lat w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 50%
spadek od 33% do 50%
spadek poniżej 33% lub bez zmian
wzrost o co najmniej 1%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

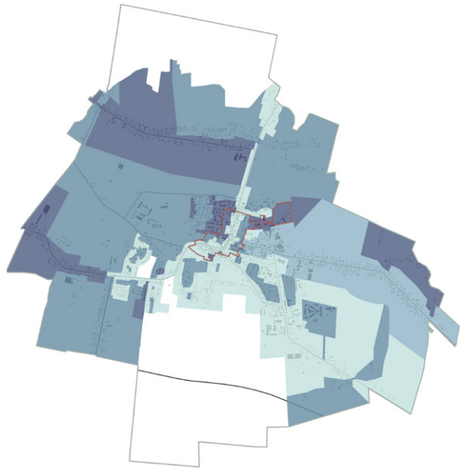

Rys. 31

▼45.11%

Zmiana liczby osób bezrobotnych w wieku od 45 do 55 lat w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 50%
spadek od 21% do 50%
spadek poniżej 21% lub bez zmian
wzrost o co najmniej 1%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

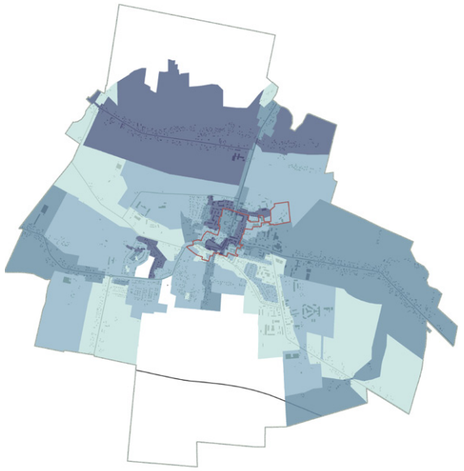

Rys. 32

▲29.33%

Zmiana liczby osób bezrobotnych w wieku powyżej 55 lat w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 33%
spadek poniżej 33% lub bez zmian
wzrost poniżej 100%
wzrost powyżej 100%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

Bezrobocie

2.1.3 Ubóstwo

W 2015 r. w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji, odnotowano wysoki poziom wskaźnika osób objętych pomocą OPS na 1000 mieszkańców (prawie dwukrotnie wyższy od średniej dla miasta). Wartość tego wskaźnika wzrosła z poziomu 58,82 osób/1000M w 2012 r. do poziomu 60,2% w roku 2015. Obecnie ponad 17% osób objętych pomocą OPS w Opolu Lubelskim zamieszkuje wyznaczony obszar rewitalizacji. Wartość ta wzrosłą od 2012 r. o 2,5%.

W granicach obszaru rewitalizacji odnotowano w latach 2012-2014 dynamiczny wzrost liczby mieszkańców objętych pomocą społeczną. Sytuację taką odnotowano w obszarze Starego i Nowego Rynku, a także w sąsiedztwie ulicy 25-lecia PRL. Liczba osób korzystających z pomocy OPS zwiększyła się średnio o 3/4. Dostrzegalna jest również tendencja wzrostowa w zakresie liczby dożywianych dzieci.

Jako główne przyczyny zwrócenia się o pomoc OPS wskazano niski dochód, bezrobocie, choroby, nałogi. Część osób zwracała również uwagę na traumatyczne wydarzenia w życia człowieka np. takie jak śmierć współmałżonka.

Główną przyczyną uniemożliwiającą wydobycie się z ubóstwa była mała mobilność, brak kwalifikacji, brak ofert pracy, strach przed zmianami, zbyt duże oczekiwania płacowe. Istotnym uwarunkowaniem było również uzależnienie od pomocy, postawa zależności, niezaradność życiowa, uzależnienie zaspakajania pewnego zakresu potrzeb człowieka od opiekuńczej interwencji państwa i instytucji pomocowych.

W obszarze rewitalizacji, co potwierdziły badania ilościowe odczuwalna jest koncentracja różnych problemów społecznych (uzależnienia, przemoc w rodzinie, ubóstwo, brak pracy), na które reakcją są różne formy pomocy społecznej (np. zasiłki, dożywianie dzieci) udzielane przez OPS. O ile jednak osobom spełniającym kryteria ustawowe przyznawana jest pomoc, o tyle osoby starsze z racji braku odpowiednich regulacji, mimo licznych problemów nie są objęte systemową pomocą państwa. Z tego powodu szczególną uwagę zwrócono w badaniach jakościowych (wywiadach) na rozpoznaniu problemów i potrzeb tej grupy osób zamieszkujących obszar rewitalizacji. Ważnym argumentem były tu również względy demograficzne (wzrastający odsetek osób w wieku poprodukycjnym).

Istotnym zjawiskiem towarzyszącym ubóstwu jest wzrostu przemocy w rodzinach. Często dotyczy to seniorów. Przemoc wobec seniorów jest zjawiskiem występującym zarówno w środowisku domowym jak również w instytucjach leczniczych. Zły stan zdrowia seniora i jego niepełnosprawność, skutkuje zależnością od innych osób, często rodziny, osób młodych które nie tylko nie mają czasu dla bliskich w podeszłym wieku ale także brak u nich szacunku dla starości.

Na to nakładają się niskie dochody, słabe wykształcenie, negatywny obraz samego siebie, kompleksy, poczucie niższości, wyizolowa-

nie czy osamotnienie oraz uzależnienia.

Odrębną kategorią przemocy wobec osób starszych jest zaniedbanie, które dotyczy wspomnianej grupy osób starszych objętych programem. Najczęściej pojawia się tu problem niezapewnienia lub uniemożliwienia zaspokojenia potrzeb osobie starszej, będącej w dużym stopniu w zależności od innej młodszej, zdrowszej, sprawniejszej osoby. Za zaniedbanie a więc przemoc uznajemy także odrzucenie uczuciowe, izolację psychiczną stosowaną wobec seniora, zaniedbanie to także brak należytej opieki w tym lekarskiej, wizyt lekarskich, odmowa dostarczenia leków, zaniedbanie psychiczne: obojętność, lekceważenie emocjonalne, brak zainteresowania, ignorowanie ale także izolowanie od spraw rodziny, brak zaspokojenia seniorowi odpowiedniego pożywienia, czystego ubrania oraz higieny osobistej. Często także zaniedbanie wiąże się ze wspomnianym wcześniej przepijaniem renty emerytury przez najbliższe otoczenia, zawładnięcie mieszkaniem, uniemożliwienie wychodzenia z domu, kontaktu z innymi, odbieranie prawa do podejmowania samodzielnych decyzji, posiadania tajemnic, własnych środków finansowych w portfelu.

W ramach prowadzonej pogłębionej analizy problemów społecznych przeanalizowano problemy zgłaszane przez osoby starsze zamieszkujące obszar objęty programem. Z uwagi na niechęć osób wykluczonych do uczestnictwa w otwartych spotkaniach, zwrócono się do Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej o określenie kategorii problemów jakie zgłaszają podopieczni pracowników socjalnych.

Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe na obszarach objętych rewitalizacją
Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

Rys. 33

3.89%

Odsetek mieszkańców objętych pomoca OPS w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zjawiska
poniżej 3%
od 3% do 7%
powyżej 7%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

Rys. 35

<74.78%

Przyrost liczby mieszkańców objętych pomocą OPS na 1000 mieszkańców w latach 2012-2014

granica obszaru rewitalizacji
granica miasta
powyżej 6,4%
od 6,4% do 0,2%
do 0,2%
do 74,78%
obszary gdzie odnotowano przyrost mieszkańców objetych pomocą OPS

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

Rys. 34

▲7.98%

Zmiana liczby dożywień dzieci przyznanych przez OPS w latach 201-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 16%
spadek poniżej 16% lub bez zmian
wzrost poniżej 100%
wzrost powyżej 100%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

Główne problemy na obszarze objętym rewitalizacją:

1 Mieszkaniowe, lokomocyjne, bezpieczeństwa, zdrowotne

Najważniejszym problemem osób starszych są codzienne czynności związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego tj. przygotowywanie gorących posiłków, robienie zakupów. Problemy zdrowotne to potrzeba dostępu do rehabilitantów, łatwiejszy – szybszy dostęp do specjalistycznych poradni. Doskwiera brak specjalistów z zakresu geriatrii, porad dietetyka. Istotnym utrudnieniem jest problem z rejestracją w przychodni czy dojście lub dojazd do lekarzy. Potrzeba bezpieczeństwa fizycznego jest wynikiem gorszego zdrowia i sprawności ruchowej, samoobsługi człowieka starszego; bezpieczeństwo psychiczne i jego odczuwanie wynika z dwóch sfer życia, osobistego i społecznego oraz takiej organizacji życia osób starszych, by zachowały one pewien ład, porządek, rytm, tradycje i nawyki. Wszelkie gwałtowane zmiany w tej sferze powodują poczucie zagrożenia i narastające uczucie osamotnienia.

2 Społeczne – swobody, przynależności, integracji, szacunku, godności, uznania i pełnienia w dalszym ciągu ról społecznych

Osoby starsze zamieszkujące obszar objęty programem, chciałyby nadal móc angażować się w życie towarzyskie ale i społeczne, wykorzystywać własne doświadczenia życiowe, zawodowe, umiejętności ale przede wszystkim w dalszym ciągu rozwijać się. Wyżej wymienieni wskazali iż chcieliby nabyć umiejętności w kwestii obsługi nowoczesnego sprzętu teleinformatycznego, elektronicznego np. komputer, telefon komórkowy, tablet, mikrofalówka, pralka automatyczna.

3 Indywidualnego rozwoju

Pytani zgłaszali chęć korzystania z oferty kultury, oglądanie telewizji, udział w lokalnych konkursach, przynależność do kół zainteresowań, poszerzanie wiedzy – samokształcenie, czytanie najnowszych książek, prasy kolorowej, branżowych czasopism.

4 Możliwość spotkań i rozmów ze znajomymi w podobnym wieku, z podobnymi problemami - wskazane jako najważniejsza potrzeba

Zorganizowanie miejsca dla tych ludzi gdzie mogliby się spotkać, pobyć ze sobą dłużej, zająć się swoim hobby czy też móc nabywać nowych umiejętności, odkrywać w sobie nowe pasje zainteresowania a także mieć możliwość zorganizowania np. urodzin, spotkań wigilijnych, świątecznych, okazjonalnych.

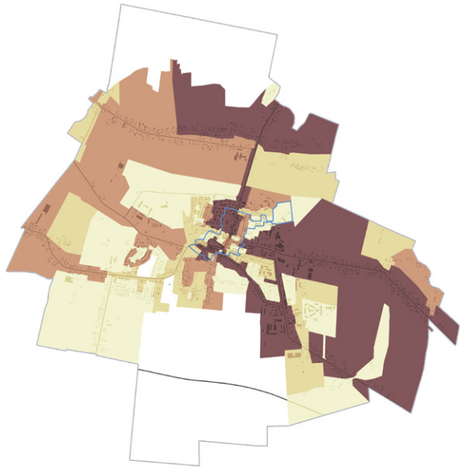

Rys. 36

2

Średnia liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak gospodarstw donowych korzystających z pomocy OPS
poniżej 2
od 2 do 5
powyżej 5

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

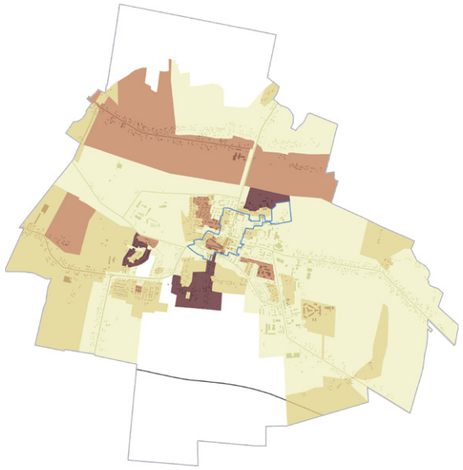

Rys. 37

▼9.76%

Zmiana liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 5%
spadek poniżej 5% lub bez zmian
wzrost poniżej 100%
wzrost powyżej 100%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

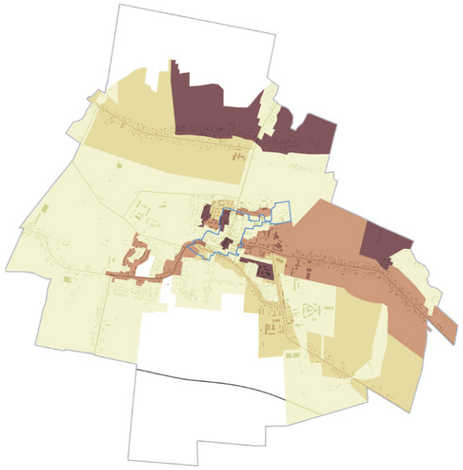

Rys. 38

0.27%

Odsetek mieszkańców objętych pomocą OPS z powodu uzależnienia w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zjawiska
poniżej 0,36%
od 0,36% do 1%
powyżej 1%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

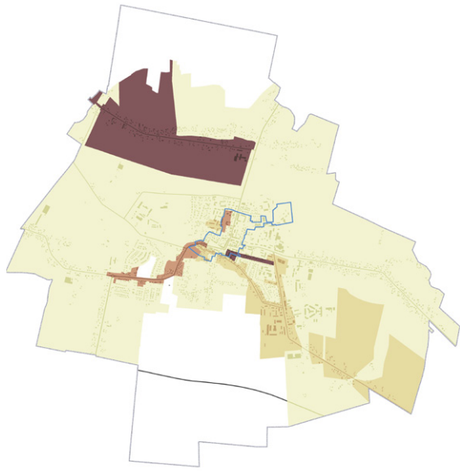

Rys. 39

0.10%

Odsetek mieszkańców objętych pomocą społeczną z powodu przemocy w rodzinie w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zjawiska
poniżej 0,28%
od 0,28 do 0,50%
powyżej 0,50%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

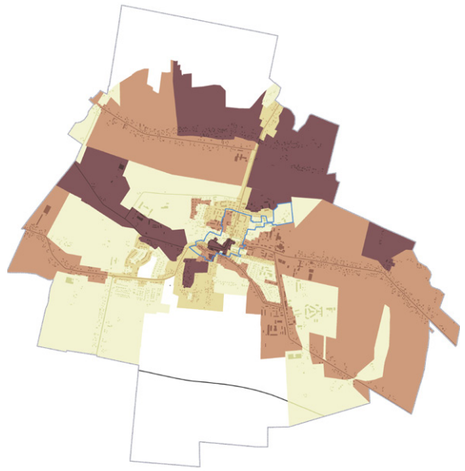

Rys. 40

1.4%

Odsetek mieszkańców objętych pomoca OPS z powodu bezrobocia w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zjawiska
poniżej 1,3%
od 1,3% do 3,1%
powyżej 3,1%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

Rys. 41

2.03%

Odsetek mieszkańców objętych pomoca OPS z powodu ubóstwa w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zjawiska
poniżej 2%
od 2% do 4%
powyżej 4%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

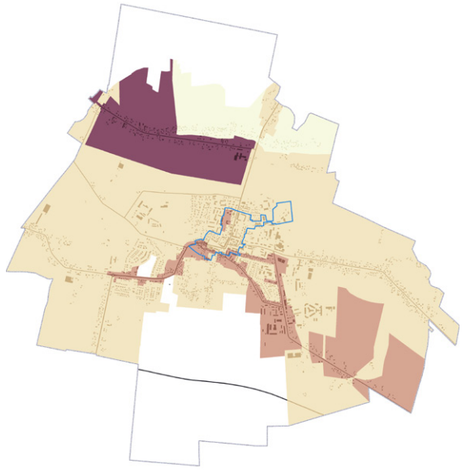

Rys. 42

▲350%

Zmiana liczby mieszkańców objętych pomocą OPS z powodu przemocy w rodzinie w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek o 100%
spadek poniżej 100% lub bez zmian
wzrost poniżej 100%
wzrost powyżej 100%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

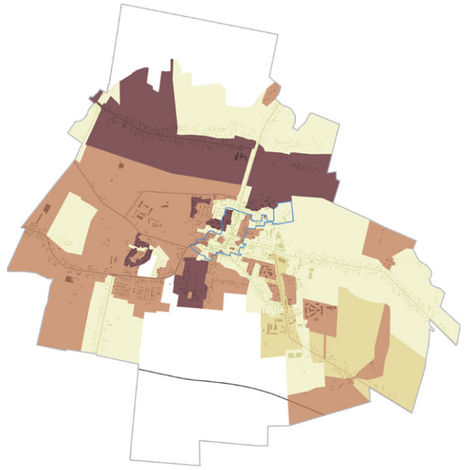

Rys. 43

▼20%

Zmiana liczby mieszkańców objętych pomocą OPS z powodu bezrobocia w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 16%
spadek od 11% do 16%
spadek poniżej 11% lub bez zmian
wzrost poniżej 100%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

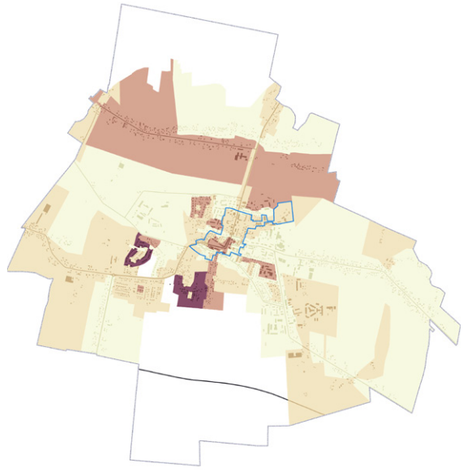

Rys. 44

▼3.78%

Zmiana liczby mieszkańców objętych pomocą OPS z powodu ubóstwa w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 6%
spadek poniżej 6% lub bez zmian
wzrost poniżej 100%
wzrost powyżej 100%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

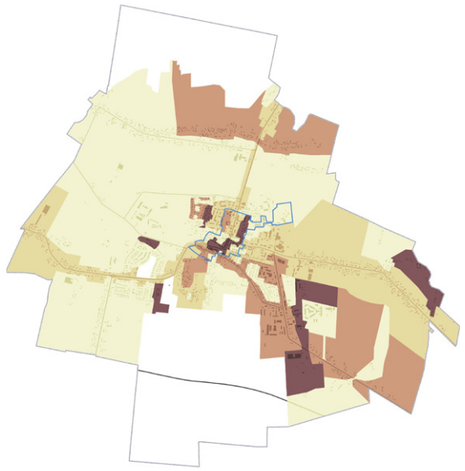

Rys. 45

0.0061

Liczba zasiłków stałych przyznanych przez OPS na mieszkańca w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

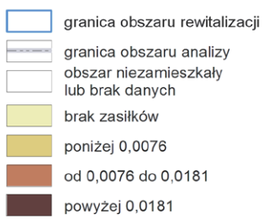

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

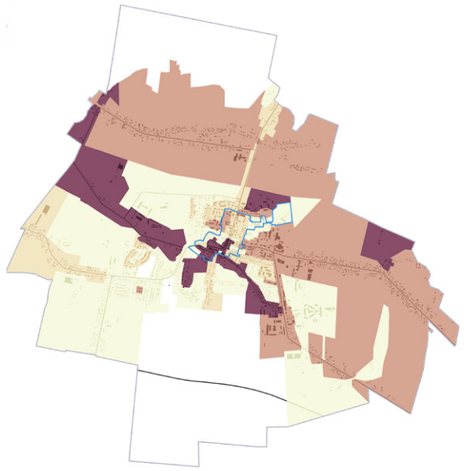

Rys. 46

0.0153

Liczba zasiłków okresowych przyznanych przez OPS na mieszkańca w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

Rys. 47

0.0175

Liczba zasiłków celowych przyznanych przez OPS na mieszkańca w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

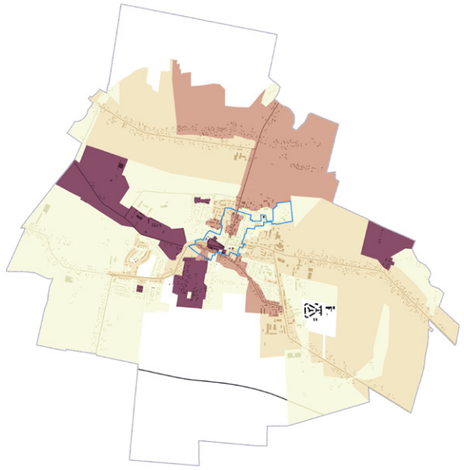

Rys. 48

0.0293

Liczba dożywień dzieci przyznanych przez OPS na mieszkańca w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zasiłków
poniżej 0,0138
od 0,0138 do 0,0263
powyżej 0,0263

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

Rys. 49

0.0807

Liczba przyznanych zasiłków przez OPS na mieszkańca w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zasiłów
poniżej 0,0261
od 0,0261 do 0,0530
powyżej 0,0530

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

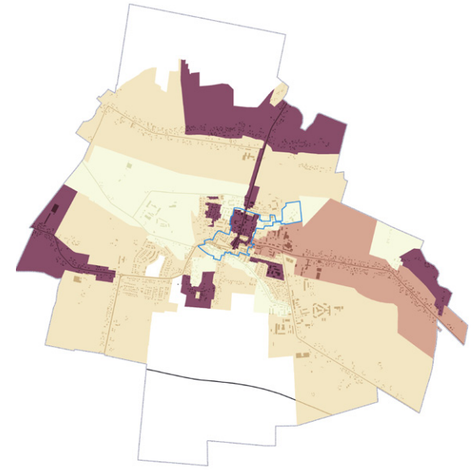

Rys. 50

▼16.66%

Zmiana liczby zasiłków stałych przyznanych przez OPS w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 11%
spadek poniżej 11% lub bez zmian
wzrost poniżej 25%
wzrost powyżej 25%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

Ubóstwo

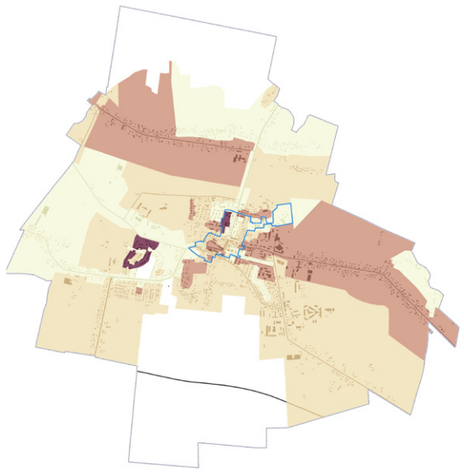

Rys. 51

▲ 6.89%

Zmiana liczby zasiłków okresowych przyznanych przez OPS w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 5%
spadek poniżej 5% lub bez zmian
wzrost poniżej 100%
wzrost powyżej 100%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

Rys. 52

▼ 5.06%

Zmiana liczby zasiłków celowych przyznanych przez OPS w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 7%
spadek poniżej 7% lub bez zmian
wzrost poniżej 50%
wzrost powyżej 50%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

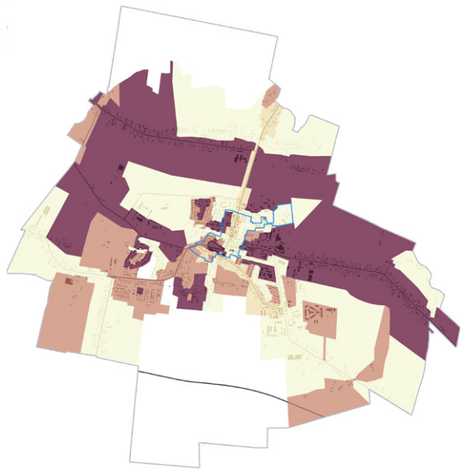

Rys. 53

▼ 7.77%

Zmiana liczby zasiłków przyznanych przez OPS w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 16%
spadek od 6% do 16%
spadek poniżej 6% lub bez zmian
wzrost o co najmniej 1%

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

Rys. 54

1765 zł

Średnia wysokość zasiłku na beneficjenta OPS w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

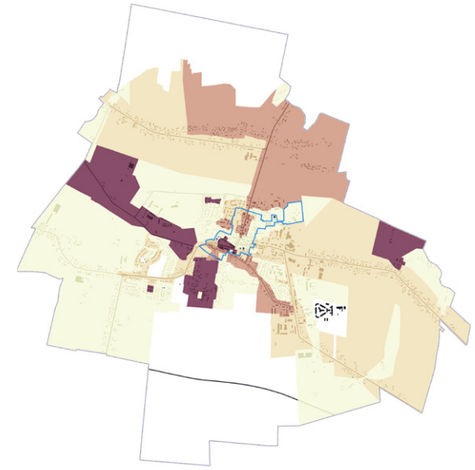

Rys. 55

▲12.76%

Zmiana wysokości zasiłków przyznanych przez OPS w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim

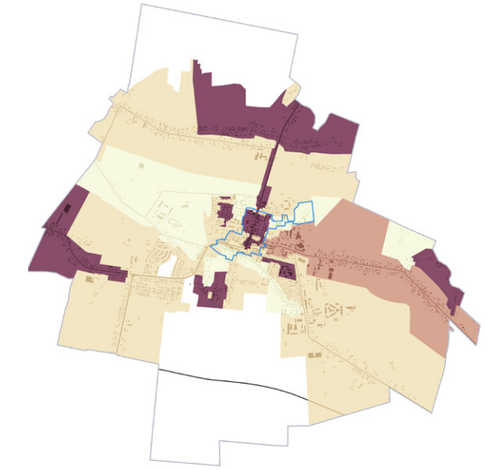

Rys. 56

▲ 228%

Zmiana ilości udzielonych dotacji do podręczników szkolnych w latach 2014-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Ubóstwo

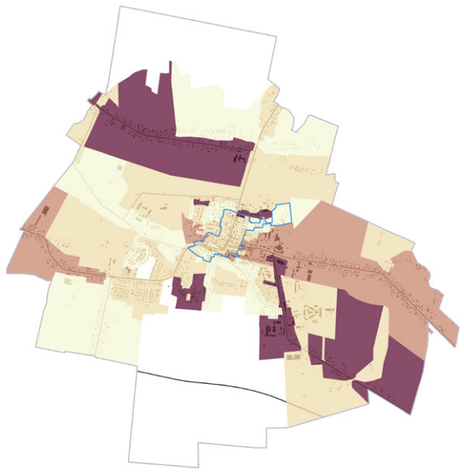

Rys. 57

▼ 54.55%

Zmiana ilości udzielonych wyprawek szkolnych w latach 2014-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Zdj. 1 „Podpieracze" ułatwiające spacery seniorom ►
źródło: http://www.seniorplus.gdynia.pl

Społeczna Rada Seniorów już w 2015 roku sygnalizowała konieczność zabezpieczenia środków finansowych w budżecie miasta na zakup i zamontowanie ławek na terenie miasta .

Mieszkańcy domagają się zamontowania trzynastu ławek na ulicach Józefowskiej, 600-lecia, Podzamcze, Fabrycznej, Przemysłowej oraz Lubelskiej. Ulice te są bardzo długie dla osób w starszym wieku z wieloma problemami zdrowotnymi przemierzenie ich bez zatrzymywania się jest prawie niemożliwe. W sąsiedztwie tych ulic usytuowane są ważne dla osób starszych obiekty tj.: park miejski, centrum handlowe, szkoła podstawowa oraz cmentarz.

W instytucjach publicznych dla osób starszych o obniżonej sprawności ruchowej odnotowano: brak wind, podjazdów, poręczy w łazienkach, toaletach. Usytuowanie instytucji publicznych na piętrach w budynkach bez podjazdu dla wózków inwalidzkich znacznie utrudnia korzystanie z tych instytucji.

◄ Zdj. 2 Warsztaty z seniorami
fot: J. Jeżak

Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe na obszarach objętych rewitalizacją
Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

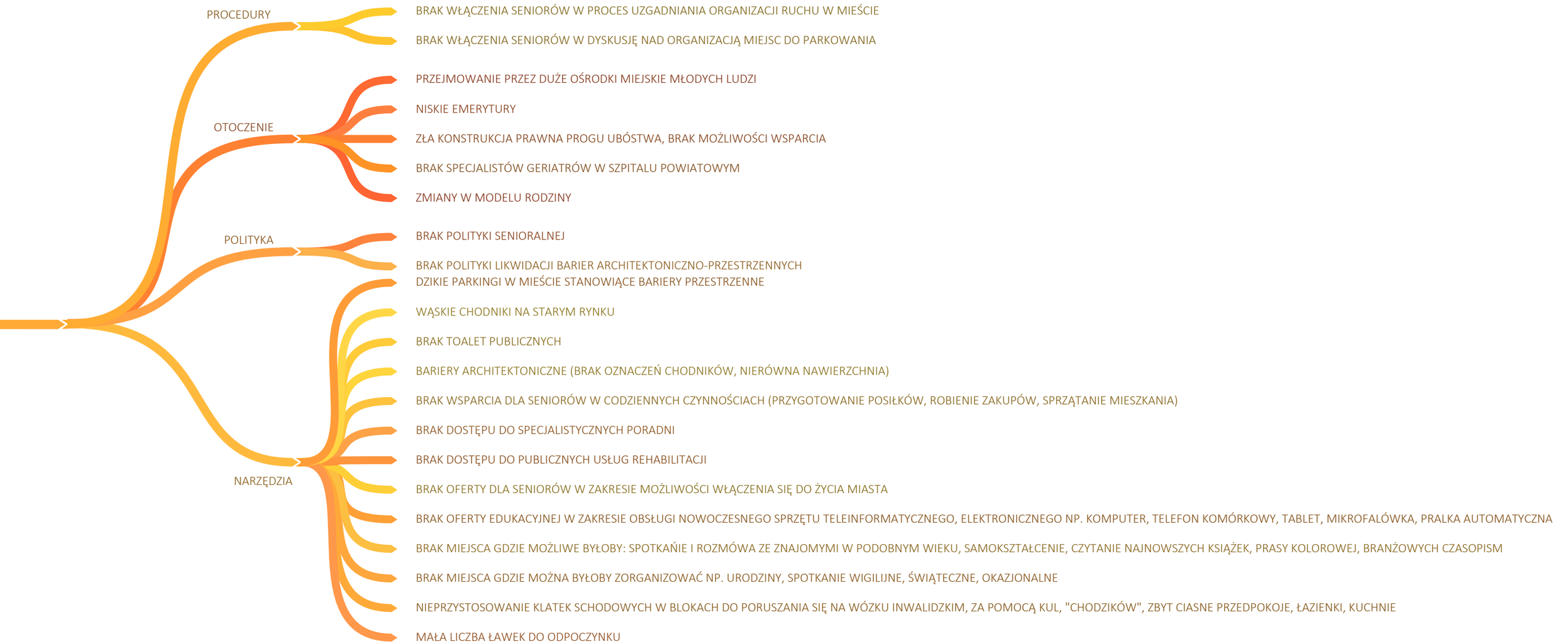

Rys. 58 Niski poziom uczestwictwa seniorów w życiu miasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

2.1.4 Przestępczość

Obszar objęty rewitalizacją charakteryzuje się wysokimi wskaźnikami przestępczości. W granicach obszaru zdegradowanego wskaźnik liczby przestępstw na km^2 wyniósł 110,85, wielokrotnie przewyższając średnią dla miasta (4,3 p./km^2), czy średnią dla gminy 0,5 p./km^2. Na wskazanym obszarze koncentruje się ponad 30% przestępstw odnotowywanych w granicach miasta.

Mimo systematycznej poprawy poziomu bezpieczeństwa w mieście w latach 2012-2015, dane statystyczne wskazują na utrzymująca się koncentrację wykroczeń i przestępstw w obszarze objętym rewitalizacją. Wynika to z jednej strony z centralnego położenia obszaru objętego rewitalizacją, z drugiej strony warunków sprzyjających takim zachowaniom (m.in.: słabe oświetlenie, zdekapitalizowana zabudowa, duży odsetek mieszkań komunalnych, ograniczony zasięg monitoringu wizyjnego, istniejące punkty sprzedaży alkoholu sprzyjające zakłóceniom porządku publicznego, coraz większa liczba bezdomnych).

W ramach pogłębionej diagnozy odbyło się spotkanie z przedstawicielem Policji oraz Urzędu Miejskiego. Spotkanie z przedstawicielem policji posłużyło pogłębieniu diagnozy obszaru rewitalizacji pod względem parametrów bezpieczeństwa osobistego i publicznego, z uwzględnieniem subiektywnych wyobrażeń na temat zagrożeń, które były sygnalizowane podczas wcześniejszych, wyżej opisanych spotkań warsztatowych. Ekspert ds. zintegrowanego procesu rewitalizacji oraz ekspert ds. komunikacji i partycypacji zadawali zatem pytania służące dopełnieniu obrazu sytuacji bezpieczeństwa w Opolu Lubelskim.

Przedstawiciel policji w Opolu Lubelskim nie dostrzega zagrożeń, które znacząco odbiegałyby od podobnych, obserwowanych w innych miastach wielkości Opola Lubelskiego, czy też gromadzących podobną liczbę mieszkańców. Dostrzegł niewielki poziom zagrożenia związany z koncentracją osób nadużywających alkoholu, często osób bezrobotnych, w miejscach, gdzie mogą alkohol nabyć w trybie całodobowym oraz w miejscach pozwalających na nieskrępowane spożywanie alkoholu na wolnym powietrzu. Jeżeli chodzi o narkotyki problemy związane z ich dystrybucją czy spożywaniem – te zagadnienia nie zostały uznane przez przedstawiciela policji za alarmujące na tle innych kwestii obserwowanych mieście.

Zauważalna kumulacja przestępstw jest odnotowywana w przypadku miejsc, w których trwa intensywna wymiana handlowa. Sprawcami są zarówno miejscowi jak i przyjezdni, mający świadomość okoliczności sprzyjających kradzieżom i korzystających z tych okoliczności.

Policjant dostrzegł duże znaczenie odpowiedniego doświetlenia centrum miasta jako czynnika zwiększającego zarówno obiektywny poziom bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznych,

jak i ich subiektywne poczucie bezpieczeństwa podczas przebywania w przestrzeni publicznej.

Jeżeli chodzi o bezpieczeństwo związane z ruchem drogowym i polityką parkingową obserwowaną w mieście – dostrzeżono niedostateczny przepływ informacji między policją, OPS a Urzędem Miejskim w Opolu Lubelskim, co winno przełożyć się na działania ukierunkowane na uporządkowanie wymienionych zagadnień.

Zdaniem członków zespołu ds. rewitalizacji duży problem stanowią akty wandalizmu. Najczęściej do aktów wandalizmu dochodzi na ulicy:
1. Piłsudskiego: szczególnie w okresach letnich dochodzi do zakłócania ciszy nocnej, wszczynania awantur, burd i spożywania alkoholu na murku biegnącym wzdłuż tej ulicy. Od 3 lat Gmina prowadzi postepowanie w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż alkoholu w sklepie całodobowym. Ze zgromadzonej w sprawie dokumentacji wynika, iż Policja interweniuje niemalże codziennie. Wynikiem gromadzenia się i spożywania alkoholu w tej okolicy przez nietrzeźwych są potłuczone butelki, powywracane kosze ze śmieciami, zniszczona zieleń i nasadzenia.
2. Ogrodowej: istniejący ogólnodostępny plac jest miejscem spotkań osób, które dopuszczają się dewastacji ogrodzenia, oświetlenia oraz niszczenia nasadzeń. Zainstalowana iluminacja świetlna w roku 2014, już po pół roku była zdewastowana i zniszczona. Osoby mieszkające w sąsiedztwie tego placu zgłaszają na Policję awantury i nieobyczajne zachowanie młodzieży. Przypadki te były zgłaszane na Policję, ale sprawcy nie zostali wykryci. Policja umorzyła postepowanie.
W roku 2017 zostało zniszczone ogrodzenie stacji energetycznej, stanowiącej własność Zakładu Energetycznego w Puławach. Toaleta miejska średnio raz w tygodniu jest uszkodzona. Wyrwane ochraniacze i spowalniacze, skradziono nasadzenia z kwietników znajdujących się w pobliżu.
3. Kolejowej: teren jest miejscem gromadzenia się osób uzależnionych od alkoholu i innych używek. Więźniowie pracujący w Gminie w ciągu każdego roku przynajmniej 4 krotnie sprzątają teren torowiska. Efektem tych prac jest utylizacja śmieci i odpadów w ilości około 500 kg.

Na przestrzeni lat 2009- 2014 średnio odnotowywano sześć osób bezdomnych na terenie gminy. Spośród tych osób schronienie w Schronisku znalazły cztery osoby. Przynajmniej dwie osoby czasowo, najczęściej na okres zimowy trafia do Zakładu Karnego. Jedna z tych osób na tyle się „usamodzielniła", iż znalazła „kąt" u gospodarza w miejscowości Wandalin, któremu świadczy prace dorywcze. Główną przyczyną bezdomności jest choroba alkoholowa, bierność w kwestii walki z alkoholizmem. Obecnie podopiecznymi OPS jest już dziewięciu bezdomnych, żadna z tych osób na dzień dzisiejszy nie jest gotowa przystąpić do „Indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności".

Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe na obszarach objętych rewitalizacją
Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

Rys. 59 Małe subiektywne poczucie bezpieczeństwa
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

Przestępczość

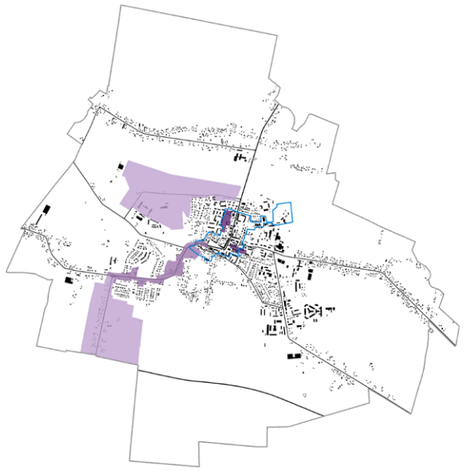

Rys. 60

0.39

Liczba wypadków drogowych na km² w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

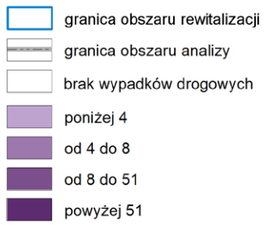

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim

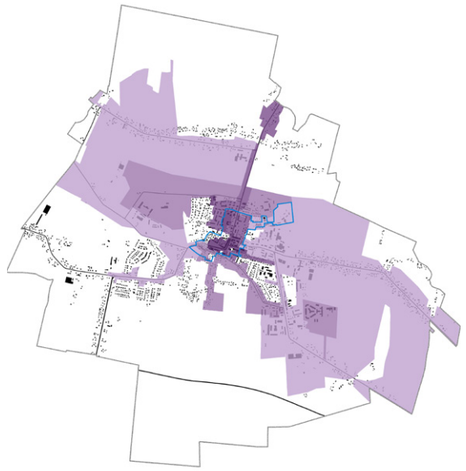

Rys. 61

4.30

Liczba przestępstw na km² w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

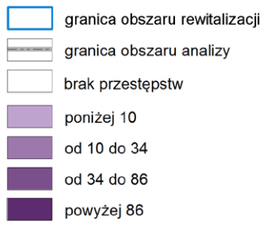

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim

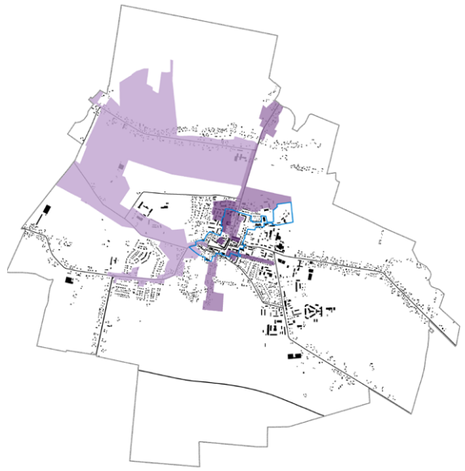

Rys. 62

1.52

Liczba zakłóceń ciszy i porządku na km² w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

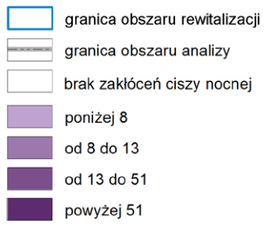

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim

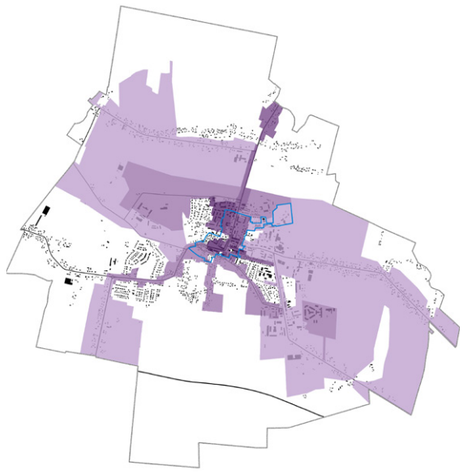

Rys. 63

6.22

Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń na km^2 w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

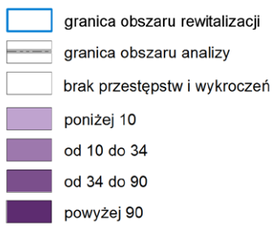

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim

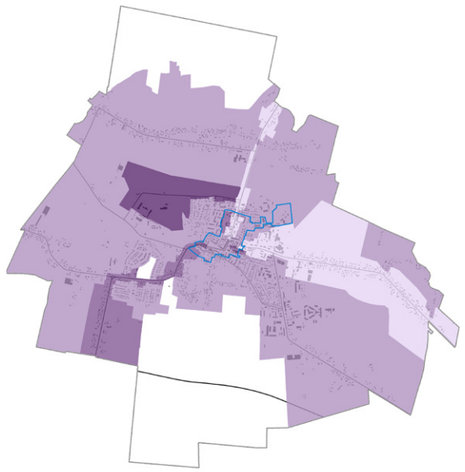

Rys. 64

▲ 100%

Zmiana liczby wypadków drogowych w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

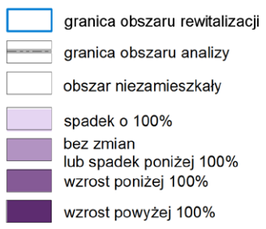

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim

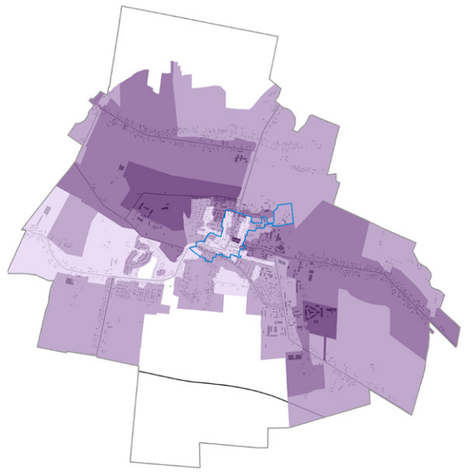

Rys. 65

▼ 24%

Zmiana liczby przestępstw w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

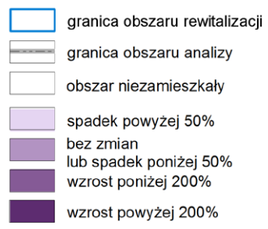

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim

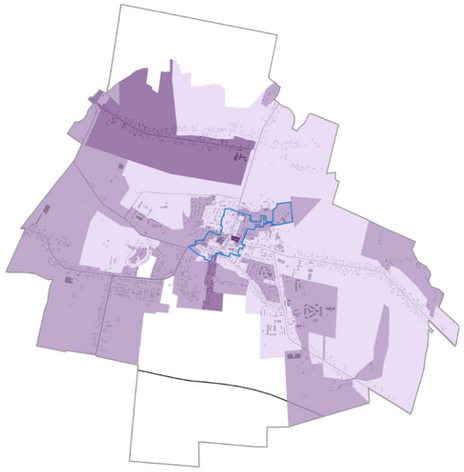

Rys. 66

▼ 59%

Zmiana liczby zakłóceń ciszy i porządku w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały
spadek powyżej 50%
bez zmian
lub spadek poniżej 50%
wzrost poniżej 100%
wzrost powyżej 100%

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim

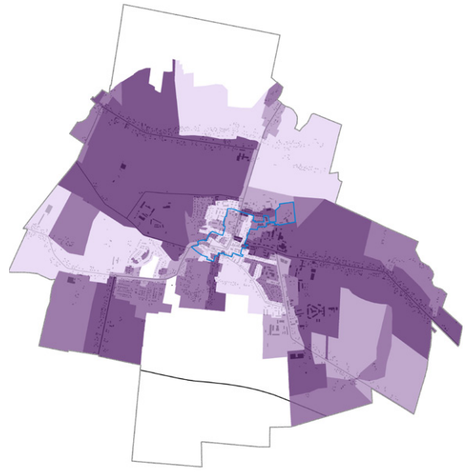

Rys. 67

▼ 35%

Zmiana ogólnej liczby przestępstw i wykroczeń w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały
spadek powyżej 66%
spadek od 33% do 66%
bez zmian
lub spadek poniżej 33%
wzrost o co najmniej 1%

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim

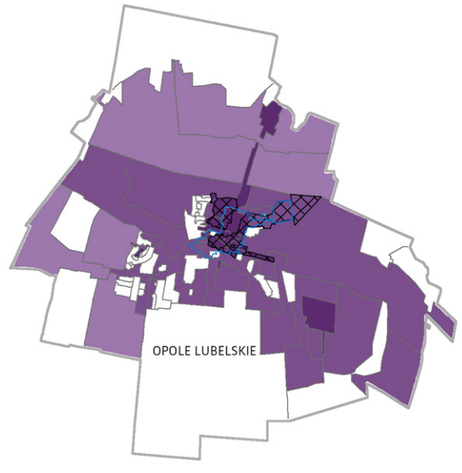

Rys. 68

41.86 p/km²

Średnia liczna przestępstw na obszarze objętym rewitalizacją w 2015 roku

granica obszaru rewitalizacji
granica miasta
brak przestępstw lub brak danych
poniżej 0,24 p./km²
od 0,24 do 2,62 p./km²
2,62 - 36,48 p./km²
powyżej 36,48
obszar o liczbie przestępstw
wyższej od średniej dla gminy

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Główne problemy związane z bezpieczeństwem publicznym:

1 **Wysoki wskaźnik liczby przestępstw w obszarze rewitalizacji**

2 **Koncentracja osób nadużywających alkohol i zaczepiających przechodniów**

3 **Coraz większa liczba bezdomnych**

4 **Brak zdecydowanej reakcji policji na drobne wykroczenia i przestępstwa (poczucie bezkarności)**

5 **Niedostateczne oświetlenie miejsc publicznych**

6 **Niedostateczny przepływ informacji między policją, OPS a Urzędem Miejskim w Opolu Lubelskim**

7 **Brak monitoringu wizyjnego w centrum miasta**

◀ Zdj. 3 Przykłady wandalizmy na ulicach Opola Lubelskiego
fot: J. Jeżak

2.1.4 Niski poziom edukacji

Jednym z istotnych wskaźników mogącym pośrednio wskazać miejsca zdegradowane są wskaźniki poziomu edukacji. Z uwagi na dostępność danych, do analizy użyto wskaźnika średniego wyniku sprawdzianu szóstoklasisty w latach 2012-2014 oraz średniego odsetka dzieci w staninach z wynikiem niskim w latach 2012-2014.

Wyniki sprawdzianu nie należy utożsamiać z niskim poziomem nauczania (choć oczywiście nie można tego wykluczyć). Zdecydowanie lepszą miarą poziomu nauczania jest tutaj wskaźnik Edukacyjnej Wartości Dodanej. Celem niniejszej analizy nie jest jednak badanie jakości nauczania w danej placówce, a poszukiwanie argumentów potwierdzających, że dzieci zamieszkujące określony obwód szkolny, maja gorsze warunki do nauki (np. mieszkaniowe, rodzinne, materialne) i w efekcie gorzej zdają tego typu egzaminy. Niskie średnie wyniki testu potwierdzają zazwyczaj istnienie pozaszkolnych czynników wpływających na efektywność kształcenia. Uzupełnieniem zebranych danych były informacje dotyczące liczby dożywianych dzieci na terenie miasta Opole Lubelskie. Dane odniesiono do obwodów szkolnych, a następnie zawężono do obszarów zamieszkanych.

Obszar rewitalizacji znajduje się zasadniczo w jednym obwodzie szkolnym z którego dzieci uczęszczają do Szkoły podstawowej *nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego*. Fragment południowej części obszaru rewitalizacji obejmuje obwód szkolny nr 2, z którego dzieci uczęszczają do Szkoły Podstawowej nr 2 im. Oskara Kolberga. W przypadku Szkoły Podstawowej nr 1, wartość wskaźnika jest tylko nieco niższa od średniej dla gminy i wynosi odpowiednio 23,66. Wyniki osiągane przez uczniów Szkoły nr 2 im. Oskara Kolberga są znacznie słabsze i wyniosły odpowiednio 22,48. Średnie wyniki są znacznie niższe od średniej dla gminy.

Zaprezentowane dane uzupełnione zostały wskaźnik średniego odsetka dzieci w staninach z wynikiem niskim w latach 2012-2014. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że w szkole podstawowej nr 2 im. Oskara Kolberga oraz nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego średni odsetek dzieci w staninach z wynikiem niskim w latach 2012-2014 jest wyższy od średniej dla gminy, która wynosi 23,91%. W Szkole podstawowej nr 2 odsetek ten wyniósł 33,33%, a w szkole podstawowej nr 1 wyniósł 25,67%.

Dostrzegalna jest silna korelacja miedzy niskim poziomem wykształcenia mieszkańców, a ich pozostawaniem bez pracy. Niepokojący jest przyrost w latach 2012-2015 liczby osób długotrwale bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym na obszarze objętym rewitalizacją. O ile bowiem wskaźnik ten spadał w całym mieści, to w obszarze rewitalizacji wzrósł o ponad 50%. Zasadniczo jednym z głównych zdiagnozowanych problemów jest niski poziom wykształcenia oraz przedsiębiorczości młodzieży zamieszkującej obszar rewitalizacji. Z przeprowadzonych wywiadów wynika, że osoby aktywne już na etapie wyboru szkoły średniej poszukują szans rozwojowych poza Opolem Lubelskim, uczęszczając do lubelskich szkół. W efekcie następuje odpływ młodych, aktywnych osób do dużych miast.

W ramach pogłębionej diagnozy przeprowadzono warsztaty z uczniami opolskich szkół celem poznania problemów, potrzeb i oczekiwań tej grupy zamieszkującej obszar rewitalizacji.

Młodzi ludzie sygnalizowali, że brakuje im w mieście łatwo dostępnej przestrzeni publicznej. Ławki traktują jako substytut zorganizowanej przestrzeni publicznej dedykowanej ludziom młodym, niestety – substytut i tak zwykle niedostępny, ponieważ ławki są często okupowane przez osoby bezdomne i/lub spożywające alkohol.

Najważniejszym, akcentowanym przez młodzież problemem jest brak miejsca, w którym mogliby spędzić czas w trybie całorocznym, niezależnie od warunków atmosferycznych, sygnalizują więc brak miejsca spotkań. Jeżeli chodzi o ofertę kulturalną, np. repertuar kina – z perspektywy młodych ludzi jest on zbyt opóźniony względem tego oferowanego w dużych ośrodkach miejskich.

Zagadnienia przestrzenno-funkcjonalne przyciągnęły uwagę młodzieży w jeszcze większym stopniu względem zagadnień społecznych.

Wielu młodych ludzi wskazywało na potrzebę poprawy stanu nawierzchni ulic na wybranych ulicach w obszarze rewitalizacji, aby poruszanie się po nich na rowerze było bardziej komfortowe. Mówili także o traktach pieszych i potrzebie modernizacji niektórych z nich, wyposażenia ich w kosze na śmieci, lepsze oświetlenie uliczne, ale też o potrzebie montażu progów zwalniających w miejscach, gdzie kierowcy poruszają się ze zbyt dużą prędkością.

Odnotowali także cykliczne ograniczenie płynności ruchu w centrum ze względu na korkowanie się głównych ulic obszaru rewitalizacji w dniach intensywnego ruchu wokół punktów i obszarów handlowo-usługowych (w poniedziałki i piątki). W wypowiedziach przedstawicieli młodego pokolenia Opolan pobrzmiewa także świadomość potrzeby nowego rozwiązania polityki parkingowej w mieście.

Młodzi ludzie dyskutowali także na temat deficytów oferty miejskiej istotnych z ich perspektywy, jako młodych mieszkańców miasta. Niektórzy z nich chcieliby widzieć w mieście duże centrum handlowe z markowymi sklepami i sieciowymi punktami gastronomicznymi, inni chcieliby wprowadzenia szerokiego dostępu do bezprzewodowej sieci internetowej w miejscach publicznych, jeszcze inni liczą na to, że w mieście powstanie ogólnodostępny basen lub park wodny.

Główne problemy:

1. **Ucieczka zdolniejszej młodzieży do szkół lubelskich.**
2. **Brak przestrzeni publicznej uwzględniającej potrzeby osób młodych.**
3. **Brak całorocznego miejsca spotkań dedykowanego osobom młodym.**
4. **Brak publicznego dostępu do Internetu.**
5. **Niski poziom wykształcenia oraz przedsiębiorczości młodzieży zamieszkującej obszar rewitalizacji.**

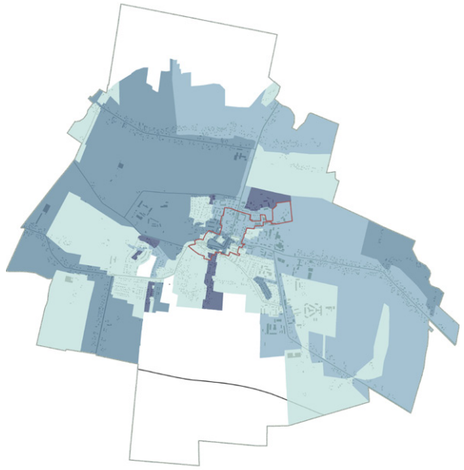

Rys. 69

21.28%

Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym wśród osób bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zjawiska
poniżej 27%
od 27% do 50%
powyżej 50%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

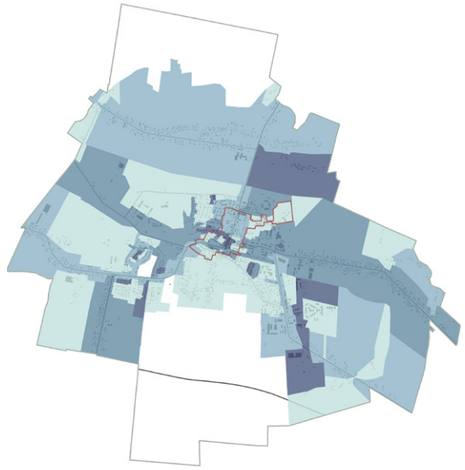

Rys. 70

25.45%

Odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wśród osób bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zjawiska
poniżej 29%
od 29% do 43%
powyżej 43%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

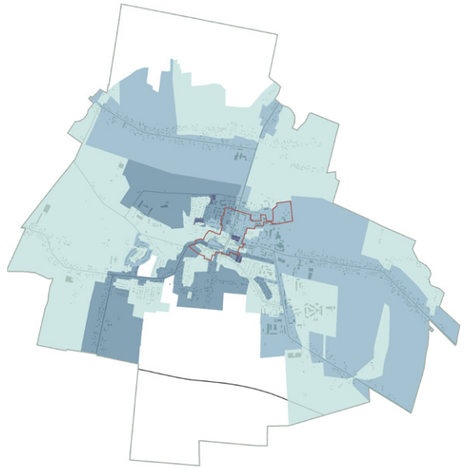

Rys. 71

18.70%

Odsetek osób z wykształceniem ogólnokształcącym wśród osób bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zjawiska
poniżej 25%
od 25% do 50%
powyżej 50%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

Niski poziom edukacji

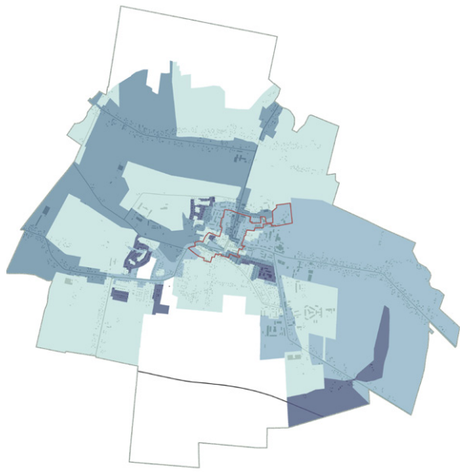

Rys. 72

20.52%

Odsetek osób z wykształceniem średnim zawodowym wśród osób bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zjawiska
poniżej 25%
od 25% do 37%
powyżej 37%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

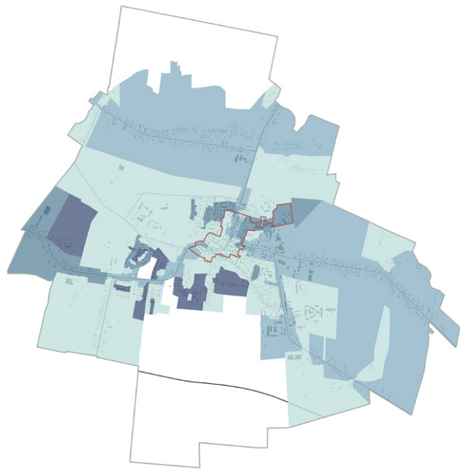

Rys. 73

13.51%

Odsetek osób z wykształceniem wyższym wśród osób bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zjawiska
poniżej 18%
od 18% do 37%
powyżej 37%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

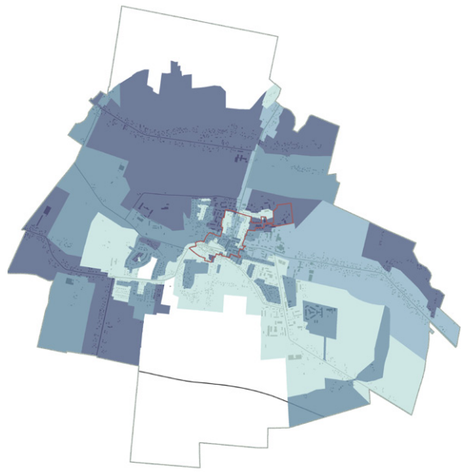

Rys. 74

▼37.31%

Zmiana liczby osób z wykształceniem gimnazjalnym wśród osób bezrobotnych w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
spadek powyżej 33%
spadek od 14% do 33%
spadek poniżej 14% lub bez zmian
wzrost o co najmniej 1%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

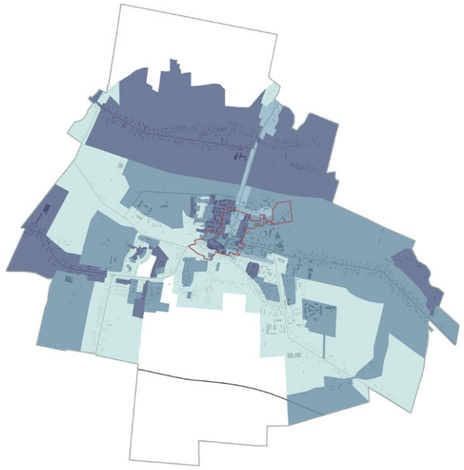

Rys. 75

▼30.50%

Zmiana liczby osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wśród osób bezrobotnych w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

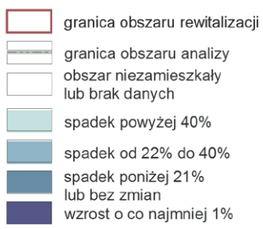

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

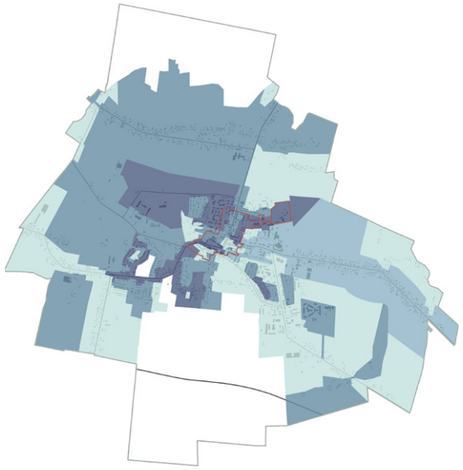

Rys. 76

▼30.10%

Zmiana liczby osób z wykształceniem ogólnokształcącym wśród osób bezrobotnych w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

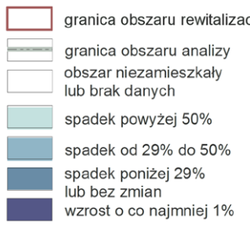

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

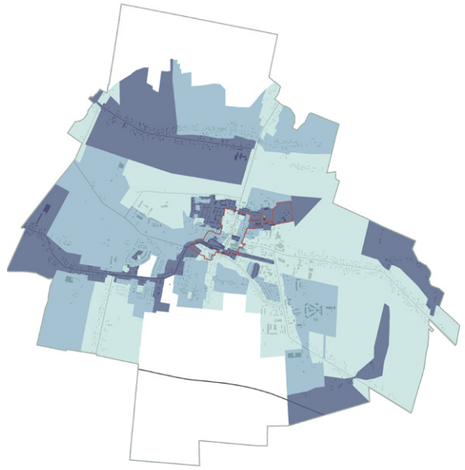

Rys. 77

▼19.39%

Odsetek osób z wykształceniem średnim zawodowym wśród osób bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

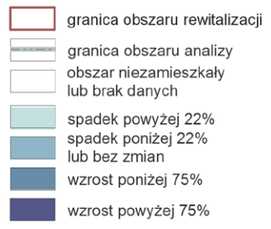

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

Niski poziom edukacji

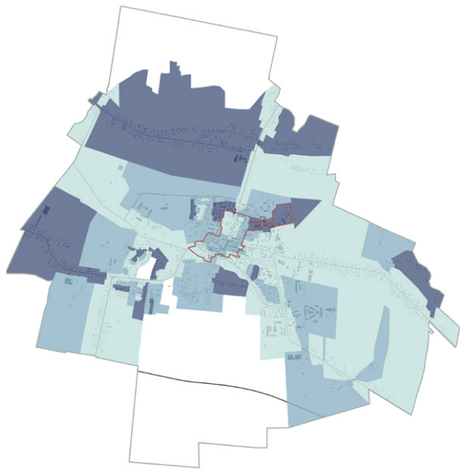

Rys. 78

▼43.48%

Zmiana liczby osób z wykształceniem wyższym wśród osób bezrobotnych w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

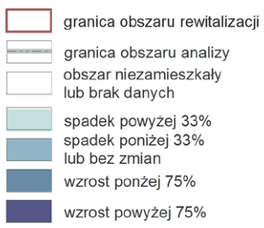

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

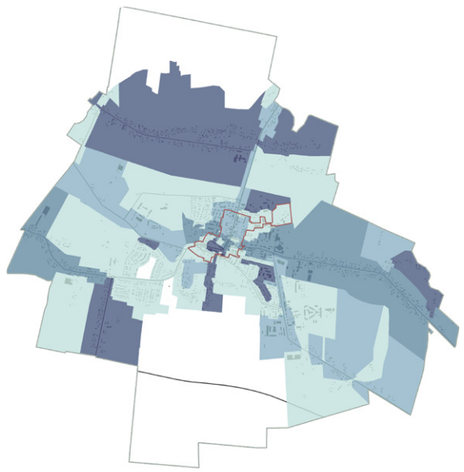

Rys. 79

26.81%

Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym wśród osób długotrwale bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

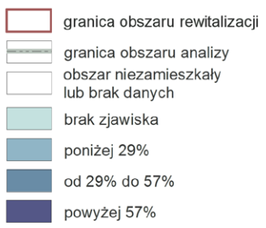

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

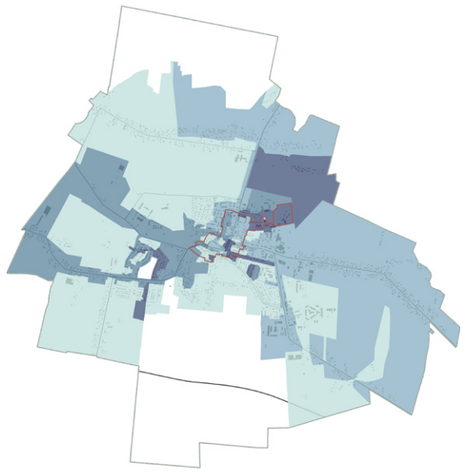

Rys. 80

29.36%

Odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wśród osób bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

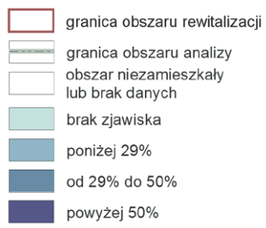

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

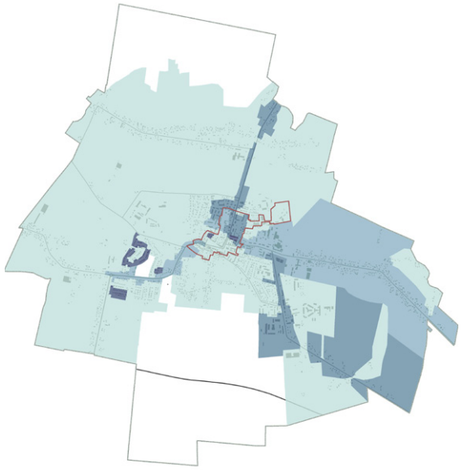

Rys. 81

16.17%

Odsetek osób z wykształceniem ogólnokształcącym wśród osób bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zjawiska
poniżej 25%
od 25% do 33%
powyżej 33%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

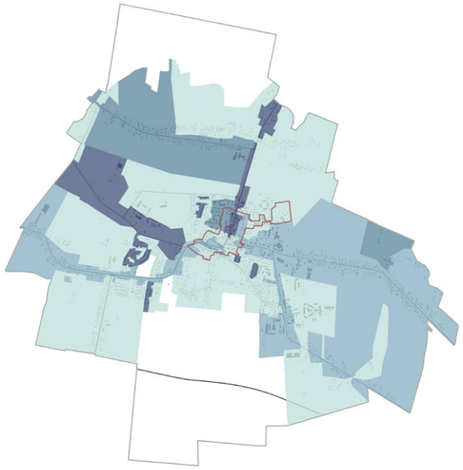

Rys. 82

18.72%

Odsetek osób z wykształceniem średnim zawodowym wśród osób bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zjawiska
poniżej 20%
od 20% do 33%
powyżej 33%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

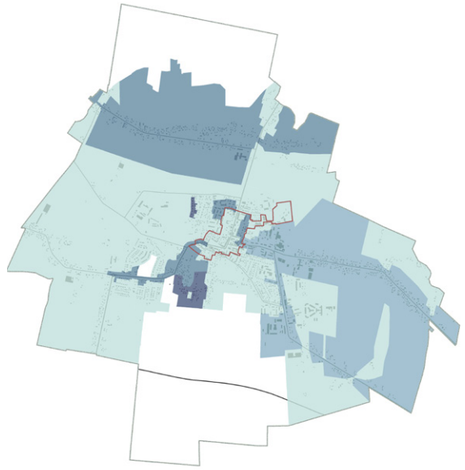

Rys. 83

8.94%

Odsetek osób z wykształceniem wyższym wśród osób bezrobotnych w 2015 roku na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
obszar niezamieszkały lub brak danych
brak zjawiska
poniżej 14%
od 14% do 40%
powyżej 40%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

Niski poziom edukacji

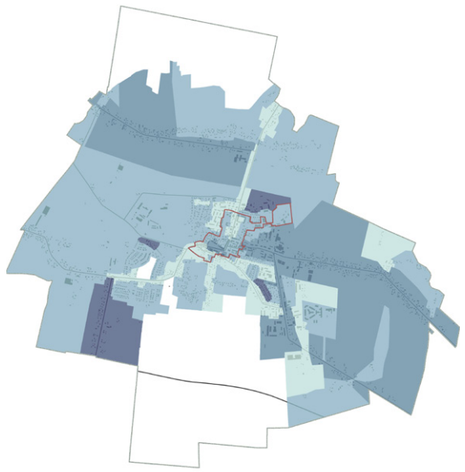

Rys. 84

▼32.98%

Zmiana liczby osób długotrwale bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

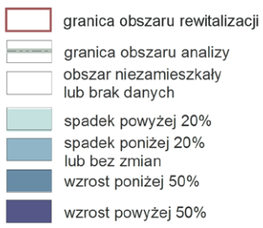

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

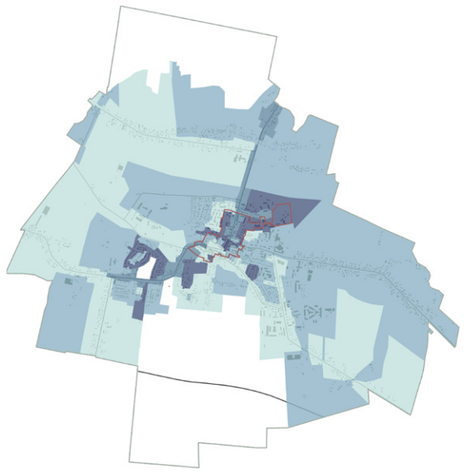

Rys. 85

▼14.81%

Zmiana liczby osób długotrwale bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

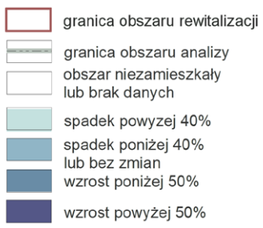

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

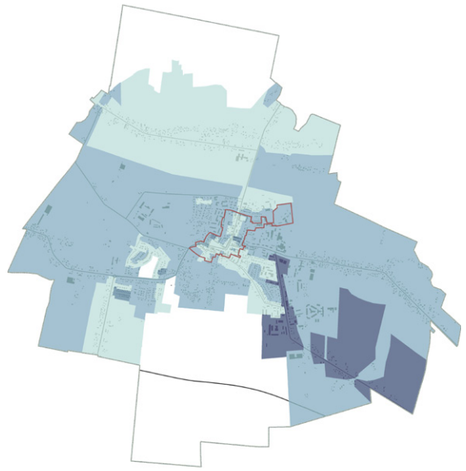

Rys. 86

▼33.33%

Zmiana liczby osób długotrwale bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

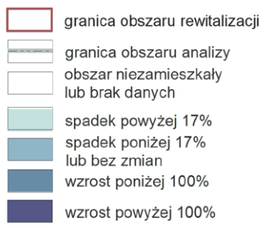

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim

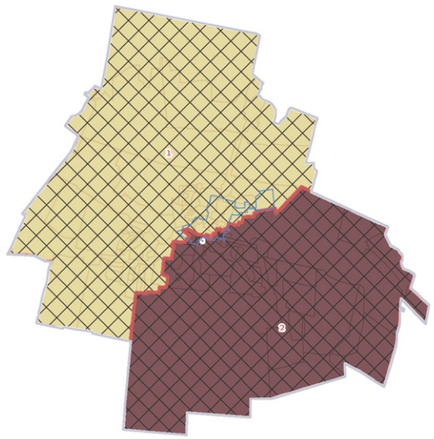

Rys. 87

23.98

Średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty w latach 2012-2014

granica obszaru rewitalizacji
granica miasta
1 granica obwodu wyborczego

Średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty w latach 2012 -2014

powyżej 24,24 pkt
23,65 - 24,24 pkt
22,48 - 23,65 pkt
poniżej 22,48 pkt

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

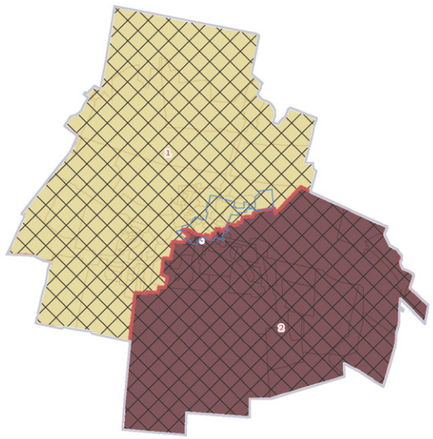

Rys. 88

23.91%

Średni odsetek dzieci w staninach z wynikiem niskim

granica obszaru rewitalizacji
granica miasta
1 granica obwodu wyborczego

obszar o niższym od średniej dla gminy odsetku dzieci w staninach z wynikiem niskim w latach 2012-2014

obszar o niższym od średniej dla gminy wyniku sprawdzianu szóstoklasisty w latach 2012-2014

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

◄ Zdj. 4 Warsztaty z uczniami szkół z Opola Lubelskiego
fot: J. Jeżak

2.2 Występowanie innych negatywnych zjawisk

2.2.1 Negatywne zjawiska gospodarcze

Analizowany obszar charakteryzuje się relatywnie dużą liczbą drobnych podmiotów gospodarczych (164). W strukturze dominują podmioty handlu hurtowego i detalicznego (48,78%). Drugą znaczącą grupę stanowią firmy zaklasyfikowane jako działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (11,59%) oraz pozostała działalność usługowa (10,37%). Ostatnią dużą grupę stanowią podmioty opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (7,32%). W granicach obszaru rewitalizacji nie zlokalizowano dużych obiektów handlowych, które występują jednak na terenie miasta.

Brak danych na temat liczby zatrudnionych, choć z przeprowadzonych wywiadów wynika że są to głównie firmy jednoosobowe. Obserwowane jest zjawisko dużej rotacji (wyrejestrowywania i zarejestrowania nowych podmiotów gospodarczych), wynikające prawdopodobnie z chęci uniknięcia płacenia wysokiej składki na ZUS po okresie preferencyjnym obowiązującym nowozakładane firmy.

Największa liczba firm zlokalizowana jest przy ulicy Lubelskiej (47), z czego blisko połowa to podmioty handlu detalicznego.

W granicach obszaru objętego programem rewitalizacji odnotowano niskie dochody osób zamieszkujących ten rejon miasta. Średnie roczne dochody osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2014 roku na obszarze objętym rewitalizacją oscylowały wokół 19 000 zł. Świadczy to o bardzo niskiej sile nabywczej konsumentów i ograniczonej możliwości rozwoju rynku.
W ramach prac nad programem rewitalizacji gmina Opole Lubelskie zleciła opracowanie *Analizy kondycji lokalnej przedsiębiorczości i postawy przedsiębiorczej mieszkańców na obszarze miasta Opole Lubelskie*, które wraz z przeprowadzonymi z przedsiębiorcami warsztatami stanowiło podstawę pogłębionej diagnozy w obszarze gospodarki.

Badania nad kondycją lokalnej przedsiębiorczości pokazały że silnymi stronami lokalnych firm jest łatwość dostępu do nich dla klientów i potencjalnych klientów oraz znajomość i atrakcyjność ich oferty pośród klientów i potencjalnych klientów. Oznacza to że przedsiębiorstwa w Opolu Lubelskim są we własnej samoocenie otwarte na klientów i posiadają atrakcyjną dla nich ofertę.

Ankietowani wysoko ocenili zarówno kondycję gospodarczą reprezentowanej przez siebie firmy, jak i poziom rozwoju jej konkurencji. Ich zdaniem są oni konkurencyjni na wymagającym rynku w Opolu Lubelskim.
Jednym z potencjałów, które zostały zidentyfikowane w ramach badań społecznych jest wykorzystanie programów lojalnościowych i innych form współpracy między przedsiębiorcami. Ich wartość została oceniona wysoko przez niemal połowę badanych. Respondenci często odnosili się do tego tematu mówiąc m.in. „zrzeszenie warto tworzyć, może podział rynku stosować, etc.", „lepiej się porozumiewać niż nieuczciwie konkurować". Z badań jednoznacznie

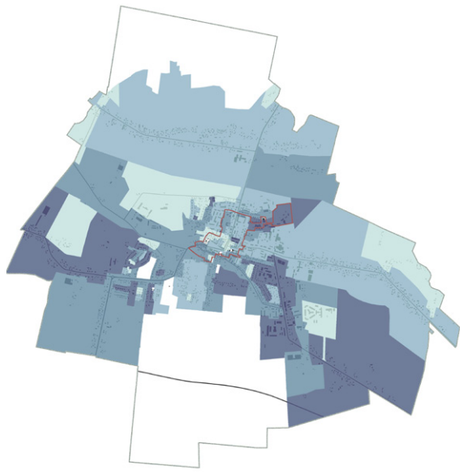

Rys. 90

23 187.15 zł

Roczny dochód przypadający na osobę w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w 2014 roku na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

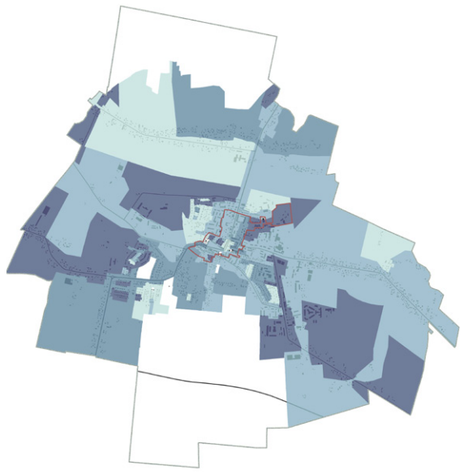

Rys. 91

▲10.24%

Zmiana rocznego dochodu w latach 2012-2014 na obszarze objętym rewitalizacją

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

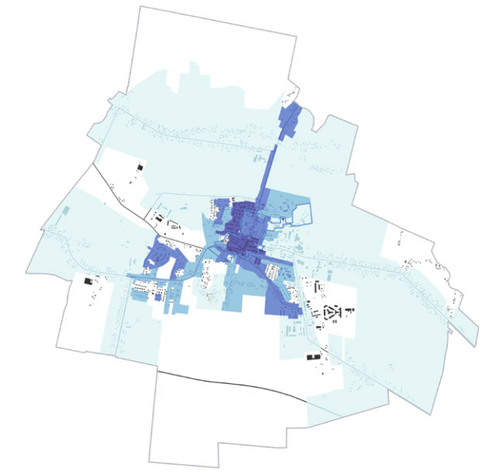

Rys. 89

▲15

Liczba nowych przedsiębiorstw na km^2 w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją. Różnica między liczbą zarejestrowanych i wyrejestrowanych

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

wynika, że programy lojalnościowe i inne formy współpracy mają największe znaczenie dla średnich przedsiębiorstw zatrudniających od 4 do 10 osób. Ten segment powinien zatem być docelowym, jeżeli chodzi o tego typu działania. Warto rozważyć tę formę wsparcia w ramach strategii rewitalizacji, ponieważ może ona się okazać skutecznym narzędziem systemowej pomocy przedsiębiorcom.

Badania wykazały także związek pomiędzy rokiem rozpoczęcia działalności, a oceną znajomości oferty pośród konsumentów. Oznacza to, że im dłużej firma jest na rynku, tym lepiej ocenia ona znajomość swojej oferty przez klientów i potencjalnych klientów.

Dane wskazują, że należy zwrócić uwagę na możliwość wparcia nowopowstających przedsiębiorstw w tym zakresie, a ogólna dobra ocena znajomości oferty Opolskich firm przez konsumentów wskazuje, że w tym zakresie drzemie jeszcze nie wykorzystany potencjał.

W swoich wypowiedziach przedsiębiorcy wskazywali też na potencjał turystyczny miasta. Postulowali m.in. aby „odtworzyć jakiś kawałek miasta, jakąś ulicę żydowską, dwa czy trzy sklepy żydowskie, tradycyjne. Najlepiej w okolicy Starego i Nowego Rynku”.

Wśród osób bezrobotnych i poszukujących pracy można zauważyć znaczącą grupę, która pozytywnie odnosi się do możliwość rozpoczęcia działalności gospodarczej. Swoje przygotowanie zawodowe do prowadzenia własnej firmy jako dobre ocenia 27,6% badanych, gotowość do takiego działania deklaruje 27,5% badanych, a szanse powodzenia takiego planu 24,1% badanych szacuje jako wysokie. Oznacza to, że istnieje grupa, stanowiąca mniej więcej 25% osób bezrobotnych i poszukujących pracy, która jest idealną grupą docelową dla programów aktywizacji gospodarczej mieszkańców. Jest to znaczący potencjał ludzki, którego nie można zignorować.
Z badań wynika, że to konkurencja jest postrzegana przez przedsiębiorców jako główna bariera w rozpoczęciu nowej działalności gospodarczej, a także swoiste uwarunkowanie rynku utrudniające funkcjonowanie już zarejestrowanych firm. Samo zjawisko konkurencyjności nie było jednak opisywane w sposób zdecydowanie negatywny, a głównym punktem odniesienia w stosunku do konkurencji na rynku były markety i sklepy wielkopowierzchniowe wskazywane jako główne zagrożenie i przyczyna upadku małych przedsiębiorców. Regulacja tej części rynku jest dla ankietowanych priorytetowym postulatem wysuwanym wobec władz Gminy Opole Lubelskie.

Wobec dużej dominacji obiektów handlowych istotne może być zaprezentowanie przedsiębiorcom możliwości prowadzenia działalności innej niż tylko handlowa.

Należy także zauważyć, że istniejące mechanizmy dofinansowywania działalności firmy (kredyty, dotacje, pożyczki) mają pewne luki, które zostały zidentyfikowane w trakcie badań. Aż 25% całej próby stanowią przedsiębiorcy wysoko oceniający potrzebę dofinansowywania ich działalności i nisko możliwość jej otrzymania. Nie wiadomo, czy niewystarczający jest w tym przypadku jedynie dostęp do informacji o istniejących możliwościach, czy też możliwości te są przedsiębiorcom znane, ale nie oceniają ich jako korzystnych lub z różnych przyczyn możliwych do uzyskania.

W podobny sposób przedsiębiorcy komentowali możliwość i potrzebę podnoszenia kwalifikacji przez pracowników reprezentowanej przez nich firmy. Znacząca grupa 16,6% ankietowanych przyznała, że podnoszenie kwalifikacji przez pracowników ich firmy jest konieczne, a możliwości w tym zakresie ich zdaniem są niewielkie. Niewątpliwie wskazane sytuacje wymagają podjęcia pewnych działań.
Aż 62% badanych zdecydowanie negatywnie odnosi się do ewentualnej potrzeby zatrudnienia dodatkowych osób w ich firmie i jest to niepokojący sygnał. Do zatrudnienia nowych ludzi skłonny jest jedynie co trzeci przedsiębiorca. Są to wyniki alarmujące, mogące świadczyć o stagnacji na rynku. Przedsiębiorstwa nie potrzebują nowych pracowników, gdy nie rozwijają się. Zwłaszcza firmy założone przed 1990 rokiem odbiegają znacznie od pozostałych pod tym względem, jednoznacznie negatywnie postrzegając potrzebę zatrudniania dodatkowych osób. Przedstawiciele tych firm także stosunkowo gorzej oceniają ogólną kondycję swojego przedsiębiorstwa, a wyżej stopień rozwoju konkurencji. Można ostrożnie przypuszczać, że mogą one mieć problemy z byciem konkurencyjnymi w obecnych realiach rynkowych, co skutkuje stagnacją lub nawet regresem. Bez wątpienia jest to jeden z obszarów na które należy zwrócić szczególną uwagę przy projektowaniu strategii rewitalizacji.

Ważną kwestią, na którą przedsiębiorcy bardzo często zwracali uwagę, był brak miejsc parkingowych w okolicy prowadzonej działalności gospodarczej i brak możliwości dogodnego dojazdu samochodem. Oceniają, że ograniczenie ruchu samochodowego w bezpośredniej bliskości ich firmy doprowadzi do utraty klientów na rzecz sklepów wielkopowierzchniowych, które zapewniają konsumentom parkingi i wygodny dojazd. Jest to jedna z najpoważniejszych obaw wyrażanych przez przedsiębiorców w kontekście zmian w Opolu Lubelskim.

Istotną barierą wskazywaną przez respondentów, zarówno bezrobotnych i poszukujących pracy, jak i aktywnym przedsiębiorców, jest także biurokracja i kontakt z administracją publiczną, także tą, za którą odpowiedzialne jest miasto Opole Lubelskie. Poprawa jakości obsługi mieszkańców w urzędach mogłaby pomóc lokalnym firmom. Wspominane były także niekorzystne i często zmieniające się regulacje dotyczące m. in. procedur przetargowych, na które Gmina Opole Lubelskie nie ma niestety wpływu, ale wobec których może próbować minimalizować ich negatywne skutki.
Problemami rzadziej wskazywanymi przez ankietowanych były te, związane z małym rynkiem w Opolu Lubelskim, niewielką liczbę jego mieszkańców, a więc potencjalnych konsumentów, ich niezamożnością i występującym w mieście ujemne saldo migracyjne. Efektem niewielkiego rynku pracy jest brak dostępnych wykwalifikowanych pracowników oraz klientów. Przyczyn takiego stanu rzeczy respondenci doszukiwali się w niewielkiej ilości miejsc oferujących rozrywkę mieszkańcom miasta i okolic, braku promocji, turystów oraz atrakcji turystycznych, które mogłyby ich przyciągnąć, a także w zaniedbaniu estetycznej strony miasta – elewacji, reklam zewnętrznych, oświetlenia ulic. Bez wątpienia kompleksowe działania na rzec z odwrócenia dominujących negatywnych trendów demograficznych w Opolu Lubelskim są konieczne. Należy dążyć do poszerzenia oferty edukacyjnej i utrzymania młodych ludzi w mieście, a także do zwiększenia aktywności konsumenckiej wszystkich

mieszkańców.

Co czwarty badany podaje wysokie koszty prowadzenia działalności, ze szczególnym uwzględnieniem składek ZUS oraz czynszów i kosztów najmu lokalu, które są ich zdaniem nieproporcjonalne do wielkości Opola Lubelskiego, jako jedną z głównych barier utrudniających założenie i prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Kwoty, które należy przeznaczyć na rozpoczęcie działalności gospodarczej są blokadą dla wielu osób poszukujących pracy, które zdecydowane byłyby poczynić taki krok.

Wielu ankietowanych wspomina w swoich odpowiedziach o dotacjach i dofinansowaniach, ale, co ciekawe, w kontekście barier i czynników negatywnie wpływających na rozwój przedsiębiorczości w mieście. Powtarza się wśród nich pogląd, że firmy otwierane są jedynie na potrzeby dotacji i zamykane wraz z ich końcem, co powoduje brak stabilności na rynku oraz sztucznie wykreowaną konkurencję. Jest to sytuacja alarmująca, gdy programy mające w założeniu wspomagać lokalną przedsiębiorczość oceniane są jako hamujące. Być może powinny one zostać dokładnie zewaluowane.

Poszukujący pracy respondenci wskazują jako utrudnienia w jej znalezieniu zarówno czynniki zewnętrzne – ogólnie pojętą sytuację na rynku pracy w gminie Opole Lubelskie i dostępność ofert pracy dla osób z ich poziomem i kierunkiem wykształcenia; jak i wewnętrzne – swoje szanse i przygotowanie zawodowe do prowadzenia działalności gospodarczej i gotowość do jej założenia, a także skłonność do podjęcia pracy w innym powiecie lub za granicą. Tak niskie średnie odpowiedzi na pytania w ankiecie sugerują, że bezrobotni i poszukujący pracy są grupą, na którą należy zwrócić szczególną uwagę przy projektowania strategii rewitalizacji.

Problemem jest także sytuacja kobiet poszukujących pracy. Znacznie niżej oceniana była dostępność ofert pracy dla kobiet, niż ofert pracy dla mężczyzn. Płeć jest więc wyraźnie postrzegana jako bariera, która utrudnia znalezienie pracy przez kobiety, które jej poszukują. Dlatego ta grupa i jej aktywizacja zawodowa powinna być wzięta pod uwagę przy projektowaniu strategii rewitalizacji.

Niepokojące jest, że osoby najmłodsze, do 25 roku życia, bardzo nisko oceniają dostępność ofert pracy zgodnych z ich wykształceniem. Dalszych badań wymaga określenie czy wiąże się to z nietrafionymi wyborami dokonywanymi przez młodych ludzi planujących swoją edukację, czy też przyczyną jest niewystarczająca obecnie oferta edukacyjna zapewniana w gminie Opole Lubelskie. Nie ma jednak wątpliwości, że grupa młodych ludzi, absolwentów Opolskich szkół, jest kolejną, po kobietach, grupą w ramach bezrobotnych, której aktywizacja zawodowa wydaje się być szczególnie istotna.

Trzecią grupą wymagającą wzmożonej uwagi przy projektowaniu strategii rewitalizacji są osoby starsze poszukujące pracy. Z badań wynika, że postrzegają one swój wiek jako istotną barierę utrudniającą im znalezienie pracy. Osoby starsze są także zdecydowanie mniej mobilne i nie wyrażają gotowości do poszukiwania pracy za granicą powiatu lub w innym kraju.

Problemem dla wielu jest brak ofert pracy w zawodzie. Przekonanie badanych, że znalezienie pracy utrudnia mu jego wykształcenie,

brak umiejętności i kwalifikacji bądź doświadczenia jest bardzo silne. Odpowiedzią na tak zdiagnozowany problem powinny być kursy doszkalające, przekwalifikowujące i staże z Urzędu Pracy, które umożliwiłyby zniwelowanie tych słabych stron osób bezrobotnych, które utrudniają im znalezienie pracy.

Jako słabe strony rynku pracy w Opolu Lubelskim wskazywane były również problemy systemowe – zwłaszcza przewaga niepewnych lub czasowych form zatrudnienia – prac sezonowych, staży, umów tzw. „śmieciowych" – które nie prowadzą w dalszej perspektywie do stałego zatrudnienia.

Z punktu widzenia Gminy Opole Lubelskie istotny jest także, wskazywany jako bariera utrudniająca podjęcie pracy, brak możliwości dojazdu do pracy położonej z dala od miejsca zamieszkania. Regularne pojawianie się takiej odpowiedzi sugeruje, że ewaluacji należy poddać system komunikacji zbiorowej funkcjonujący w gminie, a może nawet w powiecie.

Dodatkowym źródłem informacji służącym pogłębieniu diagnozy w obszarze gospodarczym były warsztaty z przedstawicielami firm zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji.

Jak wynika z lektury wskazanej przez przedsiębiorców listy uwag, wątpliwości, zastrzeżeń i obaw dotyczących procesu rewitalizacji, wiele działań urzędu, zarówno tych związanych z rewitalizacją, jak i tych jedynie kojarzonych z omawianym procesem, wymaga silniejszej i lepiej ukierunkowanej promocji, pozwalającej na jednoznaczną identyfikację, bądź też separację danego działania względem ścieżki rewitalizacji obszaru wyznaczonego z pomocą stosownej uchwały.

Działania związane z rewitalizacją rozumianą zgodnie z literą obowiązującej obecnie ustawy o rewitalizacji, nie zawsze bowiem kojarzą się z rewitalizacją, której najsilniej rozpowszechnione w społeczeństwie rozumienie pozostaje w ścisłym związku poprawianiem parametrów estetycznych przestrzeni publicznych. Duży nacisk w działalności edukacyjnej i promocyjnej związanej z rewitalizacją należy zatem położyć na akcentowanie wielotorowego, wieloaspektowego i wielodziedzinowego charakteru rewitalizacji podejmowanej przez samorządy w reżimie ustawy o rewitalizacji.

Z drugiej strony, zapis spotkania z opolskimi przedsiębiorcami, ujawnia silną potrzebę edukacji w zakresie partycypacji społecznej, akcentowania wzajemnej odpowiedzialności urzędów oraz mieszkańców za rozwój miast, zaś w przypadku rewitalizacji, za wielotorowy i wieloaspektowy rozwój obszarów rewitalizacji. Obywatele mają bowiem prawo wymagać od urzędników transparentności działań oraz otwartości w komunikacji publicznej dotyczącej rewitalizacji, winni jednakowoż stawiać pewne wymogi także sobie jako uczestnikom publicznej debaty na temat przyszłego rozwoju danego obszaru. Rewitalizacja wyznaczonego obszaru Opola Lubelskiego to szansa rozwojowa, której nie warto zaprzepaszczać, jest to jednak także wyzwanie – dla urzędników, mieszkańców, a pośród nich: dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, różnych grup wiekowych i zawodowych, w tym dla przedsiębiorców prowadzących działalność w obszarze rewitalizacji.

Kluczowe problemy:

1 Wysoki poziom konkurencji branżowej

Zaobserwowano duży poziom konkurencji branżowej na niewielkiej przestrzeni obszaru rewitalizacji. Wynika to z faktu dużego nacisku większości przedsiębiorców prowadzących małe punkty handlowe na ofertę przekrojową. Niski poziom specjalizacji punktów handlowych skutkuje rozmywaniem się ich tożsamości - klienci nie mają szansy na skojarzenie sklepu z konkretnym produktem, ponieważ wiele produktów jest dostępnych w wielu sklepach, nie mają więc powodu, by udać się po coś do konkretnego sklepu. Mamy tu do czynienia ze źle pojętą wielobranżowością niewielkich punktów handlowych prowadzącą do rozproszenia się klienteli.

2 Złe pozycjonowanie konkurencji

Próba konkurowania z dużymi sklepami sieciowymi. Szansą na przetrwanie małych punktów handlowych w obszarze rewitalizacji jest oferowanie produktów, których nie można otrzymać w sklepach takich jak Biedronka.

3 Zbyt duża koncentracja na stałych klientach.

Postawa zrozumiała w małym mieście, ale wymagająca korekty ze względu na rolę Opola Lubelskiego, zwłaszcza obszaru rewitalizacji, w obsłudze handlowo-usługowej wiejskich miejscowości z całego powiatu. Warto wziąć pod uwagę fakt, że sami przedsiębiorcy sygnalizują problem kurczącego się rynku opolskiego, nie mają więc szansy na rozwój bez efektywnego docierania do klientów zamieszkujących obszary wiejskie.

4 Wysoka ocena własnej oferty handlowej przez przedsiębiorców

Bezkrytyczne podejście do intersubiektywnie postrzeganej atrakcyjności oferty. Przedsiębiorcy oceniają atrakcyjność swojej oferty raczej średnio-wysoko lub wysoko, nie mając ku temu obiektywnych powodów.

5 Nie dostrzeganie braków kompetencyjnych

Wielu przedsiębiorców nie dostrzega potrzeby podnoszenia kwalifikacji w firmie, dotyczy to zwłaszcza samozatrudnienia. Przedsiębiorcy prowadzący jednoosobowe działalności gospodarcze nie potrafią samodzielnie zdiagnozować swoich potrzeb kompetencyjnych ale też nie dostrzegają braków kompetencyjnych osłabiających konkurencyjność ich firm.

6 Nie dostrzeganie potrzeby lepszej reklamy

Wielu przedsiębiorców nie dostrzega potrzeby lepszego, szerzej zakrojonego, bardziej profesjonalnego reklamowania swojej oferty. Uważają częstokroć, że docierają do tych klientów, do których mogą dotrzeć i nakłady na reklamę i marketing niewiele im dadzą.

7 Brak miejsc postojowych i parkingów w sąsiedztwie istniejących firm

Wielu przedsiębiorców postrzega brak możliwości parkowana jako główną przyczynę odpływu klientów do większych sklepów.

8 Brak współpracy z innymi firmami zlokalizowanymi w obszarze

Tylko niektórzy przedsiębiorcy dostrzegają potencjał tkwiący we współpracy z innymi przedsiębiorcami w celu poprawy konkurencyjności oferty nie tyle pojedynczych przedsiębiorców, co obszaru rewitalizacji w którym zlokalizowane są poszczególne punkty handlowo-usługowe.

9 Chaos przestrzenny, brak atrakcyjnej przestrzeni publicznej

Niektórzy przedsiębiorcy dostrzegają problem chaosu przestrzennego i nieestetycznej przestrzeni w obszarze rewitalizacji jako bodźca zmniejszającego atrakcyjność miejsca gromadzącego klientów punktów handlowo usługowych.

10 Słabe kwalifikacje bezrobotnych

Bezrobotni oceniają swoje przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej jako niedostateczne lub średnie.

11 Brak chęci tworzenia nowych podmiotów gospodarczych

Bezrobotni dość nisko oceniają swoją gotowość do zakładania działalności gospodarczej.

12 Mała mobilność pracowników

Bezrobotni w większości przypadków nie deklarują gotowości do poszukiwania zatrudnienia poza granicami powiatu, czy tym bardziej- poza granicami kraju.

13 Obawa przed konkurencją

Ważnym czynnikiem dostrzeganym przez bezrobotnych jako bariera w rozwijaniu własnej działalności gospodarczej to duże nasycenie rynku i duża konkurencja.

14 Przewaga wśród bezrobotnych osób biernych

Wielu respondentów wypełniających test przedsiębiorczości ujawnia predyspozycje do bycia rzetelnym pracownikiem, nie zaś inicjatorem działań biznesowych

15 Słabe przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy

W przypadku młodzieży zidentyfikowano niedostateczne, przygotowanie mentalne do samodzielnego działania na rynku pracy. Większość, jak wynika ze statystycznego zestawienia wyników testów, preferuje, dla uzyskania komfortu psychicznego, współpracownika, o innych niż respondent kompetencjach.

2.2.2 Negatywne zjawiska środowiskowe

W granicach obszaru rewitalizacji występuje zanieczyszczenie atmosfery pyłami i gazami znacznie większe niż na otaczających terenach wiejskich. Uciążliwe są zwłaszcza emitory niskie, w zwartej zabudowie. Największe zagrożenie dla powietrza stwarza jednak transport, zwłaszcza tranzytowy, odbywający się drogami wojewódzkimi, szczególnie uciążliwy dla zabudowy istniejącej wzdłuż tych dróg i w związku z tym znajdującej się w zasięgu oddziaływania toksycznych składników spalin. Na odcinku Pustelnia – Opole Lubelskie zgodnie z przeprowadzonymi pomiarami odnotowano w 2010 r. średnie dobowe natężenie pojazdów na poziomie 7059 samochodów z czego 83% przypada na ruch samochodów osobowych.

Zagrożenie klimatu akustycznego stanowi hałas emitowany przez ruch komunikacyjny odbywający się drogami wojewódzkimi nr 824 i 747. Biorąc pod uwagę pomiary hałasu przy innych drogach wojewódzkich na Lubelszczyźnie, ocenia się, że wzdłuż obu dróg poziom hałasu drogowego w porze dziennej nie przekracza dopuszczalnych norm dla określonych rodzajów zabudowy. W obrębie miasta Opole Lubelskie, gdzie na ruch drogowy nakłada się ruch tranzytowy, poziom hałasu może być znacząco większy.

Na terenie gminy Opole Lubelskie główny wpływ na jakość powietrza ma niska emisja, pochodząca z lokalnych kotłowni węglowych i indywidualnych palenisk domowych (najczęściej o niskiej sprawności), opalanych węglem złej jakości lub odpadami komunalnymi bezpośrednio wytwarzanymi w gospodarstwach domowych. Istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest także emisja komunikacyjna, gdzie w wyniku spalania paliw w silnikach samochodowych do atmosfery przedostają się zanieczyszczenia gazowe: tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla i węglowodory oraz pyły.

Zgodnie danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie średnioroczne stężenie zanieczyszczeń powietrza dla miasta Opole Lubelskie w latach 2013-2014 wyniosło w przypadku pyłu zawieszonego PM10 – 27,2 µg/m3 co stanowi 68,0% dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla rocznego okresu uśrednienia oraz w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 – 21,8 µg/m3 co stanowi 87,2 dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla rocznego okresu uśrednienia.

Średnioroczne stężenie zanieczyszczenia powietrza dla miasta Opole Lubelskie wynosi w przypadku pyłu zawieszonego PM10 – 27,2 µg/m3 co stanowi 68% dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla rocznego okresu uśrednienia oraz w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 – 21,8 µg/m3 co stanowi 87,2 dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla rocznego okresu uśrednienia. Głównym źródłem zanieczyszczeń są zanieczyszczenie powstałe w efekcie spalania węgla oraz zanieczyszczenia komunikacyjne. W granicach obszaru zdegradowanego znajdują się kwartały zabudowy, z dużą koncentracją palenisk węglowych.

Niefunkcjonalne rozwiązania komunikacyjne (przebieg drogi 824 przez środek obszaru rewitalizacji – historyczne centrum), generujące ponadnormatywne zanieczyszczenia komunikacyjne oraz wysoki poziom hałasu komunikacyjnego

W ciągu drogi nr 824, prowadzonej przez środek wyznaczonego obszaru zdegradowanego, odnotowano w 2010 r. średnie dobowe natężenie pojazdów na poziomie 7059 (Pustelnia-Opole Lubelskie), 3216 (Opole Lubelskie – Józefów), z czego większość generowały samochody osobowe (83%). Droga ta prowadzi przez historyczne centrum miasta i jest źródłem ponadnormatywnego hałasu oraz głównym źródłem zanieczyszczeń komunikacyjnych.

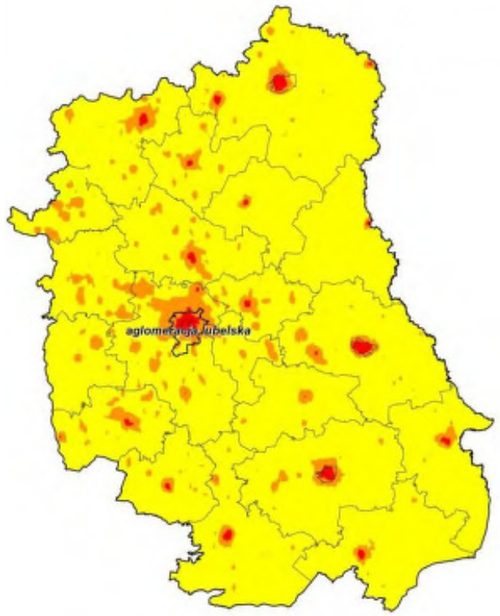

Rys. 92

Rozkład stężeń pyłu zawieszonego PM10 - 36 maksymalne stężenie dobowe na podstawie krajowego modelowania wykonanego z zastosowaniem łączenia wyników modelowania z danymi pomiarowymi dla 2015 r.

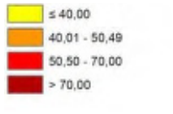

Źródło: Armotherm S.A

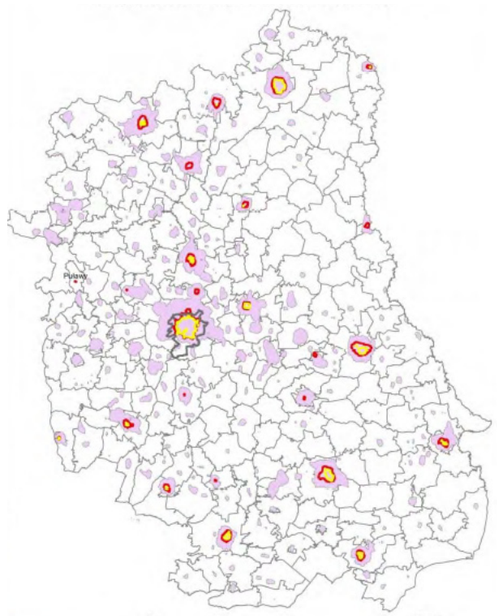

Rys. 93

Obszary przekroczeń pyłu PM10, pyłu PM2,5 i benzo/a/pirenu w 2015 r. w Województwie Lubelskim

Źródło: Armotherm S.A

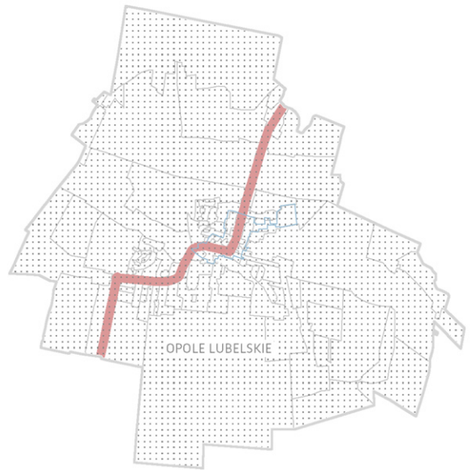

Rys. 94

7059

Średnie dobowe natężenie pojazdów na odcinku Pustelnia - Opole Lubelskie odnotowane w 2010 r., 83% przypada na ruch samochodów osobowych.

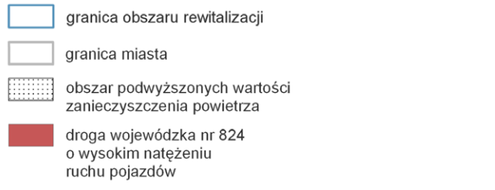

Średnioroczne stężenie zanieczyszczenia powietrza dla miasta Opole Lubelskie w latach 2013-2014 wyniosło w przypadku pyłu zawieszonego PM10 - 27,2 µm/m^3, co stanowi 68% dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla rocznego okresu uśrednienia oraz w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 - 21,8 µm/m^3, co stanowi 87,2% dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla rocznego okresu uśrednienia. Głównym źródłem zanieczyszczeń są substancje powstałe w efekcie spalania węgla oraz zanieczyszczenia komunikacyjne.

Kluczowe problemy:

1 **Wzrastające zanieczyszczenie powietrza**

2 **Społeczna akceptacja palenia śmieci**

3 **Brak alternatywy dla istniejącej drogi wojewódzkiej**

4 **Brak monitoringu zanieczyszczeń powietrza**

Rys. 95 Zanieczyszczenie powietrza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

2.2.3 Negatywne zjawiska przestrzenno- funkcjonalne

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji za problemy przestrzenno-funkcjonalne uznaje się w szczególności: niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niską jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niskiej jakości tereny publiczne.

Analiza negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych rozpatrywana była w zakresie zjawisk zachodzących w przestrzeni publicznej, oceny nagromadzenia zasobu dziedzictwa kulturowego, dostępności do wybranych usług i przestrzeni publicznych a także sytuacji komunikacyjnej obszaru objętego rewitalizacją.

W ramach pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji przeprowadzono:

- analizy urbanistyczne tj.: inwentaryzacja zieleni, inwentaryzacja zabudowy i zagospodarowania, analiza stanu własności, analiza lokalizacji obiektów zabytkowych lub o cechach zabytkowych,
- wykonano specjalistyczne opracowania tj.: *Analiza barier przestrzennych i architektonicznych opracowana na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie, Analiza rozmieszczenia nośników reklamowych w przestrzeni publicznej obszaru rewitalizowanego opracowana na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie*,
- spacery studyjne,
- analizy literaturowe,
- wywiady z pracownikami Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim.

Zły stan isniejącej zieleni

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji zieleni wysokiej zlokalizowanej w obszarze objętym programem rewitalizacji ustalono jej bardzo zły stan. Ponad 100 drzew wymaga wycięcia i ponownych nasadzeń. Główną przyczyną złego stanu zieleni jest lokalizacja blisko głównych ciągów komunikacyjnych, brak odpowiedniego dostępu do wody, wiek drzewostanu oraz niewłaściwie dobrane do warunków miejskich gatunki drzew.

W obszarze rewitalizacji poza skwerem na Starym Rynku brak zorganizowanych terenów zieleni publicznej, umożliwiających odpoczynek i rekreację (patrz. rys. 96).

◄ Rys. 96 Zieleń na obszarze objętym opracowaniem.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

Legenda

- Tereny zieleni publicznej
- Tereny zieleni urządzeń sportowych
- Tereny zieleni przydomowej
- Tereny niezagospodarowane
- Tereny wód płynących

Istniejące zagospodarowanie terenu

Obszar objęty analizą charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą zagospodarowania terenu. Dominują tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz wielorodzinnej które zajmują blisko 41% terenu objętego analizą. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej położone są wzdłuż ulic: Długiej, Projektowanej, Cichej, Stary Rynek, Ogrodowej oraz Partyzantów, a tereny zabudowy wielorodzinnej usytuowanej są przy ulicy Lubelskiej, 25 lecia PRL oraz Projektowanej (budynek zamieszkiwany przez społeczność Romską).

W centrum obszaru objętego programem rewitalizacji (ulica Stary Rynek, Nowy Rynek) oraz wzdłuż głównych ulic: Lubelskiej i Kościuszki usytuowane są budynki użyteczności publicznej oraz liczne obiekty handlowo-usługowe. Łącznie tereny o funkcjach publicznych zajmują ponad 157 ha, co stanowi blisko 8% wszystkich terenów objętych analizą. Tereny o funkcjach komercyjnych (handlowo-usługowe) zajmują nieco ponad 26 ha (1,32% terenów objętych analizą), należy jednak zaznaczyć, że wartość ta nie uwzględnia obiektów handlowo-usługowych zlokalizowanych w budynkach mieszkaniowo-usługowych.

W granicach obszaru objętego rewitalizacją zlokalizowane są m.in.: takie obiekty publiczne jak: Urząd Miejski (Lubelska 4), Starostwo Powiatowe (Lubelska 4), Sąd Rejonowy (Stary Rynek 46), Powiatowy Urząd Pracy (Stary Rynek 14), Urząd Skarbowy (Józefa Piłsudskiego 12), Komenda Powiatowa Policji (ul. Morwowa 4, d. 25-lecia PRL), Urzędy Pocztowe (Lubelska 16, Nowy Rynek 1), Ośrodek Pomocy Społecznej (Syndykacka 1), Zespół Szkół Zawodowych (Kolejowa 2), Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (Popijarska 2) czy Gminna i Powiatowa Biblioteka Publiczna (Stary Rynek 46).

Wzdłuż ulicy Stary Rynek, Nowy Rynek, Ogrodowej, Lubelskiej, J. Piłsudskiego, Kościuszki zlokalizowane są główne ciągi handlowo-usługowe. Na zapleczu posesji przy ul. Ogrodowej funkcjonuje tymczasowy plac targowy (nieestetyczny, bez zaplecza sanitarnego i odpowiedniego zadaszenia).

W strukturze przestrzennej ważne miejsce pełnią przestrzenie publiczne, na które składają się główne historyczne place tj. Stary Rynek, Nowy Rynek, Plac Studzienny, główne ulice: Lubelska, Kościuszki (wraz z przyległym parkingiem), J. Piłsudskiego, Ogrodowa czy Kolejowa wraz z towarzyszącymi w sąsiedztwie terenami sportowymi. Po wschodniej stronie ulicy F. Brejdygant zlokalizowany jest plac zabaw dla dzieci.

Łącznie w obszarze objętym programem rewitalizacji drogi i place publiczne zajmują blisko 470 ha, co stanowi blisko ¼ wszystkich terenów objętych programem rewitalizacji.

◄ Rys. 97 Użytkowanie działek obszarze objętym opracowaniem.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opol Lubelskim

Legenda

- Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
- Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna
- Zabudowa mieszkaniowo - usługowa
- Zabudowa usługowa
- Zabudowa usługowa - usługi publiczne
- Zabudowa usługowa - usługi kultu religijnego
- Zabudowa sportowa
- Zabudowa infrastruktury technicznej
- Tereny zieleni
- Tereny zorganizowanych przestrzeni publicznych
- Tereny dróg i ulic
- Tereny chodników
- Tereny podjazdów
- Tereny zorganizowanych miejsc postojowych
- Tereny zieleni publicznej
- Tereny zieleni urządzeń sportowych
- Tereny zieleni przydomowej
- Tereny niezagospodarowane
- Tereny wód płynących

Stan własności

W strukturze własnościowej obszaru objętego analizą dominują grunty podmiotów publicznych, które stanowią blisko 60% wszystkich terenów objętych obszarem rewitalizacji. Grunty stanowiące własność gminy Opole Lubelskiem stanowią 64% gruntów będących własnością podmiotów publicznych i obejmują głównie tereny stanowiące przestrzenie publiczne. Nieruchomości Powiatu Opolskiego obejmują głównie ulicę Partyzancką oraz Kolejową wraz z usytuowanym w jej sąsiedztwie Zespołem Szkół Zawodowych im. S. Konarskiego. Własnością województwa lubelskiego są grunty pod przebiegającą przez obszar rewitalizacji drogą wojewódzką nr 824.

Drugą dużą grupą terenów są grunty osób fizycznych (ponad 34%), obejmujące tereny zlokalizowane pod zabudową mieszkaniową i usługową.

Istotny odsetek terenów (9%) stanowią grunty kościołów i ich związków wyznaniowych. Skoncentrowane w południowo-wschodniej części obszaru (tereny parafii rzymskokatolickiej Wniebowzięcia NMP).

Ostatnią znaczącą grupom terenów są grunty spółdzielni mieszkaniowych i ich związków, które obejmują ponad 4% terenów w granicach obszaru rewitalizacji (grunty zarówno pod budynkami mieszkaniowymi jak i usługowymi).

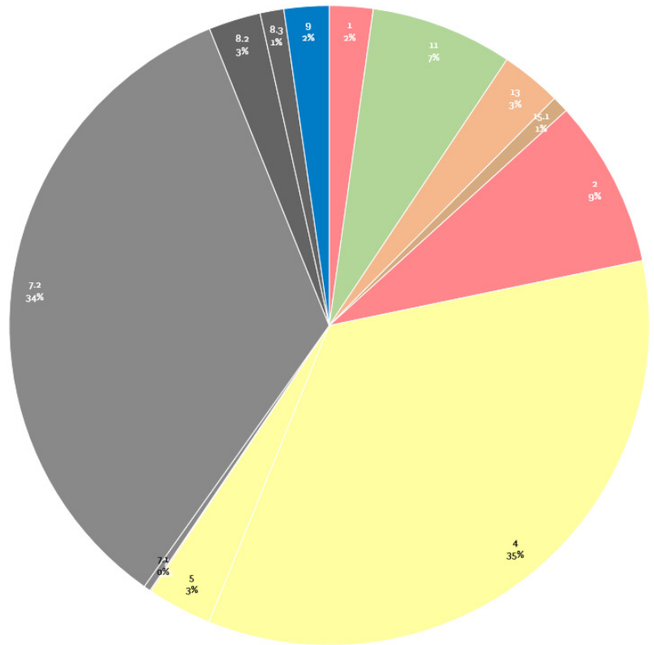

Rys. 98 Stan własności działek obszarze objętym opracowaniem - wykres kołowy. ►
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opol Lubelskim

◄ Rys. 99 Stan własności działek obszarze objętym opracowaniem.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opol Lubelskim

Legenda

- Grunty Skarbu Państwa
- Grunty osób fizycznych
- Grunty powiatu
- Grunty gmin i związków międzygminnych
- Grunty spółdzielni, spółdzielni mieszkaniowych i ich związków
- Grunty spółek handlowych innych niż jednoosobowe spółki Skarbu Państwa
- Grunty kościołów i ich związków wyznaniowych
- Grunty Województwa Lubelskiego

Niewystarczający poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny.

W granicach obszaru objętego programem rewitalizacji w obrębie ścisłego centrum miasta stwierdzono brak lub zły stan techniczny sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej.

Sieć wodociągowa

Z uwagi na stan techniczny sieci wodociągowej, rok budowy i materiał rur (rury żeliwne, azbesto-cementowe), konieczna jest pilna wymiana odcinków sieciowych wraz z podłączeniami do budynków w następującym zakresie: ul. Józefowską - od skrzyżowania z ul. Cichą, poprzez ul. Stary Rynek do miejsca włączenia w magistralę wodociągową w250 u zbiegu ul. Strażackiej, ul. Piekarska, ul. Męczenników Getta, ul. Piłsudskiego, ul. Ogrodowa w tym odcinek sieci od skrzyżowania ul. Lubelskiej i ul. Ogrodowej do ul. Strażackiej.

Sieć kanalizacji sanitarnej

W wyniku przeprowadzonych prac inwentaryzacyjnych wykonanych metodą monitoringu kamerą wprowadzaną do wyznaczonych kanałów kanalizacyjnych wykonanych przez służby eksploatacyjne Opolskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. ustalono konieczność wymiany kanalizacji sanitarnej na poszczególnych ulicach:

1. ul. Ogrodowa - końcówka sieci ks 200, odprowadzająca ścieki w kierunku ul. Lubelskiej- z uwagi na zły stan techniczny odcinków kanalizacyjnych j.w., zasyfonowanie kanałów, uniemożliwiające w sposób prawidłowy odpływ ścieków, na długości około 65m.
2. Plac Studzienny - istniejąca sieć sanitarna w rejonie Placu Studziennego funkcjonuje nieprawidłowo. Na sieci bardzo często występuje zjawisko podtapiania studni kanalizacyjnych, w których gromadzą się ścieki. Odpływ w kierunku ul. Ogrodowej jest mocno utrudniony. Stan techniczny kanałów jest bardzo zły, są liczne pęknięcia, przeciwspadki i zasyfonowania, które uniemożliwiają prawidłowy odpływ ścieków. Służby serwisowe OPK Sp. z o.o. regularnie dokonują doraźnego płukania i przepychania zastoin ścieków, aby uniknąć podtopień mieszkańców.
3. ulica bez nazwy (uliczka boczna pomiędzy ul. Stary Rynek i ul. Długą)- istniejący odcinek kanału jest w złym stanie technicznym: posiada liczne pęknięcia, wyłomy w kamionce oraz zasyfonowania, które w znaczny sposób ograniczają swobodny odpływ nieczystości. Powyższy stan techniczny stanowi zagrożenie dla nośności całego kanału.
4. ul. Piłsudskiego- istniejący odcinek sieci kanalizacyjnej ks250, z odpływem ścieków w kierunku ul. Partyzanckiej, ujawnił zły stan techniczny części kanałów: ujawniono załamanie kanału (całkowite uszkodzenie), skutkujące nieszczelnościami i migracją ścieków w dwóch kierunkach (infiltracja do gruntu oraz zamulanie kanałów wodami podziemnymi). Efekty powyższych widoczne są poprzez podmywanie podbudowy kanalizacji oraz studni rewizyjnych , ich zapadanie się i dalsza dewastacja kanalizacji. W płaszczyźnie ulicy (nawierzchnia asfaltowa), widoczne są pofałdowania nawierzchni w miejscach, gdzie najprawdopodobniej nastąpiła nieszczelność na kanalizacji.
5. ul. Kościelna - uwidocznione uszkodzenia rur kamionkowych na złączach rur.
6. ul. Piekarska i ul. Męczenników Getta- zinwentaryzowane odcinki sieci ks200 posiadają znaczne odchylenia spadków i są one na tyle duże, że utrudniają prawidłową eksploatację sieci.
7. ul. Syndykacka - zinwentaryzowane odcinki sieci ks250 wskazują na zły stan techniczny kanalizacji: liczne pęknięcia wzdłużne

i okrężne, uszkodzenia rur kamionkowych stanowią zagrożenie dla nośności konstrukcji. Kanał wymaga pilnej naprawy.
Sieć kanalizacji deszczowej

W chwili obecnej zakres wykonanej kanalizacji deszczowej w centrum miasta Opole Lubelskie jest niewystarczający dla prawidłowego i bezpiecznego odwonienia zurbanizowanej powierzchni objętej zakresem rewitalizacji.

Naturalny, zgodny z ukształtowaniem terenu spływ wód opadowych, ukierunkowany jest na zagłębienie w rejonie skrzyżowania ul. Męczenników Getta i ul. Cichej. Fragment kanalizacji kd600 ułożony wzdłuż ul. Cichej (od ulicy Ogrodowej), a następnie przebiegający przez posesje prywatne z wylotem do rowu (dz. nr 82), jest zupełnie niewystarczający.

Teren ul. Cichej jest regularnie zalewany i podtapiany w okresach wzmożonych opadów i roztopów, co stanowi poważne utrudnienie i zagrożenie dla mieszkańców miasta.

Przepustowość zainstalowanych krat deszczowych w ul. Cichej jest zbyt mała, aby uznać zagadnienie za wystarczające. Dodatkowo, część wód opadowych gromadzi się na poboczach i na powierzchni jezdni, stanowiąc realne zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość

Analiza rozmieszczenie istniejących podstawowych usług tj. przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadgimnazjalne czy też obiekty kultury nie wskazuje na brak dostępu do tych obiektów. Niezbędne jest zabezpieczenie miejsc w przedszkolach (około 2 % uczestnictwa), które mogą być lokalizowane w terenach usług publicznych, zabudowie wielorodzinnej i terenach zabudowy mieszkaniowej mieszanej. W dokumencie tym wskazuje się również na potrzebę powiększenia działki Szkoły Podstawowej Nr 2 oraz dopuszczenie rozbudowy budynków szkoły. W studium zwrócono również uwagę na konieczność dopuszczenia rozbudowy strefy rekreacyjno- sportowej w sąsiedztwie Zespołu Szkół Nr 1..Budynek Liceum Ogólnokształcącego jest w dobrym stanie technicznym ale ma za małą działkę. Budynek Zespołu Szkół Zawodowych jest zbyt mały i jest położony na nienormatywnej działce.
W obszarze przeznaczonych do urbanizacji gmina utrzymuje rezerwy terenów, które mogłyby stanowić ofertę dla lokalizacji urządzeń i jednostek administracyjnych o zasięgu ponadregionalnym oraz usług specjalistycznych.

Wielkość i standard obiektów usług publicznych, w tym szkolnictwa ponadpodstawowego (którego tradycje sięgają dawnych lat), ochrony zdrowia, kultury, po ich modernizacji, rozbudowie, przekształceniach funkcjonalnych i budowie nowych obiektów, odpowiada potrzebom obsługi mieszkańców miasta i gminy Opole Lubelskie oraz powiatu opolskiego, z wyłączeniem funkcji ochrony zdrowia i opieki społecznej.

Brakuje infrastruktury społecznej tj. kluby dyskusyjne, ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy domowej czy dom pomocy społecznej dla osób starszych, których konieczność pojawienia się sygnalizowali mieszkańcy w trakcie przeprowadzonych warsztatów.

Rys. 100

3,04

Średnia liczba wydanych pozwoleń na budowę na km² w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
brak wydanych pozwoleń na budowę
poniżej 3
od 3 do 8
od 8 do 26
powyżej 26

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

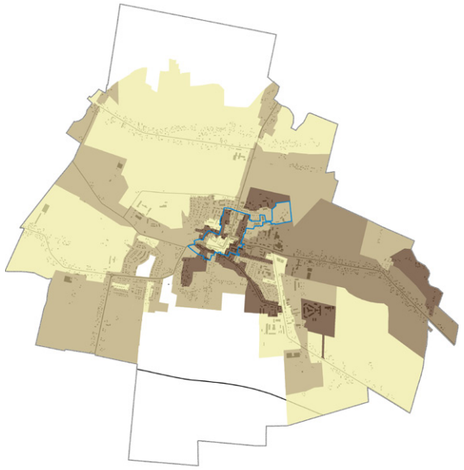

Rys. 101

▼8.16%

Zmiana liczby wydanych pozwoleń na budowę w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
brak wydanych pozwoleń na budowę
spadek powyżej 50%
bez zmian lub spadek poniżej 50%
wzrost poniżej 50%
wzrost powyżej 50%

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Rys. 102

9.76

Średnia liczba zgłoszeń robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę na km² w latach 2012-2015 na obszarze objętym rewitalizacją

granica obszaru rewitalizacji
granica obszaru analizy
brak zgłoszeń robót budowlanych
poniżej 6
od 6 do 34
od 34 do 80
powyżej 80

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Dziedzictwo kulturowe

Wyznaczony obszar stanowi istotny element dziedzictwa kulturowego, którego 66% powierzchni wpisano do rejestru zabytku (historyczne założenie urbanistyczne). Niemal jedna trzecia obszaru to teren dawnego getta żydowskiego.

W granicach wyznaczonego obszaru znajduje się blisko 90 cennych obiektów zabytkowych (ponad 33% wszystkich obiektów w granicach obszaru).

Zaobserwowano dekapitalizacje i degradacje kluczowego dla dziedzictwa kulturowego gminy obszaru założenia urbanistycznego miasta Opole Lubelskie oraz historycznych obiektów (w tym zabytkowych).

Występuje niska jakość lokalnych i ponadlokalnych terenów publicznych, o niedostosowanych rozwiązaniach urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszarów. Lokalne i ponadlokalne przestrzenie publiczne, zajmują łącznie ponad ¼ powierzchni obszaru zdegradowanego. Z uwagi na wieloletnie zaniedbania obszary te wymagają nadania nowych funkcji, rekompozycji zieleni oraz reintegracji z istniejącym zainwestowaniem.

Niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedobór lub niska jakości terenów publicznych.

W granicach miasta obszarami o rozwiązaniach urbanistycznych niedostosowanych do zmieniających się funkcji obszaru są przede wszystkim historyczne place oraz ciągi piesze wzdłuż głównych arterii w centrum miasta.

W granicach miasta obszarami o rozwiązaniach urbanistycznych niedostosowanych do zmieniających się funkcji obszaru są przede wszystkim historyczne place oraz ciągi piesze wzdłuż głównych arterii w centrum miasta.

Przejawia się to w braku:

- wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych (adaptowanych adekwatnie do funkcji jaką w danym czasie pełni ta przestrzeń: handel, rozrywka (koncerty), kultura (wernisaże) itp.),
- funkcjonalnych elementów małej architektury (ławki, podpieracze dla osób starszych, infrastruktury do ładowania urządzeń mobilnych itp.)
- infrastruktury komunikacyjnej dostosowanej do potrzeb osób starszych (chodniki, rampy, podjazdy),
- infrastruktury umożliwiającej prowadzenie całorocznego handlu.

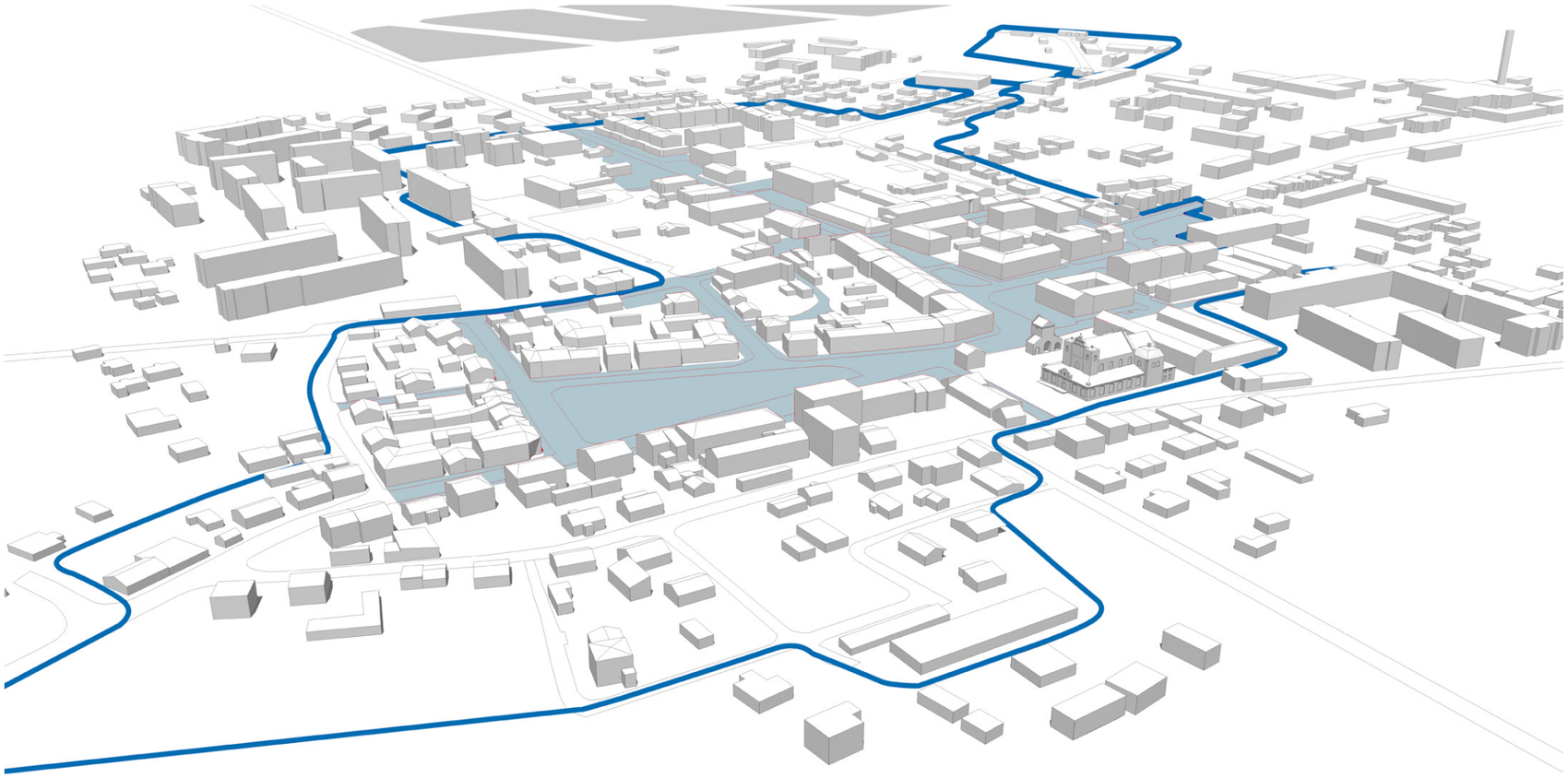

Rys. 103 Przestrzenie publiczne na obszarze objętym opracowaniem. ▶

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

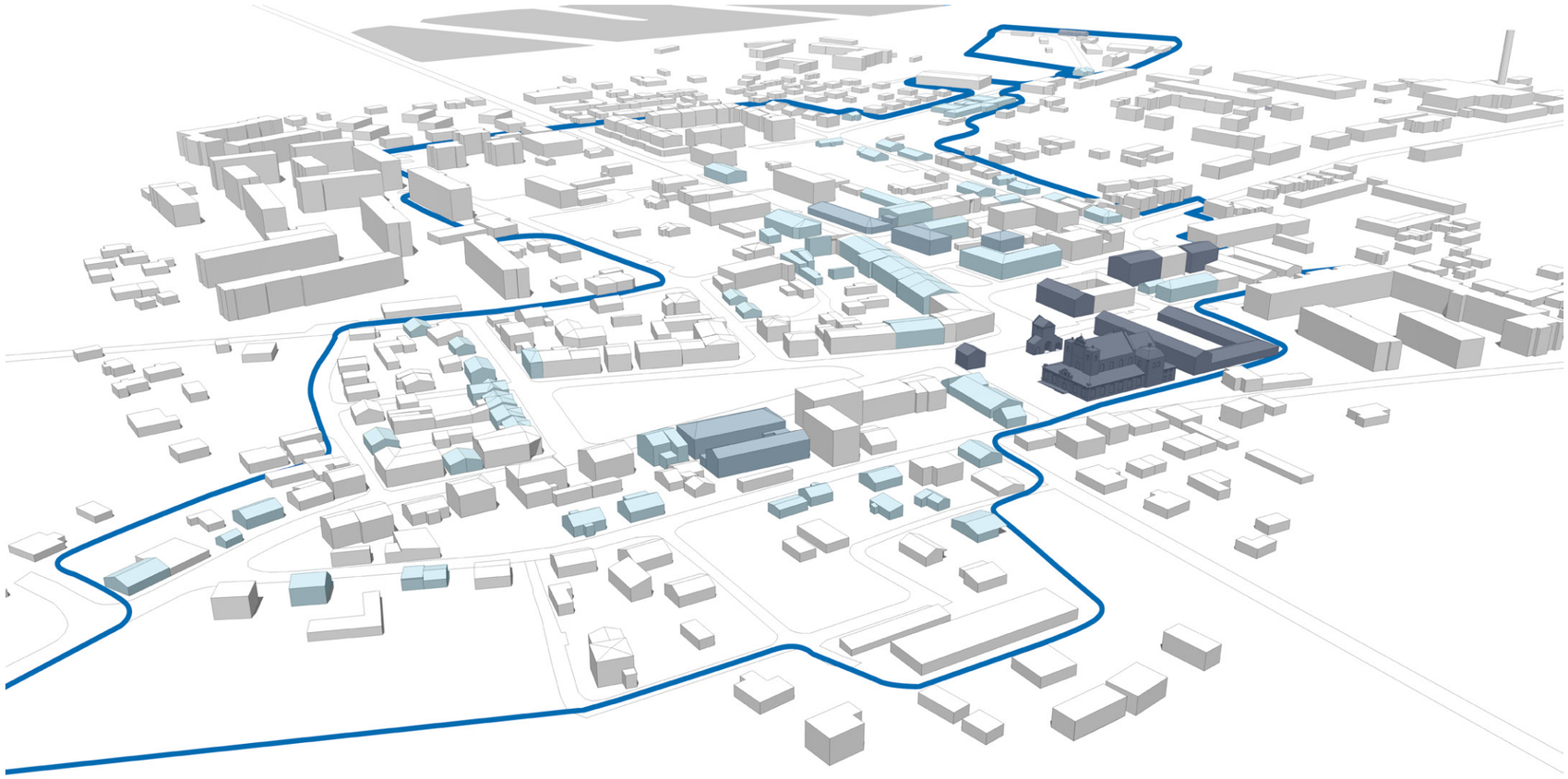

◄ Rys. 104 Zabytki znajdujące się na obszarze objętym opracowaniem.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opol Lubelskim

Legenda

- Zabytki wpisane do rejestru zabytków
- Zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków
- Zabytki nie ujęte indywidualnymi formami ochrony

Najcenniejsze przestrzenie publiczne (wnętrza urbanistyczno-architektoniczne)

- Stary Rynek wraz z otaczającymi go kwartałami

Stary Rynek wraz z otaczającymi go kwartałami to najstarsza część układu urbanistycznego miasta. Mimo zniszczeń dawnej zabudowy w okresie 1942-1944 po likwidacji getta przez Niemców (w tym zburzenia pochodzącej z XVII wieku synagogi). Stary Rynek zachował w większości skalę i linie zabudowy historycznej. Zachowane budynki zabytkowe są rozproszone dookoła placu. Pozostałości murowanej, dwukondygnacyjnej zabudowy Starego Rynku, które przetrwały wojnę, to dwie kamienice, utrzymane w oszczędnych formach architektury, typowej dla małych miast Lubelszczyzny w XIX wieku: kamieńca narożna z ul. Piekarską, oraz kamienica przylegająca od zachodu do domu towarowego. Oba te budynki wyznaczają jednocześnie historyczny zakres północnej pierzei Starego Rynku. Niestety, niekontrolowane przekształcenia doprowadziły do niewielkich, acz przykrych i zacierających część wartości zabytkowych tych obiektów zmian, m.in. takich, jak zmiana kształtu glifów okiennych, pierwotnie zamkniętych u góry płaskim łukiem odcinkowym, wyprostowanych w trakcie powojennych remontów. Ważny historycznie zabytkowy – choć nieobjęty indywidualną ochroną fragment zabudowy Starego Rynku stanowi zespół drewnianych i murowanych (także z istotnymi z historycznego punktu widzenia piwnicami), położony w południowej pierzei Rynku, przy narożniku z ul. Kościelną. W budynkach tych, niemal jedynych ocalałych w latach 1943-44 roku podczas burzenia getta, w okresie funkcjonowania getta mieściły się m.in. służba porządkowa i areszt. Jako zachowane jedyne niemal pozostałości dawnej zabudowy żydowskiej przed II wojną światową.

Należy zaznaczyć, że charakterystyczny dla Starego Rynku, choć jest to tożsamość stosunkowo nowa, jest zespół zabudowy drewnianej w zachodniej pierzei, zbudowany w okresie bezpośrednio po wojnie na miejscu zburzonych murowanych piętrowych kamienic, pochodzących z ostatniej ćw. XIX w. oraz częściowo na miejscu także wówczas zburzonej, siedemnastowiecznej synagogi.
Kompozycyjnym dopełnieniem Starego Rynku (a także częścią miasta lokacyjnego od jego powstanie) jest odcinek wnętrza ulicy Józefowskiej do skrzyżowań z ul. Długą i Nową. Zakręt ulicy Józefowskiej, stanowi optyczne zamknięcie wylotu w kierunku zachodnim ze Starego Rynku, niestety, dziś, po rozbiórce pochodzącej z k. XIX w. kamienicy przy ul. Józefowskiej nr 16, w 2009 roku, jest to zamknięcie niepełne.

Szczególnie istotną rolę oprócz zabudowy pełni na Starym Rynku zieleń. Plac rynkowy do okresu II wojny światowej stanowił jednocześnie, zgodnie ze swoim pierwotnym przeznaczeniem, plac targowy. W całości brukowany w okresie przedwojennym, z zespołem zabudowy drewnianych kramów, został częściowo zdewastowany w okresie okupacji.

Na pocz. l. 50. XX w. trójkątną w rzucie przestrzeń między północną i zachodnią pierzeją rynku oraz przecinająca plac drogę w kierunku Józefowa, zagospodarowano jako skwer – przestrzeń publiczną zdefiniowaną za pomocą nasadzeń zieleni wysokiej (w większości zachowanej) i średniej (w zasadzie niezachowanej zupełnie).

Podjęte wówczas działania na płycie Starego Rynku, który stracił funkcję placu targowego, były podobne jak w wielu innych mniejszych miastach polskich. Od okresu międzywojennego podobne place zazieleniano, ze względu na brak publicznej zieleni w ściśle zabudowanych miastach i miasteczkach.

Chociaż nie było to działanie związane z utrzymaniem tożsamości

◄ Zdj. 5 Opole Lubelskie. Stary Rynek i widok na zespół popijarski od zachodu, ok. 1930. Widoczna zabudowa pierzei rynku zniszczona niemal całkowicie w 1942-1943 roku
fot. ze zbiorów Adama Modlińskiego

Zdj. 6 Opole Lubelskie. Widok na zespół popijarski od strony Starego Rynku, na pierwszym planie „wieża w narożniku", dawne ossuarium, 2006
fot. H. Mącik

Zdj. 7 Opole Lubelskie. Pozostałości tzw. Murów pijarskich, budynku dawnych szkół pijarskich, 2006
fot. H. Mącik

Zdj. 8 Dawny korpus budynku tzw. murów pijarskich, stan ok. 1960
fot. ze zbiorów IS PAN, autornieznany, sygn. O-077-008.

Zdj. 9 Opole Lubelskie. Kamienica Nowy Rynek 3
fot. ze zbiorów IS PAN, ok. 1960, autor nieznany, sygn. O-077-004

Zdj. 10 Historyczy zespół zajazdu
fot. J. Jeżak.

historycznej takich miejsc (nigdy wcześniej nie pełniły one funkcji terenów zieleni), to zmiany stosunków gospodarczych i podejścia do zagospodarowania przestrzennego, a także nacisk na propagowanie higieny i kształtowanie zdrowych warunków życia, w ciasno zabudowanych miasteczkach, gdzie częste były epidemie chorób zakaźnych, powodowały, że masowo realizowano podobne działania na terenie całej Polski. W ciągu kolejnych dekad, szczególnie niekontrolowana zieleń wysoka, rozrastając się, w istotny sposób zmieniała krajobraz takich wnętrz urbanistycznych. Mimo ahistoryczności takiego rozwiązania, należy zaznaczyć wyraźnie, że i dzisiaj podobne skwery na dawnych rynkach mają istotną rolę zarówno jako przestrzenie publiczne, niejednokrotnie jedyne o parkowym charakterze w centrach tych miast, jak i krajobrazową, nierzadko harmonizując widok na niezbyt ciekawą i pozbawioną wartości historycznych zabudowę. O ile w przypadku Opola zabudowa Starego Rynku, jak wspomniano, nie jest dysharmonijna, choć jej jakość estetyczna wymaga poprawy (korekta rozmiarów, form i kolorystyki szyldów i reklam, lepsza jakość materiałów wykończeniowych, rewaloryzacja zabudowy historycznej), to mimo wszystko zachowanie zieleni na terenie płyty rynku można uznać za w pełni zasadne, pod warunkiem przemyślanej korekty, w kierunku uczytelnienia powiązań widokowych, w szczególności otwarć ze skweru w kierunku zespołu kościelnego i bryły zajazdu.

Należy zaznaczyć, ze Stary Rynek w praktyce pełni istotną rolę, jako funkcjonująca przestrzeń publiczna, mimo stosunkowo niskiego standardu przestrzeni w takich kwestiach jak nawierzchnie, mała architektura, czy nośniki reklamowe. Przyczyną funkcjonalności tego miejsca są zarówno uwarunkowania komunikacyjne (przystanek autobusowy, przejazd przez miasto drogi wojewódzkiej z Puław do Annopola), jak i koncentracja budynków różnorodnej użyteczności publicznej – od kultowych (kościół) poprzez usługi kultury (biblioteka) po wymiar sprawiedliwości (Sąd Rejonowy).

- Nowy Rynek wraz z aneksami (plac przed dawnym Ratuszem, cmentarz przykościelny, tzw. plac studzienny)

Opolski Nowy Rynek (a ściślej zachodnia część jego pierwotnie znacznie większej powierzchni), wraz z ciągiem ulicy Lubelskiej, stanowi najcenniejsze historyczne wnętrze urbanistyczno-architektoniczne miasta i zarazem najbardziej kluczowy fragment jego krajobrazu miejskiego. Niestety, dotychczas nie wykonano nigdy szczegółowych analiz urbanistycznych, które mogłyby być podstawą do określenia zasad rewaloryzacji tego wnętrza. Jego szczególna rola wynika zarówno z integralności i autentyczności z punktu widzenia wartości historycznego krajobrazu, jak i z faktu pełnienia przez to miejsce szczególnej roli funkcjonalnej w przestrzeni miasta: skupienia usług i możliwego wzmocnienia funkcji przestrzeni publicznej.

Wnętrze to jest niemal w całości otoczone zabudową historyczną, pochodzącą z XVII-XIX w. Drobnym wyjątkiem, niewątpliwie dysharmonijnym, jest budynek dawnego domu towarowego, poddany na początku XXI w. nieudanym przekształceniom, które zatarły jego dość kulturalną pierwotnie, modernistyczna formę z lat. 60-70. XX w. Żadne z pozostałych wnętrz urbanistycznych Opola nie jest zachowane w takim stopniu integralności pod względem zabudowy zabytkowej.

Przestrzeń tzw. Placu Studziennego, stanowiąca wnętrze bloku zabudowy, w większości historycznej, jest funkcjonalnie w zasadzie niewykorzystana i niezdefiniowana. Jest to przestrzeń dzisiaj, po przeniesieniu przystanku busów, w zasadzie półpubliczna – związana bliżej z obsługą użytkowania budynków w zachodniej pierzei Nowego Rynku, przy ul. Ogrodowej i ul. Strażackiej, niż z jakimikolwiek innymi funkcjami. Jednocześnie jest to obszar, który mógłby pełnić także funkcje pomocnicze w zakresie użytkowania Nowego

◄ Zdj. 11 Opole Lubelskie. Widok na kościół w perspektywie ulicy Lubelskiej (d. Kazimierskiej) i NowegoRynku, ok. 1930
Autor nieznany, kopia cyfrowa w zbiorach Krzysztofa Wierzyńskiego

Zdj. 12 Opole Lubelskie. Dawny zajazd przy ul. Lubelskiej 2
fot. ze zbiorów IS PAN, ok. 1960, autor nieznany, sygn. O-077-007

Zdj. 13 Opole Lubelskie. Ratusz na Nowym Rynku
fotografia ze zbiorów IS PAN, ok. 1960, autor nieznany, sygn. O-077-001

Zdj. 14 Opole Lubelskie. Dawna austeria po północnej stronie Nowego Rynku
fot. ze zbiorów IS PAN, ok. 1960, autor nieznany, sygn. O-077-009

Zdj. 15 Opole Lubelskie. Zachodnia pierzeja Nowego Rynku
fot. ze zbiorów IS PAN, ok. 1960, autor nieznany, sygn. O-077-002

Zdj. 16 Opole Lubelskie. Kamienica przy ul. Lubelskiej 3
fot. ze zbiorów IS PAN, ok. 1960, autor nieznany, sygn. O-077-006

i Starego Rynku jako najważniejszych przestrzeni publicznych miasta.

▶ Ulica Lubelska

Ulica Lubelska, jakkolwiek zatraciła niemal zupełnie historyczny rys krajobrazu rzemieślniczej zabudowy w ogrodach, posiada charakter reprezentacyjny, a skala i liczba nowej zabudowy świadczy o zainteresowaniu inwestycyjnym i szerokich funkcjach.
Zabudowa zabytkowa zachowała się przede wszystkimi w południowej partii ulicy, w postaci istotnych obiektów, cennych dla tożsamości historycznej miasta:

- piętrowej kamienicy z l. 80-tych XIX w. przy ul. Lubelskiej 1, najciekawszego obiektu, jaki powstał w Opolu w tym okresie (zespół cukrowni historycznie powstał poza obszarem ówczesnej osady, na terenie należącym do majątku Niezdów) oraz
- zespołu dawnej apteki Stefańskich, wcześniej stanowiącej jeden z zajazdów, wraz z unikatowym w tej części Lubelszczyzny, a paradoksalnie nieobjętym indywidualną ochroną, budynkiem wozowni.

Oba te obiekty ponadto stanowią czytelne wprowadzenie przestrzenne od północy do wnętrza Nowego Rynku – najcenniejszego, fragmentu krajobrazu miejskiego Opola.

W ostatnich dekadach, od ok. 1990 roku północna część ul. Lubelskiej, począwszy od wysokości budynku Urzędu Miejskiego i Starostwa Powiatowego, została znacząco, niemal diametralnie, przekształcona. Z punktu widzenia zmian w stosunku do historycznego krajobrazu miasta, były to przekształcenia niszczące, przede wszystkim zastąpienie tradycyjnej, sięgającej być może nawet XVIII wieku. Szczególnie budowa w l. 90. XX w. zespołu bloków mieszkalnych miedzy ul. Lubelską, Lipową a Partyzantów pod wieloma względami nie może zostać pozytywnie oceniona z punktu widzenia ochrony zabytkowego krajobrazu miasta.

Mimo wszystko lepiej pod tym względem można oceniać przekształcenia środkowej części ulicy, do jakich doszło w ostatnich latach. Zastąpiono starą zabudowę, o niewątpliwych wartościach historycznych, chociaż o niskich walorach funkcjonalnych i niezbyt dobrym stanie technicznym, zabudową nową, o większych gabarytach (dwukondygnacyjną z trzecią kondygnacją ukrywaną w dachach – Lubelska 7, 9 i 11), ale usytuowaną w linii zabudowy historycznej, co spowodowało wytworzenie nowego, miejskiego charakteru tej części wnętrza, chociaż niestety oderwanego od uwarunkowań historycznych.

Mimo upływu lat nie zredefiniowano roli i funkcji jaką mają pełnić te obszary w obecnych czasach. Z uwagi na wieloletnie zaniedbania obszary te wymagają nadania im nowych funkcji, rekompozycji zieleni oraz reintegracji z istniejącym zainwestowaniem. Ich niska jakość nie przyciąga mieszkańców i nie tworzy impulsu do pozostania w mieście.

Przedmiotem pogłębionej analizy była opracowana na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie *ocena barier przestrzennych i architektonicznych* opracowana na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie oraz *analiza rozmieszczenia nośników reklamowych w przestrzeni publicznej obszaru rewitalizowanego*.

Analiza barier przestrzennych i architektonicznych

W ramach przeprowadzonych badań wykonano serię zdjęć dokumentujących istniejące bariery przestrzenne i architektoniczne w obszarze rewitalizacji. Zebrany materiał inwentaryzacyjny obejmujący 66 zdjęć, podzielony tematycznie na: bariery przestrzenne (głównie były to przejścia dla pieszych, chodniki) oraz bariery architektoniczne (schody wejściowe do budynków).

Analiza zebranego materiału wskazuje, że w obszarze objętym programem występują miejsca utrudnień w poruszaniu się pieszych oraz liczne schody utrudniające lub wręcz uniemożliwiające osobom o ograniczonej sprawności ruchowej wejście do budynku.

Najwięcej barier przestrzennych odnotowano na ulicy Ogrodowej

◀ Zdj. 17 Opole Lubelskie. Ratusz na Nowym Rynku
fotografia ze zbiorów IS PAN, ok. 1960, autor nieznany, sygn. O-077-001

Zdj. 18 Opole Lubelskie. Ratusz na Nowym Rynku, widok od zachodu, 2015
fot. H. Mącik

Zdj. 19 Opole Lubelskie. Widok na kościół od strony północnej, od Nowego Rynku, ok. 1900
fot.Kazimierz Broniewski, ze zbiorów IS PAN, sygn. B0000000753R

Zdj. 20 Opole Lubelskie. Widok na kościół w perspektywie ulicy Lubelskiej (d. Kazimierskiej) i NowegoRynku, 2015
fot. H. Mącik

(trzy) i wynikają on w dwóch przypadkach z zawężenia lub braku chodnika (początek ulicy przy skrzyżowaniu z ulicą Lubelską oraz prawa strona ulicy Ogrodowej przed skrzyżowaniem z ulicą Felicji Brejdygant), w jednym z usytuowaniem schodów na skarpie bez możliwości przejazdu osób niepełnosprawnych. Biorąc pod uwagę duży odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, tego typu rozwiązania stanowią duże utrudnienie w codziennym funkcjonowaniu.

Podobne utrudnienia dotyczące braku chodnika lub jego poważnego zawężenia zaobserwowano na ulicy Syndykackiej, Kościelnej, zamknięciu Starego Rynku w sąsiedztwie kościoła pw. NMP oraz przy ulicy Projektowanej, choć tam z uwagi na mały ruch nie stanowi to istotnego problemu.

Istotną barierą przestrzenną jest przestrzeń w sąsiedztwie dawnego ratusza. Teren ten stanowi naturalny skrót między ulicą Lubelską i Kościuszki. Niestety jego obecny stan zagospodarowania, przy braku przejrzystych zasad parkowania stanowi ograniczenia dla poruszających się tam osób.

Ostatnim miejscem gdzie dostrzegalne są istotne utrudnienia w poruszaniu się jest teren po prawej stronie ulicy Lubelskiej w sąsiedztwie obiektów handlowo-usługowych. Zlokalizowany tuż przy budynku pas pieszo-jezdny uniemożliwia swobodne przemieszczanie się pieszych, a po zajęciu przez parkujące samochody poważnie ogranicza możliwość dostaw towaru, czy dojazdu służb ratunkowych.

W granicach obszaru występują licznie bariery w postaci zbyt wysokich krawężników na przejściach dla pieszych oraz nierówne powierzchnie chodników.

Równie istotnym problemem są powszechne bariery architektoniczne utrudniające dostęp do budynków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji. Problem jest istotny dotyczy bowiem zarówno obiektów publicznych tj. budynku Sądu Rejonowego, ZUS czy Urzędu Skarbowego (dwa ostatnie budynki mają wybudowany stromy podjazd na schodach, bez barierki i urządzeń ułatwiających wjazd niepełnosprawnemu) jak obiektów handlowo-usługowych zlokalizowanych w sąsiedztwie głównych reprezentacyjnych przestrzeni publicznych (Stary Rynek, Nowy Rynek, Lubelska). Wysokość tych barier jest różna, ich cechą wspólna jest jednak uniemożliwienie swobodnego wjazdu osobom z wózkiem lub na wózku, utrudnienie przemieszczania się osobom starszym oraz z ograniczeniami w poruszaniu się.

Analiza rozmieszczenia nośników reklamowych w przestrzeni publicznej

Celem analizy było ustalenia stopnia zanieczyszczenia przestrzeni publicznej chaotyczną reklamą zewnętrzną.

Analizy wykonano dla głównych ciągów handlowo-usługowych (ulice: Lubelska, Stary Rynek, Nowy Rynek, Piłsudskiego, Kościuszki). W ramach wykonanych prac sfotografowano fasady 125 budynków, a następnie po desaturacji, wydobyto te elementy fasad, które zajmują reklamy. Materiał zestawiono w osobnym raporcie.

Wynika z niego, że szczególnie w obrębie Nowego Rynku i ulicy Kościuszki budynki pokryte są zbyt dużą liczbą reklam, zasłaniających fasady historycznych budynków. Zniszczone, o różnej kolorystyce i materiale wykończenia fasady wraz z dużą liczbą reklam tworzą dysharmonijną obudowę reprezentacyjnych przestrzeni publicznych. W obszarze występują budynki gdzie niemal cała wolna przestrzeń parteru pokryta jest reklamami. Widoczny jest brak standaryzacji w zakresie używanych nośników reklamowych.

Przyczyną takiego stanu rzeczy jest brak lokalnych regulacji prawnych, któreu możliwiłyby władzom samorządowym skuteczne opanowanie chaosu reklamowego oraz rozproszenie odpowiedzialności organów decyzyjnych i opiniujących (pas drogowy należący do województwa, powiatu i gminy).

Niski poziom obsługi komunikacyjnej

Istniejące rozwiązania komunikacyjne są adekwatne do potrzeb i możliwości gminy miejsko-wiejskiej. W granicach miasta z uwagi na małe odległości (z najodleglejszych punktów miasta do centrum odległość wynosi ok. 2-2,5 km, do 20 min marszu), nie występuje potrzeba organizacji komunikacji publicznej.

Ważnym elementem komunikacji ponadlokalnej w okresie wakacyjnym jest kolej wąskotorowa ze stacją na zakończeniu ulicy kolejowej. W tym kontekście ulica Kolejowa może stać się istotną przestrzenią publiczną wprowadzającą ruch turystyczny do centrum miasta.

Zasadniczym problemem jest zła organizacja ruchu w centrum miasta (Stary Rynek), uniemożliwiająca efektywne korzystanie z przestrzeni publicznych. Obecnie przejazdy komunikacji publicznej (między godziną 9 a 17 busy odjeżdżają ze Starego Rynku z częstotliwością co 2 min) oraz możliwość dość dowolnego parkowania w centrum (brak strefy parkowania), spowodowało, że przestrzeń parkingowa wykorzystywana jest głównie przez pracowników administracji publicznej, dojeżdżających do pracy jako bezpłatne miejsce postojowe. W efekcie klienci sklepów muszą parkować w dużym oddaleniu od centrum miasta, co zniechęca ich do dokonywania zakupów w tych obiektach.

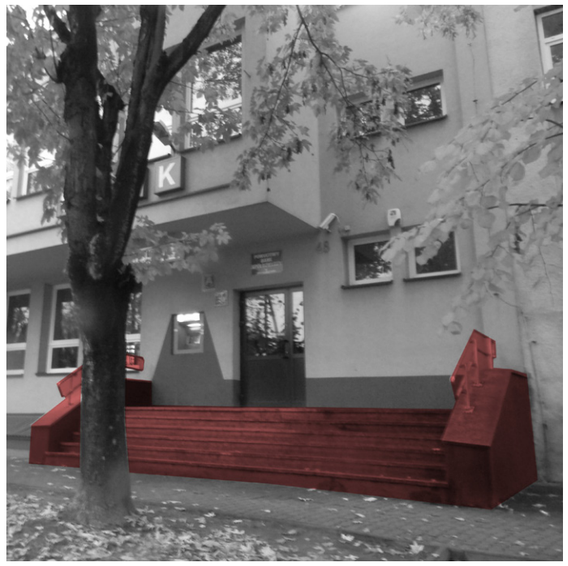

◀ Zdj. 21 Bariery przestrzenne w Opolu Lubelskim
fot. Janusz Jeżak

Zdj. 22 Bariery przestrzenne w Opolu Lubelskim
fot. Janusz Jeżak

Zdj. 23 Nieestetyczne szyldy reklamowe przy ul. Nowy Rynek 5,7
fot. Janusz Jeżak

Zdj. 24 Nieestetyczne szyldy reklamowe przy ul. Lubelskiej
fot. Janusz Jeżak

Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe na obszarach objętych rewitalizacją
Występowanie innych negatywnych zjawisk

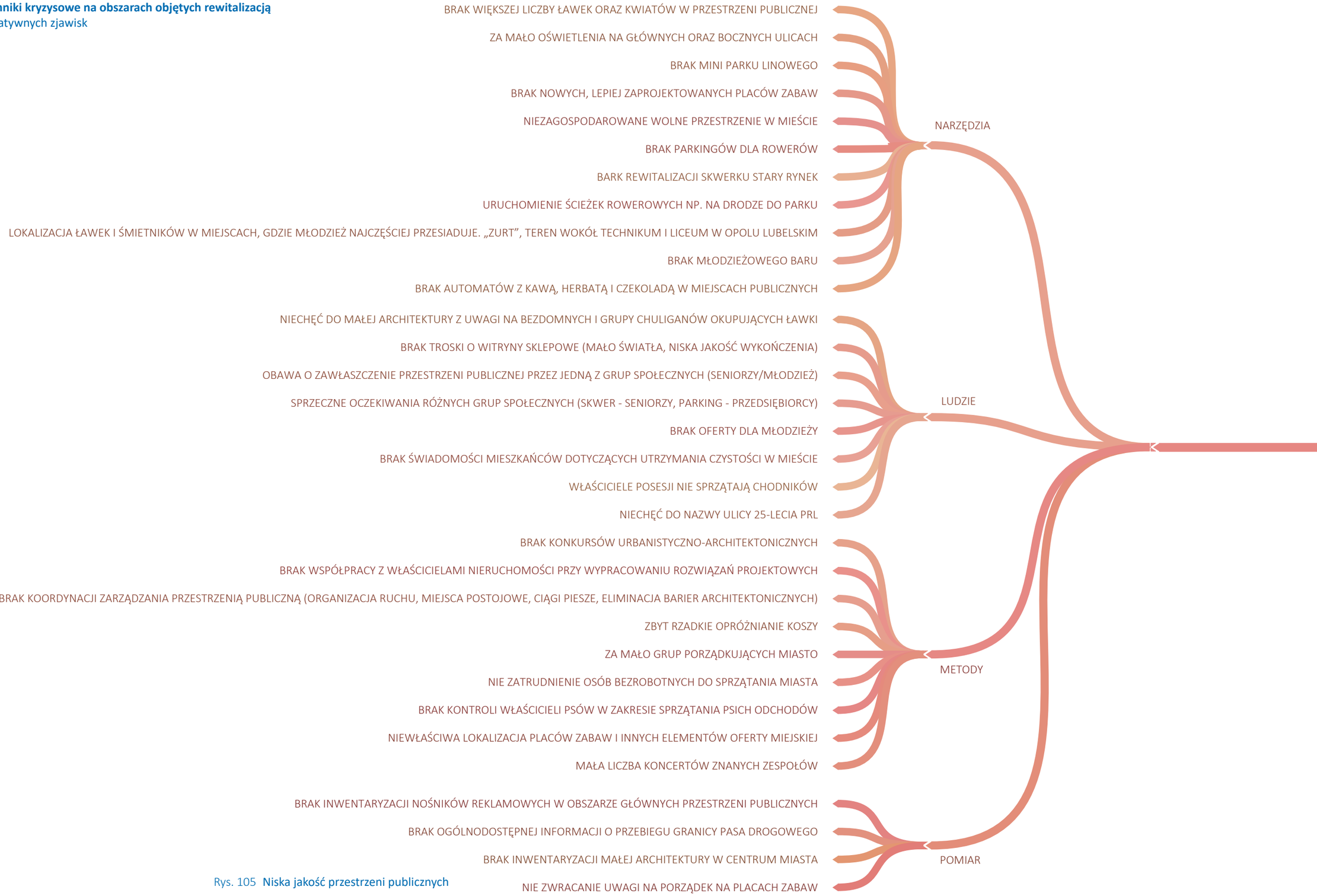

Rys. 105 Niska jakość przestrzeni publicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

Negatywne zjawiska przestrzenno - funkcjonalne

Zdj. 25 Zdekapitalizowane obiekty w obszarze rewitalizacji
fot. J. Jeżak

Negatywne zjawiska przestrzenno - funkcjonalne

Rys. 106 Zdekapitalizowane obiekty zabytkowe w obszarze rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

2.2.4 Negatywne zjawiska techniczne

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej dodatkowego jednego negatywnych zjawiska. Ustawodawca uznał, że do katalogu takich zjawisk zaliczyć można zagadnienia techniczne, w szczególności degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Przy tak sformułowanym zjawisku degradacji technicznej, dobrym wskaźnikiem oddającym zasięg obszaru kryzysowego jest liczba palenisk węglowych.

Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Analizy przeprowadzone w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Opole Lubelskie do roku 2020, potwierdzają istnienie na terenie gminy Opole Lubelskie lokalnych kotłowni węglowych oraz indywidualnych palenisk domowych (najczęściej o niskiej sprawności), opalanych węglem złej jakości lub odpadami komunalnymi bezpośrednio wytwarzanymi w gospodarstwach domowych.

Najczęściej ta forma ogrzewania występuje w budynkach przedwojennych, pozbawionych rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności. Najwięcej budynków zlokalizowanych jest w centrum miasta w obszarze ograniczonym ulicami Piekarska, Stary Rynek, Nowy Rynek, Lubelska i Piłsudskiego.

Potencjalne działania zmierzające do zwiększenia efektywności energetycznej mogą być trudne technicznie i kosztowne ze względu na objęcie tych budynków ochroną konserwatorską.

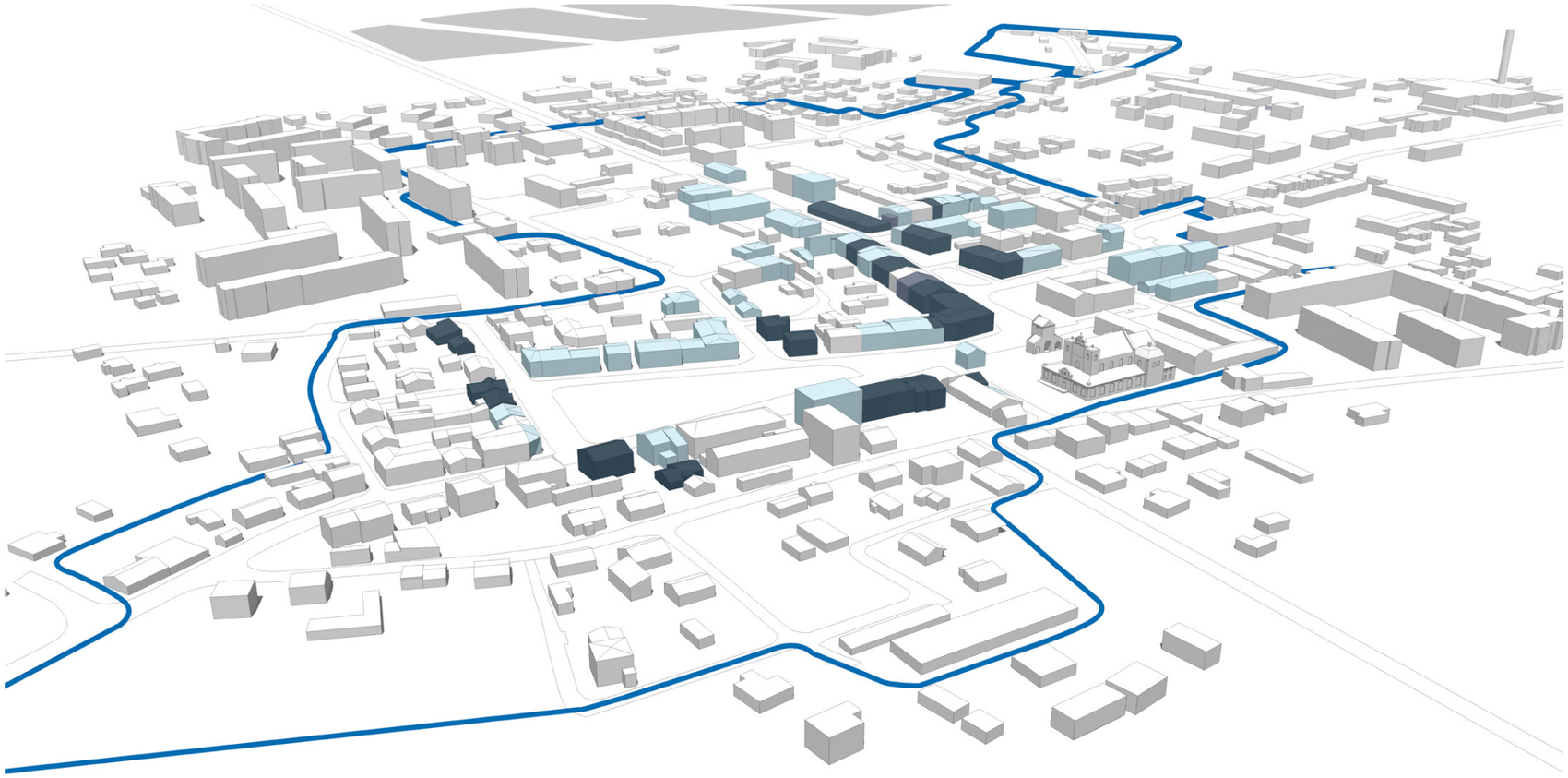

◀ Rys. 107 Metody ogrzewania na obszarze objętym opracowaniem.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opol Lubelskim

Legenda

- Budynki ogrzewane piecami elektrycznymi
- Budynki ogrzewane piecami węglowymi
- Budynki ogrzewane piecami gazowymi
- Brak informacji o metodzie ogrzewania budynku

Zdj. 26 Kamienica przy ul. Nowy Rynek ▶
fot. J. Jeżak

Zły stan isniejącej zabudowy

W obszarze objętym programem zlokalizowanych jest szereg ulic w granicach których zdiagnozowano zły stan istniejącej zabudowy i przestrzeni publicznych.

Celem ich oceny przeprowadzono badanie terenowe, a następnie kierując się matrycą do oceny jakości tkanki miejskiej obszarów miasta Opola Lubelskiego, zwaloryzowano istniejący zasób.

Obiekty w sześciu kategoriach: budynki i budowle wymagające generalnego remontu, potrzeby termomodernizacyjne, substandardy architektoniczne nienadające się do modernizacji, konieczność uporządkowania i uzupełnienia zabudowy, potrzeba budowy uzupełnienia lub odbudowy przestrzenni publicznych, terenów zielonych oraz potrzeba budowy lub poprawy jakości i standardów dróg i chodników lokalnych.

	A	B	C	D	E	F
	budynki i budowle wymagające generalnego remontu *(obiekty nie remontowane od kilkudziesięciu lat, uszkodzone elewacje, zniszczone klatki schodowe i inne)*	potrzeba termomodernizacji	substandardy architektoniczne nienadające się do modernizacji *(np. zabudowa barokowa, obiekty całkowicie wyeksploatowane) oraz występowaie ugorów miejskich(tj. działki nie pełniące żadnej funkcji, działki zabudowane budowlami wskazującymi trwałe porzucenie)*	uporządkowanie i uzupełnienie zabudowy	potrzeba budowy, uzupełnienia lub odnowy przestrzeni publicznych, terenów zieleni	budowa lub poprawa jakości i standardu dróg i chodników lokalnych (w tym osiedlowych)
Brak problemu lub jego znaczenie nieistotne dla danego obszaru	○	○	○	○	○	○
Występowanie problemu *(dotyczące do 10% obszaru)*	●	●	●	●	●	●
Nasilenie problemu *(dotyczące od 10% do 52% obszaru)*	● ●	● ●	● ●	● ●	● ●	● ●
Szczególne nasilenie problemu *(dotyczące powyżej 50% obszaru)*	● ● ●	● ● ●	● ● ●	● ● ●	● ● ●	● ● ●

◀ Tab. 1 Matryca do oceny jakości tkanki miejskiej obszarów miasta Opola Lubelskiego
Źródło: Urząd Miejski Opole Lubelskie

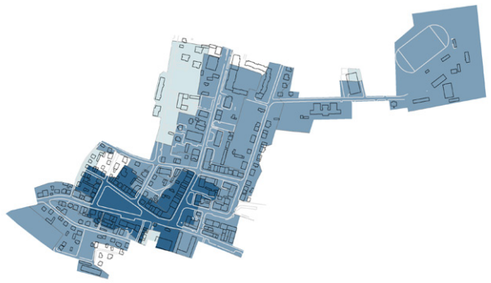

Rys. 108

Budynki i budowle wymagające generalnego remontu (obiekty nie remontowane od kilkudziesięciu lat, uszkodzone elewacje, zniszczone klatki schodowe i inne)

- Występowanie problemu *(dotyczące do 10% obszaru)*
- Nasilenie problemu *(dotyczące od 10% do 52% obszaru)*
- Szczególne nasilenie problemu *(dotyczące powyżej 50% obszaru)*

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

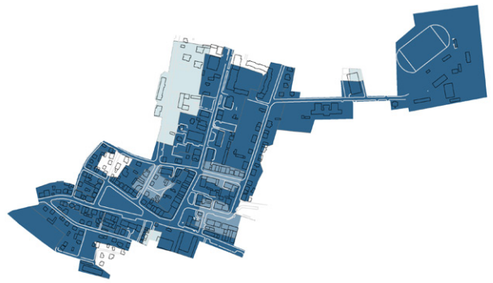

Rys. 109

Budynki wymagające termomodernizacji

- Występowanie problemu *(dotyczące do 10% obszaru)*
- Nasilenie problemu *(dotyczące od 10% do 52% obszaru)*
- Szczególne nasilenie problemu *(dotyczące powyżej 50% obszaru)*

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

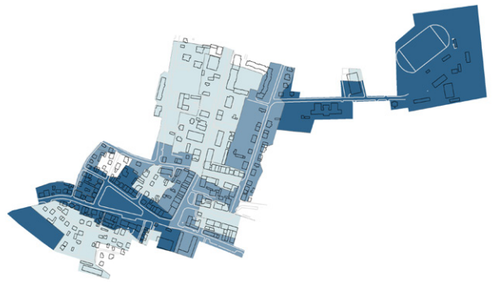

Rys. 110

Substandardy architektoniczne nienadające się do modernizacji (np. zabudowa barokowa, obiekty całkowicie wyeksploatowane) oraz występowanie ugorów miejskich (tj. działki nie pełniące żadnej funkcji, działki zabudowane budowlami wskazującymi trwałe porzucenie).

- Występowanie problemu *(dotyczące do 10% obszaru)*
- Nasilenie problemu *(dotyczące od 10% do 52% obszaru)*
- Szczególne nasilenie problemu *(dotyczące powyżej 50% obszaru)*

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

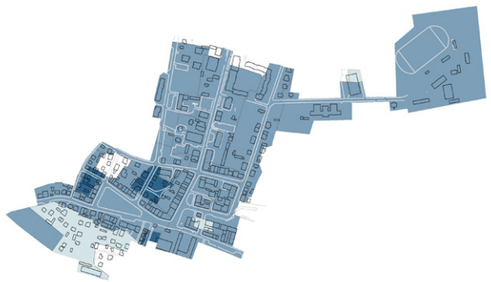

Rys. 111

Konieczność uporządkowania i uzupełnienia zabudowy.

- Występowanie problemu *(dotyczące do 10% obszaru)*
- Nasilenie problemu *(dotyczące od 10% do 52% obszaru)*
- Szczególne nasilenie problemu *(dotyczące powyżej 50% obszaru)*

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

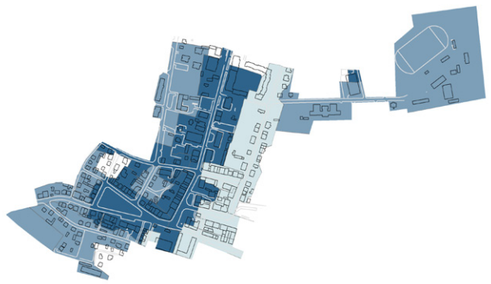

Rys. 112

Potrzeba budowy, uzupełnienia lub odnowy przestrzeni publicznych, terenów zieleni.

- Występowanie problemu *(dotyczące do 10% obszaru)*
- Nasilenie problemu *(dotyczące od 10% do 52% obszaru)*
- Szczególne nasilenie problemu *(dotyczące powyżej 50% obszaru)*

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

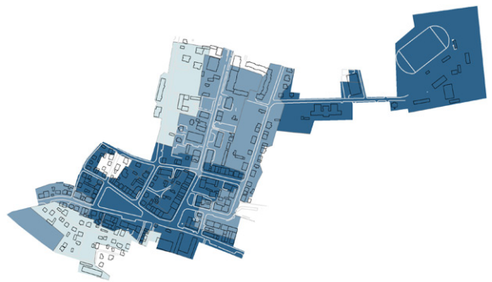

Rys. 113

Potrzeba budowy lub poprawy jakości i standardu dróg i chodników lokalnych (w tym osiedlowych).

- Występowanie problemu *(dotyczące do 10% obszaru)*
- Nasilenie problemu *(dotyczące od 10% do 52% obszaru)*
- Szczególne nasilenie problemu *(dotyczące powyżej 50% obszaru)*

Źródło danych: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

3 Lokalne potencjały obszaru rewitalizacji

Przeprowadzona analiza negatywnych zjawisk w obszarze rewitalizacji została uzupełniona o analizę lokalnych potencjałów. Rewitalizacja nie jest walką z patologiami, to długoletnia inwestycja w zmiany w obszarze zdegradowanym, które mają przynieść rozwój tego obszaru, a przez to w całej gminie. Lokalne czynniki rozwoju zostały zidentyfikowane indywidualnie przy współudziale lokalnej społeczności (dyskusje w trakcie warsztatów), a później zostały zweryfikowane przez ekspertów.

W ramach analizy próbowano poszukiwać aktywów, które sprzyjać będą prowadzonym działaniom rewitalizacyjnym. Analizę wykonano niezależnie dla każdej z analizowanych sfer.

Za najważniejsze potencjały wyznaczonego obszaru rewitalizacji uznano:

- bliskość Lublina oraz nadwiślańskich miejscowości turystycznych (Kazimierz Dolny, Nałęczów),
- lokalizację obszaru na przecięciu ważnych szlaków komunikacyjnych, z istotnym dla rozwoju obszaru węzłem komunikacyjnym (przystanek przy Starym Rynku),
- przebiegające w sąsiedztwie miasta połączenie województwa lubelskiego z województwem mazowieckim poprzez most na Wiśle
- dużą liczbę zabytków w granicach obszaru, z wpisanym do rejestru zabytków układem urbanistycznym,
- atrakcyjne, choć obecnie słabo zagospodarowane przestrzenie publiczne – zabytkowy Stary i Nowy Rynek i uliczki do niego prowadzące które mogłyby stać się miejscem lokalizacji nowych funkcji:
  - » społecznej, lokalizacja ważnych dla mieszkańców obszaru obiektów społecznych;
  - » edukacyjnej, wyznaczenie stosownych tras edukacyjnych wraz z wyposażeniem ich w pełną informację dotyczącą historii miasta (gra miejska);
  - » turystycznej, ścieżki piesze;
  - » kulturowej – miejsca spotkań, spektakli i koncertów;
  - » rekreacyjnej – małe imprezy plenerowe;
- zwartą zabudowę pozwalającą na stosunkowo szybkie i efektywne włączenie zasobu do systemu gazowniczego, obniżenie emisji szkodliwych gazów z pieców węglowych) oraz ogólnomiejskiej kanalizacji;
- wielofunkcyjną mieszkaniowo-usługową strukturę zabudowy,

dającą szansę na zintegrowany i zrównoważony rozwój obszaru,

- dużą liczbę lokali komunalnych stanowiących własność gminy, możliwych do wykorzystania przy realizacji programów społecznych (np. Mieszkanie dla młodych),
- wciąż dużą liczbę podmiotów gospodarczych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji,
- dużą grupę konsumentów w obszarze powiatu (rynek zewnętrzny),
- duży odsetek gruntów stanowiących własność podmiotów publicznych, umożliwiającą np. realizację całorocznego obiektu targowego,
- dużą liczbą podmiotów publicznych w obszarze rewitalizacji (Urząd Pracy, Sąd, Starostwo Powiatowe, Urząd Miejski), których pracownicy mogą stanowić ważną grupę klientów punktów handlowych,
- dużą i aktywną grupę seniorów, wolontariuszy,
- młodych zaangażowanych mieszkańców, chętnych do łączenia tradycji z nowoczesnością,
- atrakcyjną choć wymagająca rekompozycji i zabiegów pielęgnacyjnych zieleń w obszarze Starego Rynku,
- dobre przygotowanie instytucjonalne do działań społecznych w obszarze rewitalizacji,
- duża liczbę sprawnie działających organizacji pozarządowych,
- sprawnie działającą instytucję kultury (Opolskie Centrum Kultury), której obiekty położone są w granicach obszaru (Biblioteka Publiczna, Muzeum multimedialne),
- silne tradycje miejskie i handlowe miasta,
- sprawnie działające Centrum Obsługi Inwestora zlokalizowane w granicach obszaru.
- duża liczba lokalnych produktów

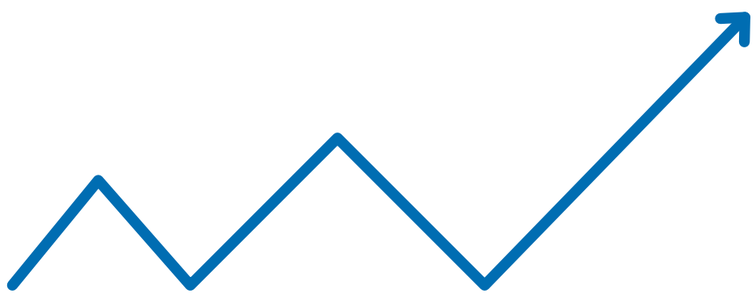

4 Zdiagnozowany charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Wykonana diagnoza obszaru zdegradowanego, a później przeprowadzona szczegółowa pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji potwierdziła słuszność wyboru tego obszaru jako obszaru wymagającego podjęcia działań rewitalizacyjnych.

W obszarze dostrzegamy szczególną koncentrację problemów społecznych, potwierdzoną wnioskami z przeprowadzonych warsztatów. Opracowane zestawienie problemów ujawniło szczególną koncentrację powiązanych ze sobą problemów demograficznych, bezrobocia, ubóstwa a także niskiego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Potwierdza to koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w wyznaczonych obszarach.

W sferze gospodarczej widoczna jest konieczność wsparcia procesu specjalizacji branżowej wśród pomiotów gospodarczych, budowania patriotyzmu lokalnego (programy lojalnościowe), użycia nowych narzędzi marketingowych, organizacji szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje kadr istniejących podmiotów gospodarczych oraz nawiązania ścisłej współpracy między przedsiębiorcami. W zakresie edukacji młodzieży istnieje konieczność zwiększenia liczby godzin doradztwa zawodowego.

Z uwagi na obserwowany proces depopulacji, konieczne jest stworzenie zachęt dla osób chcących zamieszkać na obszarze rewitalizacji, a wśród obecnych mieszkańców prowadzenie działań zwiększających poziom integracji i wspólnotowości.

Na koncentrację problemów społecznych i gospodarczych nakładają się problemy przestrzenno-funkcjonalne związane z niską jakością terenów publicznych w obszarze, niskim poziomem obsługi komunikacyjnej, niedostosowaniem rozwiązań urbanistycznych do zmieniającej się funkcji obszaru (szczególnie w obszarze Starego i Nowego Rynku) oraz niewystarczającym wyposażeniem w infrastrukturę społeczną obszaru.

W obszarze konieczne jest podjęcie zogniskowanych działań społecznych, stworzenie bazy dla niezbędnych do realizacji w przyszłości projektów społecznych (tj. np.: Ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy domowej, Centrum Aktywności Lokalnej), których celem będzie odpowiedź na sygnalizowane przez mieszkańców i ekspertów, omówione powyżej, problemy społeczne.

Ważne jest jednocześnie przeorganizowanie zasad wykorzystania

przestrzeni publicznych (zagospodarowanie niewykorzystanych przestrzeni o dużych walorach kulturowych, eliminowanie chaosu reklamowego, poprawa warunków przemieszczania się pieszych (niwelowanie barier przestrzennych oraz architektonicznych) oraz barier architektonicznych, reorganizacja zasad parkowania, zmiana planu organizacji ruchu, opracowanie programu wykorzystania tych przestrzeni w ciągu całego roku).

Z uwagi na duże nagromadzenie obiektów zabytkowych, wskazane jest przygotowanie wsparcia instytucjonalnego dla właścicieli budynków, którzy chcieliby podjąć działania rewaloryzacyjne.

Kluczową kwestią dla zapewnienia trwałego rozwoju jest zadbanie o wysoki poziom bezpieczeństwa w obszarze rewitalizacji (system monitoringu wizyjnego, większa liczba rozświetlonych witryn sklepowych, dobre oświetlenie przestrzeni publicznych, ścisła współpraca przedsiębiorców, Urzędu Miejskiego oraz Policji).

03

Powiązania gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy

Analiza powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi obejmuje ocenę stopnia relacji wizji i celów zawartych w poszczególnych dokumentach strategicznych z celami i przedsięwzięciami zaproponowanymi w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Po przeprowadzeniu oceny, przy każdym z analizowanych fragmentów tekstu umieszczono symbole oznaczające powiązanie z celami sformułowanymi w Gminnym Programie Rewitalizacji (numer celu).

1 Strategia rozwoju Opola Lubelskiego na lata 2017-2021

Strategia Rozwoju Gminy Opole Lubelskie przyjęta została w dniu 17 czerwca 2016 r. uchwałą Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim (uchwała nr XX/131/2016).

W opracowaniu tym sformułowana została wizja gminy jako miejsca przyjaznego dla mieszkańców, z usługami publicznymi zapewniającymi wysoki komfort życia mieszkańców i wspierającymi rozwój przedsiębiorczości → C1, C2, C3, C4, C5.

W opracowaniu sformułowano misję, stan docelowy jaki zamierza się osiągnąć do 2025 roku. W strategii przyjęto m.in. iż gmina:

1. Będzie atrakcyjna zarówno dla młodych, jak i dla seniorów, zachęcając młodych ludzi do zakładania rodziny na jej terenie, *→ C1,C2, C3, C4, C5*

2. Posiadająca zrewitalizowane centrum miasta oraz uporządkowaną przestrzeń publiczną w poszczególnych sołectwach, *→ C1,C2, C3, C4, C5*

3. Silna konkurencyjną pozycją nowoczesnego sektora rolno-spożywczego, opartego na potencjale małych i średnich producentów i przetwórców, stawiająca na rozwój MSP i tworzącą dogodne warunki dla lokalizacji dużych inwestorów → *C1*

4. Opole Lubelskie to centrum zdrowego stylu życia, źródło witalności i relaksu, miejsce pełne energii, które wspiera rozwój edukacji i przedsiębiorczości szczególnie w branży owocowo-warzywnej i branżach pokrewnych → *C1, C5*

5. Dobrze skomunikowana z otoczeniem → *C4*

6. Silna ofertą i jakością lokalnych wytwórców oraz gminą rozpoznawalną na zewnątrz dzięki ich sile → *C4*

7. W której kształceni są przyszli pracownicy lokalnych firm, z silną ofertą kształcenia praktycznego i zawodowego .→ *C1, C4*

8. Z kompleksową i atrakcyjną ofertą turystyczną dla osób w każdym wieku → *C3, C4, C5*

9. Niskoemisyjna → *C3*

10. W której rozwiązane najważniejsze problemy infrastruktury technicznej i społecznej → *C1,C2, C3, C4, C5*

W toku prac nad „Strategią” wytypowano pięć priorytetowych kierunków działań do realizacji w perspektywie do 2025 r:

Wzmocnienie integracji społecznej i przestrzenno-gospodarczej w ramach subregionu zachodniej Lubelszczyzny (Lublin, Puławy, Annopol) oraz południowego Mazowsza (dzięki nowej przeprawie mostowej)

Cel operacyjny 1.1
Integracja przestrzenna i społeczna gminy z jej otoczeniem zewnętrznym → *C1,C2, C4, C5*

Cel operacyjny 1.2.
Wykorzystanie potencjału związanego z Integracją gminy w ramach obszarów funkcjonalnych → *C1,C2, C3, C4, C5*

Cel operacyjny 1.3
Promocja gminy zintegrowana w układzie funkcjonalnym w bezpośrednim i dalszym otoczeniu (region, kraj) → *C1,C2, C3, C4, C5*

Zapewnienie mieszkańcom gminy wysokiego poczucia bezpieczeństwa publicznego, pełnego dostępu do wysokiej jakości usług oświatowo-wychowawczych oraz usług ochrony zdrowia.

01.Cel operacyjny 2.1
Opracowanie, wdrożenie i skuteczne monitorowanie Programu Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie → *C1,C2, C3, C4, C5*
02.Cel operacyjny 2.2
Uporządkowanie infrastruktury technicznej terenu miasta, w tym obszarów rewitalizowanych (historyczne centrum) → *C3, C4, C5*

03.Cel operacyjny 2.3
Funkcjonalna, uporządkowana i estetyczna przestrzeń publiczna w mieście, Dostępna i funkcjonalna infrastruktura obiektów administracji samorządowej → C3, C4, C5

04.Cel operacyjny 2.4
Rewitalizacja „tkanki społecznej” miasta, w tym głównie grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym → *C2*

Przykładowe działania: określenie docelowego programu działań skierowanego do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, uwzględniającego ich potrzeby i możliwości, włączającego rozmaitych interesariuszy miasta: organizacje pozarządowe, przedsiębiorców, instytucje kultury, trwałe ograniczenie zjawiska

wykluczenia społecznego grup zagrożonych patologiami i bezrobociem, utworzenie usług społecznych dla osób wykluczonych wraz z zastosowaniem technologii energooszczędnych, system mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych w tym z tytułu wieku i sytuacji rodzinnej, budowa domu dziennej opieki, utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej, poradnictwo psychologiczne; bezpłatne obdukcje lekarskie, schronisko dla ofiar przemocy, mieszkanie kryzysowe, hostel dla dzieci, placówka wsparcia dziennego dla dzieci i rodzin, poradnia rodzinna.

Trwałe ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego grup zagrożonych patologiami i bezrobociem poprzez m.in.:

- opracowanie i realizacja gminnego programu aktywizacji zawodowej, skierowanego do określonych grup docelowych wymagających szczególnego wsparcia: młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz osób niepełnosprawnych,
- rozwój instrumentów ukierunkowanych na wczesną identyfikację indywidualnych potrzeb osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz planowanie rozwoju zawodowego (w tym m.in. zainicjowanie zastosowania Indywidualnych Planów Działania)
- ułatwianie wejścia na gminny rynek pracy osobom z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, niepozostającym w zatrudnieniu, poprzez objęcie ich różnorodnymi formami wsparcia oraz programami aktywizacji zawodowej (obejmującymi m.in. pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe, staże, szkolenia, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy oraz subsydiowanie zatrudnienia),
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości wśród osób z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, niepozostających w zatrudnieniu, m.in. poprzez udzielenie wsparcia doradczo-szkoleniowego dla osób zakładających działalność gospodarczą oraz przyznawanie środków przeznaczonych na rozwój przedsiębiorczości, w tym w formie spółdzielczej,
- zachęcanie pracodawców (w tym w szczególności małych i średnich przedsiębiorców) do zatrudniania osób z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, nie pozostających w zatrudnieniu, m.in. poprzez tworzenie systemu szkoleń dostosowanego ściśle do potrzeb pracodawców oraz upowszechnianie trójstronnych umów szkoleniowych,
- wsparcie i promocję wolontariatu jako formy integracji osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- poprawa dostępu do informacji o usługach świadczonych przez instytucje rynku pracy i Urząd Miejski, skierowanych do osób bezrobotnych i poszukujących pracy,
- wsparcie tworzenia i działalności podmiotów aktywizujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
- tworzenie, wdrażanie i promocja idei godzenia życia zawodowego i rodzinnego oraz mobilności geograficznej i zawodowej,
- wsparcie instytucji i organizacji działających na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Przejście na gospodarkę niskoemisyjną oraz dalsza likwidacja wciąż istniejącej luki infrastrukturalnej, w tym głównie w zakresie wyposażenia w sieć kanalizacyjną.
→ C3, C4, C5

05.Cel operacyjny 3.1
Infrastruktura techniczna dopasowana do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców, w tym w szczególności: infrastruktura wodociągowo-kanalizacyjna, drogowa, odwodnieniowa, energetyczna.
→ C3, C4, C5

06.Cel operacyjny 3.2
Baza sportowo-rekreacyjna dostosowana do wysokich wymagań mieszkańców, zapewniająca wysokiej jakości różnorodne usługi dla każdej grupy wiekowej mieszkańców *→ C5*

07.Cel operacyjny 3.3
Dobrze rozwinięta i nowoczesna baza dla rozwoju działalności kulturalnej *→ C2, C3, C4, C5*

08.Cel operacyjny 3.4
Nowoczesna i odpowiadająca oczekiwaniom mieszkańców baza techniczna systemu oświaty i wychowania, ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej *→ C2*

09.Cel operacyjny 3.5
Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego w gminie *→ C3, C4, C5*

10.Cel operacyjny 3.6
Uregulowana i odpowiadająca potrzebom mieszkańców sytuacja mieszkaniowa *→ C3*

11.Cel operacyjny 3.7
Kompleksowa informatyzacja gminnych placówek publicznych, rozwój sieci światłowodowej *→ C5*

12.Cel operacyjny 3.8
Gmina w pełni przygotowana do absorpcji środków potencjalnych inwestorów prywatnych – m.in. dzięki uzbrojeniu potencjalnie atrakcyjnych terenów na inwestycje usługowo-produkcyjne (nie uciążliwe dla środowiska), wprowadzeniu korzystnych dla inwestorów zapisów poszczególnych MPZP, skuteczną promocję walorów gospodarczych gminy, poprawę warunków na rynku pracy *→ C1*

13.Cel operacyjny 3.9
Sprawny i konkurencyjny sektor rolno-spożywczy, wysoka konkurencyjność i innowacyjność gminnych MSP w przestrzeni wojewódzkiej. Wsparcie rozwoju inteligentnej specjalizacji regionu - biogospodarki *→ C1*

14.Cel operacyjny 3.10
Efektywne i skuteczne zarządzanie publiczne w gminie wykorzystujące elementy nurtu New Public Management (NPM) oraz Public Governance (tzw. współrządzenie) – racjonalizacja i dostosowanie gminnej polityki finansowej i inwestycyjnej do prognozowanych możliwości rozwoju gminy *→ C1,C2, C3, C5*

15.Cel operacyjny 3.11
Zaangażowani i aktywni społecznie mieszkańcy i organizacje pozarządowe *→ C1,C2, C3, C5*

4

Skuteczne wykorzystanie potencjału gospodarczego gminy, w tym wzmocnienie procesów innowacyjnych i współpracy na linii samorząd-przedsiębiorcy
→ C1

5

Skuteczne wykorzystanie potencjału turystycznego i środowiskowego gminy w Chodelskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz czworokątu turystycznego Puławy – Kazimierz Dolny – Opole Lubelskie – Nałęczów.
→ C1, C3, C4, C5

2 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Rys. 114 Ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na obszarze objętym opracowaniem ▶
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obejmujące obszar objęty programem zostało przyjęte 15 lipca 2014 r. uchwałą Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim nr XL/297/2014 r.

W zaktualizowanym studium określono strukturę funkcjonalno - przestrzenną, poprzez wydzielenie stref funkcjonalnych, w których zostały ustalone zasady polityki przestrzennej. Wynikają one z uwarunkowań w szczególności przyrodniczych, kulturowych, z dotychczasowego sposobu użytkowania i przeznaczenia terenów.
Wyznaczono strefy:

- ekologiczną - E, obejmującą obszary o ograniczonej zabudowie E1- E3,
- zainwestowania miejskiego – M, obejmującą obszary urbanizacji.

Obszar objęty programem rewitalizacji znalazł się w wyznaczonej w Studium strefie zainwestowania miejskiego (M1, M2) oraz w małym fragmencie w strefie ekologicznej- E1 (Małpi Gaj).

M1M2 Strefa zainwestowania miejskiego

Jest to obszar wielofunkcyjny – centrum usługowe z uzupełniającą funkcją mieszkaniową. Preferowane w Studium funkcje to: usługi publiczne istniejące i projektowane, o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, usługi komercyjne, w tym z zakresu obsługi ruchu turystycznego i uzupełniająca funkcja mieszkaniowa. Poza nielicznymi enklawami oraz terenem pomiędzy ulicą Polną i Długą obszar prawie całkowicie zabudowany zwartą i skupioną zabudową → *C1, C2, C3, C5*

Ze względu na objęcie strefą ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego Śródmieścia – niemożliwe jest w tych granicach uzyskanie wymaganych normatywem parametrów technicznych ulic. W Studium uznano za konieczne opracowanie w ramach planów miejscowych dla tego terenu – projektu organizacji ruchu z zastosowaniem tzw. strefy „ruchu uspokojonego” → *C4*

ul. Kolejowa 2653L KDP(L)
ul. Partyzantów 2655L KDP(L)
108190L KDG(D)
108202L KDG(D)
108215L KDG(D)
108219L KDG(D)
108193L KDG(D)
108220L KDG(D)
108216L KDG(D)
108226L KDG(D)
108205L KDG(D)
108188L KDG(D)
108184L KDG(D)
108174L KDG(D)
108204L KDG(D)
108199L KDG(D)
108222L KDG(D)
108221L KDG(D)
108197L KDG(D)
108223L KDG(D)
108191L KDG(D)
108206L KDG(D)
108183L KDG(D)
108205L KDG(D)
108224L KDG(D)
108211L KDG(D)
108210L KDG(D)
108185L KDG(D)
108228L KDG(D)
108217L KDG(D)
108225L KDG(D)
108187L KDG(D)
108171L KDG(D)
KDG(L)-P
KDP/KDG(Z)-P
A/448
A/10
A/152
IV A/640
OBR. 4
ME/MN
U,P
US
ZP/US,U
KK/U
KK/US
KK
DK
DK/U
K/US
K/U
TP/US
PP/P,U
PS/Rł
Rw
M1
M2
M3
M4
M5
M7
E1

W opracowaniu ustalono konieczność zarezerwowania terenu pod budowę przystanku busów w rejonie Starego Rynku na przedłużeniu ulicy Piekarskiej oraz pod parkingi. Poza istniejącymi i planowanymi w planie miejscowym - adaptowanymi w studium, wyznacza się nowe lokalizacje parkingów w rejonie ulicy Podzamcze, przy ulicy Lubelskiej, ulicy Józefowskiej, ulicy Długiej, ulicy Przemysłowej oraz w strefie sanitarnej cmentarza parafialnego, zgodnie z rysunkiem studium → *C4, C5*

W Studium rekomenduje się trasę kolejki wąskotorowej obsługującej dawną cukrownię dla obsługi ruchu turystycznego, część terenów kolejowych poza dnem doliny rzecznej może zostać przekształcona na usługi komercyjne (np. obsługi turystyki, gastronomii, handlu itp.), w obszarze dolinnym na funkcje rekreacji, sportu, zbiorniki wodne itp. → *C1, C2, C5*

Znaczna część obszaru objęta jest ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków województwa lubelskiego m.in.:

- zabytkowy układ urbanistyczny miasta Opola Lubelskiego, w zmienionych granicach, dostosowanych do zachowanych elementów historycznego układu oraz charakteru zabudowy,
- zabytkowy zespół pałacowo-parkowy Lubomirskich,
- popijarski zespół klasztorny,
- dworzec kolejowy (ul. Kolejowa).

W wyznaczonej strefie występują obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ):

- zajazd obecna apteka (ul. Lubelska 2),
- zajazd obecne sklepy (ul. Nowy Rynek 8),
- zajazd obecny dom mieszkalny i sklepy (ul. Stary Rynek 44),
- oficyna w zajeździe obecny dom mieszkalny (ul. Stary Rynek 44),
- pomnik T. Kościuszki (ul. Nowy Rynek),
- obelisk (ul. Partyzancka),
- dawny ratusz (ul. Nowy Rynek 6),
- figura Matki Boskiej Królowej Polski (ul. Kolejowa).
- stanowisko archeologiczne przy ul Ogrodowej na posesji nr 16. Potencjalnymi obszarami znalezisk archeologicznych jest zespół popijarski.

W Studium ustalono, że na terenie objętym ochroną zabytkowego układu urbanistycznego obowiązuje zachowanie, jako jedynej w mieście dominanty architektonicznej, którą stanowi kościół wraz z kompleksem gmachów popijarskich w jego sąsiedztwie oraz w południowej pierzei Nowego Rynku (obecnie ul. Kościuszki). Z tego względu wysokość zabudowy w rejonie Starego i Nowego Rynku nie powinna przekraczać dwóch kondygnacji z dopuszczeniem w indywidualnych przypadkach wykorzystania poddaszy jako trzeciej kondygnacji użytkowej → *C3, C5*

W Studium założono objęcie rewaloryzacją „Historycznego Centrum”. W ramach działań założono:

- urządzenie na Starym Rynku (obszar przestrzeni publicznej) na części placu nawierzchni harmonizującej z otoczeniem, z elementami małej architektury, adaptacje części istniejącego skweru z możliwością wymiany nasadzeń, aranżacji form zieleni i małej architektury, przedłużenie ulicy Piekarskiej i urządzenie przystanku dla komunikacji zbiorowej (busów)→ C1, C2, C4, C5;
- zachowanie skali charakteru zabudowy zachodniej i południowej pierzei Starego Rynku → *C3*
- poddanie rehabilitacji zabudowy pierzei północnej (o małej wartości architektonicznej) → *C3*
- zachowanie dotychczasowych gabarytów, dekoracji elewacji i pozostałości sklepień we wnętrzach istniejącej zabudowy mieszkaniowo – usługowej na Nowym Rynku. Dotyczy to w szczególności pierzei zachodniej, budynku i otoczenia ratusza oraz obiektów położonych przy ulicy Lubelskiej w rejonie skrzyżowania z ul. Ogrodową → *C3*
- przyjęcie zasady iż należy zachowa
- istniejące linie zabudowy → *C3*
- zachowanie układu ulicznego w istniejących liniach rozgraniczających, docelowo, po wybudowaniu obwodnic miasta w ciągu dróg wojewódzkich, o parametrach dostosowanych wyłącznie do potrzeb obsługi obszaru, z wprowadzeniem tam stref ruchu uspokojonego, → *C4*
- zachowanie istniejących przejść pomiędzy Starym Rynkiem a ulicami Długą i Ogrodową w celu usprawnienia ruchu lokalnego → *C4*
- uporządkowanie zapleczy istniejącej zabudowy i wymianę, nie posiadającej żadnej wartości architektonicznej i technicznej, zabudowy gospodarczej na nową → *C3, C4, C5*

E

Strefa ekologiczna

Jest to teren stanowiący osnowę podstawowego systemu przyrodniczego miasta, z obszarem węzłowym i węzłami ekologicznymi i element Systemu Przyrodniczego Gminy, wpływający na warunki aerosanitarne miasta. Stanowi fragment – położony w granicach administracyjnych miasta – ekosystemu rzeki Jankówki (Leonki), powiązanego z ekosystemami leśnymi na terenie gminy.

Obszar E1 predysponowany jest do pełnienia funkcji rekreacyjnych związanych z codziennym wypoczynkiem mieszkańców miasta, → *C5*

W Studium wyznaczono nowe tereny sportu, kultury fizycznej, turystyki kwalifikowanej, wskazując konieczność przekształcenia terenów zieleni publicznej tzw. „małpi gaj”- na teren rekreacji, z uzupełniającymi usługami (ZP/US,U) → *C3, C5*

3 Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2020

Kierunki rozwoju Opola Lubelskiego w zakresie polityki społecznej precyzuje Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020. W ramach tego dokumentu wyodrębniono 5 obszarów, w których powinny być realizowane działania miasta w zakresie polityki społecznej, a mianowicie:

Cel strategiczny nr 1
Zintegrowany system wsparcia rodziny i ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży → C1, C3, C4

1.1 Wspieranie działań służących promowaniu wartości rodziny
1.2 Wsparcie rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji
1.3 Wzmacnianie systemu sprzyjającego rozwojowi młodego pokolenia
1.4 Rozwój zintegrowanego systemu zapobiegania uzależnieniom i przestępczości wśród dzieci i młodzieży
1.5 Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy

Cel strategiczny nr 2
Aktywizacja i inkluzja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym → C1, C2
2.1 Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu
2.2 Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej i innych form na rzecz integracji społecznej
2.3 Wsparcie i aktywizacja osób bezdomnych, zagrożonych bezdomnością i uzależnionych
2.4 Rewitalizacja środowisk ulegających ekskluzji społecznej

Cel strategiczny 3
Senior, osoba niepełnosprawna: aktywni i bezpieczni socjalnie → C1
3.1 Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie praw i uprawnień osób starszych niepełnosprawnych
3.2 Zwiększenie dostępu osób starszych i niepełnosprawnych do opieki medycznej i rehabilitacji
3.3 Inkluzja osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym
3.4 Rozwijanie zróżnicowanych form rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych
3.5 Rozwijanie wsparcia i usług pielęgnacyjnych w środowisku

Cel strategiczny 4
Partnerstwo na rzecz budowy kapitału społecznego → C1
4.1 Zwiększenie udziału i roli sektora niepublicznego oraz aktywności mieszkańców w realizacji zadań społecznych
4.2 Partnerstwo z sektorem obywatelskim

4.3 Profesjonalizacja służb społecznych

Cel strategiczny 5
Rewitalizacja obszarów zdegradowanych → C1, C4
5.1 Zwiększenie dostępności usług społecznych na obszarze obj ętym rewitalizacją
5.2 Zwiększenie dostępności usług wsparcia na obszarze rewita lizowanym dla osób starszych, niepełnosprawnych i wyklu czonych społecznie
5.3 Aktywizacja mieszkańców poprzez prowadzenie działań środowiskowych/organizowanie społeczności lokalnej na obszarze rewitalizowanym
5.4 Rozwój ekonomii społecznej na obszarze zdegradowanym

Zaproponowane w Gminnym Programie Rewitalizacji cele, kierunki działań oraz poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne są powiązane z kierunkami wymienionymi w ramach celów Strategii, tj. promocja zdrowego i aktywnego stylu życia, wspieranie rodzin w sferze opiekuńczo-wychowawczej, prowadzenie działań wzmacniających więzi rodzinne, sąsiedzkie oraz integrację międzypokoleniową.

W obszarze polityki senioralnej (cel: poprawa jakości życia osób starszych), w obu dokumentach spójne są elementy dotyczące promocji aktywności seniorów, prowadzenie działań wspierających ich samodzielne funkcjonowanie w otoczeniu, organizowanie opieki dziennej dla osób niesamodzielnych oraz podnoszenie bezpieczeństwa seniorów.

W obszarze zatrudnienia, najistotniejszym zagadnieniem jest stworzenie takiego rynku pracy, który zapewni poprawę jakości życia mieszkańcom Opola Lubelskiego. Spójne pozostają tu zapisy odnoszące się do działań samorządu na rzecz przedsiębiorców oraz promocja instrumentów rynku pracy wśród pracodawców.

W zakresie uzależnień uznano za istotne skoncentrowanie się na zapobieganiu i ograniczaniu szkód zdrowotnych i społecznych, będących skutkiem uzależnień. Duży nacisk położono w tym celu na profilaktykę i dostęp do usług społecznych, co znajduje odzwierciedlenie w GPR w postaci tworzenia świetlic dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji, dziennego domu pomocy społecznej, centrum usług społecznych czy działania środowiskowe takie jak organizowanie społeczności lokalnej czy wspieranie powstawania i działań podmiotów ekonomii społecznej.

Cel strategiczny „5. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych“ wprost odnosi działania w ramach polityki społecznej do działań w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji.

04

Wizja i cele działań rewitalizacyjnych

1 Wizja gminnego programu rewitalizacji

Wizja stanu obszarów rewitalizacji odpowiada na zdefiniowane przez mieszkańców obszaru rewitalizacji problemy i potrzeby, z drugiej strony bazuje na zdefiniowanych lokalnych potencjałach.

Ważnym celem podjętych działań będzie utrzymanie zasady zrównoważonego rozwoju gminy Opole Lubelskie, zgodnie z którą wspierane są zarówno obszary o dużej dynamice rozwojowej (nowe inwestycje), jak i te zaniedbane (centrum miasta).

Efektem podjętych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie na lata 2017-2024 działań naprawczych będzie ograniczenie występujących negatywnych zjawisk kryzysowych w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Struktura celów rewitalizacji

W ramach opracowanego Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie na lata 2017-2024 wskazano pięć celów strategicznych i dwadzieścia trzy kierunki działań.

Pierwszy cel związany jest z ożywieniem gospodarczym i skoncentrowany jest na podjęciu działań zmierzających do wzmocnienia potencjału działających w obszarze rewitalizacji podmiotów gospodarczych.

Drugi cel ukierunkowany został na wzmocnienie kapitału społecznego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu na obszarze rewitalizacj. W jego ramach podjęte zostaną zarówno działania o charakterze infrastrukturalnym jak i szereg działań i projektów społecznych.

Trzeci cel ukierunkowany został na poprawę warunków mieszkaniowych w obszarze rewitalizacji oraz wsparcie działań remontowych, co powinno przynieść wzrost liczby mieszkańców w ścisłym centrum.

Czwarty cel związany jest z niskim poczuciem bezpieczeństwa oraz niezadawalającym poziomem obsługi komunikacyjnej w centrum miasta.

Podjęte działania mają przyczynić się do reorganizacji przestrzeni w każdym z wymiarów, tak by osiągną nowy ład przestrzenny w obszarach objętych programem i zwiększyć poczucie bezpieczeństwa mieszkańców i odwiedzających ten obszar. Działania ukierunkowane zostały na sferę przestrzenna, społeczną, gospodarczą i techniczną.

Ostatni z celów dotyczy zachowania i promocji dziedzictwa kulturowego obszaru objętego programem. W jego ramach podjęta zostanie próba przywrócenia mieszkańcom istniejących przestrzeni publicznych, stworzenia warunków do ich całorocznego wykorzystania, poprawienia ich estetyki i wizerunku jako salonu miasta.

Cele te odnoszą się do całego obszaru objętego rewitalizacją i zostały zdefiniowane na podstawie analiz oraz warsztatów z mieszkańcami. Tym samym wynikają one ze zidentyfikowanych negatywnych zjawisk koncentrujących się na terenach objętych rewitalizacją. Przyjęte do realizacji cele strategiczne są zatem komplementarne z występującymi na podobszarach problemami.

Przyjęte kierunki działań odpowiadające celom rewitalizacji

W ramach pięciu celów strategicznych wyznaczono dwadzieścia trzy kierunki działań, które odpowiadają zdiagnozowanym na etapie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji problemom. Szczegółowa analiza relacji między kierunkami działań a zdiagnozowanymi problemami została zamieszczona w tabeli nr 4.

Ostatecznie po przeprowadzeniu szeregu analiz i konsultacji z mieszkańcami sformułowano następującą wizję obszarów po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych:

Obszar Rewitalizacji

tętniący życiem społecznym i gospodarczym, czysty, eksponujący wartości dziedzictwa kulturowego centrum miasta, aktywizujący i inspirujący mieszkańców, przyciągający atrakcyjną ofertą kulturalno-oświatową. Na nowo budujący wewnętrzne relacje społeczne, zaangażowanie społeczne i wysoki poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Obszar otwarty na osoby z zewnątrz, ale jednocześnie przyjazny stałym mieszkańcom, stanowiący miejsce spotkań i integracji, zachęcający atrakcyjnymi i bezpiecznymi przestrzeniami publicznymi. Dobrze skomunikowany w wymiarze regionalnym i lokalnym, zachęcający do rezygnacji z wykorzystania samochodu, bezpieczny i przyjazny dla osób w różnym wieku i o różnym poziomie sprawności.

2 Cele gminnego programu rewitalizacji

1

OŻYWIENIE GOSPODARCZE OBSZARU REWITALIZACJI

1.1. DOSTOSOWANIE ISTNIEJĄCEJ OFERTY HANDLOWO USŁUGOWEJ OBSZARU REWITALIZACJI DO POTRZEB I OCZEKIWAŃ PRZYSZŁYCH I POTENCJALNYCH KLIENTÓW

1.2. POSZERZENIE ISTNIEJĄCEJ OFERTY HANDLOWO-USŁUGOWEJ OBSZARU REWITALIZACJI POPRZEZ WSPARCIE PRZY ZAKŁADANIU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W OBSZARZE REWITALIZACJI OSÓB POTENCJALNIE ZAINTERESOWANYCH DZIAŁALNOŚCIĄ GOSPODARCZĄ, Z UWZGLĘDNIENIEM RÓŻNYCH POTRZEB PRZEDSTAWICIELI RÓŻNYCH GRUP (DŁUGO- I KRÓTKOTRWALE BEZROBOTNYCH, SENIORÓW, ABSOLWENTÓW).

1.3. ZBUDOWANIE PŁASZCZYZNY WSPÓŁPRACY LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORCÓW (DZIAŁAJĄCYCH W OBSZARZE REWITALIZACJI) W CELU WZMOCNIENIA ICH KONKURENCYJNOŚCI WOBEC PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH SPOZA OBSZARU REWITALIZACJI ORAZ SPOZA OPOLA LUBELSKIEGO.

1.4. POBUDZENIE POSTAW PRZEDSIĘBIORCZYCH POŚRÓD UCZNIÓW SZKÓŁ ZLOKALIZOWANYCH W OPOLU LUBELSKIM W CELU PRZYGOTOWANIA ICH DO PRZYSZŁEJ AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZE SZCZEGÓLNYM NACISKIEM NA POTENCJAŁ HANDLOWO-USŁUGOWY TKWIĄCY W OBSZARZE REWITALIZACJI.

2

WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU NA OBSZARZE REWITALIZACJI

2.1. AKTYWIZACJA GRUP ZMARGINALIZOWANYCH I ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM ORAZ PODNIESIENIE ICH KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH I ZAWODOWYCH

2.2. WSPIERANIE INICJATYW PROMUJĄCYCH BUDOWANIE TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ ORAZ INTEGRACJI MIĘDZYŚRODOWISKOWEJ

2.3. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH POPRZEZ ORGANIZACJĘ DOMU DZIENNEGO POBYTU DLA SENIORÓW, ORGANIZACJĘ OŚRODKA WSPARCIA DLA OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ MODERNIZACJĘ MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

2.4. WSPARCIE DZIAŁAŃ SAMOPOMOCOWYCH SENIORÓW

2.5. TWORZENIE WARUNKÓW DO ORGANIZACJI CENTRÓW AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

3

POPRAWA WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH W OBSZARZE REWITALIZACJI ORAZ NIEFUNKCJONALNYCH ROZWIĄZAŃ TECHNICZNYCH UNIEMOŻLIWIAJĄCYCH EFEKTYWNE KORZYSTANIE Z OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

3.1. OPRACOWANIE PROGRAMU REMONTU KAMIENIC W HISTORYCZNYM CENTRUM MIASTA

3.2. BUDOWA, MODERNIZACJA I REMONTY KOMUNALNEGO ZASOBU MIESZKANIOWEGO

3.3. TERMOMODERNIZACJA I POPRAWA ESTETYKI BUDYNKÓW W OBSZARZE REWITALIZACJI

3.4. ROZSZERZENIE OFERTY CZASU WOLNEGO DLA MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI

4

POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA W OBSZARZE REWITALIZACJI ORAZ POZIOMU OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI

4.1. ZMIANA ORGANIZACJI RUCHU W CENTRUM MIASTA

4.2. REORGANIZACJA I UZUPEŁNIENIE SYSTEMU MONITORINGU WIZYJNEGO

4.3. LIKWIDACJA BARIER PRZESTRZENNYCH I ARCHITEKTONICZNYCH

4.4. REORGANIZACJA ZASAD PARKOWANIA W OBSZARZE REWITALIZACJI

4.5. REORGANIZACJA I WYTYCZENIE NOWYCH POŁĄCZEŃ PIESZYCH, SZCZEGÓLNIE PROWADZĄCYCH DO OBIEKTÓW PUBLICZNYCH

5

ZACHOWANIE I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTURALNEGO OBSZARU REWITALIZACJI POPRZEZ POPRAWĘ JAKOŚCI I FUNKCJONALNOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH ORAZ NADANIE IM NOWYCH FUNKCJI

5.1. REORGANIZACJA WYBRANYCH PRZESTRZENI PUBLICZNYCH W KIERUNKU ICH CAŁOROCZNEGO WYKORZYSTANIA

5.2. STWORZENIE NOWYCH MIEJSC REKREACJI ORAZ REKOMPOZYCJA ISTNIEJĄCYCH TERENÓW ZIELONYCH

5.3. UTWORZENIE PUBLICZNYCH PUNKTÓW DOSTĘPOWYCH DO INTERNETU W SĄSIEDZTWIE PLACÓW MIEJSKICH

5.4. STWORZENIE JEDNOLITEGO PROJEKTU MAŁEJ ARCHITEKTURY ORAZ KOMPLEKSOWEJ KONCEPCJI OŚWIETLENIA PRZESTRZENI PUBLICZNYCH DLA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM

5.5. OBJĘCIE OBSZARU REWITALIZACJI REGULACJAMI W ZAKRESIE ZASAD I WARUNKÓW SYTUOWANIA OBIEKTÓW MAŁEJ ARCHITEKTURY, TABLIC REKLAMOWYCH I URZĄDZEŃ REKLAMOWYCH ORAZ OGRODZEŃ

3 Włączenie interesariuszy rewitalizacji – partycypacja w procesie tworzenia i wdrażania GPR

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie na lata 2017 - 2024 został przygotowany w procesie szerokiej partycypacji społecznej, począwszy od wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a skończywszy na formułowaniu problemów i ustalania celów rewitalizacji.

W ramach prowadzonych prac nad programem rewitalizacji, istotnym elementem obecnym na każdym etapie było uczestnictwo lokalnej społeczności. Działania partycypacyjne zainicjowane zostały jeszcze na długo przed podjęciem prac nad samym programem, serią narad obywatelskich.

W okresie od 28 stycznia 2016 do 6 kwietnia 2016 roku odbyły się cztery narady obywatelskie oraz wysłuchanie publiczne po zakończeniu cyklu narad obywatelskich. W spotkaniach wzięło udział łącznie 234 osoby. W ramach odbytych spotkań wskazano szereg istotnych z punktu widzenia mieszkańców spraw, koniecznych do podjęcia na etapie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji.

Kolejnym etapem kiedy mieszkańcy mieli możliwość współdecydowania o kształcie i kierunku prac rewitalizacyjnych był okres prac nad uchwałą wskazującą obszar zdegradowany oraz rewitalizacji.

Konsultacje społeczne, skierowane do interesariuszy rewitalizacji, prowadzone były w okresie od 29 marca 2016 r. do 29 kwietnia 2016 r. W ich ramach odbyła się debata publiczna z interesariuszami rewitalizacji, w dniu 21 kwietnia 2016 r. w Sali kinowej Opolskiego Centrum Kultury, w trakcie której możliwe było wyrażenie opinii, propozycji i uwag do przedłożonego projektu zasięgu obszaru rewitalizacji.

Akcja informacyjna

W celu zainteresowania jak największej liczby mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz innych interesariuszy procesu rewitalizacji zarządzający procesem przygotowali i przeprowadzili na etapie opracowywania GPR szeroką akcję informacyjną.

W tym celu opracowano i rozwieszono plakaty informujące o podjętych pracach, informowano na podstronie miasta o rewitalizacji (http://odnawiamy.opolelubelskie.pl/), adres e-mailowy (rewitalizacja@opolelubelskie.pl), na który można było przesyłać informacje i składać pytania dotyczące rewitalizacji.

Przedstawiciele gminy informowali o podjęciu działań na portalu

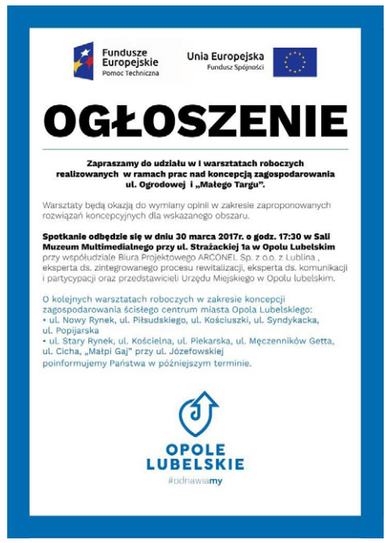

◀ Rys. 115 Plakaty informacyjne
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opol Lubelskim

społecznościowym facebook (https://www.facebook.com/rewitalizacja.opolelub/?ref=aymt_homepage_panel) oraz tablicach ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim oraz Centrum Obsługi Inwestora.

Zadbano o wysłanie imiennych zaproszeń do 300 osób będących członkami/uczestnikami takich podmiotów jak: Stowarzyszenie Owocne Inwestycje, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Klub Kobiet działający przy Opolskim Centrum Kultury, Ochotnicza Straż Pożarna w Opolu Lubelskim, Rada Miejskia w Opolu Lubelskim, Spółdzielnia Mieszkaniowa w Opolu Lubelskim, Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Twórczej SWAT, Stowarzyszenie Ochrony Dziedzictwa Kulturowego OCALMY, jednostek Organizacyjnych Gminy (Zespół Szkół Nr 1 w Opolu Lubelskim, Zespół Szkół Nr 2 w Opolu Lubelskim, Zespół Szkół w Kluczkowicach, Szkoła Podstawowa w Pusznie Godowskim, Szkoła Podstawowa w Wandalinie, Szkoła Podstawowa w Skokowie, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Opolu Lubelskim, Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Opolu Lubelskim, Opolskie Centrum Kultury w Opolu Lubelskim, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Opolu Lubelskim, Żłobek i Przedszkole Miejskie w Opolu Lubelskim), Młodzieżowa Rada Gminy, Stowarzyszeń Oświatowych, Przewodniczących Osiedli miasta Opola Lubelskiego.

Na każdym etapie prac nad programem starano się w pierwszej kolejności dotrzeć do źródła problemów poprzez organizowane różne formy kontaktu z interesariuszami procesu rewitalizacji.

Metody i narzędzia partycypacji społecznej

W ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie na lata 2017-2024 wykorzystano szereg metod i narzędzi partycypacji społecznej.

1. Warsztaty mapujące problemy z udziałem mieszkańców, przedstawicieli środowiska biznesu oraz organizacji społecznych mające na celu pogłębienie wiedzy o obszarze objętym rewitalizacją

Chcąc dobrze zmapować problemy dotykające obszary objęte rewitalizacją oraz wskazać adekwatne do problemów cele zaplanowano serię warsztatów z różnymi grupami stanowiącymi interesariuszy procesu rewitalizacji.

Warsztaty z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych

◄ Zdj. 27 Warsztaty z mieszkańcami Opola Lubelskiego
fot. Janusz Jeżak

i grup nieformalnych

Spotkanie odbyło się w dniu 18 października 2016 r. z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. W spotkaniu wzięło udział 14 osób.

Warsztaty z udziałem przedstawicieli seniorów

Spotkanie odbyło się w dniu 18 października 2016 r. w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Opolu Lubelskim. W spotkaniu wzięło udział 6 osób.

Warsztaty z udziałem przedstawicieli opolskiej młodzieży

Spotkanie odbyło się w dniu 19 października 2016 r.,
W spotkaniu uczestniczyło 13 osób.

Warsztaty z udziałem przedstawicieli opolskich przedsiębiorców

Spotkanie odbyło się w dniu 17 listopada 2016 r. o godz. 19:00 w budynku Opolskiego Centrum Kultury. W spotkaniu uczestniczyło 32 osoby.

W trakcie wyżej wymienionych warsztatów starano się pogłębić wiedzę na temat zasygnalizowanych wcześniej w diagnozie obszaru zdegradowanego problemów. Warsztaty z udziałem interesariuszy procesu rewitalizacji prowadzone były z silną koncentracją na oddolnie generowanych ideach i naturalnie wyłaniających się potrzebach mieszkańców, które były następnie zderzane z ograniczeniami koncepcyjnymi wynikającymi z litery ustawy o rewitalizacji. Burza mózgów prowadząca do wygenerowania wstępnych propozycji rewitalizacyjnych była zatem wieńczona rozmową na temat priorytetyzacji celów mieszczących się w granicach priorytetów ustawowych.

Opis niektórych spośród sygnalizowanych problemów był rozwijany lub wieńczony propozycją rozwiązania problemu.

2. Warsztaty robocze dotyczące projektów zagospodarowania istotnych z punktu widzenia programu rewitalizacji obszarów przestrzeni publicznych

Warsztaty robocze w ramach prac nad koncepcją zagospodarowania ul. Ogrodowej i „Małego Targu”

Spotkanie odbyło się w dniu 30 marca 2017 r. w budynku Muzeum Multimedialnego w Opolu Lubelskim. W spotkaniu uczestniczyło 13 osób.

Warsztaty robocze – organizacja ruchu w centrum miasta

Spotkanie odbyło się w dniu 6 czerwca 2017 r. w budynku Muzeum Multimedialnego w Opolu Lubelskim i poświęcone było propozycji nowej organizacji ruchu w centrum miasta. W spotkaniu uczestniczyło 15 osób.

Warsztaty robocze – koncepcja zagospodarowania ścisłego centrum miasta Opole Lubelskie

Spotkanie odbyło się w dniu 7 czerwca 2017 r. w budynku Muzeum Multimedialnego w Opolu Lubelskim. W spotkaniu uczestniczyło 19 osób.

Podsumowanie warsztatów i konsultacji dotyczących Małego Targu, koncepcji zagospodarowania Małego Targu, centrum miasta, Małpiego Gaju oraz koncepcji zmian w organizacji ruchu w centrum miasta

Spotkanie odbyło się w dniu 28 czerwca 2017 r. w budynku Muzeum Multimedialnego w Opolu Lubelskim. W spotkaniu uczestniczyło 21 osób.

05

Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Rozwinięciem i operacjonalizacją celów i kierunków działań zaplanowanych w Gminnym Programie Rewitalizacji są przewidziane do realizacji przedsięwzięcia. W ramach działań przeznaczonych do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji gminy Opole Lubelskie znalazło się trzydzieści pięć podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Małe drobne przedsięwzięcia zgłaszane były przez mieszkańców i są równie ważne dla efektu rewitalizacyjnego jak te duże, strategiczne. Służyć one będą budowie kapitału społecznego, wzmacnianiu zaufania i potwierdzeniu możliwości wpływu mieszkańców na proces rewitalizacji „sprawczość”.

◄ Rys. 116 **Propozycja przekształcenia małego targu w Opolu Lubelskim**
Źródło: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Numer zadania ▶	1.1	1.2
Nazwa przedsięwzięcia ▶	**Zagospodarowanie terenu przy ul. Stary Rynek, ul. Kościelnej, ul. Piekarskiej . ul. M. Getta, ul.Cichej wraz z poprawa funkcjonalności skweru miejskiego**	**Uporządkowanie i nadanie nowych funkcji przestrzeni publicznej – placu studziennego przy ul. Strażackiej**
Podmiot realizujący ▶	Gmina Opole Lubelskie	Gmina Opole Lubelskie
Zakres realizowanych zadań ▶	•ul. Stary Rynek: przebudowa skweru miejskiego na nowe funkcje: mała architektura, zieleń, zdrój, plac z fontannami, wiaty przystankowe oświetlenie, monitoring, punkt WiFi, infrastruktura tech.: sieci wod-kan, przyłącza wodociągowe, kanalizacja deszczowa, instalacja nawadniająca; miejsca postojowe, ciągi pieszo-jezdne, place, •ul. Kościelna: ciąg pieszo-jezdny, kanalizacja sanitarna •ul. Piekarska/M/Getta: mała architektura, infrastruktura techniczna: sieć wod-kan, przyłącza wodociągowe, kanalizacja deszczowa, oświetlenie, ciągi pieszo-jezdne, •ul. Cicha- mała architektura, sieć i przyłącza wodociągowe, oświetlenie, ciągi pieszo-jezdne, kanalizacja deszczowa, •ciąg pieszo-jezdny, kanalizacja deszczowa (łącznik ul. Cicha-Nowa) •modernizacja parkanu przy kościele, partnerstwo z Parafią Rzymskokatolicką w Opolu Lubelskim	• Zagospodarowanie terenu: mała architektura, zieleń; infrastruktura techniczna: kanalizacja sanitarna, oświetlenie, ciągi pieszo-jezdne, monitoring.
Lokalizacja ▶	ul. Stary Rynek, ul. Kościelna, ul. Piekarska, ul. M. Getta, ul.Cicha	ul. Strażacka
Okres realizacji ▶	2018-2020	2018-2020
Szacowana wartość projektu ▶	7 874 737,43	543 511,50
Zgodność z celem /kierunek działań ▶	3.4, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5	4.1, 4.3, 4.4, 4.5, 5.1, 5.2, 5.4, 5.5
Komplementarność z przedsięwzięciami ▶	1.9, 1.2, 2.1, 2.3, 3.2, 3.5, 4.2, 4.4, 4.5, 4.6, 4.8, 5.1, 5.3, 5.4, 5.5	1.1, 1.3, 1.5, 1.11, 4.2, 5.3, 5.4, 5.5
Prognozowane rezultaty ▶	1. Powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni publicznych (ha) 2. Długości przebudowanych dróg gminnych (km) 3. Długość przebudowanych sieci wod-kan- (km)	1. Długości przebudowanych dróg gminnych (km) 2. Liczba uczestników imprez/wystaw plenerowych (osoby)
Zgodność z celem /kierunek działań	Efektem będzie udostępnienie przestrzeni przyjaznej dla aktywności społecznej i przedsiębiorczości. Zlikwidowanie barier komunikacyjnych, stworzenie nowych miejsc postojowych, nowa organizacja ruchu wspomoże rozwój małego handlu i usług poprzez zapewnienie miejsc służącym obsłudze logistycznej i klientom, komunikacji publicznej (aktywizacja centrum przesiadkowego: strefa oczekiwania, centrum informacyjne). Efektem społecznym będzie lepsza dostępność i rozwój usług miejsc tj.: Złoty Zakątek (klub integracyjny seniorów), Miejskiej Biblioteki, Centrum aktywności Lokalnej. W nowej przestrzeni odbywać będą się zgłaszane przez mieszkańców inicjatywy kulturalne i społeczne tj.: zabawy integracyjne organizowane przez Bibliotekę Publiczną, kiermasze, spotkanie świąteczne, święto ulicy, wystawy, koncerty itp. Utworzona funkcje: integracyjne, informacyjne i kulturalne wspierać będą proces aktywizacji mieszkańców włączania ich w inicjatywy organizowane na terenie obszaru rewitalizacji. Działanie wspiera również Program Remontu Kamienic zapewniając odpowiednie dostosowanie przyłączy energetycznych i sieci wod-kan. Kompleksowa rewaloryzacja zieleni miejskiej pozytywnie oddziaływać będzie na sferę środowiskową. Działanie jest komplementarne z termomodernizacją zabytkowego obiektu poklasztornego i trwającej obecnie rewaloryzacji popijarskich obiektów parafii rzymskokatolickiej poprzez historyczne uspójnienie przestrzeni publicznej i zaakcentowanie jej centralnego znaczenia dla całego regionu. Historyczna wartość przestrzeni planowanych do rewitalizacji oraz duża koncentracja obiektów wykorzystywanych w celu prowadzenia działalności gospodarczej powoduje konieczność poprawy organizacji komunikacji zarówno dla pieszych jak również pojazdów oraz wymusza wymiany sieci która powinna zostać dostosowana do zmieniających sie potrzeb użytkowników tego terenu. Zmiany w przestrzeni oraz modernizacji sieci konieczna jest w kontekście powiązania projektu z przedsięwzięciem dotyczącym wdrożenia Programu remontu kamienic (przedsięwzięcie 2.1). Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Gmina Opole Lubelskie, parafia rzymskokatolicka).	Efektem będzie zlikwidowanie barier przestrzennych w ruchu pieszym i kołowym w centrum miasta utrudniających prowadzenie działalności gospodarczej i przemieszczanie się po centrum miasta. Nowy ciąg komunikacyjny z jego organizacją ruchu wzmocni potencjał konkurencyjności firm działających na obszarze. Działanie ukierunkowane na wzmocnienie funkcji przedsiębiorczości lokalnej. Wykorzystanie dodatkowe ciągu komunikacyjnego dla działalności kulturalnej (przestrzeń publiczna). Poprzez instalacje tablic i podkładów wielkoformatowych przestrzeń dostosowana będzie do wykorzystania dla działalności sąsiadującego z nią Muzeum Multimedialnego, na wystawy plenerowe i kino plenerowe w sezonie wiosenno – letnim. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Gmina Opole Lubelskie w tym Centrum Obsługi Inwestora oraz Opolskiego Centrum Kultury).
Źródło finansowania ▶	EFRR: RPO WL 2014-2020, POIŚ, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej	EFRR: RPO WL 2014-2020

1.3	1.4
Zagospodarowanie przestrzeni placu Małego Targu wraz z poprawą funkcjonalności ul. Ogrodowej	**Zagospodarowanie terenu -ul. Kościuszki , ul. Syndykacka, ul. Popijarska**
Gmina Opole Lubelskie	Gmina Opole Lubelskie
• Przebudowa Małego Targu: budowa zadaszonych stanowisk targowych, ogrodzenie, instalacje wody, instalacje sanitarne, przyłącza wod-kan, oświetlenie, instalacje elektryczne, monitoring, punkt dostępu WiFI, przebudowa nawierzchni placu, zagospodarowanie terenu: zieleń • Ul. Ogrodowa: zagospodarowanie terenu: mała architektura, zieleń; ciągi pieszo-jezdne, miejsca parkingowe, infrastruktura techniczna: sieci wod-kan, przyłącza wodociągowe, kanalizacja deszczowa, oświetlenie.	• Ul. Popijarska/ul. Syndykacka: zieleń, kanalizacja sanitarna, ciągi pieszo-jezdne, miejsca parkingowe przy ul. Popijarskiej • Ul. Kościuszki: mała architektura, kanalizacja sanitarna, oświetlenie, ciągi pieszo-jezdne, miejsca parkingowe
ul. Ogrodowa	ul. Kościuszki, ul. Syndykacka, ul. Popijarska
2018-2020	2018-2020
3 036 933,98	739 659,91
1.3, 4.2, 4.3, 4.5, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4	3.1, 4.1, 4.3, 4.4, 5.2, 5.4, 5.5
1.1, 1.2, 1.4, 1.5, 1.7, 1.11, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 4.4, 4.5, 5.1, 5.4	1.1, 1.2, 1.3, 1.11, 1.12, 2.1,2.2, 4.4, 5.4, 5.5
1.Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją(ha) 2.Długość przebudowanych dróg gminnych (km) 3.Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (m2) 4.Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (m2) 5.Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt)	1.Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha) 2.Długość przebudowanych dróg gminnych (km)
Efektem działania będzie wzmocnienie lokalnie działających przedsiębiorców. Nawiązanie do tradycji handlowych miasta i targów rolniczo – rzemieślniczych pozwoli na udostępnienie przestrzeni dla aktywizacji osób bezrobotnych i innych ujętych w programie Ożywienia Gospodarczego. Podjęte działania przyczynią się do promocji lokalnych produktów poprzez stworzenie miejsca ich ekspozycji. Działanie przyczyni się również do poprawy bezpieczeństwa publicznego. Nowe oświetlenie i monitoring zabezpieczy ruch pieszych i ograniczy niszczenie mienia. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie oraz odpowiedzialnych za administrowanie terenem (Gmina Opole Lubelskie, Opolskie Przedsiębiorstwo Komunalne)	Efektem działania będzie dostosowanie sieci i ciągów wod – kan do wymagań zabudowy centrum i wzmocnienie efektu Programu Remontu Kamienic. Realizacja działania przyczyni się do udostępnienia pozbawionej barier przestrzeni publicznej służącej rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości i ułatwiającej dostępność do usług społecznych. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Gmina Opole Lubelskie, Opolskie Przedsiębiorstwo Komunalne)
EFRR: RPO WL 2014-2020	EFRR: RPO WL 2014-2020, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej

◀ Tab. 2 Zestawienie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
Źródło: Urząd Miejski Opole Lubelskie

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Numer zadania ▶	1.5	1.6
Nazwa przedsięwzięcia ▶	**Utworzenie Inkubatora Aktywności przy ul. Ogrodowej**	**Zagospodarowanie terenu ul. Kolejowa**
Podmiot realizujący ▶	Gmina Opole Lubelskie	Powiat Opolski
Zakres realizowanych zadań ▶	• Adaptacja obiektu kubaturowego tj. pomieszczeń lokalu I piętra budynku przy ul. Ogrodowej w Opolu Lubelskim wraz z dostosowaniem budynku na potrzeby dostępu osób niepełnosprawnych (przebudową schodów zewnętrznych i wewnętrznych i montaż platformy dla osób niepełnosprawnych) zlokalizowanego na działkach nr ew. 296/1 i 294 na potrzeby utworzenia centrum wspierania aktywności i przedsiębiorczości tj. utworzenia Inkubatora Aktywności: roboty budowlane, instalacje techniczne: sanitarne elektryczne), wyposażenie, aranżacja przestrzeni wokół budynku, poprawa elewacji budynku. W ramach przedsięwzięcia przygotowywany jest obiekt pod realizację działań zaplanowanych w przedsięwzięciu 3.3. W ramach funkcjonowania inkubatora powstanie baza lokalowa dla firm i ngo's które nie posiadają własnej siedziby.	Przebudowa ciągu pieszo-jezdnego
Lokalizacja ▶	na działkach nr ew. 296/1 i 294 ul. Ogrodowa	ul. Kolejowa
Okres realizacji ▶	2018-2020	2018-2020
Szacowana wartość projektu ▶	1 021 270,00	1 084 860,00
Zgodność z celem /kierunek działań ▶	1.1, 1.2, 1.3, 1.4	3.4, 4.3, 4.5, 5.2
Komplementarność z przedsięwzięciami ▶	1.1, 1.2, 1.3, 1.8, 1.9, 1.10, 1.12, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 5.2	1.7, 2.5, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 5.4
Prognozowane rezultaty ▶	1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie 2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (m2)	1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha) 2. Długość przebudowanych ciągów pieszo- jezdnych (km)
Zgodność z celem /kierunek działań	Inkubator Aktywności stanowić będzie przestrzeń do realizacji programów wspierających rozwój przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji, wzmocnienie lokalnej marki gospodarczej oraz stanowić będzie miejsce aktywizacji postaw społecznych. Inkubator to miejsce kreowania postawy przedsiębiorczej i samoorganizacji. Poza wdrażaniem programu ożywienia gospodarczego obszaru rewitalizacji przestrzeń służyć ma organizacjom pozarządowym działających na obszarze oraz wolontariatowi. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Gmina Opole Lubelskie w tym Centrum Obsługi Inwestora).	Efektem działania jest likwidacja barier w dostępie do usług społecznych zlokalizowanych przy tym ciągu pieszo- jezdnym. Lokalizacja na tej ulicy dziennego Domu Pomocy Społecznej połączonego z klubem integracji osób starszych sprawia, iż dostęp do tej usługi jest priorytetem. Dostosowanie ciągu pieszego i przejść do poruszania się osób niesamodzielnych wzmocni dostępność do oferowanych usług społecznych w tym obszarze. Remontowana ulica stanowi główny ciąg przestrzeni publicznych wprowadzających ruch turystyczny od stacji kolei wąskotorowej do centrum miasta oraz prowadzącej do strefy aktywności sportowo- rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży. Remonty ciągów pieszo- jezdnych zakładać będą zmiany pozwalające zaspokoić potrzeby osób z różnymi ograniczeniami ruchowymi. Działanie wspiera dostępność do usług społecznych i strefy rekreacyjno- turystycznej poprzez zapewnienie organizacji ruchu godzącej interesy pieszych i obsługi logistycznej. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Starostwo Powiatowe w Opolu Lubelskim).
Źródło finansowania ▶	EFRR: RPO WL 2014-2020	EFRR: RPO WL 2014-2020, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej

1.7	1.8
Zagospodarowanie terenu ul. Piłsudskiego	**Uporządkowanie i nadanie nowych funkcji przestrzeni publicznej Małpiego Gaju**
Gmina Opole Lubelskie	Gmina Opole Lubelskie
• Ul. Piłsudskiego: infrastruktura techniczna: sieć wod-kan, przyłącze wod-kan, ciągi pieszo-jezdne, zagospodarowanie terenu: mała architektura, zieleń.	• mała architektura, przyłącza wod-kan, instalacje sanitarne, instalacje elektryczne, oświetlenie, zieleń, roboty budowlane, monitoring, punkt dostępu WiFi, wyposażenie w urządzenia rekreacyjno-sportowe • budowa wielofunkcyjnego obiektu pod usługi dla mieszkańców, ogrodzenie terenu, prace na cieku wodnym wraz z budową przejścia
ul. Piłsudskiego	Działka nr 250 przy ul. Józefowskiej
2018-2020	2018-2020
636 992,18	2 008 590,00
3.1, 4.1, 4.3, 4.4, 4.5, 5.4	3.4, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4
1.3, 1.4, 1.11, 2.1, 3.3, 3.4, 3.5, 5.4	1.1, 1.5, 1.9, 2.3, 2.4, 2.5, 3.1, 3.5, 4.1, 4.2, 4.5, 5.4
1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha) 2. Długość przebudowanych dróg gminnych (km) Efektem działania będzie dostosowanie sieci i ciągów wod – kan do wymagań zabudowy centrum i wzmocnienie efektu Programu Remontu Kamienic. Realizacja działania przyczyni się do udostępnienia pozbawionej barier przestrzeni publicznej służącej rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości i zlokalizowanych tu usług zdrowotnych. Organizacja zieleni publicznej w obszarze stworzy przystań do kontaktów społecznych i wzmocni relacje sąsiedzkie. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Gmina Opole Lubelskie).	1. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej będącej przedmiotem projektu (osoby/rok) 2. Bud. publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (m2) 3. Pow. obszarów objętych rewitalizacją (ha) 4. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (m2) 5. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (m2) Efektem działania będzie udostępnienie mieszkańcom, szczególnie rodzinom z dziećmi przestrzeni pozwalającej na odpoczynek i rekreacje w mieście oraz wzmocni działające inicjatywy społeczne tj. wolontariat i Klub Mam. Działanie sprzyja również na sferę środowiskową tworząc przyjazny, zielony azyl dla aktywności mieszkańców obszaru rewitalizacji. Miejsce ta da szansę aktywizacji ruchowej dzieciom z obszaru rewitalizacji. Obszar Małpiego Gaju ma stanowić kompleks rekreacyjno- sportowy dla młodych małżeństw które zdecydują się zamieszkać w centrum i skorzystają z Programu Mieszkań dla młodych małżeństw. Zapewnienie młodym rodzinom z dziećmi godnych warunków życia oraz spędzania wolnego czasu przyczyni się do ożywienia centrum i wprowadzenia do niego mieszkańców. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Gmina Opole Lubelskie, Opolskie Przedsiębiorstwo Komunalne).
EFRR: RPO WL 2014-2020, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej	EFRR: RPO WL 2014-2020

◀ Tab. 3 Zestawienie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
Źródło: Urząd Miejski Opole Lubelskie

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Numer zadania ▶	1.9	1.10
Nazwa przedsięwzięcia ▶	**Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Długiej**	**Utworzenie Centrum Usług Społecznych przy ul. Stary Rynek**
Podmiot realizujący ▶	Gmina Opole Lubelskie	Gmina Opole Lubelskie
Zakres realizowanych zadań ▶	Adaptacja lokalu w budynku przy ul. Długiej na potrzeby utworzenia Klubu Sąsiedzkiego Centrum Aktywności Lokalnej, z przeznaczeniem na rzecz aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji, ze szczególnym ukierunkowaniem na młode rodziny. Lokal znajduje się w części podziemnej budynku zlokalizowanego na działce nr ew. 412 przy ul. Długiej w Opolu Lubelskim. Zakres robót: roboty budowlane ,instalacje sanitarne, instalacje elektryczne, ciąg pieszo-jezdny zagospodarowanie przestrzeni lokalowej pod kątem nowej funkcji: wyposażenie.	Rozwój placówek wsparcia dziennego, zapewnienie usług społecznych i wsparcia dla ofiar przemocy, dotkniętych bezradnością życiową, usługi poradnictwa psychologicznego, prawnego, grupy samopomocowe. Celem jest wzrost dostępności usług społecznych i zdrowotnych. a przewiduje się wsparcie procesu deinstytucjonalizacji oraz rozwoju zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych dostosowanych do specyficznych potrzeb mieszkańców, w tym usług środowiskowych. Zakłada się realizację kompleksowych działań na rzecz rozwoju systemu wsparcia rodziny oraz deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej. Założono adaptacje pomieszczeń i remont budynku wraz z zakupem wyposażenia na cele społeczne
Lokalizacja ▶	ul. Długa działka ew. nr 412	ul. Stary Rynek 44
Okres realizacji ▶	styczeń 2019- grudzień 2019	styczeń 2019 – grudzień 2019
Szacowana wartość projektu ▶	394.400,00	250 000,00
Zgodność z celem /kierunek działań ▶	2.1, 2.2, 2.5, 3.4, 4.3, 5.1	2.1, 2.3
Komplementarność z przedsięwzięciami ▶	1.1, 1.2, 1.3, 1.5, 1.8, 2.3, 2.4, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5	1.1, 1.5, 1.9, 1.12, 2.3, 2.5, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4
Prognozowane rezultaty ▶	1. Liczba obiektów przystosowanych do działań społeczno- kulturalnych (szt.) 2. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej będącej przedmiotem projektu (osoby/rok)	1. Liczba obiektów którym nadano nowe funkcje społeczne – szt.
Zgodność z celem /kierunek działań	Efektem działania będzie udostępnienie bazy lokalowej dla aktywności wspierających integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji. Powołane Centrum Aktywności Lokalnej to nowe usługi społeczne, rozszerzające ofertę Ośrodka Pomocy Społecznej, dedykowane wszystkim mieszkańcom obszaru rewitalizacji. Centrum wspierać będzie oddolne inicjatywy społeczne oraz uczyć umiejętności samoorganizacji, zrzeszania się i przedsiębiorczości społecznej. Wyremontowany obiekt będzie przestrzenią w której realizowane będą działania zaplanowane w przedsięwzięciu 4.2. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Gmina Opole Lubelskie, Opolskie Centrum Kultury).	Efektem będzie dostępność usług społecznych dla osób doświadczających przemocy, o niskim statusie materialnym, wychodzących z nałogów, zamieszkujących obszar rewitalizowany. Rezultatem ma być profilaktyka negatywnych zjawisk społecznych, interwencja w przypadlu ich wystąpienia oraz bezpośrednia pomoc długoterminowa osobom objętym wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w postaci specjalistycznych usług społecznych. Przystosowany obiekt będzie wykorzystywany na realizację działań zaplanowanych w przedsięwzięciu 4.8. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Gmina Opole Lubelskie, Ośrodek Pomocy Społecznej).
Źródło finansowania ▶	EFRR: RPO WL 2014-2020	RPO WL 2014-2020, środki własne /budżet gminy

1.11	1.12
Organizacja przestrzeni publicznej ul. Nowy Rynek i ul. Lubelska	**Rewaloryzacja zabytkowego obiektu popijarskiego z dostosowaniem do nowych funkcji społecznych**
Gmina Opole Lubelskie	Gmina Opole Lubelskie
Zagospodarowanie terenu: mała architektura, zieleń, infrastruktura techniczna: sieć wod-kan, oświetlenie, monitoring, punkt dostępu WiFi, instalacje elektryczna, ciągi pieszo-jezdne	• adaptacja parteru (holu) na potrzeby nowych funkcji (kasa, obsługa interesantów), , termomodernizacja budynku (modernizacja kotłowni i instalacji c.o., wymiana pokrycia dachowego wraz z ewentualna wymianą konstrukcji dachu), dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz osób starszych, wyposażenie obiektu, zagospodarowanie terenu: zieleń, mała architektura.
ul. Nowy Rynek, ul. Lubelska	ul. Syndykacka
2018-2020	2018-2020
997 271,50	1 137 896,62
2.1, 2.3	2.1, 2.3
1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.6, 1.7, 1.12, 2.1, 2.2, 2.3, 2.5, 3.2, 3.4, 3.5, 5.4, 5.5	1.4, 1.5, 1.9, 1.10, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.7, 5.5
1. Wzrost długości przebudowanych dróg gminnych Efektem działania będzie zapewnienie infrastruktury sieci energetycznej i wod-kan dla Programu Remontu Kamienic. Działanie wspiera dostępność do usług lokalnych i handlu poprzez zapewnienie organizacji ruchu godzącej interesy pieszych i obsługi logistycznej. Efektem pośrednim będzie rewaloryzacja zieleni miejskiej i tworzenie zielonych miejsc odpoczynku (plac miejski przy ul. Lubelskiej) dla korzystających z centrum mieszkańców. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Gmina Opole Lubelskie)	1. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej będącej przedmiotem projektu (osoby/rok) 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (m2) 3. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (m2) 4. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (m2) 5. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha) Efektem działania będzie poprawa dostępności do usług społecznych poprzez zapewnienie dostępu do obiektu Ośrodka Pomocy Społecznej i uruchomienie punktu obsługi dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, korzystających ze wsparcia ośrodka. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Gmina Opole Lubelskie, Ośrodek Pomocy Społecznej)
EFRR: RPO WL 2014-2020, Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej	EFRR: RPO WL 2014-2020; środki Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, środki Ministerstwa Kultury

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Numer zadania ▶	2.1	2.2
Nazwa przedsięwzięcia ▶	**Program remontu kamienic historycznego centrum miasta Opola Lubelskiego**	**Termomodernizacja obiektu komercyjnego - lokali handlowo - usługowych (zabytkowy obiekt poklasztorny)**
Podmiot realizujący ▶	Gmina Opole Lubelskie, osoby prywatne (właściciele kamienic), Wspólnoty Mieszkaniowe	CAPITAL SP. J. D. Krząstek, M. Gołębiowski
Zakres realizowanych zadań ▶	Remont kamienic miasta Opola Lubelskiego z funkcją mieszkaniowo-usługową w lokalizacji: ul. Stary Rynek 4,6,8,8a,10,12,18,18a,20,22,24,26, 28,30,32,34,36,38,40,44,52,52d,54 ul. Nowy Rynek 3,4,5,7,7a,8,9,11,13,15,17,19,21,23,25 ul. Piłsudskiego 9,11,13,15,17,19 ul. Kościuszki 1 ul. Kościelna 2,4a,4 ul. Lubelska 3,5 ul. Ogrodowa 3,5,7 ul. Józefowska 2 ul. Długa 23 Zakres remontu: termomodernizacja budynków wraz z wykonaniem izolacji przeciw wilgotnościowych, wykonanie elewacji, wymiana stolarki okiennej I drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, wymiana balustrad, wymiana szyldów i tablic reklamowych, oświetlenie w tym witryn sklepowych, dostosowanie wejść do potrzeb osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych	Modernizacja systemu grzewczego Docieplenie dachu Ocieplenie stropodachu Docieplenie ścian Wymiana okien Wymiana drzwi zewnętrznych Wymiana oświetlenia LED Wprowadzenie systemu zarządzania energią
Lokalizacja ▶	ul. Stary Rynek 4, 6, 8, 8a, 10, 12, 18, 18a, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 44, 52, 52d, 54; ul. Nowy Rynek 3, 4, 5, 7, 7a, 8, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25; ul. Piłsudskiego 9, 11, 13, 15, 17, 19; ul. Kościuszki 1; ul. Kościelna 2, 4a, 4; ul. Lubelska 3, 5; ul. Ogrodowa 3, 5, 7; ul. Józefowska 2; ul. Długa 23	ul. Nowy Rynek 2, 24-300 Opole Lubelskie
Okres realizacji ▶	2018-2020	2018-2020
Szacowana wartość projektu ▶	10 751 798,36	3 500 000
Zgodność z celem /kierunek działań ▶	3.1, 3.2, 3.3, 5.5	1.1, 3.3, 4.3, 5.5
Komplementarność z przedsięwzięciami ▶	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.7, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.2, 4.4	1.11.4, 1.11, 1.12, 2.1, 2.5, 5.5
Prognozowane rezultaty ▶	1. Liczba obiektów w których były prowadzone prace remontowo- modernizacyjne (szt.) 2. Liczba odnowionych elewacji w kamienicach w historycznym centrum miasta (szt.) Estetyzacja obiektów, standaryzacja witryn i polityki promocyjno-informacyjnej przyczynią się do wzmocnienia działań lokalnych firm, co będzie miało pozytywny wpływ na wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości w obszarze rewitalizacji. Działanie przyczyni się również do rozwiązania problemów społecznych w centrum, poprzez udostępnienie powierzchni mieszkalnych pod najem dla rodzin z dziećmi w ramach wdrożonego Programu dla Młodych Małżeństw. Zły stan infrastruktury technicznej (sieci, drogi, chodniki) powoduje tez małe zainteresowanie właścicieli do poprawy estetyki swoich kamienic i tym samym małe jest zainteresowanie wynajmem mieszkań i powierzchni handolowo-usługowych. Efektem wdrożenia programu kamienic będzie również ożywienie przestrzeni publicznych oraz ożywienie rynku mieszkaniowego w ścisłym centrum miasta. Poprawa efektywności energetycznej obiektów przyczyni się po poprawy jakości powietrza i ograniczy niską emisję. Działania wdrożone w ramach programu przyczynią się do zmniejszenia kosztów utrzymania obiektów. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Gmina Opole Lubelskie, Opolskie Przedsiębiorstwo komunalne oraz właściciele prywatnych kamienic, wspólnoty mieszkaniowe).	1.Liczba obiektów zabytkowych w których przeprowadzono kompleksową termomodernizację (szt.) Poprawa efektywności energetycznej obiektu przyczyni się do ograniczenia niskiej emisji w centrum obszaru rewitalizacji. Efektem działania będzie również udostępnienie nowych przestrzeni mieszkaniowych na obszarze rewitalizacji oraz lokali służących rozwojowi działalności gospodarczej zgodnie z programem ożywienia gospodarczego opracowanego dla obszaru. Efektem uzupełniającym będzie przywrócenie centrum obszaru historycznego charakteru. Działanie jest komplementarne z rewaloryzacją obiektów popijarskich. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (prywatny właściciel).
Źródło finansowania ▶	Budżet Gminy Opole Lubelskie, EFRR: RPO WL 2014-2020, środki własne właścicieli kamienic, Bank Gospodarstwa Krajowego	RPO WL 2014-2020 Działanie 5.1.

2.3	2.4
Modernizacja i remonty komunalnego zasobu mieszkaniowego	**Budowa obiektu mieszkalno-usługowego przy ul. 25-lecia PRL (od 1.09.2017 ul. Morwowa)**
Opolskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z.o.o	Opolskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z.o.o
Przedsięwzięcie zakłada remont mieszkań komunalnych będących współwłasnością gminy zlokalizowanych przy ulicy Nowy Rynek 3, Nowy Rynek 13, Nowy Rynek 8, Stary Rynek 44 w oparciu o plan remontów opracowany przez OPK Sp. zoo.	Budowa obiektu mieszkalno-usługowego przeznaczonego pod wynajem w zakresie mieszkalnictwa komunalnego. Budynek w części parterowej wyposażony będzie w lokale komercyjne (z możliwością dedykowania części pomieszczeń przedsiębiorstwu ekonomii społecznej. W ramach inwestycji przewidziane jest zagospodarowanie terenu przyległego do obiektu w niezbędną infrastrukturę: ciągi pieszo-jezdne, miejsca parkingowe, obiekty małej architektury, zieleń miejska
Nowy Rynek 3, Nowy Rynek 13, Nowy Rynek 8, Stary Rynek 44, 24-300 Opole Lubelskie	Ul. 25-lecia PRL, 24-300 Opole Lubelskie
I. 2018- XII.2025	I. 2020- XII.2022
255 000	3 000 000
2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 4.3	2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 4.3
1.1, 1.9, 1.10, 1.11, 2.1, 2.2, 2.4, 2.5, 4.2, 4.3, 4.4	1.3, 1.8, 1.9, 2.1, 2.3, 2.5, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4
1. Liczba m^2 wyremontowanych mieszkań komunalnych, 2. Liczba wyremontowanych lokali komunalnych (szt.) Efektem przeprowadzonych prac będzie poprawa stanu technicznego obiektów będących współwłasnością gminy. Gmina posiada lokale mieszkalne nie zasiedlone z racji bardzo złego stanu technicznego a jednocześnie boryka się z brakiem wolnych mieszkań komunalnych dla młodych małżeństw z dziećmi. Substancja mieszkaniowa będąca w zasobach gminy jest niewystarczająco wykorzystywana. Połączenie działań związanych z wdrożeniem Programu Kamienic oraz Programu remontów mieszkań komunalnych zwiększy szanse na pozyskanie nowych lokali i przeznaczenie ich na mieszkania komunalne dla młodych małżeństw o niskim statusie materialnym. Poprawa jakości zamieszkania osób o najniższych dochodach wspomoże proces ich aktywizacji społeczno – zawodowej. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Opolskie Przedsiębiorstwo Komunalne).	1. Liczba nowych mieszkań powstałych w wyniku realizacji projektu (szt.) 2. Liczba m^2 przeznaczona dla młodych małżeństw Realizacja zadania przyczyni się do poprawy warunków lokalowych w obszarze rewitalizacji oraz ureguluje politykę mieszkaniową i przyczyni się do wdrożenia programu dla młodych małżeństw. Zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni w obszarze rewitalizacji na cele budowy obiektu mieszkaniowo - usługowego poprawi również bezpieczeństwo oraz uporządkuje przestrzeń publiczną obecnie mocno zaniedbaną. Efektem działania będzie ograniczenie negatywnych tendencji demograficznych dla obszarze rewitalizacji. Udostępnienie mieszkań komunalnych ukierunkowanych na rodziny z dziećmi wspomoże rozwój społeczny obszaru rewitalizacji. Działanie pozytywnie wpłynie na lokalny rynek gospodarczy zapewniając odbiorców usług i handlu na obszarze. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Gmina Opole Lubelskie, Opolskie Przedsiębiorstwo Komunalne).
Budżet gminy	Środki własne i środki Banku Gospodarstwa Krajowego

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Numer zadania ▶	2.5	3.1
Nazwa przedsięwzięcia ▶	**Termomodernizacja osiedla mieszkaniowego przy ul. Lipowej**	**Realizacja Programu ożywienia gospodarczego uwzględniającego szczegółowe działania animacyjne na obszarze rewitalizacji, parterów programu, interesariuszy i harmonogram wdrożenia**
Podmiot realizujący ▶	Spółdzielnia mieszkaniowa lokatorsko-własnościowa w Opolu Lubelskim	Gmina Opole Lubelskie, Centrum Obsługi Inwestora
Zakres realizowanych zadań ▶	Projekt polega na docieplenie ścian zewnętrznych i stropodachów, wykonaniu kolorystyki ścian zewnętrznych, wymianie drzwi wejściowych, dostosowaniu wejść do potrzeb osób niepełnosprawnych. Projekt jest adresowany do mieszkańców w/w budynków. Projekt poprawia warunki mieszkaniowe w obszarze rewitalizacji, podnosi wrażliwość społeczną w obszarze zanieczyszczenia środowiska (obniżenie emisji dwutlenku węgla), poprawia niefunkcjonalne rozwiązania techniczne uniemożliwiające efektywne korzystanie z obiektów.	Najważniejszym celem Programu jest budowanie trwałego partnerstwa między instytucjami samorządowymi, lokalnymi przedsiębiorstwami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami infrastruktury oraz mieszkańcami społeczności lokalnej na rzecz ożywienia gospodarczego oraz poprawy sytuacji na rynku pracy. Wdrażanie Programu wspiera także funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorstw. W ramach wdrażania programu zaplanowano następujące działania: - przeprowadzenie badań potrzeb i oczekiwań konsumenckich, - przeprowadzenie szkoleń dla przedsiębiorców wynikających z zapotrzebowania wskazywanego w analizie gospodarczej, - indywidulane doradztwo dla obecnych oraz potencjalnych przedsiębiorców z zakresu profilowania punktów handlowych i usługowych oraz doboru narzędzi promocji firmy. - przeprowadzenie zajęć edukacyjnych z przedsiębiorczości dla uczniów szkół w Opolu Lubelskim, - szkolenia dla osób bezrobotnych, Program określi metody aktywizacji różnych grup odbiorców działań ukierunkowanych na ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji.
Lokalizacja ▶	843/2. 843/3, 843/4 ul. Lipowa, ul. Partyzancka 25, Lubelska 14	Ul. Ogrodowa
Okres realizacji ▶	2018-2020	2018-2025
Szacowana wartość projektu ▶	394.400,00	550 000,00
Zgodność z celem /kierunek działań ▶	2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 4.3	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1
Komplementarność z przedsięwzięciami ▶	1.1, 1.3, 1.6, 1.8, 1.11, 2.2, 2.3, 2.4, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4	1.1, 1.3, 1.5, 1.8, 1.9, 1.10, 2.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 4.4, 4.5, 4.6, 5.2, 5.3
Prognozowane rezultaty ▶	Docieplenie budynków a przez to zmniejszenie zużycia energii cieplnej o ok. 29% Poprawa estetyki budynków poprzez odnowienie elewacji Efektem działania będzie poprawa efektywności energetycznej obiektów mieszkalnych. Dodatkowo działanie przez poprawę warunków mieszkaniowych wspierać będzie działania społeczne dedykowane dla mieszkańców, tj. centrum aktywności lokalnej oraz organizowania społeczności lokalnej. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Spółdzielnia Mieszkaniowa w Opolu Lubelskim)	1. Liczba przeprowadzonych badań potrzeb konsumenckich (szt.) 2. Liczba przeprowadzonych szkoleń dla przedsiębiorców wspomagających rozwój działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji (szt.) Przedsięwzięcie poprawi efektywność funkcjonowania przedsiębiorstw zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji przy jednoczesnym wzroście poziomu i poszerzeniu zakresu współpracy między przedsiębiorcami działającymi na terenie obszaru rewitalizacji. Działania zaplanowane w ramach projektu przyczynią się do wsparcia osób planujących działalność gospodarczą lub podjęcie pracy w obszarze rewitalizacji. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Gmina Opole Lubelskie w tym Centrum Obsługi Inwestora).
Źródło finansowania ▶	RPO WL 2014-2020	Budżet Gminy Opole Lubelskie, RPO WL 2014-2020, Fundusz Pracy

3.2	3.3
Program animacji i promocji lokalnej przedsiębiorczości poprzez nawiązanie współpracy sieciowej i pakiety lojalnościowe	**Działalność wspierająca przedsiębiorczość lokalną w Inkubatorze Aktywności prowadzona w oparciu o program ożywienia gospodarczego**
Stowarzyszenie Owocne Inwestycje	Gmina Opole Lubelskie
Przedsięwzięcie skierowane jest do mieszkańców gminy ale w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji. Pakiety lojalnościowe „mieszkam w Opolu, kupuje w Opolu" będą obowiązywać w punktach usługowo – handlowe znajdujące się w centrum miasta i tylko będących w posiadaniu lokalnych przedsiębiorców. Ideą programu jest stworzenie konkurencyjnej oferty lokalnych przedsiębiorców z danego obszaru do sklepów wielkopowierzchniowych. Lokalny rozdrobniony handel bądź usługi nie jest w stanie skutecznie konkurować z dużymi sklepami.	Działania w ramach przedsięwzięcia opierać się będą o działalność nowo powołanej instytucji inkubator Aktywności. Inkubator Aktywności powołany zostanie pod auspicjami Centrum Obsługi Inwestora. Inkubator będzie pełnił funkcje koordynatora programu aktywizacji i edukacji w kierunku rozwoju już istniejących inicjatyw oraz podejmowania nowej działalności gospodarczej i samodzielnych inicjatyw społecznych zaspokajających potrzeby mieszkańców i ngo's. W ramach planowanych działań udostępnione będą sale szkoleniowe oraz biura. W ramach funkcjonowania Inkubatora zakłada się świadczenie usług doradczych z zakresu finansów, prawa oraz pozyskania środków na rozwój lub rozpoczęcie działalności gospodarczej. Inkubator będzie posiadał na stale jednego pracownika, odpowiedzialnego za animowanie działań w sferze gospodarczo społecznej na obszarze rewitalizacji. Projekt bezpośrednio powiązany jest z przedsięwzięciem infrastrukturalnym 1.5. Adaptacja pomieszczeń zaplanowana zgodnie z opisem przedsięwzięcia 1.5 będzie bazą lokalową dla powyższych działań szkoleniowo- animacyjnych.
ul. Strażacka 8 24-300 Opole Lubelskie	Ul. Ogrodowa
od 08.2017 do 12.2018	2018-2025
10 000,00	500 000,00
1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1
1.3, 1.5, 1.11, 2.1, 3.1, 3.3, 3.4, 3.5, 4.5, 4.6, 5.2, 5.3	1.2, 1.3, 1.5, 1.9, 2.1, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.4, 3.5, 5.2, 5.3, 5.4
1. Liczba stworzonych pakietów lojalnościowych dla mieszkańców (szt.) Przedsięwzięcie przyczyni się do: • wzrostu konkurencyjności małych firm z obszaru rewitalizacji, • ożywienia gospodarczego w ścisłym centrum miasta, • poprawy kondycji lokalnych firm, • wzrostu tożsamości lokalnej w mieszkańcach. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Gmina Opole Lubelskie w tym Centrum Obsługi Inwestora).	1. Liczba powstałych instytucji wspierających rozwój gospodarczy obszaru (szt.) 2. Liczba usług doradczych wdrożonych w ramach nowopowstałej instytucji (szt.) Bezpośrednim efektem rozpoczęcia działalności Inkubatora Aktywności będzie podniesienie poziomu gospodarczego obszaru rewitalizacji oraz zwiększenie dostępności do fachowych usług około biznesowych kierowanych do przedsiębiorców, bezrobotnych oraz ngo's . Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Gmina Opole Lubelskie w tym Centrum Obsługi Inwestora).
Granty Lokalna Grupa Działania „Owocowy Szlak"	Budżet Gminy Opole Lubelskie, RPO WL 2014-2020, środki z funduszu pracy

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Numer zadania ▶	3.4	3.5
Nazwa przedsięwzięcia ▶	**Graciarnia- wymiany sąsiedzkie w Centrum**	**Promocja lokalnej marki i lokalnych produktów**
Podmiot realizujący ▶	Opolskie Centrum Kultury	Stowarzyszenie Owocne Inwestycje
Zakres realizowanych zadań ▶	„Graciarnia" Sąsiedzka Wyprzedaż – organizowana w każdą trzecią sobotę miesiąca w centrum miasta – wydarzenie skupia mieszkańców, organizacje, lokalne firmy, twórców i rzemieślników – mieszkańcy mogą sprzedać, kupić lub zamienić się	Projekt wpisuje się w kierunek działań edukacyjnych prowadzonych przez stowarzyszenie Owocne Inwestycje. W ramach operacji zakłada się: • organizację warsztatów dotyczących opracowania strategii sprzedaży i promocji produktów lokalnych dla producentów produktów lokalnych, w tym usługodawców turystycznych • organizację warsztatów dotyczących budowy marki produktu lokalnego dla 20 osób w wymiarze 16 godzin • wyłonienie produktów lokalnych gotowych do sprzedaży – minimum 10 sztuk oraz zawarcie porozumienia o wspólnej promocji i sprzedaży produktów w wybranych i oznakowanych miejscach. • wyłonienie punktów sprzedaży produktów lokalnych oraz zawarcie porozumienia dotyczącego prowadzenia sprzedaży (zgoda na zamieszczenie szyldu, półki oraz prowadzenie i nadzorowanie sprzedaży).
Lokalizacja ▶	Obszar rewitalizacji, centrum miasta: – Skwer Miejski, ul. Stary Rynek, Opole Lubelskie – Skwerek ul. Ogrodowa, Opole Lubelskie – w miesiącach jesienno-zimowych w bud. Domu Towarowego, ul. Stary Rynek, Opole Lubelskie	ul. Strażacka 8 24-300 Opole Lubelskie
Okres realizacji ▶	2017-2018	od 12.2017 do 12.2018
Szacowana wartość projektu ▶	4 000	50 000,00
Zgodność z celem /kierunek działań ▶	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.2	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1
Komplementarność z przedsięwzięciami ▶	1.3, 1.5, 3.1,3.2, 3.3, 3.5, 4.5, 5.2	1.3, 1.5, 3.1,3.2, 3.3, 3.4
Prognozowane rezultaty ▶	1. Liczba wystawców podczas co miesięcznych wyprzedaży sąsiedzkich- (szt.) 2. Liczba ofert handlowych przygotowanych dla mieszkańców przez lokalnych przedsiębiorców (szt.) Projekt ma za zadanie aktywizację i integrację mieszkańców miasta, stowarzyszeń, organizacji, lokalnych firm. W ramach Graciarni zakłada się tworzenie ofert handlowych lokalnych firm kierowanych do mieszkańców odwiedzających Graciarnię. Wprowadzenie do przestrzeni publicznej nowej inicjatywy spowoduje ożywienie centrum miasta, a przy okazji przyczyni się do promocji lokalnych mikro przedsiębiorców i budowania wspólnej dla centrum miasta oferty handlowej. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Gmina Opole Lubelskie w tym Centrum Obsługi Inwestora, Opolskie Centrum Kultury).	1. Liczba osób przeszkolona z zakresu opracowania strategii sprzedaży i promocji produktów lokalnych (szt.) 2. Liczba zawartych porozumień o wspólnej promocji i sprzedaży produktów lokalnych, (szt.) Efektem realizacji przedsięwzięcia będzie zbudowanie i promocja lokalnej marki produktów lokalnych. Zaplanowane zadania podniosą świadomość mieszkańców na temat zalet kupowania lokalnych produktów. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Stowarzyszenie Owocne Inwestycje, Centrum Obsługi Inwestora).
Źródło finansowania ▶	Środki własne, granty	Granty Lokalna Grupa Działania „Owocowy Szlak"

4.1	4.2
Utworzenie Dziennego DPS dla Osób Starszych w Opolu Lubelskim wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby świadczenia usług społecznych wraz z programem aktywizacji seniorów i rodzin	**Utworzenie Klubu Sąsiedzkiego- centrum aktywności lokalnej CAL- miejsca aktywności i spotkań mieszkańców i młodzieży**
Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim, Gmina Opole Lubelskie	Gmina Opole Lubelskie, Opolskie Centrum Kultury
Budynek przy ul. Kolejowej jest w całości poddawany przebudowie wraz z rozbudowa w celu dostosowania do funkcji społecznych. W budynku DPS na parterze zaprojektowane są pomieszczenia sanitarne i pomieszczenia porządkowe, sala ogólna, gabinet terapii zajęciowej, sala rehabilitacji z zapleczem, szatnia dla pensjonariuszy, pomieszczenie socjalne i szatnia dla personelu, rozdzielnia i zmywalnia. Dzienny Dom Pomocy Społecznej przeznaczony będzie dla podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej wymagających dziennej wielogodzinnej opieki. W ramach projektu nastąpi zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku wraz z utworzeniem strefy fitness i zaplecza sanitarnego. W projekcie założono przebudowę instalacji sanitarnych, elektrycznych oraz montaż instalacji OZE oraz roboty budowlane. Dzienny Domu Pomocy Społecznej dla Osób Starszych jest pierwszą tego typu placówką powstałą z myślą o osobach starszych, niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkałych na terenie Opola Lubelskiego. Oferta DDPS umożliwi aktywizację uczestników w ramach zajęć w różnych sferach życia. Wszystkie zajęcia będą bezpłatne, dostępne dla mieszkańców Opola Lubelskiego oraz prowadzone przez specjalistów, instruktorów lub wolontariuszy. Infrastruktura DDPS powstała w projekcie komplementarnym będzie idealnym miejscem na spotkania grup, zarówno w celach wspólnego spędzenia czasu, jak również nauki (zajęcia edukacyjne dla osób starszych, w tym niepełnosprawnych) oraz spotkań okolicznościowych dla poszczególnych grup lub potrzeb szkoleniowych. Utworzone zostanie partnerstwo lokalne na rzecz CAL włączające instytucje samorządowe, pozarządowe i biznes. Realizacja przyczyni do podniesienia jakości usług społecznych i zdrowotnych oraz ograniczenia jednej z istotnych barier jaką jest wykluczenie z dostępu do podstawowych usług publicznych warunkujących możliwości rozwojowe osobom wykluczonym, bądź zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zwłaszcza osobom starszym, z niepełnosprawnościami i niesamodzielnym.	Zorganizowanie i otwarcie CAL w Opolu Lubelskim będzie skutkowało uaktywnieniem młodzieżowych organizacji oraz inicjatyw oddolnych organizowanych przez młodych ludzi - mieszkańców miasta. Miejsce, które będzie dostępne przez cały tydzień da przestrzeń do działania grup młodzieży, które do tej pory nie miały stałej siedziby. Usytuowanie CAL w centrum obszaru rewitalizacji daje możliwość wykorzystania przestrzeni rewitalizowanej jako miejsca dla części z inicjatyw. Oprócz stałego miejsca spotkań grup zorganizowanych będzie to także przestrzeń gdzie młodzież będzie mogła wymieniać się doświadczeniami, tworzyć wspólne projekty i realizować zajęcia stałe dla siebie nawzajem. CAL to również miejsce spotkań dorosłych i całych rodzin kreujących wspólnie swoje projekty oraz przestrzeń do realizacji działań kulturalno- społecznych.
ul. Kolejowa	Działka 412 ul. Długa
styczeń 2017- grudzień 2022	2018-2020
5 027 940,83	25 000,00
2.1, 2.3, 2.4, 3.3, 4.2, 4.5, 5.2	2.1, 2.3, 2.4, 3.3, 4.2, 4.5, 5.2
1.5, 1.6, 1.8, 1.9, 1.10, 1.12, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6	1.1, 1.5, 1.8, 1.9, 1.10, 1.12, 2.3, 2.4, 2.5, 4.1, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5
1. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych (szt.) 2. Liczba obiektów zaadaptowanych na cele społeczno- zawodowe (szt.) 3. Liczba osób starszych objętych wsparciem DDPS (szt.) Efektem realizacji przedsięwzięcia będzie adaptacja obiektu do potrzeb osób starszych wraz ze stworzeniem programu zajęć kulturalno - rehabilitacyjnych dla osób przebywających w instytucji. Obecnie na terenie gminy nie ma obiektu pełniącego opiekę nad osobami starszymi nie mogącymi pozostawać bez opieki. Szczególnie problem ten widoczny jest w obszarze rewitalizacji gdzie osób starszych jest zdecydowanie więcej niż na innych obszarach. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Gmina Opole Lubelskie, Ośrodek Pomocy Społecznej).	1. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej będącej przedmiotem projektu (osoby/rok) - ułatwienie młodym ludziom realizacji własnych pomysłów i inicjatyw - stworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń pomiędzy grupami młodzieży - organizowanie nowych inicjatyw młodzieżowych - prowadzenie zajęć tematycznych - skupienie młodzieży w terenie rewitalizowanym, uatrakcyjnienie oferty kulturalnej na tym terenie Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie i administrujących obiektami (Gmina Opole Lubelskie, Opolskie Centrum Kultury)
EFRR: RPO WL 2014-2020	RPO WL 2014-2020, programy grantowe, dotacje krajowe, środki z EFS

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Numer zadania ▶	4.3
Nazwa przedsięwzięcia ▶	**Organizowanie społeczności lokalnej jako forma pracy socjalnej na obszarze rewitalizowanym**
Podmiot realizujący ▶	Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim
Zakres realizowanych zadań ▶	Działalność społeczna wśród mieszkańców to kluczowy elementem działań rewitalizacyjnych. Silne i stabilne społeczeństwo jest efektem powodzenia rewitalizacji. Poprzez swoje działania można również przyczynić się do budowania poczucia wspólnoty i wzmocnienia lokalnej tożsamości. Zaangażowanie mieszkańców do wspólnych działań, wspólne wydarzenia Dzień Sąsiada i Sąsiedzka Gwiazdka, działania profilaktyczne dla rodzin, młodzieży, seniorów, realizacja mikrograntów (inicjatyw oddolnych) w sąsiedztwach na obszarze rewitalizowanym 1. Organizowanie społeczności lokalnej jako praca z grupami seniorów Zorganizowanie dni Seniora przypadający na 1 X jako Międzynarodowy Dzień Osób Starszych, 20 XI jako Ogólnopolski Dzień Seniora, oraz 20 X Europejski Dzień Seniora. Programem na imprezie kulturalnej będą dyskusje, wykłady pokazy filmów, wystawy spektakle oraz koncerty. Wolontariat seniorów 60+- w ramach działań wolontaryjnych seniorzy mogą włączyć się w pomoc w wydawaniu żywności, pracę porządkowe w ogródku, pomoc dzieciom i wychowawcom w Socjoterapeutycznej Świetlicy Środowiskowej (ul. Fabryczna 28, budynek „Centrum Fabryczna") prowadzonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim, pomoc w prowadzeniu punktu z odzieżą używaną. 2. Organizowanie społeczności lokalnej jako praca z grupami młodzieży Akcja adresowana do młodzieży w wieku 13-18 lat: -„Międzynarodowy Dzień Ziemi"- pogadanka i nie tylko - Doskonalenie umiejętności poszukiwania informacji; - Wyrabianie nawyków oszczędzania „zapasów Ziemi"; Zajęcia porządkowe (zbieranie śmieci wokół terenu świetlicy);„Co powodują zanieczyszczenia z naszym środowiskiem?"– dyskusja; „Jak mogę pomóc Ziemi?" – swobodne wypowiedzi wychowanków; Eksperymenty przyrodnicze; Segregacja odpadów, elektro-śmieci; „Idol czy autorytet-odróżniamy przemijającą modę od autorytetu- pogadanka; Spotkanie z kuratorem 2. Organizowanie społeczności lokalnej jako praca z rodzinami Akcje skierowane do rodzin: - Moja rodzina –pogadanka, - Drzewo genealogiczne rodziny - Portret rodzinny, -„ Z rodzinnego albumu"- oglądanie fotografii i słuchanie opowiadań dzieci o rodzinie. - „Moja rodzina" portret-z wykorzystaniem różnych technik. - Teatrzyk „Jaś i Małgosia"- z wykorzystaniem pacynek. - Wykonanie prezentów dla babci i dziadka, - Nauka piosenek i wierszyków na dzień babci i dziadka. - „Dzień Babci i Dziadka" w świetlicy - Gościmy seniorów w naszej świetlicy"
Lokalizacja ▶	Osiedla mieszkaniowe na obszarze rewitalizowanym
Okres realizacji ▶	od czerwiec 2017 do 2020
Szacowana wartość projektu ▶	50 000,00
Zgodność z celem /kierunek działań ▶	2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5
Komplementarność z przedsięwzięciami ▶	1.1, 1.2, 1.5, 1.6, 1.8, 1.9, 1.10, 1.12, 2.3, 2.4, 2.5,
Prognozowane rezultaty ▶	1. Liczba inicjatyw społecznych na osiedlach w obszarze rewitalizacji (szt.) • pobudzenie aktywności społecznej dla samoorganizowania się do rozwiązywania konkretnych problemów, • wzmocnienie działań wolontariatu, • pobudzenie współpracy pomiędzy różnymi organizacjami i instytucjami na rzecz działań społecznych, • integracja społeczna na osiedlach, Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Ośrodek Pomocy Społecznej).
Źródło finansowania ▶	RPO WL 2014-2020 (EFS)

4.4	4.5
Programy aktywizacji społeczno-zawodowej (obszar rewitalizacji)	**Dyskusyjny Klub Literacki SENIOR**
Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim	Opolskie Centrum Kultury
MODUŁ I- Trening umiejętności społecznych i osobowych • Zrozumieć siebie – poznać siebie. [Sesja grupowa oraz warsztaty indywidualne]. • Samokontrola procesów emocjonalnych (radzenie sobie ze stresem). • Kreatywne myślenie i motywacja w sytuacji zmian losowych. • Elementarne zagadnienia edukacji prozdrowotnej. • Alfabetyzacja cyfrowa – podstawy obsługi komputera. • Podstawy zachowań asertywnych w komunikacji międzyludzkiej. MODUŁ II- Preorientacja zawodowa • Przygotowanie indywidualnej ścieżki rozwoju zawodowego. • Efektywne poszukiwanie pracy. • Wykorzystanie Internetu w sprawnym poruszaniu się na rynku pracy. • Kobieta/mężczyzna w biznesie – praktyczne aspekty własnego wizerunku. • Zasady właściwej autoprezentacji. MODUŁ III- Alternatywne formy spędzania czasu wolnego • Etyka w wolontariacie. • Rozmowa z chorym – symulacje. • Asertywność. • Zajęcia antystresowe. • Opieka pielęgnacyjna – symulacje. • Techniki obezwładniania i samoobrony. • Szkolenie BHP.	- stworzenie przestrzeni do spotkań grup seniorów interesujących się szeroko pojętą literaturą - wspólne omawianie książek, polecanie sobie tytułów - wypożyczanie książek z własnych zbiorów - utworzenie działu SENIOR w MGBP - zapoznawanie się z nowościami literackimi, propozycje zakupów nowości do księgozbioru MGBP - zapraszanie ciekawych gości
ul. Kościuszki 4, 24-300 Opole Lubelskie	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna ul. Długa 17, 24-300 Opole Lubelskie
od 12.2017 do 12.2020	działanie ciągłe w przestrzeni rewitalizowanego ścisłego centrum
500 000,00	5 000,00
2.1, 2.2, 2.3	2.1, 2.2, 2.4, 3.4
1.5, 1.6, 1.8, 1.9, 1.10, 1.12, 3.1, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 4.5, 5.3	1.1, 1.2, 1.3, 1.9, 3.1, 3.2, 3.4, 4.1, 4.2, 4.3, 4.6, 5.5
1. Liczba zorganizowanych treningów motywacyjno- zawodowych (szt.) • zwiększenie odpowiedzialności za własne decyzje i życie zawodowe, • zwiększenie zdolności komunikacyjnych, • poznanie technik informacyjno – komunikacyjnych, • poprawa własnego wizerunku, • wzmocnienie poczucia własnej wartości, • rozpoznanie predyspozycji zawodowych, • zdobycie umiejętności sprawnego poruszania się na rynku pracy, • zwiększenie szans powrotu na rynek pracy. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Ośrodek Pomocy Społecznej).	1. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach klubu (osoby) • stworzenie Klubu dla seniorów zafascynowanych literaturą • stworzenie działu SENIOR w MGBP (nie tylko do użytku klubowego) Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Opolskie Centrum Kultury).
EFS: RPO WL 2014-2020	programy grantowe, środki własne

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Numer zadania ▶	4.6	4.7
Nazwa przedsięwzięcia ▶	**Warsztaty edukacyjne dla seniorów (zajęcia komputerowe, dbanie o zdrowie)**	**„Podwórko romskie”- strefa społecznej aktywności mniejszości romskiej**
Podmiot realizujący ▶	Opolskie Centrum Kultury	Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim
Zakres realizowanych zadań ▶	Jak bezpiecznie korzystać z Internetu. Warsztaty komputerowe. • Dieta a zdrowie, czyli jak się odżywiać żeby żyć aktywnie. Warsztaty ze specjalistami. • Bezpieczny senior. Samoobrona dla seniorów i spotkania z policją, Pierwsza Pomoc Przedmedyczna. • Czy znasz swoje miasto? Spotkania z historią Opola Lubelskiego Warsztaty z H. Mącikiem. Spacery poznawcze. • Cykl warsztatów dla osób starszych (stała grupa 15 seniorów), mający na celu aktywizację środowiska seniorskiego z terenu objętego rewitalizacją, naukę bezpiecznego korzystania z najnowszych technologii oraz technik samoobrony. Podsumowaniem cyklu będzie warsztat z historii Opola Lubelskiego w formie spaceru poznawczego dla grupy seniorów biorącej udział w warsztatach.	W ramach którego przeprowadzone zostaną następujące działania: • Warsztaty kultury romskiej dla pracowników administracji publicznej • Warsztaty nauki czytania i pisania dla Romów – rozwój umiejętności posługiwania się językiem polskim z uwzględnieniem indywidualnych umiejętności uczestników • Warsztaty umiejętności codziennych dla Romów-zdobywanie i pozyskiwanie informacji potrzebnych w życiu codziennym, umiejętność poruszania się w strukturach instytucjonalnych • Kurs zawodowy remontowo-budowlany dla Romów • Kurs zawodowy szycie na maszynie dla Romów • Kurs zawodowy – gotowanie dla Romów • Organizacja przestrzeni publicznej w sąsiedztwie domu zamieszkiwanego przez społeczność Romską.
Lokalizacja ▶	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, Muzeum Multimedialne, teren rewitalizacji (spacery poznawcze)	Budynek mieszkalny przy ul. Długiej w Opolu Lubelskim, Muzeum Multimedialne, Skwer Miejski, Złoty Zakątek
Okres realizacji ▶	01.09.2017 – 01.12.2020	06.2018-12.2020
Szacowana wartość projektu ▶	2 000	60 000,00
Zgodność z celem /kierunek działań ▶	2.1, 2.2, 2.4, 3.4	2.1, 2.2, 2.4, 3.4
Komplementarność z przedsięwzięciami ▶	1.1, 1.9, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 4.3, 4.5	1.1, 1.9, 1.12, 4.2, 4.3, 4.8, 5.2
Prognozowane rezultaty ▶	1. Liczba przeszkolonych z zakresu bezpieczeństwa i używania najnowszych technologii oraz zdrowego stylu życia (osoby) • wzmocnienie więzi emocjonalnej z miastem, a w szczególności z jego centrum • poznanie historii miasta w sposób empiryczny poprzez odwiedzenie wybranych miejsc i poznanie historii z nimi związanych. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Opolskie Centrum Kultury).	1. Liczba zorganizowanych szkoleń społeczno - zawodowych dla społeczności romskiej (szt.) 2. Powierzchnia zagospodarowanych terenów pod organizację podwórka (m2) • asymilacja środowiska romskiego z mieszkańcami ścisłego centrum w którym zamieszkują Romowie, • aktywizacja zawodowa i społeczna dorosłych mieszkańców. • poprawa estetyki otoczenia pod kątem najmłodszych mieszkańców osiedla. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Ośrodek Pomocy Społecznej, Opolskie Przedsiębiorstwo Komunalne).
Źródło finansowania ▶	Budżet obywatelski, programy grantowe	Programy grantowe, budżet obywatelski, EFS

4.8	5.1
Ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy domowej – Centrum Usług Społecznych w Opolu Lubelskim	**Z muzyką za pan brat" (muzykoterapia, choreoterapia, organizacja potańcówek)**
Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim	Opolskie Centrum Kultury
Rozwój placówek wsparcia dziennego, zapewnienie usług społecznych i wsparcia dla ofiar przemocy, dotkniętych bezradnością życiową, usługi poradnictwa psychologicznego, prawnego, grupy samopomocowe. Celem jest wzrost dostępności usług społecznych i zdrowotnych. Przewiduje się wsparcie procesu deinstytucjonalizacji oraz rozwoju zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych dostosowanych do specyficznych potrzeb mieszkańców, w tym usług środowiskowych. Zakłada się realizację kompleksowych działań na rzecz rozwoju systemu wsparcia rodziny oraz deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej. Projekt jest komplementarny z działanie 1.10 i wykorzystuje efekty rzeczowe tj. pomieszczenia zaadaptowane na działalność Centrum.	- muzykoterapia – zajęcia relaksujące i stymulujące poprzez słuchanie muzyki, śpiewanie piosenek - Choreoterapia – zajęcia poprzez taniec - organizacja potańcówek
ul. Sary Rynek 44	Muzeum Multimedialne, Skwer Miejski, Złoty Zakątek
styczeń 2017- grudzień 2019	2018-2020
250 000,00	5 000
2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 4.3	2.1, 2.2, 2.5, 3.4
1.1, 1.9, 1.10, 4.2, 4.3, 4.4	1.1, 1.2, 1.3, 1.8, 1.9, 4.1, 4.2, 4.3
1. Liczba osób korzystających z Centrum Usług Społecznych (osoby) Efektem będzie dostępność usług społecznych dla osób doświadczających przemocy, o niskim statusie materialnym, wychodzących z nałogów, zamieszkujących obszar rewitalizowany. Rezultatem ma być profilaktyka negatywnych zjawisk społecznych, interwencja w przypadku ich wystąpienia oraz bezpośrednia pomoc długoterminowa osobom objętym wsparciem OPS Gmina Opole Lubelskie w postaci specjalistycznych usług społecznych. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Ośrodek Pomocy Społecznej).	1. Liczba osób korzystających z zajęć/warsztatów (osoby) 2. Liczba zorganizowanych zajęc/warsztatów (szt.) Efekty działań: • sentymentalny powrót do przeszłości, czyli stare piosenki, potańcówki z kapelą • integracja międzypokoleniowa • wzbogacenie oferty kulturalnej na starym mieście • relaks poprzez muzykę Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Opolskie Centrum Kultury).
RPO WL (EFS)	Środki własne, programy grantowe

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Numer zadania ▶	5.2	5.3
Nazwa przedsięwzięcia ▶	**„Wędrujące słoiki”- warsztaty kulinarne**	**Rodzinne kino plenerowe: RETRO KINO (seniorzy), COOL KINO (młodzież), Plac studzienny**
Podmiot realizujący ▶	Opolskie Centrum Kultury	Opolskie Centrum Kultury
Zakres realizowanych zadań ▶	3 spotkania młodzieży z seniorami i nauka przygotowywania tradycyjnych potraw.	Organizacja dwóch rodzaj kina plenerowego - „Retro Kino” – czyli filmy proponowane przez seniorów - „Cool Kino”- czyli filmy proponowane przez młodzież Wydarzenie kierowane do wszystkich zainteresowanych mieszkańców miasta i gminy.
Lokalizacja ▶	Złoty Zakątek ul. Stary Rynek 44, 24-300 Opole Lubelskie	Skwer Miejski
Okres realizacji ▶	01.12.2017-12.2019	01.06.2017 – 01.09.2017; 01.06.2018 – 01.09.2018 I cyklicznie w kolejnych latach
Szacowana wartość projektu ▶	5000,00	12 000
Zgodność z celem /kierunek działań ▶	2.1, 2.2, 2.5, 3.4	2.1, 2.2, 3.4
Komplementarność z przedsięwzięciami ▶	1.1, 1.5, 1.9, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.2, 4.3, 4.6, 4.7	1.1, 1.2, 1.9, , 3.1, 3.2, 3.3, 4.2, 4.5, 4.6, 5.5
Prognozowane rezultaty ▶	1. Liczba osób korzystających z warsztatów (osoby) 2. Liczba zorganizowanych warsztatów (szt.) Efekty działań: • promocja Złotego Zakątku • aktywizacja młodzieży • pokazywanie tradycji nowemu pokoleniu • praktyczna nauka gotowania • współpraca międzypokoleniowa dążąca do integracji młodych i seniorów Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Opolskie Centrum Kultury).	1. Liczba widzów (osoby/1 seans) 2. Liczba zorganizowanych seansów plenerowych (szt/rok) Efekty działań: • stworzenie nowego cyklu „Kino Plenerowe” • integracja międzypokoleniowa • ożywienie centrum miasta • współpraca seniorów z młodzieżą Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Opolskie Centrum Kultury).
Źródło finansowania ▶	Środki własne, programy grantowe	Środki własne, programy grantowe

5.4	5.5
Gra miejska w przestrzeni historycznego centrum miasta	**Programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży wspierające regionalizm i tożsamość lokalną**
Opolskie Centrum Kultury	Opolskie Centrum Kultury
Projekt będzie realizowany w partnerstwie z Klubem Gier Fantasy HeX. W ramach projektu wykonana zostanie gra miejska, która wkomponowana zostanie na stałe w przestrzeń miasta. Gra będzie w postaci stylizowanej mapy Opola Lubelskiego – 100 szt. Z zadaniami (questami) oraz tabliczek (10 szt.) umieszczonych w odpowiednio wyselekcjonowanych punktach miasta. Punkty te zostaną wybrane ze względu na swój walor historyczny lub ciekawostkowy. Będą to miejsca ulokowane w ścisłym centrum miasta, w obszarze rewitalizacji.	W ramach działania zorganizowane zostaną: • Warsztaty dziennikarskie i operatorskie dla młodzieży (8 spotkań). • Filmy i wywiady ze „świadkami historii" i nie tylko realizowane przez młodzież szkół opolskich. • Audycje w internetowym radiu Progres na bazie nagrań realizowanych przez młodzież. • Prezentacja filmów na terenie placówek oświatowo-kulturalnych.
Obszar rewitalizacji – centrum miasta	Obszar rewitalizacji – centrum miasta
2017- 2020	2018- 2019
5 000,00	5 000,00
2.1, 2.2, 3.4	2.1, 2.2, 3.4
1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.11, 3.3, 4.2, 5.5	1.1, 1.2,1.4, 1.9, 1.11,1.12, 2.2, 4.2, 4.5, 5.3, 5.4
1. Liczba graczy (osoby/1 grę) 2. Liczba zorganizowanych gier miejskich (szt/rok) Efekty działań: • zgłębienie historii miasta zarówno przez mieszkańców jak również turystów, • pobudzenie ruchu w centrum miasta, Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Opolskie Centrum Kultury).	1. Liczba zorganizowanych warsztatów dziennikarskich i operatorskich (szt) 2. Liczba powstałych filmów i wywiadów (szt) 3. Liczba audycji radiowych (szt.) 4. Liczba odbiorców programów edukacyjnych (osoby) Efekty działań: • Zwiększenie zaangażowania społecznego środowisk lokalnych. • Promowanie i pielęgnowanie lokalnego dziedzictwa. • Wzmocnienie więzi międzypokoleniowych. • Wzmacnianie poczucia zakorzenienia, pozwalające na poczucie przynależności do określonego terytorium, miejsca, wspólnoty, kultury. • Formułowanie wspólnot jako grup zamieszkujących określone terytorium. Monitoring rezultatów odbywać się będzie na podstawie danych jednostek realizujących przedsięwzięcie (Opolskie Centrum Kultury).
dotacje krajowe	Środki własne, programy grantowe

2 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W ramach swojej działalności statutowej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzić będzie projekty zmierzające do aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru objętego rewitalizacją (kursy, szkolenia), a także podejmował będzie działania adresowane do osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Nie jest znany szacunkowy koszt tych działań w okresie obowiązywania programu. Budżet działań związany jest z rocznymi budżetami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Poniżej zamieszczono charakterystykę (zbiorczy opis) uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

1 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia

W ramach tego działania wspierane będą projekty, których zadaniem będzie podnoszenie umiejętności i kwalifikacji osób bezrobotnych. Szczególny nacisk położony będzie na osoby powracające na rynek pracy, kobiety i osoby długotrwale bezrobotne.

2 Promocja samozatrudnienia

Celem działania w tym obszarze będzie wsparcie zaangażowania na rzecz osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej. Wsparcie to może mieć formę doradztwa, szkoleń lub poprawy, w dostępie do finansowania dla małych i mikroprzedsiębiorstw.

3 Wspieranie rozwoju warunków do godzenia życia zawodowego i prywatnego

Możliwe to będzie dzięki takim działaniom jak: tworzenie nowych miejsc opieki w jednostkach opieki nad dzieckiem do lat 3 lub rozwój już istniejących, tworzenie i rozwijanie miejsc opieki nad dziećmi w innych formach opieki wymienionych w ustawie o opiece nad dziećmi obejmujące m.in. sprawowanie opieki przez nianię, oraz sprawowanie opieki przez opiekuna dziennego, pokrycie kosztów związanych z bieżącym świadczeniem usług opieki nad dziećmi dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, dla których obowiązek opieki nad dziećmi stanowi barierę w dostępie do rynku pracy.

4 Program aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Realizacja działania możliwa będzie między innymi dzięki: projektom kompleksowego wsparcia na rzecz integracji osób, rodzin i grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji, wsparciu rehabilitacji i reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez wykorzystanie potencjału podmiotów działających na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej, programom integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych i usamodzielnianych.

5 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych

Przewiduje się w tym obszarze wsparcie działań na rzecz rozwoju usług opiekuńczych i asystenckich, działań poprawiających dostęp do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, dla projektów poprawiających dostęp do narzędzi rozwijających usługi społeczne czy zwiększające potencjał lokalnych społeczności do samodzielnego świadczenia usług społecznych i zdrowotnych.

06

Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Jednym z ważniejszych aspektów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie na lata 2017-2024 jest zapewnienie komplementarności, rozpatrywanej w pięciu wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi zaplanowanymi przedsięwzięciami podnosi efektywność realizowanego programu i zwiększa skuteczność wykorzystana środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Ważnym elementem programu jest połaczenie aspektów społecznego, gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego i środowiskowego w obszarze interwencji, co wyraża kompleksowość zaplanowanej interwencji. Z tego powodu formułując cele i zadania mające stanowić odpowiedź na zdiagnozowane problemu, zawsze szukano rozwiązań w każdej z zasygnalizowanych sfer. Oddziaływanie poszczególnych projektów na poszczególne sfery przedstawiono wtabeli 5.

Przedstawiona szczegółowa diagnoza oraz zbudowane z udziałem mieszkańców drzewa problemów, potwierdzają szczególną koncentrację problemów na terenie wyznaczonym do rewitalizacji.

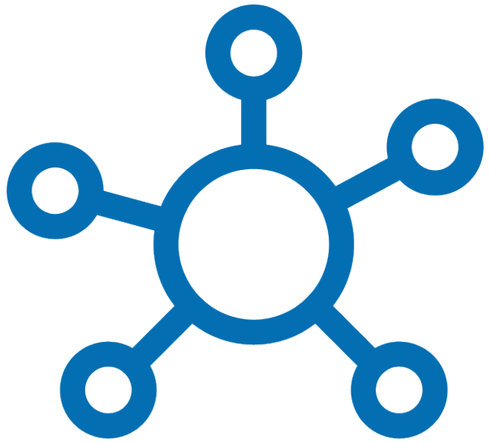

1 Komplementarność problemowa

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie na lata 2017-2024 zadania wpisane do programu wzajemnie się dopełniają (tabela nr 6). Wybrane do realizacji projekty odpowiadają na różne problemy: społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe, razem tworząc zintegrowaną koncepcję działań. W efekcie możliwe jest skuteczniejsze i bardziej kompleksowe przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom, szczególnie tym społecznym.

Przedsięwzięcia wskazane w ramach GPR wynikają wprost ze zdiagnozowanych problemów. Zadania o charakterze inwestycyjnym uzupełniają działania o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców).

Poszczególne zadania zostały tak zaplanowane, by wpływać na różne planowane funkcje wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. W szczególności działania inwestycyjne skupiają się na umożliwieniu realizacji przedsięwzięć społecznych tzw. miękkich.

Oddziaływanie przyjętych do realizacji projektów rewitalizacyjnych na strefę:

- S Społeczną
- G Gospodarczą
- PF Przestrzenno-funkcjonalną
- Ś Środowiskową
- T Techniczną

▼ Tab. 4 Oddziaływanie przyjętych do realizacji projektów rewitalizacyjnych
Źródło: Opracowanie własne

1.1	Zagospodarowanie terenu przy ul. Stary Rynek, ul. Kościelnej, ul. Piekarskiej . ul. M. Getta, ul.Cichej wraz z poprawą funkcjonalności skweru miejskiego	S	G	PF	Ś	T
1.2	Uporządkowanie i nadanie nowych funkcji przestrzeni publicznej – placu studziennego przy ul. Strażackiej	S	G	PF	Ś	T
1.3	Zagospodarowanie przestrzeni placu Małego Targu wraz z poprawą funkcjonalności ul. Ogrodowej	S	G	PF	Ś	T
1.4	Zagospodarowanie terenu -ul. Kościuszki , ul. Syndykacka, ul. Popijarska	S	G	PF	Ś	T
1.5	Utworzenie Inkubatora Aktywności przy ul. Ogrodowej	S	G			
1.6	Zagospodarowanie terenu ul. Kolejowa	S		PF		
1.7	Zagospodarowanie terenu ul. Piłsudskiego	S	G	PF	Ś	T
1.8	Uporządkowanie i nadanie nowych funkcji przestrzeni publicznej Małpiego Gaju	S		PF		
1.9	Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Długiej	S				
1.10	Utworzenie Centrum Usług Społecznych przy ul. Stary Rynek	S				
1.11	Organizacja przestrzeni publicznej ul. Nowy Rynek i ul. Lubelska	S	G	PF	Ś	T
1.12	Rewaloryzacja zabytkowego obiektu popijarskiego z dostosowaniem do nowych funkcji społecznych			PF	Ś	T
2.1	Program remontu kamienic historycznego centrum miasta Opola Lubelskiego		G	PF	Ś	T
2.2	Termomodernizacja obiektu komercyjnego -lokale usługowe (zabytkowy obiekt poklasztorny)				Ś	T
2.3	Modernizacja i remonty komunalnego zasobu mieszkaniowego	S		PF	Ś	T
2.4	Budowa obiektu mieszkalno-usługowego przy ul. 25-lecia PRL (od 1.09.2017 ul. Morwowa)	S				
2.5	Termomodernizacja osiedla mieszkaniowego przy ul. Lipowej	S			Ś	T
3.1	Opracowanie programu ożywienia gospodarczego uwzględniającego szczegółowe działania animacyjne na obszarze rewitalizacji, parterów programu, interesariuszy i harmonogram wdrożenia		G			

	G		3.2 Program animacji i promocji lokalnej przedsiębiorczości poprzez nawiązanie współpracy sieciowej i pakiety lojalnościowe
	G		3.3 Działalność wspierająca przedsiębiorczość lokalną w Inkubatorze Aktywności prowadzona w oparciu o program ożywienia gospodarczego
	G		3.4 Graciarnia- wymiany sąsiedzkie w Centrum
	G		3.5 Promocja lokalnej marki i lokalnych produktów
	S	PF	4.1 Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla Osób Starszych w Opolu Lubelskim wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby świadczenia usług społecznych wraz z programem aktywizacji seniorów i rodzin
	S		4.2 Utworzenie Klubu Sąsiedzkiego- centrum aktywności lokalnej CAL- miejsca aktywności i spotkań mieszkańców i młodzieży
	S		4.3 Organizowanie społeczności lokalnej jako forma pracy socjalnej na obszarze rewitalizowanym
	S		4.4 Programy aktywizacji społeczno-zawodowej (obszar rewitalizacji)
	S		4.5 Dyskusyjny Klub Literacki SENIOR
	S		4.6 Warsztaty edukacyjne dla seniorów (zajęcia komputerowe, dbanie o zdrowie)
	S		4.7 Podwórko romskie”- strefa społecznej aktywności mniejszości romskiej
	S		4.8 Ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy domowej – Centrum Usług Społecznych w Opolu Lubelskim
	S		5.1 Z muzyka za pan brat” (muzykoterapia, choreoterapia, organizacja potańcówek)
	S		5.2 „Wędrujące słoiki”- warsztaty kulinarne
	S	PF	5.3 Rodzinne kino plenerowe: - RETRO KINO (seniorzy), COOL KINO (młodzież), Plac studzienny
	S		5.4 Gra miejska w przestrzeni historycznego centrum miasta
	S		5.5 Programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży wspierające regionalizm i tożsamość lokalną

	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	1.10	1.11	1.12	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5	4.6	4.7	4.8	5.1	5.2	5.3	5.4	5.5
1.1		●	●	●	●	○	○	●	●	●	●	○	●	●	◕	○	◕	◕	○	○	●	○	○	●	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●	●
1.2	●		●	◕	●	○	○	○	◕	○	●	○	●	○	○	○	○	○	○	◕	●	○	○	○	●	○	◕	○	◔	○	◕	○	●	●	◕
1.3	●	●		◕	●	○	◕	○	◕	○	●	○	◕	○	○	◕	◕	◕	◕	◕	●	●	○	○	○	○	◕	○	○	○	◕	○	●	○	●	○
1.4	●	●	◕		○	○	◕	○	○	○	●	●	◕	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●	●
1.5	◕	●	◕	○		○	○	◕	◕	◕	○	◕	○	○	○	○	○	●	●	●	◕	●	◕	◕	◕	◕	◔	◕	○	○	◔	◕	○	○	○
1.6	●	◕	○	○	○		○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	●	○
1.7	●	◕	◕	○	○	◕		○	○	○	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●	○
1.8	◕	○	○	○	◕	○	○		◕	○	○	○	○	○	○	◕	◕	◕	○	○	○	○	◕	◕	◕	◕	○	○	○	○	◕	○	○	●	○
1.9	◕	◕	○	○	●	○	○	◕		◕	○	◕	◕	○	◕	◕	○	◕	○	◕	○	○	◕	●	◕	◕	●	◕	●	●	●	●	◕	◕	◕
1.10	●	◕	○	○	●	○	○	○	○		○	●	●	○	◕	○	○	◕	○	○	○	○	◕	◕	◕	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○
1.11	●	●	◕	●	○	○	◕	○	○	○		○	●	●	◕	○	●	○	◕	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●	◕
1.12	●	◕	○	●	◕	○	○	○	○	●	◕		●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	◕	◕	◕	◕	○	○	◕	○	○	○	○	○	◕
2.1	●	○	○	●	○	○	●	○	○	◕	●	○		●	●	◕	○	◕	◕	◕	◕	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
2.2	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○	●	○	●		◕	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	◕
2.3	◔	○	○	○	○	○	○	◕	◕	◕	◕	○	●	○		●	◕	○	○	○	○	○	○	◕	◕	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
2.4	○	○	◔	○	○	○	○	◕	◕	○	○	○	◕	○	●		◕	○	○	◕	○	○	○	◕	◕	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
2.5	●	◔	○	○	◕	◕	○	◕	○	◕	●	○	◕	●	●	●		○	○	◕	○	○	○	◕	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
3.1	◕	◕	●	○	●	○	○	◕	○	○	○	○	○	○	○	○	○		●	●	●	●	○	○	○	◕	◕	◕	◔	○	◔	◕	◕	○	○
3.2	◕	◕	◕	○	●	○	○	○	○	○	◕	○	◕	○	○	○	○	●		●	●	●	○	○	○	○	◕	◕	◔	○	○	◕	◕	○	○
3.3	●	●	◕	○	●	○	◕	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●	●		●	●	○	○	○	◕	○	○	○	○	○	◕	◕	◕	○
3.4	●	●	●	○	●	○	◕	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	●	●	●		●	○	○	○	○	●	○	◔	○	○	●	◔	◔	◔
3.5	◕	○	●	○	●	○	◕	◕	○	○	◕	○	○	○	○	○	○	●	●	●	●		○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
4.1	○	○	○	○	◕	●	○	◕	◕	◕	○	●	○	○	○	◕	◕	○	○	○	○	○		◕	●	●	◕	●	◔	○	◕	○	○	○	○
4.2	◕	○	○	○	●	◕	○	◕	●	◕	○	●	○	○	◕	◕	◕	○	○	○	○	○	◕		●	●	●	●	◕	●	●	●	◕	●	●
4.3	●	○	○	○	●	◕	○	○	●	●	○	●	○	○	◕	◕	◕	○	○	○	○	○	●	●		●	◕	◕	◕	●	◕	◕	○	○	○
4.4	◕	○	◕	◕	●	●	○	○	◕	●	○	●	◕	○	◕	◕	◕	◕	○	○	○	○	●	●	●		◔	○	○	●	○	○	○	○	○
4.5	●	◕	◕	○	◔	○	○	◕	●	○	○	○	○	○	○	○	○	◕	◕	○	●	○	◕	●	◕	◕		●	◔	○	◔	○	◕	○	◕
4.6	●	○	○	○	◔	○	○	○	◕	○	○	○	○	○	○	○	○	◕	◕	○	○	○	●	●	◕	○	●		○	○	○	◕	◕	○	○
4.7	●	◔	○	○	○	○	○	○	●	○	○	◕	○	○	○	○	○	◔	◔	○	◔	○	◔	◔	◕	○	◔	○		○	◔	◕	○	○	○
4.8	●	○	○	○	○	○	○	○	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●	●	●	○		○	○	○	○	○
5.1	●	◕	◕	○	◔	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	◔	○	○	○	○	◔	●	◕	○	◔	○	◔	○		○	○	◔	○
5.2	●	○	○	○	◕	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	◕	◕	◕	●	○	○	●	◕	○	○	◔	◕	○	○		○	○	○
5.3	●	●	○	○	○	○	○	○	◕	○	○	○	○	○	○	○	○	◕	◕	◕	◔	○	○	◕	◕	◕	○	○	○	○	○	○		○	◕
5.4	●	●	●	●	○	●	●	●	◕	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	◕	◔	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○		●
5.5	●	◕	○	◕	○	○	○	○	◕	○	◕	◕	○	◕	○	○	○	○	○	○	◔	○	○	●	○	○	◕	○	○	○	○	○	○	●	

◄ Tab. 5 Komplementarność względem siebie przedsięwzięć rewitalizacyjnych
Źródło: Opracowanie własne

○ brak komplementarności
◔ niska komplementarność
◕ średnia komplementarność
● wysoka komplementarność

2 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Rolę koordynatora rewitalizacji pełnić będzie Zespół Zadaniowy ds. rewitalizacji powołany Zarządzeniem Burmistrza Opola Lubelskiego nr 136/2016 z dnia 04.07.2016 roku przy współpracy z Komitetem ds. Rewitalizacji oraz Parterami Programu.
Zespół Zadaniowy ds. rewitalizacji jest komórką w skład której powołani zostali przedstawiciele Urzedu Miejskiego w Opolu Lubelskim oraz instytucji kultury – Opolskiego Centrum Kultury jak również Ośrodka Pomocy Społecznej. Takie rozwiązanie w ramach istniejących obecnie struktur zapewni skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli ze względu na dużą liczbę zadań społecznych na ich lepszą i precyzyjną koordynację.
Przyjęta struktura organizacyjna zapewnia współpracę różnych podmiotów działających na rzecz realizacji Programu i poprawy sytuacji obszarów zdegradowanych. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach.

Wskazany koordynator operacyjny pełnić będzie rolę wykonawczą i zarządczą. Jednostka będzie miała za zadanie zapewnienie możliwości aktywnego włączania się Interesariuszy procesu rewitalizacji. W tym celu koordynator będzie realizował zadania z zakresu upowszechniania wiedzy na temat Programu Rewitalizacji i jego realizacji, prowadzenia konsultacji społecznych.
Koordynator rewitalizacji będzie pełnił rolę wykonawczą i zarządczą programu, jednak w celu zapewnienia jak największej efektywności działań realizacja zadań zlecana będzie odpowiednim jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu odpowiednie uprawnienia i kompetencje.

Na czele Zespołu Zadaniowego ds. Rewitalziacji stoi Zastępca Burmiastrza Opola Lubelskiego (koordynator strategiczny) co zapewni skuteczne oraz sprawne zarządzanie programem.
Wsparciem i platformą dyskusji będzie powołany po przyjęciu programu Komitet ds. Rewitalizacji. W założeniu będzie to ciało opiniotwórcze i doradcze dla Burmistrza. Komitet ma za zadanie stworzyć warunki do współpracy i koordynacji działań rewitalizacyjnych przez różnych Partnerów.

3 Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie jest kontynuacją polityki prowadzonej w latach 2007-2013, zmierzającej do odnowy terenów miasta Opole Lubelskie.

W tym okresie w granicach obszaru zrealizowano szereg projektów. Szczegółowa lista została zaprezentowana w tabeli nr 7.

Projekty te wpisują się w sygnalizowane przez mieszkańców problemy i stanowią składową szerszej odnowy gminy. Stanowią one dobrą podstawę do realizacji obecnie zaplanowanych działań.

◀ Tab. 6 Projekty inwestycyjne oraz społeczne zrealizowane w latach 2007-2013
Źródło: Urząd Miejski w Opolu Lubelskim

Tytuł projektu	Program finansowania	Wartość [zł]	Wartość dofinansowania	Realizacja w latach	Opis Projektu
„Renowacja perły baroku – kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP w Opolu Lubelskim”	Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013	Wartość Projektu ogółem: 3 131 900,00	Kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 2 180 680,71	2009-2013	Projekt „Renowacja perły baroku – kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP w Opolu Lubelskim” Projekt „Renowacja perły baroku – kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP w Opolu Lubelskim” odnosi się do najcenniejszego zabytku na stałe związanego z ziemią opolską jakim jest popijarski kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Opolu Lubelskim. Wnętrze kościoła zostało w XIX wieku przyozdobione znakomitym malowidłem iluzjonistycznym pędzla nadwornego malarza Augusta III Mocnego – Józefa Mejera. Artysta po zakończeniu prac w opolskim kościele wykonał równie wspaniałe polichromie (malowidła ścienne) w Archikatedrze Lubelskiej. Warto wspomnieć również o tym, że w obecnych zabudowaniach popijarskich Zakon Pijarów prowadził pierwszą w Polsce szkołę rzemieślniczą. Szkoła miała na celu kształcenie biednej młodzieży. Projekt stanowi odpowiedź na potrzeby zarówno otoczenia jak i Inwestora /stan zachowania zabytków oraz wieloletnie niedoinwestowanie, wymagały niezwłocznego podjęcia kompleksowych robót aby to cenne dziedzictwo kulturowe mogło służyć obecnej społeczności oraz następnym pokoleniom/. W ramach niezbędnych prac i czynności prowadzono prace konserwatorskie przy elewacjach zewnętrznych i renowacji polichromii ścian. W nowy sposób zagospodarowano teren, wykonano monitoring i nowoczesny system wspomagania zwiedzania.
Ocalenie dziedzictwa kulturowego poprzez renowację bocznego ołtarza oraz figur nadziei i miłości Bożej w Kościele Parafialnym pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP w Opolu Lubelskim.	PROW 2007-2013	34980,00	24 486,00	2011-2012	
Renowacja złoconej figury św. Filipa Apostoła oraz obrazu olejnego Św. Józefa w kościele parafialnym pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP w Opolu Lubelskim.	PROW 2007-2013	31280,13	25 024,00	2013-2014	
Renowacja ołtarza bocznego pw. Św. Józefa w Kościele parafialnym pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP w Opolu Lubelskim.	PROW 2007-2013	62444,03	49 955,20	2013-2014	
Renowacja Ołtarza bocznego pw. Św. Elżbiety w kościele parafialnym pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP w Opolu Lubelskim.	PROW 2007-2013	62422,50	49 938,00	2013-2014	

Renowacja ołtarza bocznego pw. Św. Klemensa w kościele parafialnym pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP w Opolu Lubelskim.	PROW 2007-2013	62422,50	49 938,00	2013-2014	
Remont elewacji zabytkowego budynku usługowego w Opolu Lubelskim	„Leader", działanie 413, „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju".	62.590,34	50.000,l00 zł		Remont elewacji budynku przy ul. Lubelskiej w Opolu Lubelskim
„Budowa Sali sportowej z zapleczem w Opolu Lubelskim przy ul. Kolejowej 13 dz. nr geod. 76"	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego	4 073 449,91	3 364 144	2006-2008	W ramach projektu wybudowano obiekt sali sportowej z zapleczem i niezbędnym wyposażeniem o wymiarach boiska 23,54 m x 35,58 m dla dwóch szkół ponadgimnazjalnych, tj. Zespołu Szkół Zawodowych w Opolu Lubelskim oraz Zespołu Szkół w Opolu Lubelskim znajdujących się w sąsiedztwie budowanej sali.
„Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej"; Zadanie pn.: Termomodernizacja Budynku administracyjnego przy ul. Lubelskiej 4 w Opolu Lubelskim.	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 dla Programu Operacyjnego PL04 „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii"	435 697,43	199 911,82	2015	W ramach projektu wykonano następujący zakres prac: ocieplenie przegród budynku – docieplenie ścian zewnętrznych (kondygnacji i piwnic wraz z obróbkami blacharskimi) oraz docieplenie stropodachu dodatkową warstwą wełny mineralnej, wymiana stolarki okiennej na nową wyposażoną w nawiewniki higrosterowane. Dokonano wymiany kotła na gazowy niskotemperaturowy kocioł kondensacyjny.
„Zastosowania technologii informatyczno-komunikacyjnych w tworzeniu społeczeństwa informatycznego"	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego	334 166,14	246 944,99	2006-2007	Zakres projektu obejmował: dostawę i instalację sprzętu i oprogramowania; opracowanie i uruchomienie portalu internetowego; dostawę, instalację i wdrożenie elektronicznego obiegu dokumentów; budowę logicznej sieci komputerowej LAN.
Organizacja pobytu grupy ukraińskiej w Polsce „Przyjaźń bez granic"	Narodowe Centrum Kultury	57 752,00	47 152,00	2007	Nawiązana współpraca z rówieśnikami, organizacjami młodzieżowymi i szkołami – wymiana doświadczeń, prezentacja osiągnięć, przybliżenie obyczajów polskiej kultury oraz przełamanie uprzedzeń.
Organizacja pobytu grupy ukraińskiej młodzieży w Polsce „Przeżyjmy to jeszcze raz"	Narodowe Centrum Kultury	62 652,00	48 152,00	2008	Zacieśnienie współpracy młodzieży naszej szkoły z rówieśnikami z innego kraju. Poznanie kultury, tradycji, historii Polski przez naszych sąsiadów.
„Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych"	Dotacja celowa	27 317,00	15 930,00	2008	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
Projekt w ramach Polsko--ukraińskiej współpracy młodzieży „Spotkajmy się"	Narodowe Centrum Kultury	61 400,00	49 400,00	2010	Zwiedzanie Opole Lub, Kluczkowice, Poniatowej, Kazimierza, Lublina, spotkanie z młodzieżowymi organizacjami społecznymi, udział z zajęciach sportowych i praktycznych.
Praktyki hotelarskie w Niemczech- inwestycją w zawodową w przyszłość	FRSE – Narodowa Agencja	175 347,00	136 297,00	2008-2009	Zagraniczne staże zawodowe uczniów w zawodzie technik hotelarstwa, połączone z przygotowanie językowym i kulturowym.
Wszechstronna edukacja gwarancją sukcesu zawodowego	Europejski Fundusz Społeczny	685 619	582 917 zł	2011-2013	Program rozwojowy szkoły w zakresie kompetencji kluczowych, umiejętności zawodowych o personalnych, doposażenie pracowni kształcenia zawodowego.

Staże hotelarsko-gastronomiczne w Niemczech – nowe doświadczenia, nowe umiejętności, większe możliwości	Europejski Fundusz Społeczny	91 240	91 240 zł	2013-2014	Zagraniczne staże zawodowe uczniów w zawodzie technik hotelarstwa kucharz i technik organizacji usług gastronomicznych , połączone z przygotowanie językowym i kulturowym.
System Informacji Przestrzennej powiatu opolskiego powSIP-opolski	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego	1 952 282,01	1 659 439,70	2012-2015	Projekt obejmował budowę Systemu Informacji Przestrzennej w powiecie opolskim. W ramach projektu uzupełnieniowo platformę sprzętową i oprogramowanie systemowe, bazodanowe, wirtualizacyjne oraz zakupiono oprogramowanie dedykowane GIS. Ponadto w wyniku realizacji projektu rozbudowano sieć LAN. Wykonanie projektu LSIP umożliwiło gromadzenie, aktualizację i udostępnianie obywatelom i instytucjom baz danych o regionie i zjawiskach zachodzących w tym regionie oraz analizowanie i monitorowanie tych zjawisk poprzez korzystanie z usług internetowych. Dane opisowe z różnych baz danych prezentowane są na mapie cyfrowej. Mapy źródłowe pochodzą z zasobu PODGiK Starostwa Powiatowego w Opolu Lubelskim. Do przeglądania map i danych opisowych uruchomiono system mapowy w technologii WWW.
„Wdrożenie usprawnień zarządczych w Powiecie Opolskim, Gminie Annopol, Gminie Karczmiska, Gminie Końskowola oraz Gminie Poświętne na podstawie wyników samooceny CAF”	Program Operacyjny Kapitał Ludzki; Priorytet V. Dobre rządzenie; Działanie 5.2. Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej; Poddziałanie 5.2.1. Modernizacja zarządzania w administracji samorządowej	1 975 065,49	1 975 065,49	1.09.2012 –	W ramach przedsięwzięcia w Starostwie Powiatowym w Opolu Lubelskim wprowadzono usprawnienia zarządcze, które odnosiły się do przeprowadzonej w 2011 r. samooceny z wykorzystaniem metody CAF. W wyniku powyższej samooceny zidentyfikowano główne obszary problemowe, określono rekomendację zmian, a następnie wdrożono następujące usprawnienia zarządcze: 1. Uruchomienie Punktu Obsługi Klienta; 2. Wykonanie systemu oznaczeń urzędu; 3. Opracowanie Systemu Identyfikacji Wizualnej Starostwa Powiatowego w Opolu Lubelskim; 4. Zwiększenie przejrzystości strony internetowej; 5. Opracowanie i udostępnienie mieszkańcom dwóch broszur informacyjnych; 6. Wdrożenie Systemu Zarządzania Jakością zgodnego z normą ISO 9001:2008; 7. Certyfikacja Systemu Zarządzania Jakością zgodnego z normą ISO 9001:2008; 8. Wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem; 9. Wdrożenie systemu zarządzania satysfakcją klienta; 10. Opracowanie opisów stanowisk pracy; 11. Przeprowadzenie audytu bezpieczeństwa informacji; 12. Organizacja szkoleń z języka angielskiego i języka migowego; 13. Organizacja szkoleń zamkniętych dla pracowników; 14. Zakup miejsc szkoleniowych na szkoleniach specjalistycznych; 15. Zakup miejsc na studiach podyplomowych; 16. Zakup publikacji specjalistycznych związanych z tematyką szkoleń oraz podręczników na szkolenia językowe; 17. Zakup licencji do programów informatycznych; 18. Wdrożenie elektronicznego systemu powiadamiania o odbiorze prawa jazdy lub dowodu rejestracyjnego; 19. Uruchomienie usług na Elektronicznej Platformie Usług Administracji Publicznej; 20. Realizacja dwóch fal badań satysfakcji klientów.
Promocja Czytelnictwa Priorytet 1 „ Rozwój księgozbioru bibliotek”	Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	17870	7753	2007	Program jest elementem polityki bibliotecznej resortu kultury w zakresie kształtowania księgozbiorów bibliotek oraz wsparcia samorządów w finansowaniu zakupu nowości dla instytucji. W ramach realizacji projektu w 2007 roku zakupiono ogółem 559 nowych pozycji w tym 218 ze środków dofinansowania

Promocja Czytelnictwa Priorytet 1 „ Rozwój księgozbioru bibliotek”	Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	16382	7882	2008	Program jest elementem polityki bibliotecznej resortu kultury w zakresie kształtowania księgozbiorów bibliotek oraz wsparcia samorządów w finansowaniu zakupu nowości dla instytucji. W ramach realizacji projektu w 2008 roku zakupiono ogółem 509 nowych pozycji w tym 215 ze środków dofinansowania.
Program MKiDN Literatura i czytelnictwo. Priorytet 2: Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	6491	2921	2009	Program jest elementem polityki bibliotecznej resortu kultury w zakresie kształtowania księgozbiorów bibliotek oraz wsparcia samorządów w finansowaniu zakupu nowości dla instytucji. W ramach realizacji projektu w 2009 roku zakupiono ogółem 176 nowych pozycji w tym 98 ze środków dofinansowania.
Program Biblioteki Narodowej: Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	8036	2605	2010	Program jest elementem polityki bibliotecznej resortu kultury w zakresie kształtowania księgozbiorów bibliotek oraz wsparcia samorządów w finansowaniu zakupu nowości dla instytucji. W ramach realizacji projektu w 2010 roku zakupiono ogółem 190 nowych pozycji w tym 57 ze środków dofinansowania.
Program Biblioteki Narodowej: Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	11625,38	5812	2011	Program jest elementem polityki bibliotecznej resortu kultury w zakresie kształtowania księgozbiorów bibliotek oraz wsparcia samorządów w finansowaniu zakupu nowości dla instytucji. W ramach realizacji projektu w 2011 roku zakupiono ogółem 257 nowych pozycji w tym 136 ze środków dofinansowania.
Program Biblioteki Narodowej: Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	7451,88	2556	2012	Program jest elementem polityki bibliotecznej resortu kultury w zakresie kształtowania księgozbiorów bibliotek oraz wsparcia samorządów w finansowaniu zakupu nowości dla instytucji. W ramach realizacji projektu w 2012 roku zakupiono ogółem 243 pozycje w tym 133 ze środków dofinansowania z projektu.
Program Biblioteki Narodowej: Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	14629,48	5409	2013	Program jest elementem polityki bibliotecznej resortu kultury w zakresie kształtowania księgozbiorów bibliotek oraz wsparcia samorządów w finansowaniu zakupu nowości dla instytucji. W ramach realizacji projektu w 2013 roku zakupiono ogółem 442 nowych pozycji w tym 223 ze środków dofinansowania z projektu.
Program Biblioteki Narodowej: Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek- Priorytet 1	Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	5483,73	3989	2014	Program jest elementem polityki bibliotecznej resortu kultury w zakresie kształtowania księgozbiorów bibliotek oraz wsparcia samorządów w finansowaniu zakupu nowości dla instytucji. W ramach realizacji projektu w 2014 roku zakupiono ogółem 183 pozycje w tym 134 ze środków dofinansowania z projektu.
Program Biblioteki Narodowej: Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek- Priorytet 1	Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek	7280,09	4394	2015	Program jest elementem polityki bibliotecznej resortu kultury w zakresie kształtowania księgozbiorów bibliotek oraz wsparcia samorządów w finansowaniu zakupu nowości dla instytucji. W ramach realizacji projektu w 2015 roku zakupiono ogółem 212 pozycji książkowych w tym 137 ze środków dofinansowania z projektu.
„Odnowa zawodowa” w ramach Działania 1.3	Europejski Fundusz Społeczny	980670,23	980670,23	2006-2007	W ramach programu zrealizowano: szkolenia, prace interwencyjne, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności.
„Szansa na sukces zawodowy” w ramach Działania 1.2	Europejski Fundusz Społeczny	650896,83	650896,83	2006-2007	W ramach programu zrealizowano: szkolenia, staże, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności.
„Droga do pracy” w ramach Działania 1.5	Europejski Fundusz Społeczny	163 972, 24	163 972,24	2007-2008	W ramach programu zrealizowano: szkolenia, prace interwencyjne, staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.

Projekt systemowy „Człowiek-najlepsza inwestycja” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VI, Działanie 6.1, Poddziałanie 6.1.3	Europejski Fundusz Społeczny			2008-2014	Wsparciem objęto 3 256 osób bezrobotnych. W ramach programu zrealizowano: szkolenia, staże, przygotowania zawodowe w miejscu pracy, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, prace interwencyjne, doposażenia lub wyposażenia stanowisk pracy.
„Wykwalifikowana kadra – znakiem jakości działań na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych” w ramach Poddziałania 6.1.2 POKL.	Europejski Fundusz Społeczny	240 461,20	240 461,20	2008-2010	W ramach projektu dofinansowano wynagrodzenia dla 3 pośredników pracy i 1 doradcy zawodowego, zrealizowano szkolenia dla kluczowych pracowników (pośrednicy pracy, doradcy zawodowi, lider klubu pracy i referent ds. szkoleń) z zagadnień związanych ze specyfikacją realizowanych zadań, oraz wyposażono stanowiska pracy dla ww. pracowników.
„Rozwój przedsiębiorczości przyszłością Powiatu Opolskiego”	Europejski Fundusz Społeczny	1 788 958,90	1 788 958,90	2009-2010	Wsparciem objęto 60 osób bezrobotnych. W ramach programu zrealizowano: wsparcie doradczo-szkoleniowe (podstawowe) z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, wsparcie finansowe- bezzwrotna dotacja w wysokości do 40 tys. zł, wsparcie pomostowe (finansowe) udzielane w celu ułatwienia utrzymania płynności finansowej podmiotów gospodarczych, wsparcie doradczo-szkoleniowe o charakterze specjalistycznym dla osób prowadzących działalność gospodarczą.
„Wzmocnienie kadry- poprawą jakości usług urzędu” Wykwalifikowana kadra – znakiem jakości działań na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych” w ramach Poddziałania 6.1.2 POKL.	Europejski Fundusz Społeczny	191 716,00	191 716,00	2010-2012	W ramach projektu dofinansowano wynagrodzenia dla 3 pośredników pracy i 1 doradcy zawodowego oraz wyposażono stanowiska pracy dla specjalisty ds. programów.
„Dotrzymujemy kroku – doskonalenie jakości świadczonych usług dla osób bezrobotnych”	Europejski Fundusz Społeczny	207 600,00	207 600,00	2011-2012	Celem projektu jest wzrost aktywności zawodowej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu Lubelskim poprzez kontynuację zatrudnienia sześciu pośredników pracy oraz dwóch doradców zawodowych, w tym jednego doradcę zawodowego – psychologa.
Program specjalny „Dojrzali w pracy – program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w powicie opolskim”	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	605 967,57	605 967,57	2012-2013	Wsparciem objęto 33 osoby bezrobotne. W ramach programu zrealizowano: poradnictwo zawodowe, szkolenia, staże, element specyficzny w postaci zestawu stażysty lub wyposażenia w sprzęt ułatwiający pracę, zatrudnienie lub warsztaty aktywizacyjne, doposażonym stanowisku pracy, element specyficzny w postaci refundacji składki ZUS za pracownika, jednorazowe środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, element specyficzny w postaci finansowego wsparcia pomostowego.
Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	137 766,00	137 766,00	2012	Wsparciem objęto 7 osób bezrobotnych. W ramach programu zrealizowano: jednorazowe środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.
Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych do 30 roku życia	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	200 661,76	200 661,76	2012	Wsparciem objęto 35 osób bezrobotnych. W ramach programu zrealizowano: szkolenia, jednorazowe środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, refundacje kosztów doposażenia stanowiska pracy.

Dodatkowe środki z Funduszu pracy na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób bezrobotnych	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	60 000,00	60 000,00	2012	Wsparciem objęto 3 osoby bezrobotne. W ramach programu zrealizowano: jednorazowe środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.
Program specjalny „Dojrzali w pracy II – program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w powicie opolskim”	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	225 951,27	225 951,27	2013	Wsparciem objęto 21 osób bezrobotnych. W ramach programu zrealizowano: warsztaty , szkolenie, staże, premie zatrudnieniowe, jednorazowe środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, finansowe wsparcie pomostowe.
Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	524 789,68	524 789,68	2013	Wsparciem objęto 54 osoby bezrobotne. W ramach programu zrealizowano: staże, szkolenia, dotacje, zwrot kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy.
Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych do 25 roku życia	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	325 314,57	325 314,57	2014	Wsparciem objęto 41 osób bezrobotnych. W ramach programu zrealizowano : staże, szkolenia, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, refundacje kosztów doposażenia stanowiska pracy.
Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych do 30 roku życia	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	224 115,98	224 115,98	2014	Wsparciem objęto 62 osoby bezrobotne. W ramach programu zrealizowano : bony zatrudnieniowe, bony stażowe, bony szkoleniowe, bony na zasiedlenie.
Program Aktywizacja i Integracja (PAI) pn. „Pokonać bariery”	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	28062,00	28062,00	2014	W ramach programu zrealizowano: prace społecznie użyteczne, działania integracyjne, staże.
Dwa programy aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	531 590,48	531 590,48	2014	Wsparciem objęto 40 osób bezrobotnych. W ramach programu zrealizowano: szkolenia, refundacje kosztów doposażenia stanowiska pracy.
Program specjalny „Dojrzali w pracy II– program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w powiecie opolskim”	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	61 028,03	61 028,03	2014	Wsparciem objęto 21 osób bezrobotnych. W ramach programu zrealizowano: poradnictwo zawodowe, szkolenia, staże, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, finansowe wsparcie pomostowe, premie zatrudnieniowe.
Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	122 939,43	122 939,43	2014-2015	Wsparciem objęto 22 osoby bezrobotne. W ramach programu zrealizowano: staże, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, dofinansowanie do wynagrodzenia dla skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia.
Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych do 25 roku życia	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	180 411,53	180 411,53	2015	Wparciem objęto 29 osób bezrobotnych. W ramach programu zrealizowano: staże, szkolenia, bony szkoleniowe, bony na zasiedlenie.

Cztery programy aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	767 300,70	767 300,70	2015	Wsparciem objęto 127 osób bezrobotnych. W ramach programów zrealizowano: szkolenia, staże, zwrot kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy, na bony na zasiedlenie, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, roboty publiczne.
Cztery programy aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy zgodnie z art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	Fundusz Pracy, w ramach „rezerwy ministra”	767 300,70	767 300,70	2015	Wsparciem objęto 127 osób bezrobotnych. W ramach programów zrealizowano: szkolenia, staże, zwrot kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy, na bony na zasiedlenie, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, roboty publiczne.
Program Regionalny p.n. „Ludzie młodzi”	Funduszu Pracy będących	825 917,69	825 917,69	2015	Wsparciem objęto 100 osób bezrobotnych. W ramach programu zrealizowano: jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, na prace interwencyjne, zwrot kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy, staże, bony stażowe, organizację robót publicznych, szkolenia indywidualne, szkolenie grupowe.
W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 projekt pn. „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie opolskim (I), Oś priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy, Poddziałanie 1.1.2 Wsparcie udzielane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Europejski Fundusz Społeczny	1 832 327, 83	1 832 327, 83	2015	Wsparciem objęto 236 osób bezrobotnych. W ramach programu zrealizowano: staże, szkolenia, bony szkoleniowe, bony na zasiedlenie, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej.
Projekt pozakonkursowy pn. „Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej w powiecie opolskim(I)”współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO WL, działanie 9.2. Aktywizacja zawodowa- projekty PUP	Europejski Fundusz Społeczny	809 107,71	809 107,71	2015	Wsparciem objęto 120 osób bezrobotnych. W ramach programu zrealizowano: staże, szkolenia, Doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, prace interwencyjne.

4 Komplementarność źródeł finansowania

Zaplanowano finansowanie poszczególnych przedsięwzięć zgodnie z zasadą dodatkowości (*ang. additionality*, środki pieniężne przekazywane przez Komisję Europejską z funduszy strukturalnych są wyłącznie dodatkiem do środków zgromadzonych i przeznaczonych na dany projekt przez władze lokalne kraju członkowskiego).

Przedsięwzięcia realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji będą finansowane z takich źródeł jak:

- Funduszy wspólnotowych (EFS, EFRR, Funduszu Spójności w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, Programu Rozwoju Obraszarów Wiejskich,
- Funduszy krajowych (istniejące instrumenty i źródła),
- Funduszy prywatnych: Partnerstwo Publiczno Prywatne.

Przyjęty układ finansowania uwzględniający różne metody pozyskiwania środków finansowych, wskazuje wprost na komplementarność przyjętych rozwiązań.

5 Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie została zapewniona dzięki skupieniu zaplanowanych działań na wyznaczonym podobszarze rewitalizacji (załącznik nr 1).

Obszar ten został wskazany na podstawie wieloczynnikowej diagnozy, uwzględniającej różne kryteria i bazującej na podziale wewnątrzgminnym, co pozwoliło na ukazanie miejsc koncentracji negatywnych zjawisk.

Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne zlokalizowano na obszarze rewitalizacji i są z nimi ściśle powiązane, jednocześnie stanowiąc odpowiedź na główne problemy tych terenów wskazane przez mieszkańców w czasie prowadzonych warsztatów.

Znaczna część projektów dotyczy zmian przestrzeni publicznych i jest skierowana do mieszkańców obszaru centrum, ale niewykluczająca ich wykorzystania przez pozostałych mieszkańców gminy.

Celem działań jest poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, w każdym możliwym aspekcie ale ze szczególnym ukierunkowaniem na rozwiązywanie problemów społecznych.

Mechanizmy zapobiegania niepożądanym efektom społecznym oraz przenoszenia problemów na inne obszary

Realizacja zadań w przyjętej formule będzie zapobiegać przenoszeniu się różnych problemów na pozostałe obszary gminy. Zaplanowane działania sprzyjają integracji społecznej, eliminując tym samym pojawiające się zjawisko segregacji.

Szczególny nacisk położono na integrację i reintegracją społeczną osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem (osób starszych, bezrobotnych czy beneficjentów pomocy społecznej).

Z uwagi na planowane działania w budynkach komunalnych, gmina zorganizuje mieszkania zastępcze dla osób które będą musiały opuścić wynajmowane lokale.

Mechanizmy analizy następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia

Zapewnienie komplementarności w wymiarze przestrzennym oznacza również konieczność ciągłej analizy następstw decyzji przestrzennych w skali lokalnej, całej gminy jak i jej otoczenia. Z tego względu w opracowanym systemie monitoringu i ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie uwzględniono również ten aspekt.

Rys. 117 Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych, skala 1:4 000 ►
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

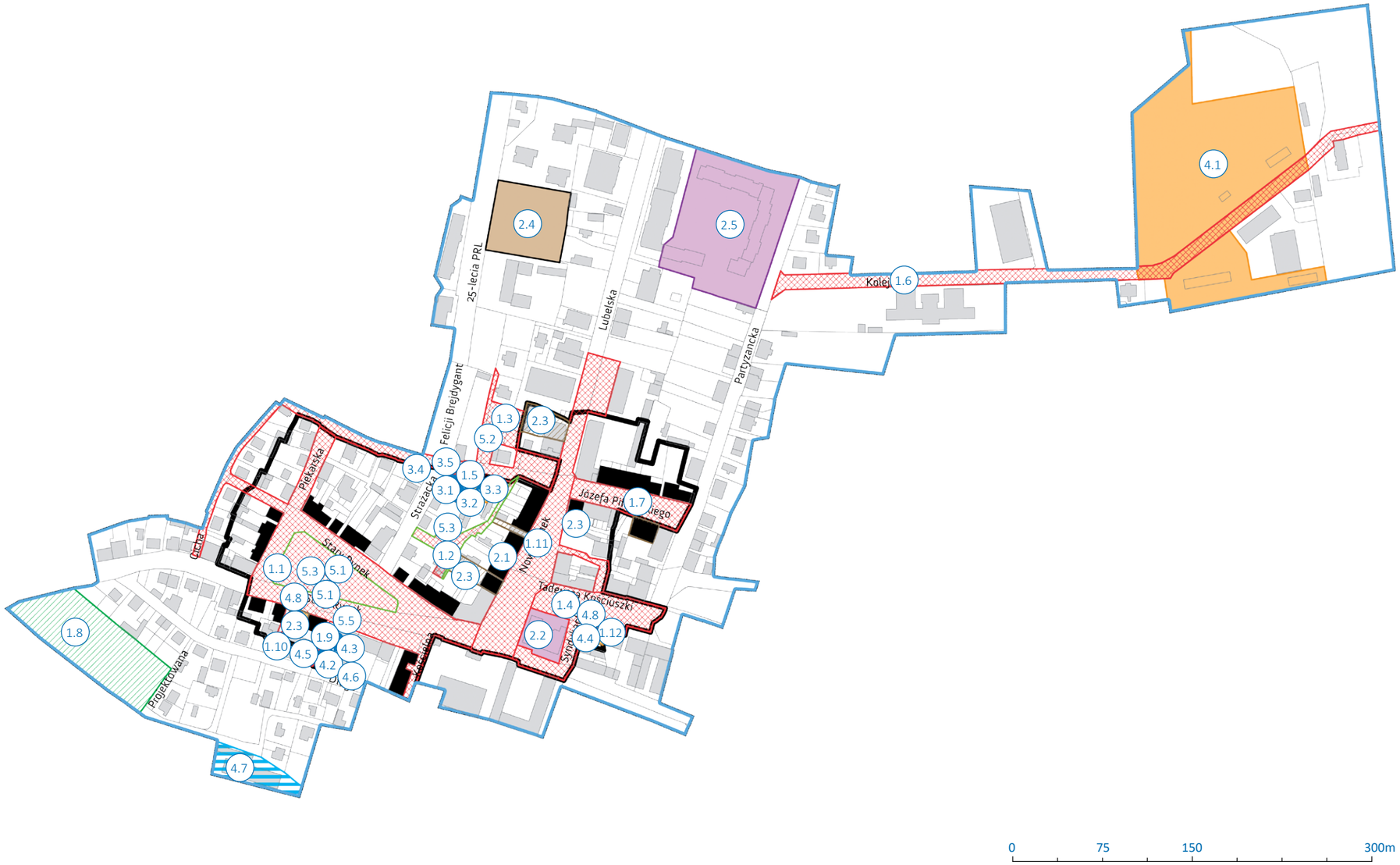

Legenda

- podniesienie jakości i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych
- realizacja działań sprzyjającej integracji społecznej
- nowe tereny rekreacyjne
- podnoszenie standardu zasobu komunalnego
- rewaloryzacja i udostępnienie zasobu nowym użytkownikom - Program remontu kamienic
- budynki, którym zostanie nadana nowa funkcja
- budynki, które zostaną poddane termomodernizacji
- budowa nowych budynków mieszkalnych
- 1.8 numer podstawowego projektu
- pozostałe budynki
- granica obszaru rewitalizacji
- granice działek ewidencyjnych

Podstawowe przedsięwzięcia realizowane na obszarze rewitalizacji

o ograniczonym przestrzennie zasięgu
obejmujące cały obszar

1.1. Zagospodarowanie terenu przy ul. Stary Rynek, ul. Kościelnej, ul. Piekarskiej. ul. M. Getta, ul.Cichej wraz z poprawa funkcjonalności skweru miejskiego przedsięwzięcia realizowane na obszarze rewitalizacji
1.2. Uporządkowanie i nadanie nowych funkcji przestrzeni publicznej- placu studziennego przy ul. Strażackiej
1.3. Zagospodarowanie przestrzeni placu Małego Targu wraz z poprawą funkcjonalności ul. Ogrodowej
1.4. Zagospodarowanie terenu-ul. Kościuszki, ul. Syndykacka, ul. Popijarska
1.5. Utworzenie Inkubatora Aktywności przy ul. Ogrodowej
1.6. Zagospodarowanie terenu ul. Kolejowa
1.7. Zagospodarowanie terenu ul. Piłsudskiego
1.8. Uporządkowanie i nadanie nowych funkcji przestrzeni publicznej Małpiego Gaju
1.9. Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Długiej
1.10. Utworzenie Centrum Usług Społecznych przy ul. Stary Rynek
1.11. Organizacja przestrzeni publicznej ul. Nowy Rynek i ul. Lubelska
1.12. Rewaloryzacja zabytkowego obiektu popijarskiego z dostosowaniem do nowych funkcji społecznych
2.1. Program remontu kamienic historycznego centrum miasta Opola Lubelskiego
2.2. Termomodernizacja obiektu komercyjnego- lokale usługowe (zabytkowy obiekt poklasztorny)
2.3. Modernizacja i remonty komunalnego zasobu mieszkaniowego
2.4. Budowa obiektu mieszkalno-ustugowego przy ul. 25-lecia PRL
2.5. Termomodernizacja osiedla mieszkaniowego przy ul. Lipowej
3.1. Realizacja Programu ożywienia gospodarczego uwzględniającego szczegółowe działania animacyjne na obszarze rewitalizacji, parterów programu, interesariuszy i harmonogram wdrożenia
3.2. Program animacji i promocji lokalnej przedsiębiorczości poprzez nawiązanie współpracy sieciowej i pakiety lojalnościowe
3.3. Działalność wspierająca przedsiębiorczość lokalną w Inkubatorze Aktywności prowadzona w oparciu o program ożywienia gospodarczego
3.4. Graciarnia- wymiany sąsiedzkie w Centrum
3.5. Promocja lokalnej marki i lokalnych produktów
4.1. Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla Osób Starszych w Opolu Lubelskim wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby świadczenia usług społecznych wraz z programem aktywizacji seniorów i rodzin
4.2. Utworzenie Klubu Sąsiedzkiego- centrum aktywności lokalnej CAL- miejsca aktywności i spotkań mieszkańców i młodzieży
4.3. Organizowanie społeczności lokalnej jako forma pracy socjalnej na obszarze rewitalizowanym
4.4. Programy aktywizacji społeczno-zawodowej (obszar rewitalizacji)
4.5. Dyskusyjny Klub Literacki SENIOR
4.6. Warsztaty edukacyjne dla seniorów (zajęcia komputerowe, dbanie o zdrowie)
4.7. Podwórko romskie”- strefa społecznej aktywności mniejszości romskiej
4.8. Ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy domowej- Centrum Usług Społecznych w Opolu Lubelskim
5.1. Z muzyka za pan brat” (muzykoterapia, choreoterapia. organizacja potańcówek)
5.2. „Wędrujące słoiki”- warsztaty kulinarne
5.3. Rodzinne kino plenerowe: RETRO KINO (seniorzy)- COOL KINO (młodzież). Plac studzienny
5.4. Gra miejska w przestrzeni histotycznego centrum miasta
5.5. Programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży wspierające regionalizm i tożsamość lokalną

07

Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji

W związku z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie na lata 2017-2024 w tabeli 10. zestawiono planowane do realizacji przedsięwzięcia. Ich realizacja uzależniona jest od możliwości finansowych gminy oraz skuteczności pozyskiwania środków zewnętrznych.

Z uwagi na konieczność opracowania szczegółowej dokumentacji poszczególnych projektów, w momencie opracowania programu plan finansowy ma charakter orientacyjny.

Łączna wartość planowanych do realizacji zadań wyniosła: 45.996.588,33 zł.

W programie nie przewidziano przedsięwzięć uzupełniających, wszystkie wskazane przedsięwzięcia stanowią listę podstawową. Źródłem finansowania planowanych projektów rewitalizacyjnych będą środki pochodzące z budżetu gminy oraz fundusze europejskie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014- 2020.
Nie wyklucza się próby pozyskania środków z innych źródeł takich jak krajowe fundusze, środki celowe będące w dyspozycji poszczególnych ministerstw czy też źródła prywatne.

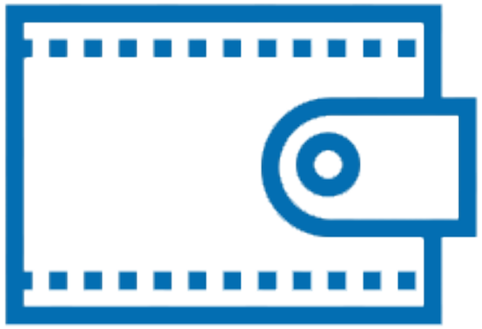

Tab. 7 Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	środki finansowe						Razem
		źródła finansowania			dofinansowanie			
		publiczne		prywatne	fundusze UE		inne	
		gminne	krajowe		EFRR	FS		
1.1	Zagospodarowanie terenu przy ul. Stary Rynek, ul. Kościelnej, ul. Piekarskiej . ul. M. Getta, ul.Cichej wraz z poprawa funkcjonalności skweru miejskiego	393 736,87	787 473,74	0,00	6 693 526,82	0,00	0,00	7 874 737,43
1.2	Uporządkowanie i nadanie nowych funkcji przestrzeni publicznej – placu studziennego przy ul. Strażackiej	27 175,58	54 351,15	0,00	461 984,78	0,00	0,00	543 511,51
1.3	Zagospodarowanie przestrzeni placu Małego Targu wraz z poprawą funkcjonalności ul. Ogrodowej	151 846,70	303 693,40	0,00	2 581 393,88	0,00	0,00	3 036 933,98
1.4	Zagospodarowanie terenu -ul. Kościuszki , ul. Syndykacka, ul. Popijarska	36 983,00	73 965,99	0,00	628 710,92	0,00	0,00	739 659,91
1.5	Utworzenie Inkubatora Aktywności przy ul. Ogrodowej	51 063,50	102 127,00	0,00	868 079,50	0,00	0,00	1 021 270,00
1.6	Zagospodarowanie terenu ul. Kolejowa	54 243,00	108 486,00	0,00	922 131,00	0,00	0,00	1 084 860,00
1.7	Zagospodarowanie terenu ul. Piłsudskiego	31 849,61	63 699,22	0,00	541 443,35	0,00	0,00	636 992,18
1.8	Uporządkowanie i nadanie nowych funkcji przestrzeni publicznej Małpiego Gaju	100 429,50	200 859,00	0,00	1 707 301,50	0,00	0,00	2 008 590,00
1.9	Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Długiej	19 720,00	39 440,00	0,00	335 240,00	0,00	0,00	394 400,00
1.10	Utworzenie Centrum Usług Społecznych przy ul. Stary Rynek	62 500,00	0,00	0,00	187 500,00	0,00	0,00	250 000,00
1.11	Organizacja przestrzeni publicznej ul. Nowy Rynek i ul. Lubelska	49 863,58	99 727,15	0,00	847 680,78	0,00	0,00	997 271,51
1.12	Rewaloryzacja zabytkowego obiektu popijarskiego z dostosowaniem do nowych funkcji społecznych	56 894,83	113 789,66	0,00	967 212,13	0,00	0,00	1 137 896,62
2.1	Program remontu kamienic historycznego centrum miasta Opola Lubelskiego	1 500 000,00	0,00	9 251 798,36	0,00	0,00	0,00	10 751 798,36
2.2	Termomodernizacja obiektu komercyjnego -lokale usługowe (zabytkowy obiekt poklasztorny)	175 000,00	350 000,00	0,00	2 975 000,00	0,00	0,00	3 500 000,00
2.3	Modernizacja i remonty komunalnego zasobu mieszkaniowego	255 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	255 000,00
2.4	Budowa obiektu mieszkalno-usługowego przy ul. 25-lecia PRL (od 1.09.2017 ul. Morwowa)	2 000 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 000 000,00
2.5	Termomodernizacja osiedla mieszkaniowego przy ul. Lipowej	0,00	0,00	328 158,90	1 859 567,10	0,00	0,00	2 187 726,00
3.1	Opracowanie programu ożywienia gospodarczego uwzględniającego szczegółowe działania animacyjne na obszarze rewitalizacji, parterów programu, interesariuszy i harmonogram wdrożenia	400 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	150 000,00	550 000,00

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	środki finansowe						Razem
		źródła finansowania			dofinansowanie			
		publiczne		prywatne	fundusze UE		inne	
		gminne	krajowe		EFRR	FS		
3.2	Program animacji i promocji lokalnej przedsiębiorczości poprzez nawiązanie współpracy sieciowej i pakiety lojalnościowe	0,00	0,00	5 000,00	0,00	0,00	5 000,00	10 000,00
3.3	Działalność wspierająca przedsiębiorczość lokalną w Inkubatorze Aktywności prowadzona w oparciu o program ożywienia gospodarczego	300 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	200 000,00	500 000,00
3.4	Graciarnia- wymiany sąsiedzkie w Centrum	4 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 000,00
3.5	Promocja lokalnej marki i lokalnych produktów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50 000,00	50 000,00
4.1	Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla Osób Starszych w Opolu Lubelskim wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby świadczenia usług społecznych wraz z programem aktywizacji seniorów i rodzin	1 386 780,25	279 069,53	0,00	2 372 091,05	500 000,00	0,00	4 537 940,83
4.2	Utworzenie Klubu Sąsiedzkiego- centrum aktywności lokalnej CAL- miejsca aktywności i spotkań mieszkańców i młodzieży	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25 000,00	25 000,00
4.3	Organizowanie społeczności lokalnej jako forma pracy socjalnej na obszarze rewitalizowanym	7 500,00	0,00	0,00	0,00	42 500,00	0,00	50 000,00
4.4	Programy aktywizacji społeczno-zawodowej (obszar rewitalizacji)	75 000,00	0,00	0,00	0,00	425 000,00	0,00	500 000,00
4.5	Dyskusyjny Klub Literacki SENIOR	5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 000,00
4.6	Warsztaty edukacyjne dla seniorów (zajęcia komputerowe, dbanie o zdrowie)	2 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 000,00
4.7	Podwórko romskie”- strefa społecznej aktywności mniejszości romskiej	9 000,00	0,00	0,00	0,00	51 000,00	0,00	60 000,00
4.8	Ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy domowej – Centrum Usług Społecznych w Opolu Lubelskim	37 500,00	0,00	0,00	0,00	212 500,00	0,00	250 000,00
5.1	Z muzyka za pan brat” (muzykoterapia, choreoterapia, organizacja potańcówek)	5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 000,00
5.2	„Wędrujące słoiki”- warsztaty kulinarne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 000,00	5 000,00
5.3	Rodzinne kino plenerowe: RETRO KINO (seniorzy); COOL KINO (młodzież); Plac studzienny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12 000,00	12 000,00
5.4	Gra miejska w przestrzeni historycznego centrum miasta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 000,00	5 000,00
5.5	Programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży wspierające regionalizm i tożsamość lokalną	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 000,00	5 000,00
	RAZEM	**7 198 086.42**	**3 576 681,84**	**9 584 957.26**	**23 948 862.81**	**1 231 000.00**	**457 000.00**	**45 996 588.33**

08

System wdrażania, monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

1 Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Struktura zarządzania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Opole Lubeskie na lata 2017-2024 składać będzie się z następujących elementów: pełnomocnik Burmistrza Opola Lubleskiego ds. rewitalizacji, komitet ds. rewitalizacji - ciało opiniodawczo-doradcze oraz Zespół Zadaniowy ds. Rewitalizacji w skład którego wchodzić będą jednostki odpowiedzialne za:

- merytoryczne przygotowanie projektów infrastrukturalnych tzw. twardych
  (Wydział Inwestycji Planowania i Rozwoju),
- merytoryczne przygotowanie projektów społecznych tzw. miękkich
  (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Opoleskie Centrum Kultury),
- pozyskanie środków finansowych
  (Wydział Integracji Europejskiej i Promocji),
- finansowe rozliczenie zaplanowanych projektów
  (Skarbnik, Wydział Finansowo - Budżetowy).

Kierowanie pracami powierzone będzie Zastępcy Burmistrza Opola Lubelskiego, który wsparty zostanie organizacyjnie przez pracowników ww. referatów oraz jednostek organizacyjnych.

Wszystkie projekty wskazane w Gminnym Programie Rewitalizacji będą realizowane zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową oraz poszczególnymi budżetami rocznymi, po zatwierdzeniu ich realizacji.

W przypadku konieczności realizacji projektów inwestycyjnych, wymagających skoordynowania różnych procedur i jednostek, Burmistrz może powołać zespoły zadaniowe w skład których będą wchodzić przedstawiciele poszczególnych referatów włączonych w proces realizacji zadania. Powołanie ww. zespołów ma za zadanie, zaplanowanie działań w sposób zintegrowany, umożliwiający uwzględnienie różnych perspektyw (społecznej, prawnej, ekonomicznej i technicznej itp.) oraz przygotowanie projektu od strony technicznej, a następnie sprawne zarządzanie jego realizacją.

Pełnomocnik Burmistrza koordynuje prace w wymiarze strategicznym, natomiast Zespół zadaniowy ds. rewitalizacji koordynuje działania w wymiarze operacyjnym.

Tab. 8 Funkcje podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania programu rewitalizacji
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

podmioty zaangażowane we wdrażanie programu ▶ / poziomy zarządzania ▼	**Z-ca Burmistrza Opola Lubelskiego** *pełnomocnik ds rewitalizacji*	**Komitet ds. rewitalizacji** *ciało opiniodawczo-doradcze*	**Jednostka odpowiedzialna za merytoryczne przygotowanie projektów infrastrukturalnych** *tzw. twardych*	**Jednostka odpowiedzialna merytorycznie za przygotowanie projektów społecznych** *tzw. miękkich*	**Jednostka odpowiedzialna merytorycznie za pozyskanie środków finansowych**	**Jednostki odpowiedzialna za finansowe rozliczenie zaplanowanych projektów**
Gminny Program Rewitalizacji	• kieruje i koordynuje wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji	• tworzy forum współpracy i wymiany informacji, • opiniuje zmiany w GPR, • rekomenduje zgłaszane zmiany w GPR, • opiniuje sprawozdania z realizacji GPR,	• sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR w zakresie inwestycji infrastrukturalnych; • -zgłasza nowe zadania infrastrukturalne wpisujące się w przyjęte cele rewitalizacji.	• sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR • zgłasza nowe zadania społeczne, kulturalne • angażuje partnerów społecznych.	• pozyskuje środki na rzecz realizacji działań zapisanych w GPR • sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR • monitoruje sytuację na obszarze objętym rewitalizacją; • zbiera propozycje zmian do GPR • prowadzi konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy • odpowiada za aktualizację zapisów GPR • dba o upowszechnienie założeń GPR wśród mieszkańców gminy • opracowuje procedury: zgłaszania nowych zadań do GPR, monitorowania zadań wskazanych w GPR, zgłaszania zmian do GPR.	• ujmuje zaplanowane w GPR zadania w Wieloletniej Prognozie Finansowej
Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	• kieruje i koordynuje realizację zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	• upowszechnia wśród mieszkańców obszarów rewitalizacji informacje na temat realizowanych przedsięwzięć, • dostarcza informacji i opinii na temat realizowanych przedsięwzięć i efektów związanych z ich realizacją	• koordynuje realizację przedsięwzięć infrastrukturalnych	• koordynuje realizację przedsięwzięć społecznyh, kulturalne	• zbiera propozycje zadań wpisujących się w przyjęte cele GPR • monitoruje zmiany wynikające z realizowanych przedsięwzięć.	• monitoruje możliwości pozyskania dofinansowania na realizację zadań wpisujących się w cele GPR, • monitoruje przepływy finansowezwiązane z realizacją zadań współfinansowanych ze środków UE

Zarządzanie programem rewitalizacji odbywać się będzie w ramach obowiązków poszczególnych wydziałów i referatów Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opolu Lubelskim.

Komitet rewitalizacji to ciało opiniodawczo – doradcze przy Burmistrzu wymagane przez Ustawę o rewitalizacji. Jego skład powinien w możliwie pełny sposób odzwierciedlać wszystkie grupy interesariuszy działających na obszarze rewitalizacji. Komitet ds. Rewitalizacji zostanie powołany, zgodnie z wymogami w terminie do trzech miesięcy od uchwaleniu GPR przez Radę Miejską.

Założono, że udział w pracach Komitetu Rewitalizacji będzie społeczny i nie będzie wiązał się z koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów. Zaplecze lokalowe jak również organizacyjne prac komitetu zapewni Urząd Miejski wykorzystując do tego celu posiadane zasoby.

1.1 System wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacj

Zarządzanie odbywać będzie się na dwóch poziomach: zarządzanie programem oraz zarządzanie przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, zgodnie z metodyką zawarta w publikacji pt. *„Outcome Indicators And Targets. Towards a New System of Monitoring and Evaluation in EU Cohesion Policy”.*

Funkcje podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie programu zostały opisane w tabeli nr 9.

Ważnym elementem, decydującym o efektywności systemu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest koordynator strategiczny i operacyjny. Niezależnie od zastosowanych rozwiązań instytucjonalno-organizacyjnych, w praktyce jest to osoba, lub grupa kilku osób, które odpowiadają za cały szereg zadań na poszczególnych etapach przygotowania i realizacji GPR. Głównym celem działalności koordynatora będzie zapewnienie spójności szerokiego wachlarza działań rewitalizacyjnych, realizowanego z wykorzystaniem różnych źródeł finansowania, przez możliwie szerokie spektrum podmiotów. Zmiana paradygmatu finansowania działań rewitalizacyjnych, w nowej perspektywie UE, które dotychczas w zdecydowanej mierze finansowane były ze środków przyznawanych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, powoduje, że rola koordynatora programu staje się jeszcze bardziej istotna z punktu widzenia całego systemu wdrażania.

Takimi nowymi uwarunkowaniami są m.in. planowane ograniczenie udziału tzw. inwestycji infrastrukturalnych w ramach działań rewitalizacyjnych oraz ich wielofunduszowość, a co za tym idzie konieczność korzystania bardziej niż dotychczas z rozproszonych źródeł finansowania przedsięwzięć.

1.2 System monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji

System monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji składa się dwóch elementów: bieżącego monitoringu oraz ewaluacji (ex ante, on-going, ex post,) i ma za zadanie kontrolę stopnia realizacji programu, osiągniecia określonych w nim celów i kierunków działań, jak również ocenę zmian jakie wywoła realizacja programu na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze.

> ***Monitoring to regularne zbieranie i analiza danych na temat realizacji projektu w trakcie jego przebiegu. Dzięki monitoringowi sprawdzamy zgodność przebiegu realizacji projektu z naszymi wcześniejszymi planami i założeniami, zarówno w aspekcie rzeczowym (postępów prac, alokacji zasobów), jak i finansowym.***

Z uwagi na złożony charakter programu rewitalizacji, proces monitorowania powinien być procesem ciągłym. Sprawozdania z postępów w realizacji zadań uwzględnionych w Gminnym Programie Rewitalizacji przygotowywane będą raz w roku (do 10 listopada).

Jednostka pełniąca funkcję koordynatora rewitalizacji otrzymuje od pozostałych jednostek uczestniczących w procesie wdrażania programu rewitalizacji informację na temat projektów i efektów ich realizacji w danym roku. Przekazywane informacje powinny zawierać dane na temat czasu realizacji przedsięwzięć (harmonogramy), osiągniętych efektów (wskaźnik), trudności i problemów pojawiających się w trakcie realizacji, zadań do realizacji na kolejny rok. Dane powinny być przekazane do połowy października, tak by można je było uwzględnić w budżecie na kolejny rok.

Ewaluacja to systematyczna i obiektywna ocena wartości trwającego lub zakończonego projektu, uwzględniająca nie tylko sposób jego realizacji, ale także jego koncepcję (teorię) oraz – przede wszystkim – osiągane rezultaty. Celem ewaluacji jest sprawdzenie czy projekt odpowiada na zdiagnozowane potrzeby, czy osiąga zaplanowane cele (wywołuje zaplanowane rezultaty) oraz czy zmiany wywołane jego realizacją można uznać za trwałe.

Sporządzona ocena podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet ds. Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.

Prowadzenie i ocena rewitalizacji, polegać będzie w szczególności na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Gminny program rewitalizacji podlegać będzie ocenie aktualności (ewaluacja ex post) i stopnia realizacji (on-going), dokonywanej przez Burmistrza co najmniej raz na 3 lata.

Ewaluacja ex-post powinna obejmować ocenę stopnia rozwiązania problemów zdiagnozowanych na obszarze zdegradowanym oraz rewitalizacji wskazanym w dokumencie zatytułowanym *„Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Opole Lubelskie. Tom I i II" jak i pogłębionej diagnozie obszarów rewitalizacji.*

W tabeli nr 10 przedstawiono wskaźniki monitoringu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Wskaźniki monitorowania będą podstawowym narzędziem śledzenia postępu w realizacji GPR. Wybrane wskaźniki mają za zadanie wskazać na ile udało osiągnąć się poszczególne cele programu.

Z uwagi na dużą zmienność otoczenia społeczno-gospodarczego przyjęto, że koordynator rewitalizacji raz do roku analizował będzie podstawowe wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego (np. wskaźnik bezrobocia, inflacji, wzrostu PKB) celem ustalenia możliwego wpływu sytuacji zewnętrznej, na zjawiska i procesy zachodzące na obszarze rewitalizacji.

W przypadku znacznych zmian w zakresie stanu gospodarki lub przepisów prawa w zakresie pomocy społecznej, podejmowane będą kroki celem weryfikacji możliwości przyjętych celów i kierunków rewitalizacji.

Aktualizację programu rewitalizacji przeprowadzać będzie się w sytuacji istotnych zmian w zakresie realizacji programu lub na uzasadniony wniosek interesariuszy procesu rewitalizacji poparty co najmniej 25 podpisami, zgodnie z zasadami zapisanymi w ustawie. Wnioski rozpatrywać będzie komitet rewitalizacji przekazując do ostatecznej decyzji burmistrzowi gminy.

Wskaźnik	Wartość wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika
CEL 1 OŻYWIENIE GOSPODARCZE OBSZARU REWITALIZACJI			
Liczba podmiotów gospodarczych specjalizujących się w sprzedaży produktów regionalnych	2	Urząd Miejski w Opolu Lubelskim	4
Powierzchnia terenów w ha umożliwiających prowadzanie działalności handlowej osobom nie posiadającym lokalu	0 ha	Urząd Miejski w Opolu Lubelskim	0,1 ha
CEL 2 WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU NA OBSZARZE REWITALIZACJI			
Liczba rodzin otrzymujące wsparcie z OPS na 1 tys. mieszkańców	60,2	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	55,0
Udział osób objętych pomocą OPS zamieszkujących obszar rewitalizacji	17%	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	10%
CEL 3 POPRAWA WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH W OBSZARZE REWITALIZACJI ORAZ NIEFUNKCJONALNYCH ROZWIĄZAŃ TECHNICZNYCH UNIEMOŻLIWIAJĄCYCH EFEKTYWNE KORZYSTANIE Z OBIEKTÓW BUDOWLANYCH			
Powierzchnia wolnych lokali komunalnych w obszarze rewitalizacji	1200 m^2	Urząd Miejski w Opolu Lubelskim	600 m^2
Odsetek terenów na obszarze rewitalizacji, gdzie budynki i budowle wymagające generalnego remontu	26%	Urząd Miejski w Opolu Lubelskim	13%
CEL 4 POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA W OBSZARZE REWITALIZACJI ORAZ POZIOMU OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI			
Liczba przestępstw na km^2	110,85 p./km^2	Urząd Miejski w Opolu Lubelskim	80,5 p/km^2
Udział obszaru rewitalizacji objętego strefą parkowania	0%	Urząd Miejski w Opolu Lubelskim	30%
CEL 5 ZACHOWANIE I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTURALNEGO OBSZARU REWITALIZACJI POPRZEZ POPRAWĘ JAKOŚCI I FUNKCJONALNOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH ORAZ NADANIE IM NOWYCH FUNKCJI			
Odsetek terenów w obszarze rewitalizacji umożliwiających rekreację i wypoczynek	0,1%	Urząd Miejski w Opolu Lubelskim	0,2%
Odsetek terenów w obszarze rewitalizacji stanowiących przestrzenie publiczne, gdzie zlikwidowano bariery przestrzenne i architektoniczne	0%	Urząd Miejski w Opolu Lubelskim	26%

◀ Tab. 9 Wskaźniki monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji
Źródło: Opracowanie własne

2 Ramowy harmonogram realizacji programu

W poniższej tabeli zaprezentowano ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Opole Lubelskie. Termin realizacji poszczególnych zadań zostały zaprezentowane w rozdziale V. zatytułowanym: Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

lp	etapy i rodzaje działań	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1	Uchwalenie GPR przez Radę Gminy w Opolu Lubelskim	→								
2	Powołanie Komitetu Rewitalizacji	→								
3	Wprowadzenie zaplanowanych działań do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Opole	→								
4	Posiedzenia Komitetu Rewitalizacyjnego (co najmniej jedno na kwartał)	→	→	→	→	→	→	→	→	→
5	Akcja informacyjno-edukacyjno-promocyjna GPR	→	→	→	→	→	→	→	→	→
6	Realizacja działań aktywizujących i przygotowujących interesariuszy do dalszych działań	→								
7	Monitoring	→	→	→	→	→	→	→	→	→
8	Przygotowanie działań w tym w ramach RPO Województwa Lubelskiego 2014-2020	→								
9	Realizacja działań rewitalizacyjnych w tym w ramach RPO Województwa Lubelskiego 2014-2020	→	→	→	→	→	→	→	→	→
10	Ewaluacja- ocena aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji				→			→		
11	Podsumowanie działań realizowanych w perspektywie 2014-2020 wraz z publiczną debatą									→
12	Przygotowanie Urzędu Gminy oraz pozostałych interesariuszy do działań rewitalizacyjnych w ramach kolejnej perspektywy UE				→	→	→	→	→	→

Tab. 10 Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w latach 2017-2024
Źródło: Opracowanie własne

3 Koszty zarządzania GPR

Działania	Ilość	Jednostka	Cena jednostkowa [zł]	Razem brutto [zł]
Ocena stopnia wykonania GPR (ewaluacje)	2	szt	61 500	123 000
Spotkania Komitetu Rewitalizacji – koszty organizacji, cateringu, materiałów biurowych itp.	30	szt	369	11 070
Wyjazdy studialne/edukacyjne członków Komitetu Rewitalizacji	6	szt	2 460	14 760
Wynagrodzenie osób zatrudnionych w jednostce pełniącej funkcje koordynatora Rewitalizacji	72	miesiąc	200	14 400
Ulotki/broszury edukacyjno-informacyjne, infografiki, artykuły promocyjne, gadżety itp	3	pakiet	12 300	36 900
Inne (np. wyjazdy studyjne, prelekcje, wsparcie eksperckie itp.)	b.d.	b.d.	36 900	36 900
				237 030

Tab. 11 Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Opolu Lubelskim

Koszty zarządzania pokryte zostały z budżetu gminy.

09

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji

1 Planowanie przestrzenne

1.1 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Realizacja zadań wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie na lata 2017-2024 nie wymaga wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Opole Lubelskie.

Gdyby w późniejszym terminie, w związku z okolicznościami trudnymi obecnie do przewidzenia pojawiła się konieczność zmiany studium, wszczęte zostaną odpowiednie procedury.

1.2 Mejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na obszarze objętym rewitalizacją obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- zmiana MPZP południowo – wschodniej części miasta Opole Lubelskie (XX/133/2016 Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim z dn. 17.06.2016 r., Dz.Urz. Woj. Lub. poz. 3296 z 21 lipca 2016 r.)
- -miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Opole Lubelskie (Uchwała nr X/92/04 Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim z dnia 27 stycznia 2004 r.), Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 48, poz. 985 z 17 marca 2004 r.)

Realizacja przyjętego programu działań będzie wymagała zmiany uchwały Nr XX/133/2016 Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim z dnia 17 czerwca 2016 r w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego południowo – wschodniej części miasta Opole Lubelskie. Zmiana będzie polegać na dopuszczeniu lokalizacji parkingów w centrum miasta, m.in. w obszarze ul. Stary Rynek (dz. nr 225 i 144), w obszarze ul. Strażackiej (dz. nr 149 i 292) oraz w obszarze ul. Kościuszki (dz. nr 140 i 141).

Gdyby w późniejszym terminie, w związku z okolicznościami trudnymi obecnie do przewidzenia pojawiła się konieczność zmiany planu miejscowego, wszczęte zostaną odpowiednie procedury.

1.3 Mejscowy plan rewitalizacji

Nie przewiduje się opracowania miejscowego planu rewitalizacji na obszarach objętych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie na lata 2017-2024 działaniami rewitalizacyjnymi.

1.4 Specjalna strefa rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie na lata 2017-2024 przewiduje się ustanowienia Specjalnego Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

Specjalna Strefa Rewitalizacji przyjęta zostanie dla obszaru rewitalizacji na okres 10 lat. Strefa powołana zostanie by możliwe było wykorzystanie ustawowych instrumentów dedykowanych temu rozwiązaniu prawnemu, co w efekcie pozwoli na rozwiązanie szeregu problemów w sferze mieszkalnictwa oraz wsparcie podmiotów prywatnych chcących podjąć działania zmierzające do poprawy jakości przestrzeni publicznych (remont fasad budynków).

2 Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

2.1 Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21. ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminnym i o zmianie kodeksu cywilnego

W wyniku realizacji zadań wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie ulegnie zmianie uchwała Rady Miejskiej Opole Lubelskie z w sprawie *Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy Opole Lubelskie* (Uchwała nr XI/78/99 Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim z dnia 26 sierpnia 1999).

Zmiany w ww. uchwale dotyczyć będą wysokości wydatków na remonty oraz koszty modernizacji (inwestycji) budynków i lokali komunalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy.

2.2 Określenie zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji – komitet rewitalizacji

Komitet ds. Rewitalizacji zostanie powołany przez Burmistrza Opola Lubelskiego w terminie do trzech miesięcy od daty wejścia w życie Uchwały Rady Miejskiej Opole Lubelskie o przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji, w drodze zarządzenia.

Zadania przypisane komitetowi zostaną określone w odrębnej Uchwale Rady Miejskiej. W opracowanym systemie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji wskazano konkretne zadania Komitetu ds. Rewitalizacji oraz uwzględniono jego miejsce w strukturze zarządzania.

Literatura

1. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opolskiego na lata 2013-2016 z Perspektywą do 2020 roku, EKO USŁUGI, Opole Lubelskie 2013.
2. Analiza barier przestrzennych i architektonicznych opracowana na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie, Instytut Ekonomiki Przestrzeni, Kraków 2016
3. Analiza rozmieszczenia nośników reklamowych w przestrzeni publicznej obszaru rewitalizowanego, Instytut Ekonomiki Przestrzeni, Kraków 2016
4. Bronk A., Wiśniewski Z., Wojdyło-Preisner M., Ryzyko długotrwałego bezrobocia w Polsce, Diagnoza i metody zapobiegania., MPiPS, Warszawa 2014 r.
5. Diagnozy służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Opole Lubelskie tom I i II, Instytut Ekonomiki Przestrzeni, Kraków 2016.
6. Domański B., Ziobrowski Z. Regeneration of Polish Towns as a Method of Preserving Material and Spiritual Heritage and a Sustainable Development Factor, Institute of Urban Development2010.
7. Dutkowska N.S., Uwarunkowania przestrzenne przestępczości w wielkim mieście w ujęciu GIS (na przykładzie Szczecina), KPZK PAN Warszawa 2014 r.
8. Elementy mapy zasadniczej obszaru gminy- materiał udostępniony przez Zamawiającego.
9. Garpiel R., Analiza kondycji lokalnej przedsiębiorczości i postawy przedsiębiorczej mieszkańców na obszarze Miasta Opole Lubelskie. Diagnoza potrzeb i zasobów służących opracowaniu programu ożywienia gospodarczego, Codework, Kraków 2017
10. Garpiel R., Sprawozdanie z warsztatów w ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji w Opolu Lubelskim, Codework 2016.
11. Statut Gminy Opole Lubelskie.
12. Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Opole Lubelskie na lata 2013-2016.
13. Hübner D., Knowing and designing our cities to cope with today's and tomorrow's challenges, Closing Speech at the Urban Audit Conference The state of European Cities: the Urban Audit, Brussels, 10 June 2008.
14. Jeżak J., Audyt miejski – idea, koncepcja, technologia, wdrożenia, ESRI Polska Conference, Warszawa, 2008.
15. Jeżak J., Kluczowa rola GIS-u w procesie rewitalizacji, Arcana GIS, ESRI Polska, Warszawa 2012.
16. Jeżak J., Kłosowski W., Sepioło A. J., Od obszaru zdegradowanego do obszaru rewitalizacji, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju 2015.
17. Jeżak J., Cholewiński P., Audyt miejski z wykorzystaniem jednostek modularnych, [w:] W. Jarczewski, J. Jeżak, System monitorowania rewitalizacji, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, Kraków 2010.
18. Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich, nieformalnego spotkania ministrów w sprawie rozwoju miast i spójności terytorialnej w Lipsku, w dniach 24-25 maja 2007 r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, http://www.mrr.gov.pl.
19. Longley P., Goodchiled M.F., Maguire D.J., Rhind D.W., GIS Teoria i parktyka, PWN, Warszawa.
20. Obwieszczenie Burmistrza Opola Lubelskiego o numerach i granicach obwodów głosowania oraz wyznaczonych siedzibach obwodowych komisji wyborczych.

21. Mącik H., Opole Lubelskie – historyczne centrum miasta jako zabytek o randze ponadregionalnej.
22. Hubert Mącik, Opole Lubelskie. Rozwój przestrzenny w XIV-XIX wieku
23. Miasto i Gmina Opole Lubelskie. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe. Podział administracyjny i ewidencyjny
24. Pomiar ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 r. – średni dobowy ruch w punktach pomiarowych w 2010 r., GDDKiA.
25. Program Współpracy Gminy Opole Lubelskie z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2014 r.
26. Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Opole Lubelskie.
27. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Opole Lubelskie do roku 2020, Opole Lubelskie 2015 r.
28. Statut Sołectwa Kluczkowice-Osiedle, Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXXV/253/2014 Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim z dnia 25 lutego 2014 r.
29. Strategią Rozwoju Gminy Opole Lubelskie na lata 2016-2025
30. Strategią rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Opole Lubelskie na lata 2016-2020
31. Uchwała Nr XX/130/2016 Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim z dnia 17 czerwca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Opole Lubelskie, Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z dnia 21 lipca 2016 r. poz. 3295.
32. Uchwała Nr XX/132/2016 Rady Miejskiej w Opolu Lubelskim z dnia 17 czerwca 2016 r. w sprawie przystąpienia do prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Opole Lubelskie
33. Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 1777).
34. Wyniki testu szóstoklasisty za 2012, 2013, 2014, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie.
35. Wykaz obwodów szkół podstawowych, Urząd Gminy Opole Lubelskie.
36. Zarządzenie Nr 137/2016 Burmistrza Opola Lubelskiego z dnia 04 lipca 2016r. w sprawie powołania Zespołu Zadaniowego ds. rewitalizacji.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY OPOLE LUBELSKIE NA LATA 2017-2024
ZAŁĄCZNIK NR 1

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych

1:2 000

0 75 150 300 m

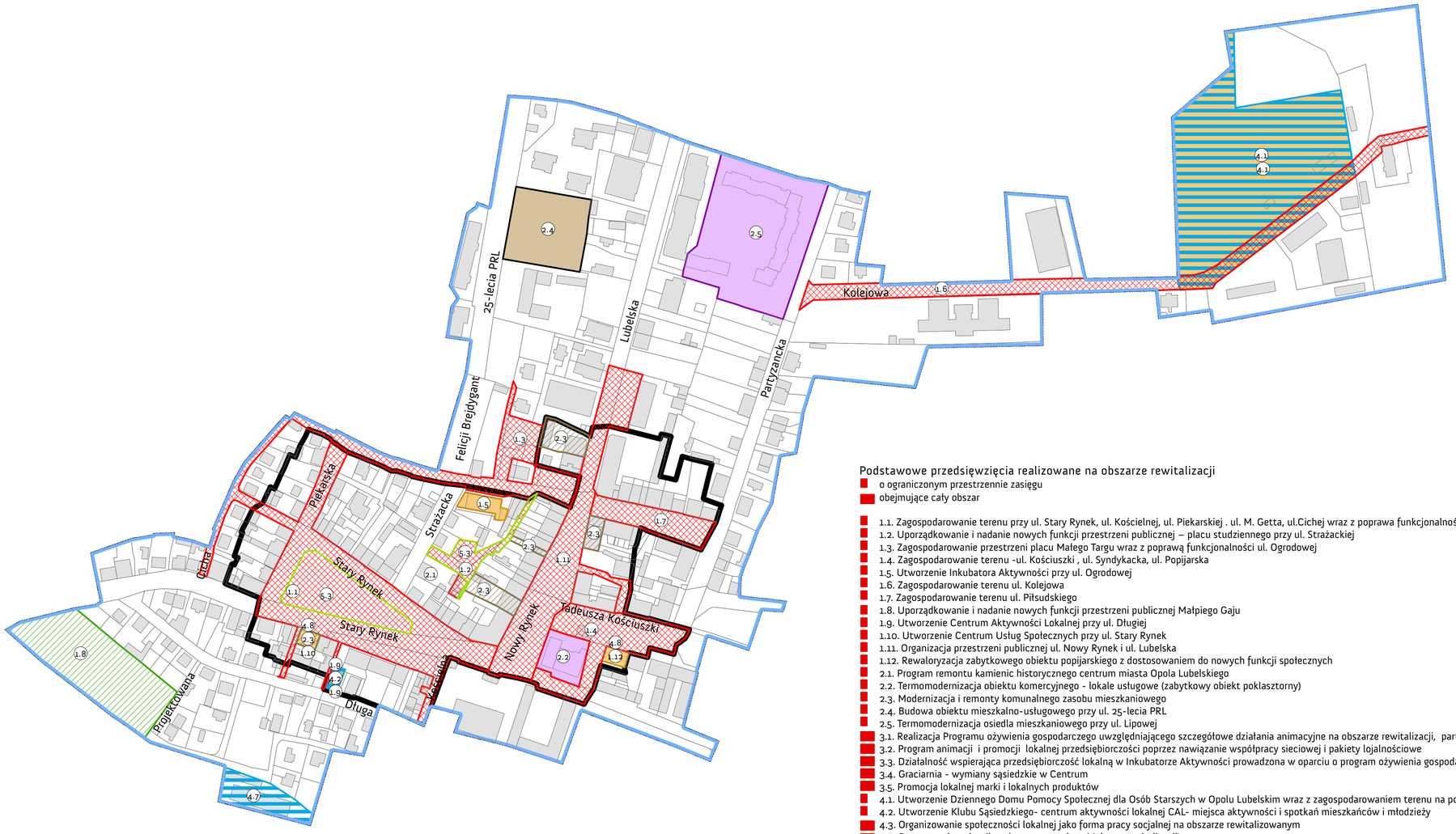

- podniesienie jakości i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych
- realizacja działań sprzyjającej integracji społecznej
- nowe tereny rekreacyjne
- podnoszenie standardu zasobu komunalnego
- rewaloryzacja i udostępnienie zasobu nowym użytkownikom - Program remontu kamienic
- budynki, którym zostanie nadana nowa funkcja
- budynki, które zostaną poddane termomodernizacji
- budowa nowych budynków mieszkalnych
- 1.1 numer podstawowego projektu
- pozostałe budynki
- granica obszaru rewitalizacji
- granice działek ewidencyjnych

Podstawowe przedsięwzięcia realizowane na obszarze rewitalizacji

- o ograniczonym przestrzennie zasięgu
- obejmujące cały obszar

- 1.1. Zagospodarowanie terenu przy ul. Stary Rynek, ul. Kościelnej, ul. Piekarskiej . ul. M. Getta, ul.Cichej wraz z poprawa funkcjonalności skweru miejskiegoedsięwzięcia realizowane na obszarze rewitalizacji
- 1.2. Uporządkowanie i nadanie nowych funkcji przestrzeni publicznej – placu studziennego przy ul. Strażackiej
- 1.3. Zagospodarowanie przestrzeni placu Małego Targu wraz z poprawą funkcjonalności ul. Ogrodowej
- 1.4. Zagospodarowanie terenu -ul. Kościuszki , ul. Syndykacka, ul. Popijarska
- 1.5. Utworzenie Inkubatora Aktywności przy ul. Ogrodowej
- 1.6. Zagospodarowanie terenu ul. Kolejowa
- 1.7. Zagospodarowanie terenu ul. Piłsudskiego
- 1.8. Uporządkowanie i nadanie nowych funkcji przestrzeni publicznej Małpiego Gaju
- 1.9. Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Długiej
- 1.10. Utworzenie Centrum Usług Społecznych przy ul. Stary Rynek
- 1.11. Organizacja przestrzeni publicznej ul. Nowy Rynek i ul. Lubelska
- 1.12. Rewaloryzacja zabytkowego obiektu popijarskiego z dostosowaniem do nowych funkcji społecznych
- 2.1. Program remontu kamienic historycznego centrum miasta Opola Lubelskiego
- 2.2. Termomodernizacja obiektu komercyjnego - lokale usługowe (zabytkowy obiekt poklasztorny)
- 2.3. Modernizacja i remonty komunalnego zasobu mieszkaniowego
- 2.4. Budowa obiektu mieszkalno-usługowego przy ul. 25-lecia PRL
- 2.5. Termomodernizacja osiedla mieszkaniowego przy ul. Lipowej
- 3.1. Realizacja Programu ożywienia gospodarczego uwzględniającego szczegółowe działania animacyjne na obszarze rewitalizacji, parterów programu, interesariuszy i harmonogram wdrożenia
- 3.2. Program animacji i promocji lokalnej przedsiębiorczości poprzez nawiązanie współpracy sieciowej i pakiety lojalnościowe
- 3.3. Działalność wspierająca przedsiębiorczość lokalną w Inkubatorze Aktywności prowadzona w oparciu o program ożywienia gospodarczego
- 3.4. Graciarnia - wymiany sąsiedzkie w Centrum
- 3.5. Promocja lokalnej marki i lokalnych produktów
- 4.1. Utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej dla Osób Starszych w Opolu Lubelskim wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby świadczenia usług społecznych wraz z programem aktywizacji seniorów i rodzin
- 4.2. Utworzenie Klubu Sąsiedzkiego- centrum aktywności lokalnej CAL- miejsca aktywności i spotkań mieszkańców i młodzieży
- 4.3. Organizowanie społeczności lokalnej jako forma pracy socjalnej na obszarze rewitalizowanym
- 4.4. Programy aktywizacji społeczno-zawodowej (obszar rewitalizacji)
- 4.5. Dyskusyjny Klub Literacki SENIOR
- 4.6. Warsztaty edukacyjne dla seniorów (zajęcia komputerowe, dbanie o zdrowie)
- 4.7. Podwórko romskie"- strefa społecznej aktywności mniejszości romskiej
- 4.8. Ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy domowej – Centrum Usług Społecznych w Opolu Lubelskim
- 5.1. Z muzyka za pan brat" (muzykoterapia, choreoterapia, organizacja potańcówek)
- 5.2. „Wędrujące stoiki"- warsztaty kulinarne
- 5.3. Rodzinne kino plenerowe: RETRO KINO (seniorzy) - COOL KINO (młodzież). Plac studzienny
- 5.4. Gra miejska w przestrzeni historycznego centrum miasta
- 5.5. Programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży wspierające regionalizm i tożsamość lokalną

INSTYTUT EKONOMIKI PRZESTRZENI
Odkrywamy wartość przestrzeni